ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ
ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ

ਡਾ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਵਰਲੀਨ

ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ : ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ

ਡਾ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਵਰਲੀਨ

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

GURMAT SANGEET : PARHTAAL SHABAD GAYAN

by
Dr. Kanwaljit Singh
Swarleen
drkanwaljitsingh@gmail.com
swarleen.kjs@gmail.com
91- 981 537 2017

ISBN : 978-93-80210-03-2
ਸਾਲ : 2010
ਮੁੱਲ : 250 ਰੁ
$ 20
£ 12

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ
ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 13 ਫੇਜ਼-1 ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਪਟਿਆਲਾ।
Ph-91-9815616558, 91-175-2280226
gurmatprakashan@yahoo.co.in

ਲੇ-ਆਊਟ ਏ. ਪੀ. ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਿੰਟਰ
ਆਨੰਦ ਸਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ

ਸਮਰਪਣ

ਪੂਜਨੀਕ ਮਾਤਾ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ

ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਨਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਗੁਰਮਤਿ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਤੀਤ ਕਰਦਿਆਂ

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰਖਿਆ

ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਦਾਤ

ਸਾਡੀ ਝੋਲੀ ਵੀ ਪਾਈ।

ਆਦਿਕਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸੰਗੀਤਕ ਸਿਰਲੇਖ, ਸੰਕੇਤ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਹਿਤ ਇਕ ਮੌਲਿਕ ਸੰਗੀਤ ਵਿਧਾਨ ਸਿਰਜਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਾਗ, ਗਾਇਨ/ਕਾਵਿ ਸ਼ੈਲੀਆਂ, ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਅੰਕ, ਆਦਰਸ਼ ਕੀਰਤਨੀਏ ਦੇ ਗੁਣ, ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਮੂਲ ਮਨੋਰਥ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਸਮੂਹ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸੇਧ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਿਆ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀਨ ਕੀਰਤਨ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਚੋਂ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੀ ਧਾਰਣੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅੰਗ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਅੰਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰੋਸਾਏ ਮਰਿਆਦਾਗਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗ, ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਮਰਿਆਂਦਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅੰਗ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 19 ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੇ 36 ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਰੁਪਦ ਅਤੇ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਵਿਚ ਗਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਾਂ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਹੈ।

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਕੁਝ ਗਿਣੇ ਚੁਣੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਸਿਖ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਧਰੋਹਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ 55 ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਟਕਸਾਲੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਸ

ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਹੋਰ ਪਕੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਯਤਨ ਰਿਹਾ ਹੇ ਕਿ ਰਾਗ ਤੱਤਾਂ ਅਤੇ ਤਾਲ ਲੈਅ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤਕ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ।

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਪੇਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ 55 ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਲਿਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਾਇਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪਗਤ ਠੇਕੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਅਪ੍ਰਚੱਲਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਤਾਲ ਵੀ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਂਦਿਆਂ ਥਾਂ ਪੁਰ ਥਾਂ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਠਿਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪਨੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਅਤਿ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰੋਸਾਈ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿਵਾਈ, ਅਜੋਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਹ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰਖਿਆ। ਸਰਦਾਰਨੀ ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਾਰਜ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਵਲ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਇਕ ਰਸਮ ਜਿਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਣੀ ਰਹਾਂਗੇ।

(ਸਵਰਲੀਨ)
2017-ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ
ਫੇਜ਼ 2, ਪਟਿਆਲਾ।
swarleen.kjs@gmail.com

(ਡਾ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ)
ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਭਾਗ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਪਟਿਆਲਾ।
dr.kanwaljitsingh@gmail.com

ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ : ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਪੇਖ

ਸ਼ਮੁੱਚਾ ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਜਨਮ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਸਕਾਰਕ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਦਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਰਿਆਦਾਗਤ ਪਰਚਲਨ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਵਿ/ਗਾਇਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਵਿਚ ਪਦੇ, ਅਸ਼ਟਪਦੀਆਂ, ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅੰਗ (ਧਰੁਪਦ, ਖ਼ਿਆਲ) ਤੋਂ ਗਇਨ ਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨੀ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਰਾਗਮਾਲਾ, ਗੁਲਦਸਤੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਗਾਇਨ ਸਿੱਖ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਰਬਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਵਿਭਿੰਨ ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ, ਸ਼ਬਦ ਰੀਤਾਂ ਦੇ ਪਰਕਾਸ਼ਨ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮੱਗਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਅਣਮੋਲ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਾਵਿ/ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦਾ ਇਕ ਪਹਿਚਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਕਾਵਿ ਛੰਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਭਿੰਨ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਲਈ ਖ਼ਿਆਲ ਜਾਂ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦਾ ਗਾਇਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਕ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਰਰਨਾ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਅੰਗਾਂ (ਖ਼ਿਆਲ ਅਤੇ ਧਰੁਪਦ) ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ

ਰਾਮਦਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਾਰਥਕ ਯਤਨ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਆਮ ਸੁਨਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ-ਰਾਗ ਪ੍ਰਬੰਧ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 19 ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ (ਬਿਲਾਵਲ, ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ, ਸਾਰੰਗ, ਮਲਾਰ, ਕਾਨੜਾ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ) ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੇ 36 ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ (ਆਸਾ, ਧਨਾਸਰੀ, ਸੂਹੀ, ਬਿਲਾਵਲ, ਰਾਮਕਲੀ, ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ, ਭੈਰਉ, ਸਾਰੰਗ, ਮਲਾਰ, ਕਾਨੜਾ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ) ਦਰਜ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਦੀ ਕਾਵਿਕ ਰਚਨਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ, ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਨੂੰ ਸਮੁਚੇ ਸਬਦ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀ ਰਖਿਆ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਾਵਿ ਛੰਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਨਾਤਨੀ, ਦੇਸੀ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਰਾਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਿਲਾਵਲ, ਰਾਮਕਲੀ, ਭੈਰਉ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਤੀ-ਬਿਭਾਸ ਸਨਾਤਨੀ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ, ਆਸਾ ਅਤੇ ਸੂਹੀ ਦੇਸੀ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਮਲਾਰ ਮੌਸਮੀ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ-ਤਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ:ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਹਾਓ ਦੀ ਤੁੱਕ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਵਿਦਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰ-ਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਾਓ ਦੀ ਤੁੱਕ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਵਜੋਂ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਗਾਇਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਹਾਓ ਦੀ ਤੁੱਕ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਇਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਤਾਲ ਵਿਚ ਨਿਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਤੁਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦਿਆਂ ਹਰ ਅੰਤਰੇ ਲਈ ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਤਾਲ ਵਿਚ ਨਿਬੱਧ ਕਰਕੇ ਗਾਵਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਕਈ ਵੇਰ ਇਕੋ ਹੀ ਅੰਤਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ 'ਜ਼ਖਮੀ' ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਘਰਾਣਿਆਂ/ਟਕਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀਰਤਨੀਏ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਹਰ ਅੰਤਰੇ ਲਈ

ਇਕੋ ਹੀ ਤਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਅੰਤਰੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬੋਲ-ਤਿਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਕਈ ਥਾਈਂ ਅੰਤਰਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਤਿਹਾਈ ਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੁੱਕ ਤੁਕਾਂਤ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ-ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਬੰਧ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬਾਣੀ, ਕਾਵਿ ਰਪ ਵਿਚ, ਇਕ ਗੇਯ ਰਚਨਾ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਵਿਉਂਤ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮੀਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੇਯ ਰਚਨਾ ਲਈ ਤਾਲ ਅਤੇ ਲੈਅ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਾਲ, ਸੰਗੀਤਕ ਮਹਲ ਦਾ ਤਲ ਭਾਵ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਈ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਈਆਂ। ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਵਿਕ ਛੰਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਈ ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਤਕ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਦੀ ਲੈਆਤਮਿਕਤਾ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰਹੱਸ ਵਿਦਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀਆਂ ਪੜਤਾਲਾਂ ਦੀਆ ਲਮੇਰੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਹਿਤ ਸੰਗੀਤ ਅੰਗ ਤੋਂ ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਤੱਤ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਸਰੂਪ ਹੇਠ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

-ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੫॥ ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਮਨ ਜਾਪਹੁ ਰਾਮ **ਗੁਪਾਲ** ॥ ਹਰਿ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ **ਲਾਲ**॥
ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਘੜਿ **ਟਕਸਾਲ**॥ ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ **ਕਿਰਪਾਲ** ॥੧ਰਹਾਉ॥
ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥੈ ਬਿਚਾਰੀ **ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਲਾਲ**॥
ਤੁਮਰੀ ਜੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਹੀ ਜਾਨਹਿ ਹਉ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ **ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ**॥੧॥
ਹਮਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਮੀਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਜੀਹ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਮਾਲ॥

ਜਾ ਕੋ ਭਾਗੁ ਤਿਨਿ ਲੀਓ ਰੀ ਸੁਹਾਗੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ
ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ **ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ**॥੨॥੧॥੭॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੯੬)

–ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪॥
ਭਜੁ ਰਾਮੋ ਮਨਿ **ਰਾਮ**॥ ਜਿਸੁ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖ **ਵਡਾਮ**॥
ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੁ ਭਜੁ **ਰਾਮ**॥ ਬਡ ਹੋ ਹੋ ਭਾਗ **ਮਥਾਮ**॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੰਦਰਿ ਹਰਿ ਹੋਤੁ ਜਾਸੁ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਆਨਦੋ ਆਨੰਦੁ ਭਜੁ **ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ** ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰਾ
ਸੁਖੁ ਹੋਤੁ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਭਜੁ **ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ** ॥੧॥
ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਧਾਰ ਹਰਿ ਤੁਮ ਕਿਰਪਾਲ ਕਰਤਾ ਸਭੁ **ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ** ॥
ਜਨ ਨਾਨਕੋ ਸਰਣਾਗਤੀ ਦੇਹੁ ਗੁਰਮਤੀ ਭਜੁ **ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ** ॥੨॥੩॥੯॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੯੭)

ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਗੀਤਕ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੂਝ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕਈ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਰਾਹੀ ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਦੀ ਰਾਗਾਤਮਕ ਅਤੇ ਤਾਲਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲਾ ਬਨਾਉਣ ਹਿਤ ਆਪੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸਮੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਹ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਵਲ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹਿਤ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ:

–ਸਹਜੇ ਗਾਵਿਆ ਥਾਇ ਪਵੈ ਬਿਨੁ ਸਹਜੈ ਕਥਨੀ ਬਾਦਿ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੬੮)

-ਕੋਈ ਗਾਵੈ ਰਾਗੀ ਨਾਦੀ ਬੇਦੀ ਬਹੁ ਭਾਤਿ ਕਰਿ ਨਹੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭੀਜੈ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥
ਜਿਨਾ ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਵਿਕਾਰੁ ਹੈ ਤਿਨਾ ਰੋਇ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥
ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਸਿਰਿ ਰੋਗ ਹਥੁ ਦੀਜੈ ॥
ਜਿਨਾ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਲੀਜੈ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੪੫੦)

ਨਿਸੰਦੇਹ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸੂਝਬੂਝ ਉਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਬਾਣੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਾ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਕੀਰਤਨੀਏ ਦੀ ਕੇਵਲ ਸੰਗੀਤਕ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਤਾ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਭਾਵ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਿਤ ਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਉਦਗਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਵੀਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਕਾਲੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ : ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪੜਤਾਲ, ਪਟਤਾਲ, ਪੰਚਤਾਲ, ਪਟਤਾਲ, ਆਦਿ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਾਗਤਾਲ ਸਾਗਰ, ਪੰਚ-ਤਾਲੇਸ਼ਵਰ, ਫਿਰਤ-ਤਾਲ ਅਤੇ ਨਵਰੰਗ ਆਦਿ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਧਾਵਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸਬੰਧੀ ਆਪੋ-ਆਪਨੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਭਾਸ਼ਾਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ: ਪੜਤਾਲਣਾ, ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਗੌਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ 'ਨਾਭਾ' ਅਨੁਸਾਰ, 'ਸੰਗਯਾ - ਜਾਂਚ. ਛਾਣ ਬੀਨ. ਦੇਖਭਾਲ। 2. ਪਟਤਾਲ. ਚਾਰਤਾਲ ਦਾ ਭੇਦ. ਇਸ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸੰਗ਼ਗਾ ਹੋ ਗਈ. ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਧਾਰਣਾ ਦੇ ਹੋਣ. ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ

ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਆਸਾ ਕਾਨੜੇ ਆਦਿਕ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਪੜਤਾਲ. ਸਰਬ ਲੋਹ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਛੰਦਾਂ ਦੇ ਆਦਿ "ਪੜਤਾਲ" ਲਿਖਿਆ ਹੈ. ਪੜਤਾਲ ਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਹੁਣ ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ ਦਾ ਸਿਖਾਇਆ ਸੰਗੀਤ' ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਕੇ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ. ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਤਰਾ ਅਤੇ, ਭਾਈ ਦਿੱਤੂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਗਾਏ ਪੜਤਾਲ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ, ਹੁਣ ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ'। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਰਥ ਜਾਂਚ, ਛਾਣਬੀਨ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਚਾਰਤਾਲ ਦੇ ਭੇਦ ਪਟਤਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਏ ਹਨ। ਪਟਤਾਲ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਰਾਗੀਆਂ-ਰਬਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੀਨਾ-ਬ-ਸੀਨਾ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਿਬੱਧ ਕਰਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਕ ਮੌਲਿਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਜਿਥੇ ਤਾਲ ਮੁੜ ਮੁੜ ਪਰਤਦਾ ਰਹੇ, ਬਦਲਦਾ ਰਹੇ, ਉਹ ਪੜਤਾਲ ਹੈ'। *ਡਾ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ*, ਜਿਸਦੇ ਗਾਉਣੇ ਵਿੱਚ ਤੁਕ ਤੁਕ 'ਤੇ ਤਾਲ ਪਰਤਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਸੋ ਪੜਤਾਲ ਹੈ। ਸੰਤ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਗੰਧਰਵ ਅਨੁਸਾਰ,'ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਹੈ ਪਟਤਾਲ। ਪਟ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਖੇੜਨਾ ਜਾਂ ਪੁੱਟਣਾ, ਭਾਵ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਲ ਨੂੰ ਪੁੱਟ ਕੇ ਉਖਾੜ ਕੇ ਜਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਗਾਉਣ ਨੂੰ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੰਦਿਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਤਾਲ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਕਰਨਾ, ਫਿਰ ਸਥਾਈ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜਾਂ ਇਕ-ਦੋ ਪੰਗਤੀਆਂ ਇਸੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਗਾ ਕੇ, ਦੂਸਰੀ ਪੰਗਤੀ ਅਰਥਾਤ ਅੰਤਰੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਬੰਦਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਰੰਭ ਕਰਨਾ। ਆਰੰਭਤਾ ਵੀ ਉਸ ਤਾਲ ਵਿਚ ਕਰਨੀ ਜਿਹੜਾ ਤਾਲ ਪਹਿਲੇ ਤਾਲ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵਖਰਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ ਕਿ ਲੈਅ, ਚਾਲ, ਮਾਤਰੇ, ਵਿਭਾਗ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਵੇ'। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਤਿਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ,'ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਹੈ ਚੌਤਰਫਾ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਛਾਨਬੀਨ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਨ ਨੂੰ ਚਾਰ ਤਰਫਾਂ ਤੋਂ ਘੇਰ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਜ ਪੜਤਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮਨ ਉਨਮੁਨ ਹੋ ਕੇ ਸਹੀ ਰਾਹ ਟੁਰ ਪਵੇ'। ਪ੍ਰੋ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੜਤਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ 'ਪਰਤਤਾਲ' ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਸ਼ਬਦ ਰੀਤ ਵਿਚ ਤੁਕ ਤੁਕ 'ਤੇ ਤਾਲ (ਬਦਲਦਾ) ਰਹੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਸੰਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ

ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਰਹਾਉ' ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ, ਹੋਰ ਪਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਨ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਵਿਭਾਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੜ + ਤਾਲ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਦਾ ਪਾਠ ਤਾਲ (ਛੰਦ) ਵਾਗੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਭਾਵ ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ ਅਧੀਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਛੰਦਾਂ, ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਠ ਅਤੇ ਗਾਇਨ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਲੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਾਉਣ ਹਿਤ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ: *ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦੀ ਉਹ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ-ਬਦਲ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ, ਪਰਤ ਤਾਲ, ਪਟਤਾਲ, ਪੰਚਤਾਲ ਆਦਿ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੜਤਾਲ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। *ਪੜਤਾਲ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹਰ ਅੰਤਰੇ ਦੇ ਗਾਇਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਜ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਥਾਈ ਲਈ ਇਕੋ ਤਾਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਅੰਤਰੇ ਪਿਛੋਂ ਤਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਤਿਹਾਈ ਮਾਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੁਕਾਂਤ (ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹੀ) ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। *ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਿਤਾ (ਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ ਛੰਦ) ਕਾਫੀ ਗੁੰਦਵੀਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਨਿਰਾਲਾ ਹੈ। *ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਉਲੇਖ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੇ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ 55 ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਪਰ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਰੇ ਸੰਗੀਤਕ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਮੂਨੇ ਹੇਠ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹਨ।

-ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੫ ਦੁਪਦੇ ਪੜਤਾਲ ॥ ੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਜਪਿ ਮਨ ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸਰੋ ਜਗਜੀਵਨੋ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ

ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕ ਸਭ ਦਿਨਸੁ ਸਭ ਰਾਤਿ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੦੦)

ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਣੀ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸਬਦ ਗਾਇਨ ਹਿਤ ਰਾਗ (ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ), ਮਹਲਾ (ਬਾਣੀਕਾਰ), ਘਰੁ, ਦੁਪਦੇ (ਕਾਵਿ ਰੂਪ), ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ (ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ) ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

–ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੫ ਪੜਤਾਲ॥ ੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਬਿਕਾਰ ਮਾਇਆ ਮਾਦਿ ਸੋਇਓ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨ ਆਵੈ ॥
ਪਕਰਿ ਕੇਸ ਜਮਿ ਉਠਾਰਿਓ ਤਦ ਹੀ ਘਰਿ ਜਾਵੈ॥੧॥
ਲੋਭ ਬਿਖਿਆ ਬਿਖੈ ਲਾਗੇ ਹਿਰਿ ਵਿਤ ਚਿਤ ਦੁਖਾਹੀ ॥
ਖਿਨ ਭੰਗੁਨਾ ਕੈ ਮਾਨਿ ਮਾਤੇ ਅਸੁਰ ਜਾਣਹਿ ਨਾਹੀ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੪੦੮)

ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਚ ਰਾਗ (ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ), ਮਹਲਾ (ਬਾਣੀਕਾਰ), ਘਰ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ (ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ) ਸੰਗੀਤਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

–ਨਟ ਪੜਤਾਲ ਮਹਲਾ ੫॥ ੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਕੋਊ ਹੈ ਮੇਰੋ ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਵੈ ਨੀਤ ॥
ਬਿਨਸੈ ਦੁਖੁ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥ ਸਭੁ ਅਰਪਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਚੀਤੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੯੮੦)

ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਣੀ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਰਾਗ (ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ), ਪੜਤਾਲ (ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ), ਅਤੇ ਮਹਲਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਣੀਕਾਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਰਲੇਖ ਰਾਗ, ਬਾਣੀਕਾਰ, ਕਾਵਿ ਰੂਪ, ਘਰੁ, ਅਤੇ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ, ਅਜੇ ਤਕ ਘਰੁ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਮੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਘਰੁ ਦਾ ਸਬੰਧ ਤਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੁਰ, ਰਾਗ ਜਾਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਗਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ

ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਉੱਪਰ ਸਿਰਲੇਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰੁ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰਾਗ ਜਾਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਰਾਗ, ਮਹਲਾ, ਕਾਵਿ ਰੂਪ, ਘਰੁ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕਰਕੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਰਹੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਟਕਸਾਲੀ ਪਰੰਪਰਾ, ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ, ਉਸਤਾਦ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਹਿਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅੰਗ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ, ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਤਾਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ, ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਾਗ ਤਾਂ ਇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੜਤਾਲ ਬਾਣੀ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਲਈ, ਬਾਣੀ ਕਾਵਿ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਛੰਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਵਿਭਿੰਨ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਤਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹਰ ਅੰਤਰੇ ਲਈ ਵਖਰਾ ਤਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵੇਰ ਇਕ ਅੰਤਰੇ ਲਈ ਦੋ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ-ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ : ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਗੀਤ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਘਟ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਟੀਮਾਂ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਹੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਬਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਭਵਿਖਤ ਕੀਰਤਨੀਏ ਇਸ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਤਿ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਨੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ

ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਲੋਂ ਆਡੀਓ-ਟੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਤੇ ਪਰਚਾਰਨ ਦਾ ਸਾਰਥਕ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਕਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਉੱਤਮ ਨਮੂਨੇ ਵੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਰਬਾਬੀ ਅਤੇ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸੂਝ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖਣ ਸਾਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਕਸਾਲੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਰੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਸੰਗੀਤਕ ਤੱਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਕਈ ਹੋਰ ਉਪ-ਵੰਨਗੀਆਂ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਜ਼ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਦਾਜ਼ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰਵਨੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਜੇ ਭੇਦ : ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੰਦਰਵੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਅਤੇ ਧਮਾਰ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈ-ਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਦ, ਚਉਪਦੇ, ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਆਦਿ ਦਾ ਗਇਨ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਚਾਰਤਾਲ, ਸੂਲਤਾਲ ਆਦਿ ਖੁਲੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਡੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਨ ਨੇ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ।

ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ : ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਚੋਂ ਆਈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ 12ਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਤੋਂ ਅਧਿਆਤਮ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ

ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜੈਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀਆਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਬਾਣੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਪੁਰ ਥਾਂ ਅਸ਼ਟਪਦੀ, ਪਦੇ (ਇਕ ਪਦੇ, ਦੁਪਦੇ, ਤਿਪਦੇ, ਚੌਪਦੇ, ਪੰਚਪਦੇ, ਛਿਪਦੇ ਆਦਿ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਅਸ਼ਟਪਦੀ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗਾਇਨ ਦੀ ਇਕ ਵੰਨਗੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਦਗ੍ਰਹਿ, ਮੇਲਾਪਕ, ਧਰੁਵ, ਤੇ ਆਭੋਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਗੀਤਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਦ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਤੋਂ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਥਾਈ, ਅੰਤਰਾ, ਸੰਚਾਰੀ ਅਤੇ ਆਭੋਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਧੁਰਪਦ ਸ਼ੈਲੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰ ਲਗਾਉ ਹੋਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਕੇਵਲ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਰੀਤਾਂ ਦਾ ਤਾਲ ਬਦਲ ਦੇਣ ਨਾਲ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ । ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਸੁਰ ਲਗਾਉ ਵਿਚ ਮੀਂਡ ਅਤੇ ਗਮਕ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਤੋਂ ਤਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੁਰਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਚਨਾ ਤਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹਰ ਬੋਲ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਲੈਆਤਮਿਕਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੀ ਝਲਕ ਪਵੇ।

ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਗੀਤਕ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਚ ਸਹਿਜਤਾ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਉੱਚਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤਾਈਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਿਤ ਵਿਭਿੰਨ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆੜ, ਕੁਆੜ, ਬਿਆੜ, ਦੁਗੁਣ, ਤਿਗੁਣ, ਚੌਗੁਣ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਕੇਵਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਗੀਤਕ ਹਉਮੇ ਤਾਂ ਪਰਗਟ ਕਰਨਗੀਆਂ ਪਰ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ, '*ਸਹਿਜੇ ਗਾਵਿਆ ਥਾਇ ਪਵੈ ਬਿਨੁ ਸਹਿਜੇ ਕਥਨੀ ਬਾਦਿ*'। ਵਰਤਮਾਨ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ, ਭਾਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਗਇਨ

ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਸਪਸ਼ਟ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ 'ਦਿੱਲੀ' ਵਲਿਆਂ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਵੀ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਪ ਵਿਚ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੜਤਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਹਿਜਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਵਿਦਮਾਨ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ 'ਦਿੱਲੀ' ਇਸ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਟਕਸਾਲੀ ਰੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਲਿਪੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

<u>ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ</u> : ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਹੋਇਆ। ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਪਰਚਲਨ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਲਗ ਪਏ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ '*ਖ਼ਿਆਲ ਪਾਤਸਾਹੀ ੧੦*'*ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀਦਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ*' ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੈਲੀ ਗੁਰੁ ਕਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸੀ। ਸੀਨਾ-ਬ-ਸੀਨਾ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਦੇ ਤੱਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ੍ਰਵਨੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਦੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਣ, ਮੁਰਕੀ ਅਤੇ ਤਾਨ ਦੀ ਪਰਧਾਨਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਤਬਲੇ ਦੇ ਬੰਦ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਰਾਗ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਲਾਪ ਅਤੇ ਤਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਕੀਰਤਨੀਏ ਸਰਗਮ ਆਲਾਪ ਜਾਂ ਸਰਗਮ ਤਾਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਆਕਾਰਿਕ ਆਲਾਪ ਅਤੇ ਤਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

<u>ਧਰੁਪਦ ਅਤੇ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ</u> : ਧਰੁਪਦ ਅਤੇ ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਦੋ ਵਖਰੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦਗਮ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪਰਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਉਦਾਹਰਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਿੱਖ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ, ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਅੰਗ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਜੇ ਭੇਦ : ਪੜਤਾਲ ਗਇਨ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਵਿਭਿੰਨ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ (ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ, ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ-ਮਧ ਲੈਅ-ਦਰੁਤ ਲੈਅ-ਵਿਲੰਬਿਤ ਲੈਅ) ਦੇ ਗਾਇਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਕ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਭੇਦ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਖੁੱਲੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਾਲ ਸਾਜ਼ ਵਾਦਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪਖਾਵਜ ਦੇ ਖੁਲੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੇ ਮਹੱਤਵ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਦੰਗ/ਪਖਾਵਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਲਈ ਰਬਾਬੀ ਅਤੇ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਖ਼ੁਦ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਵਾਦਨ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਆਪਨੇ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਜੌਨਪੁਰ ਦੀ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਨਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਦੰਗਾਵਲੀ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਤਬਲੇ ਦੇ ਆਗਮਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜੋੜੀ ਵਾਦਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਤਬਲੇ 'ਤੇ ਬੰਦ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਵਾਦਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜੋੜੀ 'ਤੇ ਪਖਾਵਜ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਾਏਂ 'ਤੇ ਆਟਾ ਲਗਾ ਕੇ ਖੁਲੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਵਾਦਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਖਾਵਜ ਦੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਵਾਦਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਖੁਲੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲ ਜਿਥੇ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਸਨ ਉਥੇ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਤਬਲੇ

ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ ਵੀ ਜੋੜੀ 'ਤੇ ਖੁਲੇ ਬੋਲਾਂ ਰਾਹੀ ਵਜਾਈਆਂ ਜਾਣ ਲਗੀਆਂ। ਫਲਸਰੂਪ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਧਰੁਪਦ ਅਤੇ ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਉਥੇ ਤਾਲ ਵਾਦਨ ਦੀਆਂ ਇਹ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੇ ਏਕਲ ਅਤੇ ਸਾਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਭੇਦ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ।

ਬੰਦ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਖ਼ਿਆਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਨ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਲਾ ਵਾਦਨ ਦੇ ਅੰਗ ਦੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਤਬਲੇ ਦੇ ਬੰਦ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਚੰਚਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਪੜਤਾਲ ਗਇਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕਤਾਲ, ਸੂਲਫਾਕ, ਤਿੰਨਤਾਲ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਰੁਤ ਲੈਅ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਅੰਤਰੇ ਨੂੰ ਤਾਲ ਦੀ ਦਰੁਤ ਲੈਅ ਵਿਚ ਨਿਬੱਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਰਤਨੀ ਸਿੰਘ ਦਰੁਤ ਲੈਅਕਾਰੀ ਯੁਕਤ ਬੋਲ ਤਾਨਾਂ, ਸੁਰ ਰਚਨਾ ਦੀਆਂ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿਹਾਈਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਕਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਤਬਲਾ ਅਤੇ ਪਖਾਵਜ ਦੇ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਕੁਝ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪੜਤਾਲ ਰੀਤਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਅਤੇ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਦਾ ਗਾਇਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਲਈ ਖੁਲੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲ ਅਤੇ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਲਈ ਤਬਲੇ ਦੇ ਬੰਦ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਧਰੁਪਦ ਅਤੇ ਖ਼ਿਆਲ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਤਾਲ ਵਾਦਨ ਦੇ ਖੁਲੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਤਾਲ ਵਾਦਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਵੀ ਸ੍ਰਵਨੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਪ੍ਰਚੱਲਤ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਰਾਗ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਾਲ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਲਾਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਦਸ ਕੁ ਤਾਲ ਹੀ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਤਾਲ ਕੇਵਲ ਵਿਦਿਅਕ ਕੋਰਸਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਪਰਾਤਨ ਤਾਲ ਪਰੰਪਰਾ, ਤਾਲ ਸਮੱਗਰੀ

ਅਤੇ ਤਾਲ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਪਰਚਾਰਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਅਨੇਕਾਂ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਉੜੀ, ਸੂਲਫਾਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਤਾਲ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੱਤ ਤਾਲ (ਨੌ ਮਾਤਰਾ), ਮਹੇਸ਼ ਤਾਲ (ਨੌ ਮਾਤਰਾ), ਜਗਪਾਲ ਤਾਲ (ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਤਰਾ), ਭਾਨਮਤੀ ਤਾਲ ਜਾਂ ਚਾਰਤਾਲ ਦੀ ਸਵਾਰੀ (ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਤਰਾ), ਜੈਤਾਲ (ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤਰਾ), ਪੰਚਮ ਸਵਾਰੀ (ਪੰਦਰਾਂ ਮਾਤਰਾ) ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਅਪ੍ਰਚਲਤ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰ-ਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਤਾਲ ਵਾਦਨ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਨਵੇਂ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਅਯਾਮ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਢ, ਸਵਾਈ ਤੇ ਪੌਣ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਧਾਰਣ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ, ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਜੋਤਤਾਲ (ਸਾਡੇ ਸਤ ਮਾਤਰਾ), ਰੂਪਤਾਲ (ਸਾਢੇ ਅਠ ਮਾਤਰਾ), ਕਲਾਵਤੀ ਤਾਲ (ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਮਾਤਰਾ), ਰਮਣੀਕ ਤਾਲ (ਸਾਢੇ ਦੱਸ ਮਾਤਰਾ), ਬਿਲਹੰਸ ਤਾਲ (ਸਵਾ ਨੌਂ ਮਾਤਰਾ), ਦੇਵਤਾਲ (ਸਵਾ ਦਸ ਮਾਤਰਾ), ਅਨੰਦ ਤਾਲ (ਸਵਾ ਸਤ ਮਾਤਰਾ), ਨਾਰਾਇਣੀ ਤਾਲ (ਸਵਾ ਨੌਂ ਮਾਤਰਾ) ਵਰਗੇ ਕਠਿਨ, ਅਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਤਾਲ ਸਰੂਪ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਤਾਲ ਵਾਦਨ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਾਲ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਜੇ ਭੇਦ : ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਤਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਾਇਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਅੰਤਰੇ ਲਈ ਵਖਰਾ ਤਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਤਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਲ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤੱਤ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਤਾਲ ਦੀ ਲੈਅ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਭੇਦ : ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਇਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੈਯ ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਰਤ ਲੈਯ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਨੀ ਵਖਰੀ ਪਹਿਚਾਨ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਲੰਬਿਤ ਖ਼ਿਆਲ, ਮਧ ਲੈਯ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ, ਦਰੁਤ ਖ਼ਿਆਲ, ਮੰਗਲਾਚਰਨ, ਖਿਆਲ ਅੰਗ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦਗਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲੈਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਤਾਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੈਯਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਟਕਸਾਲੀ ਪੜਤਾਲ ਗਇਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨਤਾਲ, ਇਕਤਾਲ, ਸੂਲਫਾਕ ਦੇ ਮਧਲੈਯ ਅਤੇ ਦਰੁਤ ਲੈਯ ਰੁਪਾਂਤਰ ਇਕੱਠੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਭੇਦ : ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅਲਗ ਅਲਗ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਲ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ ਦੋਵੇਂ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਲੈਯ, ਆਵਰਤਨ ਅਤੇ ਸਮ ਵਿਚਲਾ ਸਬੰਧ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਤਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮੀਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲੈਆਤਮਿਕ ਸੰਵਾਦ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕਤਾਲ ਦੀ ਆੜ ਨਾਲ ਤਿੰਨਤਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਤਿੰਨਤਾਲ ਦੀ ਸਵਾਈ ਲੈਅ ਬੀਰਤਾਲ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੀਰਤਾਲ ਦੀ ਲੈਅ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੂਲਫਾਕ/ਸੂਲਤਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੂਲਤਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੈਯ ਦੀ ਆੜ ਪੰਚਮ-ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਲੈਆਤਮਿਕ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਤਾਲ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਖਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲ ਸੰਗਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤਾਲ ਸੰਵਾਦ ਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਸਮ-ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਤਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਖ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰਾਗ, ਬਾਣੀ, ਤਾਲ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਲੈਯਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਅਤਿ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਪੜਤਾਲਾਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੇਵਲ ਬਰਾਬਰ, ਅੱਧੀ ਜਾਂ ਦਰੁਤ ਲੈਯ ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਲੈਯ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਰਹੇ ਤਾਲ ਤੋਂ

ਦੂਜੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ਼ ਤਾਲ ਦਾ ਅਨੁਸਰਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲ-ਤਿਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਿਆਂ ਅਗਲੇ ਤਾਲ ਦਾ ਸਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੋਲ ਤਿਹਾਈ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਤਰੇ/ਸਥਾਈ ਦੀ ਅੰਤਲੀ ਤੁੱਕ ਚੋਂ ਬੋਲ-ਤਿਹਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ।
- ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਥਾਈ/ਅੰਤਰੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤੁੱਕ ਚੋਂ ਬੋਲ-ਤਿਹਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ।

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੁਝ ਕੀਰਤਨੀਏ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਰਹੇ ਤਾਲ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਗਿਆਂ ਤਿਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾ ਤਾਲ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਕੇ ਠਹਿਰਾਓ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਦੂਜਾ ਤਾਲ ਆਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ (ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ 'ਜ਼ਖ਼ਮੀ' ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕੇਵਲ ਦੋ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ- ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਇਸ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਹੇ ਗੋਪਾਲ ਹੇ ਦਇਆਲ ਲਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਸਖੇ ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰ ॥੧॥
ਹੇ ਸਮ੍ਰਥ ਅਗਮ ਪੂਰਨ ਮੋਹਿ ਮਇਆ ਧਾਰਿ ॥੨॥
ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰ ॥੩॥੮॥੩੦॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ ੧੨੭੩)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੀਰਤਨੀ ਸਿੰਘ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਤਰਿਆਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਤਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਥਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਇਕ ਤਾਲ ਕਰਕੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਅੰਤਰੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਤਾਲ ਦੇ ਸਮਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਭੇਦ : ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਤਾਲ ਚੋਂ ਦੂਜੇ ਤਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਤਾਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਭਿੰਨ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸੰਵਾਦ ਸਮਗ੍ਰਹਿ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਰਹੇ ਤਾਲ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਤਾਲ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਰਾ ਚੁਕਣ ਵੇਲੇ ਤਾਲ ਦੀ ਲੈਯ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਓ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੰਤਰੇ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਲਾਤਮਕ ਲੈਯ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਰਾਗ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾਨਾਂ ਪਲਟਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਬਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਉਚਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗੀਤਕ ਜੁਗਤਾਂ ਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਕੀਰਤਨੀਏ ਸੰਗੀਤਕ ਸੂਝਬੂਝ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹਿਤ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਰਾਗ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾਨਾਂ ਪਲਟਿਆਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਪੜਤਾਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਵਿਚ ਸਰਗਮ ਜਾਂ ਆਕਾਰਿਕ ਤਾਨਾਂ ਪਲਟਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸ੍ਰਵਨੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਭਾਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੋਲ ਆਲਾਪ, ਬੋਲ ਤਾਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਭਾਵਾਂਨੁਕੂਲ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਅਤੇ ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸੁਪ੍ਰਸਿਧ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਇਕੀ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਮੂਹ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਉਦਾਹਰਣ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਭਿੰਨ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ : ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਣੀ ਵਿਚਲਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਭਾਵ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਸੰਗੀਤਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਤੋਂ ਸੁਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਲੈਆਤਮਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਦੇ ਗਾਇਨ ਸਮੇਂ ਵਿਭਿੰਨ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਅੰਗ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਗਇਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲੈਆਤਮਕ ਸੂਝਬੂਝ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦੁਗੁਨ, ਤਿਗੁਨ, ਚੌਗੁਨ, ਆੜ, ਕੁਆੜ, ਬਿਆੜ ਆਦਿ ਲੈਅਕ-ਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਧਰੁਪਦ ਅੰਗ ਤੋਂ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਮੂਲ ਸੁਰ ਰਚਨਾ ਦੀਆਂ ਸਾਧਾਰਣ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਭਾਵ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਬਾਧਕ ਨਾ ਹੋਣ ਸਗੋਂ ਭਾਵ ਵਿਚ ਤੀਬਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣ, ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ—ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣ ਸਨ।

ਤਾਲ ਸਾਜ਼ ਵਾਦਕ ਨਾਲ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਹਿਤ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ : ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੈਆਤਮਿਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਾਲ ਸਾਜ਼ ਵਾਦਕ ਨਾਲ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਤੱਤ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲੈਅਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਥ ਅੰਗ ਤੋਂ ਤਾਲ ਸੰਗਤ ਕਰਨੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਾਲ ਸੰਗਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ

ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਜੇ ਭੇਦ : ਪੜਤਾਲ ਗਇਨ ਦੀ ਸੁਰ ਰਚਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਥੇ ਸੰਗੀਤਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਭਾਵ, ਕਾਵਿ ਛੰਦ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਯੋਗ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ ਰੀਤ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ : ਗੁਰਮਤਿ ਸ਼ੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦਾ ਮੁਖ ਉਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਲੋਂ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪਰਮੁਖਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਗੀਤਕ ਤੱਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵਾਹਕ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਰੀਤ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਅਜਿਹੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੂਜੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਸੰਗੀਤਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਕੁਝ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਪਰਮੁਖਤਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਸਹਿਤ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ : ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਵਿਚ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਆਚਰਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਬੇਲੋੜੇ ਕਰਮ ਕਾਡਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅਤੇ ਸੇਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਲੇ ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਵਾਉਣ ਹਿਤ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ (ਉਦਾਹਰਣ) ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨੀਏ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਰੀਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਾਣੀ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਦੇ ਦੋ ਢੰਗ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹਨ।

ਨਿਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ : ਜਦੋਂ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਤਾਲ ਦੀ ਲੈਯ ਅਤੇ ਆਵਰਤਨ ਅਨੁਸਾਰੀ ਤਾਲਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਬਦ ਰੀਤ ਦੀ ਸੁਰ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗਾਇਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਨਿਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗਾਇਨ : ਜਦੋਂ ਕੀਰਤਨੀਏ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਰਹੇ ਤਾਲ ਦੀ ਲੈਯ ਅਤੇ ਆਵਰਤਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸੰਚਾਰ ਰਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਨਿਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗਾਇਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਸ਼ਤੁਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ-ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਭੇਦ : ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦੀ ਚੌਕੀ, ਸੰਧਿਆ ਸਮੇਂ ਸੋ-ਦਰੁ ਦੀ ਚੌਕੀ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਸਵੇਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨਾ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਹਿਤ ਬਾਣੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ : ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਅਤੇ ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਜੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੁੜਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅੰਗ ਦੀਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਨੀ ਕੀਰਤਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਲੇ ਮੁਹੱਲੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ-ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਉਤਸਵ-ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅਦੁੱਤੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਸਮੇਲਨ ਜਵੱਦੀ ਕਲਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਦਿ ਕੁਝ ਪਰਮੁੱਕ ਸਥਾਨਾ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅੰਗ ਦੀਆਂ

ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੰਨਗੀਆਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਹੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਕਸਾਲੀ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤੁ-ਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਾਇਨ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਵਿਚ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਨਵੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਾਇਨ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ : ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤਕ ਜੁਗਤਾਂ, ਤੱਤਾਂ, ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨ ਲੈਯਕਾਰੀਆਂ, ਤਾਲਾਂ, ਆਲਾਪ, ਤਾਨਾਂ, ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ, ਜੁਗਲਬੰਦੀ, ਸਾਥ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਾਦਨ ਸ੍ਰਵਨੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਕਿਸੇ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਜਾਂ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਪੜਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਲੋਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਕੀਰਤਨੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੜਤਾਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗਰੁਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗਾਇਨ ਆਪੋ ਆਪਨੀ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਜਥੇਦਾਰ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗਾਇਨ ਦੇ ਪੂਰਕ ਵਜੋਂ ਸਹਾਇਕ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਪੇਖਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਨਵ ਜਿਗਿਆਸੂਆਂ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸਹਾਈ ਸਿਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੀਆਂ ਪਚਵਿੰਜਾ ਪੜਤਾਲਾਂ ਦੀਆਂ

ਆਸਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸਨਾਤਨੀ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਉਥੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਗੀਤ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਦੇਸੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸੰਚਾਰ-ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੀਬਰਤਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਸਾ ਦੇਸੀ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਗਾਇਨ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤੀ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਮਰਿਯਾਦਾ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਚੌਕੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਧਿਆ ਸਮੇਂ ਸੋ-ਦਰੁ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਚੌਕੀ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਗ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੌਸਮੀ ਰਾਗਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਗ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਸ਼ਾਮ ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ,ਪਰ ਆਸਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਰਾਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਗਾਇਨ ਸਵੇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੋਵੇਂ ਸਮੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਰਾਗ ਆਸਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚੱਲਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਗ ਵਿਆਕਰਣ ਵਿਚ ਰਾਗ ਆਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਮਲਾਕਾਂਤ ਰਾਇ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਦੋ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ, ਗੰਧਾਰ, ਧੈਵਤ, ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਜਾਤੀ ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਣ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਗ ਆਸ਼ਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਰੂਪ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਾਗ ਆਸਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਰਾਗ ਆਸਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਰਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਸੰਗੀਤ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਵੀ ਆਸਾ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹਵਾਲਾ ਰਾਗ ਆਸਾ ਦੀ ਦੇਸੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ, *ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧॥ ਵਾਰ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ਸਲੋਕ ਭੀ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ਲਿਖੇ ਟੁੰਡੇ ਅਸ ਰਾਜੈ ਕੀ ਧੁਨੀ॥* ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ ਧੁਨ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਰਾਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਰਾਗ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਆਸਾ ਰਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ 'ਨਾਭਾ' ਅਨੁਸਾਰ, 'ਸੰਪੂਰਣ ਜਾਤਿ ਦੀ ਇੱਕ ਦੇਸੀ (ਦੇਸ਼ੀਯ) ਰਾਗਿਨੀ, ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਲਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਗਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ ਚਲਾਈ. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੌਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ 24 ਛਕਿਆਂ ਨੂੰ 24 ਪਉੜੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ. ਹੁਣ ਗੁਰੁਦ੍ਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਨਿੱਤ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਗਾਇਂ ਰਬਾਬੀ ਆਸਾਵਾਰ. (ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਸੂ.)' ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋ-ਦਰੁ ਦੀ ਚੌਕੀ ਵੇਲੇ (ਸੰਝ ਸਮੇ) ਭੀ ਆਸਾ ਦਾ ਗਾਉਣਾ ਵਿਧਾਨ ਹੈ. ਇਸ ਰਾਗਿਨੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ ਹਨ. ਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਭ, ਸੰਵਾਦੀ ਮਧਮ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਸੁਰ ਸ਼ੜਜ ਹੈ. ਆਸਾ ਦੀ ਸਰਗਮ ਇਹ ਹੈ, ਆਰੋਹੀ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਅਵਰੋਹੀ ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਦਈ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੇ ਧੈਵਤ ਨੂੰ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ. ਐਸੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਸੰਵਾਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਦੀ ਆਰੋਹੀ ਤਾਨ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਏ. ਅਵਰੋਹੀ ਵਿਚ ਵਰਤਨਾ ਯੋਗ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ 'ਬੁਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਆਸਾ ਰਾਗ ਸਬੰਧੀ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, *ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਸੁਰ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਦੂਜੇ ਮਾਰੂ ਰਾਗ। ਬਿਬ ਸੁਰ ਮਿਲ ਆਸਾ ਭਈ ਜੋ ਗਾਵੇ ਵਡਭਾਗ।* ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਰਾਗਾਂ ਨੂੰ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਡਾਕਟਰ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਆਸਾ ਮੇਘ ਰਾਗ ਦੀ ਰਾਗਨੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਤੇ ਮਾਰੂ ਮਿਲਕੇ ਮੇਘ ਦੀ ਛਾਇਆ ਕਰਕੇ ਆਸਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਸਾ ਅਧੀਨ ਰਾਗ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਆਸਾਵਰੀ ਅਤੇ ਆਸਾਵਰੀ ਸੁਧੰਗ (ਕੋਮਲ ਰਿਸ਼ਭ ਆਸਾਵਰੀ) ਰਾਗ ਵੀ ਅੰਕਿਤ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੰਨਾ ੩੪੭ ਤੋਂ ੪੮੮ ਤੱਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਸਾ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਨਿਮਨ-ਦਰਜ ਪੰਜ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

-ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੫ ਪੜਤਾਲ॥ ਬਿਕਾਰ ਮਾਇਆ ਮਾਦਿ ਸੋਇਓ...ਸਰਣਿ ਨਾਨਕੁ ਆਇਆ॥੪॥੧॥

-ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫॥ ਬਾਪਾਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਏ ॥...ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਸਰਣਿ ਆਏ ਗਲਿ ਲਾਏ॥੨॥੨॥

-ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫॥ ਕੋਊ ਬਿਖਮ ਗਾਰ ਤੋਰੈ ॥...ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਮੋਰੈ॥੨॥੩॥
-ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫॥ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਤਿਆਗੁ ॥...ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਭਾਗੁ॥੨॥੪॥
-ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫॥ਹਰਖ ਸੋਗ ਬੈਰਾਗ ਅਨੰਦੀ...ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਇਓ॥੨॥੫॥

ਆਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਮ, ਪ ਧ ਸਾਂ
ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ ਮ, ਗ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਗ ਸਾ
ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਮ ਗ, ਸਾ ਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ
ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਸ਼ੜਜ-ਮਧਿਅਮ **ਥਾਟ** : ਬਿਲਾਵਲ
ਸ਼ੁਰ: ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ
ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ
ਜਾਤੀ: ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਣ
ਸ਼ਮਾ: ਰਾਤ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪਹਿਰ/ਸਵੇਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:
1. ਸਾ, ਸਾ ਰੇਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ
ਸਾ, ਮ ਗ, ਸਾ ਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ, ਧ਼ਨ਼ੀ ਪ਼ਧ਼ ਸਾ
ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਸਾਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ
2. ਮ, ਪ ਮ, ਪ ਧ ਪ ਮ, ਸਾ ⁀ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਧ਼ਨ਼ੀ ਪ਼ਧ਼ ਸਾਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਪ ਧ ਪ
ਮ, ਮ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ
3. ਧ, ਪ ਧ ਪ, ਧਨੀ ਪਧ ਪ, ਪ ਮਗ, ਰੇ ਸਾਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ
ਸਾ ਰੇ ਮਗ, ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਪ ਧ ਪ, ਧਨੀ ਪਧ ਪ, ਧਨੀ ਪਧ ਸਾਂ
ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਧਨੀ ਪਧ ਪਮ ਗਰੇ ਸਾਰੇ ਗ ⁀ ਸਾ
4. ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਧ, ਪ ਧ ਸਾਂ, ਧ ਨੀ ਪ ਧ ਸਾਂ. ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਗਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਮਂ, ਗਂ
ਰੇਂ ਗਂ ⁀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਧ ਪ ਮ ਪ ਮ, ਧ ਪ ਮ ਗ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਗ ⁀ ਸ

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੫ ਪੜਤਾਲ ੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਬਿਕਾਰ ਮਾਇਆ ਮਾਦਿ ਸੋਇਓ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨ ਆਵੈ ॥
ਪਕਰਿ ਕੇਸ ਜਮਿ ਉਠਾਰਿਓ ਤਦ ਹੀ ਘਰਿ ਜਾਵੈ ॥੧॥
ਲੋਭ ਬਿਖਿਆ ਬਿਖੈ ਲਾਗੇ ਹਿਰਿ ਵਿਤ ਚਿਤ ਦੁਖਾਹੀ ॥
ਖਿਨ ਭੰਗੁਨਾ ਕੈ ਮਾਨਿ ਮਾਤੇ ਅਸੁਰ ਜਾਣਹਿ ਨਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜਨ ਪੁਕਾਰਹਿ ਸੁਨੈ ਨਾਹੀ ਡੋਰਾ ॥
ਨਿਪਟਿ ਬਾਜੀ ਹਾਰਿ ਮੂਕਾ ਪਛੁਤਾਇਓ ਮਨਿ ਭੋਰਾ ॥੨॥
ਡਾਨੁ ਸਗਲ ਗੈਰ ਵਜਹਿ ਭਰਿਆ ਦੀਵਾਨ ਲੇਖੈ ਨ ਪਰਿਆ ॥
ਜੇਂਹ ਕਾਰਜਿ ਰਹੈ ਓਲ੍ਹਾ ਸੋਇ ਕਾਮੁ ਨ ਕਰਿਆ ॥੩॥
ਐਸੋ ਜਗੁ ਮੋਹਿ ਗੁਰਿ ਦਿਖਾਇਓ ਤਉ ਏਕ ਕੀਰਤਿ ਗਾਇਆ ॥
ਮਾਨੁ ਤਾਨੁ ਤਜਿ ਸਿਆਨਪ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕੁ ਆਇਆ ॥੪॥੧॥੧੫੨॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੪੦੮

ਪਦਅਰਥ

ਮਾਦਿ-ਮਦਿ, ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ।**ਸੂਝ ਬੂਝ**-(ਸਹੀ ਜੀਵਨ ਦੀ) ਅਕਲ ।**ਪਕਰਿ**-ਫੜ ਕੇ । ਜਮਿ-ਜਮ ਨੇ ।**ਘਰਿ ਜਾਵੈ**-ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।੧।
ਬਿਖਿਆ-ਮਾਇਆ ।**ਬਿਖੈ**-ਵਿਸ਼ੇ ।**ਹਿਰਿ**-ਚੁਰਾ ਕੇ ।**ਵਿਤ**-ਧਨ ।**ਦੁਖਾਹੀ**-ਦੁਖਾਹਿ, ਦੁਖਾਂਦੇ ਹਨ ।**ਖਿਨ ਭੰਗੁਨ**-ਖਿਨ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ।**ਕੈ ਮਾਨਿ**-ਦੇ ਮਾਣ ਵਿਚ ।**ਅਸੁਰ**-ਦੈਂਤ, ਨਿਰਦਈ ਬੰਦੇ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਪੁਕਾਰਹਿ-ਕੂਕ ਕੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ।**ਡੋਰਾ**-ਬੋਲਾ ।**ਨਿਪਟਿ**-ਉੱਕਾ ਹੀ ।**ਹਾਰਿ**-ਹਾਰ ਕੇ ।**ਮੂਕਾ**-ਅੰਤ ਸਮੇ ਤੇ ਆ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ।
ਮਨਿ-ਮਨ ਵਿਚ ।**ਭੋਰਾ**-ਮੂਰਖ ।੨।
ਡਾਨੁ-ਡੰਨ ।**ਗੈਰ ਵਜਹਿ**-ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ।**ਦੀਵਾਨ ਲੇਖੈ**-ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਲੇਖੇ ਵਿਚ ।**ਜੇਂਹ ਕਾਰਜਿ**-ਜਿਸ ਕੰਮ ਨਾਲ ।**ਓਲ੍ਹਾ**-ਇੱਤ ।੩।
ਮੋਹਿ-ਮੈ ।**ਗੁਰਿ**-ਗੁਰੂ ਨੇ।**ਤਉ**-ਤਦੋਂ।**ਏਕ**-ਇਕ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਦੀ ।**ਕੀਰਤਿ**-ਸਿਫ਼ਤਿ-ਸਾਲਾਹ।**ਤਜਿ**-ਛੱਡ ਕੇ ।੪।੧।੧੫੨।

ਸਥਾਈ					ਆਸਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਸਾਰੇ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਸਾਰੇ	ਮ	ਪ	ਪਧ	ਮਪ	ਧਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪਮ	ਗਰੇ
ਲੋ-	--	**ਭ-**	**ਬਿ-**	**ਖਿ**	**ਆ**	**ਬਿ-**	**ਖੈ-**	--	**ਲਾ-**	--	**ਗੇ-**
ਸਾਰੇ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਸਾਰੇ	ਮ	ਪ	ਧਧ	ਧ	ਪਧ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਲੋ-	--	**ਭ-**	**ਬਿ-**	**ਖਿ**	**ਆ**	**ਬਿ-**	**ਖੈ**	--	**ਲਾ**	-	**ਗੇ**
ਪਧ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਸਾਰੇ	ਗ	-	-	ਸਾ	-
ਹਿਰਿ	**ਵਿ**	**ਤ**	**ਚਿ**	**ਤ**	**ਦੁ**	**ਖਾ-**	-	-	-	**ਹੀ**	-
ਮ	ਮ	ਮ	ਮ	ਮ	-	ਪ	-	ਪਪ	ਪ	-	ਪ
ਖਿ	**ਨ**	**ਭੰ**	**ਗੁ**	**ਨਾ**	-	**ਕੈ**	-	**ਮਾਨਿ**	**ਮਾ**	-	**ਤੇ**
ਧ	ਧ	ਧ	ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	ਧਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪਮ	ਗਰੇ
ਅ	**ਸੁ**	**ਰ**	**ਜਾ-**	**ਣਹਿ**	-	**ਨਾ**	-	--	--	**ਹੀ-**	--

---

*ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛੋਡਿ **ਬਿਖਿਆ ਲੋਭਾਣੇ** ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਵਿਡਾਣੀ ॥ਆਪਣਾ ਧਰਮੁ ਗਵਾਵਹਿ ਬੂਝਹਿ ਨਾਹੀ ਅਨਦਿਨੁ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਨ ਚੇਤਹੀ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਪਾਣੀ ॥੧॥ਮਨ ਰੇ ਸਦਾ ਭਜਹੁ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ॥ (੩੧)

*ਏਤੁ ਜਨਮਿ ਹਰਿ ਨ ਚੇਤਿਓ ਭਾਈ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸੀ ਜਾਇ॥ਕਿੜੀ ਪਵੰਦੀ ਮੁਹਾਇਓਨੁ ਭਾਈ **ਬਿਖਿਆ ਨੋ ਲੋਭਾਇ**॥੭॥ (੬੩੯)

*ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਬਹੁ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥ਮਨਹਠਿ ਕਰਮ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਏ ॥ **ਬਿਖਿਆ ਕਾਰਣਿ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਕਮਾਵਹਿ** ਦੁਰਮਤਿ ਕਾ ਦੋਰਾਹਾ ਹੇ ॥੯॥ (੧੦੫੬)

*ਜੇ ਕੋ ਐਸਾ ਸੰਜਮੀ ਹੋਇ ॥ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਸੇਖ ਪੂਜਾ ਕਰੇਇ ॥ **ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਮਨੁ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ** ॥ਓਇ ਨਿਰੰਜਨੁ ਕੈਸੇ ਪਾਹਿ ॥੩॥ (੧੧੬੯)

ਅੰਤਰਾ 1						ਆਸਾ									ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
															ਸਾ
															ਬਿ
ਮ	–	–	ਮ	ਪ	–	ਧ	–	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਕਾ	–	–	ਰ	ਮਾ	–	ਇਆ	–	ਮਾ	–	–	ਦਿ	ਸੋ	–	ਇਓ	–
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਸੂ	–	–	ਝ	ਬੂ	–	ਝ	ਨ	ਆ	–	–	–	ਵੈ	–	–	–
–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਧ	ਨੀਧ	ਪ	ਮ	ਮ	–	ਮ	ਪ	–	ਪ	–
–	ਪ	ਕ	ਰਿ	ਕੇ-	--	--	ਸ	ਜ	ਮਿ	–	ਉ	ਠਾ	–	ਰਿਓ	–
–	ਧ	ਧ	–	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	–	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪਮ	ਗਰੇ	ਸਾ
–	ਤ	ਦ	–	ਹੀ	–	ਘ	ਰਿ	ਜਾ	–	--	--	ਵੈ-	--	--	–

***ਪੰਚ ਬਿਕਾਰ ਮਨ ਮਹਿ ਬਸੇ ਰਾਚੇ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ** ॥ਸਾਧਸੰਗਿ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੫॥ (੨੯੭)

***ਮਾਇਆ ਛਲੀਆ** ਬਿਕਾਰ ਬਿਖਲੀਆ ॥ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਦਇਅਲੀਆ ॥੪॥ (੩੮੫)

*ਆਰੋਵਣੁ ਸਗਲ ਬਿਕਾਰੋ **ਗਾਫਲੁ ਸੰਸਾਰੋ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਰੋਵੈ** ॥
ਚੰਗਾ ਮੰਦਾ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਇਹੁ ਤਨੁ ਏਵੈ ਖੋਵੈ ॥ (੫੭੯)

*ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਹੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥**ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਬਹੁ ਚਿਤੈ ਬਿਕਾਰਾ** ॥
ਥਿਰੁ ਸਾਚਾ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦ ਹੀ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੩॥ (੧੦੫੧)

***ਮਾਇਆ ਧੰਧਾ ਧਾਵਣੀ ਦੁਰਮਤਿ ਕਾਰ ਬਿਕਾਰ** ॥ਮੂਰਖੁ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦਾ ਬੂਝਿ ਨ ਸਕੈ ਕਾਰ ॥
ਮਨਸਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਮਨਮੁਖ ਬੋਲ ਖੁਆਰ ॥ਮਜਨੁ ਝੂਠਾ ਚੰਡਾਲ ਕਾ ਫੋਕਟ ਚਾਰ ਸੀਂਗਾਰ ॥੨॥ (੧੩੪੩)

ਅੰਤਰਾ 2						ਆਸਾ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ	-ਧ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
ਬੇ	-	**ਦ**	**ਸਾ**	**-ਸ**	**ਤ੍ਰ**	-	**ਜ**	**ਨ**	**ਪੁ**	**ਕਾ**	-	**ਰਹਿ**	-
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	-	ਮ	-
ਸੁ	**ਨੈ**	-	**ਨਾ**	-	**ਹੀ**	-	**ਡੋ**	-	-	**ਰਾ**	-	-	-
ਧਪ	ਮ	ਪ	ਧਪ	ਮਪ	ਧ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
ਬੇ-	-	**ਦ**	**ਸਾ-**	**-ਸ**	**ਤ੍ਰ**	-	**ਜ**	**ਨ**	**ਪੁ**	**ਕਾ**	-	**ਰਹਿ**	-
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	-	ਮ	-
ਸੁ	**ਨੈ**	-	**ਨਾ**	-	**ਹੀ**	-	**ਡੋ**	-	-	**ਰਾ**	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਮ	ਪ	-	ਪ	-
ਨਿ	**ਪ**	**ਟਿ**	**ਬਾ-**	-	**ਜੀ**	-	**ਹਾ**	-	**ਰਿ**	**ਮੂ**	-	**ਕਾ**	-
ਧ	ਧ	ਧ	ਧ	-	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	ਪ	ਧ
ਪ	**ਛੁ**	**ਤਾ**	**ਇਓ**	-	**ਮ**	**ਨਿ**	**ਭੋ**	-	-	**ਰਾ**	-	**ਮ**	**ਨਿ**
ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਭੋ	-	-	**ਰਾ**	-	**ਮ**	**ਨਿ**	**ਭੋ**	-	-	**ਰਾ**	-	-	-

*ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਬ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਤਬ ਤੇ ਕੋਊ ਆਂਖ ਤਰੇ ਨਹੀ ਆਨਯੋ ॥ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ ਅਨੇਕ ਕਹੈਂ ਮਤ ਏਕ ਨ ਮਾਨਯੋ ॥
ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸਬੈ ਬਹੁ ਭੇਦ ਕਹੈ ਹਮ ਏਕ ਨ ਜਾਨਯੋ ॥ਸ੍ਰੀ ਅਸਪਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਕਰਿ ਮੈ ਨ ਕਹਯੋ ਸਭ ਤੋਹਿ ਬਖਾਨਯੋ ॥ (ਪਾ. ੧੦)

***ਬੇਦ ਬਖਿਆਨ ਕਰਤ ਸਾਧੂ ਜਨ** ਭਾਗਹੀਨ ਸਮਝਤ ਨਹੀ ਖਲੁ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਰਾਚੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਦਹਨ ਭਏ ਮਲ॥ (੭੧੭)

*ਬੀਤ ਜੈਹੈ ਬੀਤ ਜੈਹੈ ਜਨਮੁ ਅਕਾਜੁ ਰੇ ॥**ਨਿਸਿ ਦਿਨੁ ਸੁਨਿ ਕੈ ਪੁਰਾਨ ਸਮਝਤ ਨਹ ਰੇ ਅਜਾਨ** ॥
ਕਾਲੁ ਤਉ ਪਹੂਚਿਓ ਆਨਿ ਕਹਾ ਜੈਹੈ ਭਾਜਿ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੧੩੫੨)

ਅੰਤਰਾ 3					ਆਸਾ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਮ	-ਪ	ਪਪ	-ਧ	ਪਧ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	-
ਡਾ	**-ਨੁ**	**ਸਗ**	**-ਲ**	--	**ਗੈਰ**	**ਵਜਹਿ**	**ਭਰਿ**	**ਆ**	-
ਸਾਂਨੀਧਨੀ	ਧਪਮ-	ਪਪ	-ਪ	-	ਧਪ	ਮਗ	ਸਾਰੇ	ਗ	ਸਾਸਾ
ਡਾ---	**ਨੁ---**	**ਸਗ**	**-ਲ**	-	**ਗੈਰ**	**ਵਜਹਿ**	**ਭਰਿ**	**ਆ**	**-ਦੀ**
ਮ	-ਮ	ਪ	ਪ	ਧਨੀਪਧ	ਸਾਂਸਾਂ	-	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਮ
ਵਾ	**-ਨ**	**ਲੇ**	**ਖੈ**	**ਨ---**	**ਪਰਿ**	-	**ਆ-**	--	-
ਮ	ਮ	ਮ	ਮ	ਮ	-ਗ	ਸਾਰੇ	ਗ	-ਸਾ	-
ਜੋਂ	**ਹ**	**ਕਾ**	**ਰ**	**ਜਿ**	**-ਰ**	**ਹੈ-**	**ਓ**	**-ਲ੍ਹ**	-
ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ
ਸੋ	**ਇ**	**ਕਾ**	**ਮੁ**	**ਨ**	**ਕਰਿ**	-	**ਆ-**	--	--
ਸਾਰੇ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਰੇਮ	ਪਪ	ਸਾਰੇ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਰੇਮ	ਪਪ
ਲੋ-	**ਭ,ਬਿ**	**ਖਿਆ**	**ਬਿਖੈ**	**ਲਾਗੈ**	**ਲੋ**	**ਭ,ਬਿ**	**ਖਿਆ**	**ਬਿਖੈ**	**ਲਾਗੈ**

---

*ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ **ਤੇਰਾ ਓਲਾ ਰਹਤ** ॥ਮਨ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਹਤ ॥ (੨੭੦)

***ਸਾਧਸੰਗੁ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਕੀਨਾ** ਨਹ ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਗਾਈ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਮੈ ਨਾਹਿ ਕੋਊ ਗੁਨੁ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਸਰਨਾਈ ॥੨॥੬॥ (੬੩੨)

*ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਤਿ ਜਰੈ ॥**ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਕਰੈ** ॥ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਤਾ ਚੀ ਆਣਿ ॥
ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ ਭਜੀਐ ਭਗਵਾਨ ॥੪॥੧॥ (੧੨੫੨)

*ਖੇਦੁ ਨ ਦੂਖੁ **ਨ ਡਾਨੁ ਤਿਹ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੀ** ॥ ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਿਆ ਪੂਰੀ ਤਿਨਾ ਪਰੀ ॥੧੯॥ (੨੫੩)

*ਤਿਸ ਕਾ ਚਾਕਰੁ ਹੋਹਿ **ਫਿਰਿ ਡਾਨੁ ਨ ਲਾਗੈ** ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਕਰਿ ਪੋਤਦਾਰੀ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥੧॥ (੧੧੯੨)

ਅੰਤਰਾ 4 | ਆਸਾ | ਇਕਤਾਲ

×		0		2		0		3		4	
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪ	ਧ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਐ	**ਸੋ**	**ਜ**	**ਗੁ**	**ਮੋ**	**ਹਿ**	**ਗੁ-**	**ਰਿ**	**ਦਿ**	**ਖਾ**	-	**ਇਓ**
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪ	ਮ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ
ਐ	**ਸੋ**	**ਜ**	**ਗੁ**	**ਮੋ**	**ਹਿ**	**ਗੁ-**	**ਰਿ**	**ਦਿ**	**ਖਾ**	-	**ਇਓ**
ਸਾ	-	-	ਮ	-	ਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	-	ਪ
ਤਉ	-	-	**ਏ**	-	**ਕ**	**ਕੀ**	**ਰ**	**ਤਿ**	**ਗਾ**	-	**ਇਆ**
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਮ	ਮ
ਮਾ	-	**ਨੁ**	**ਤਾ**	-	**ਨੁ**	**ਤ**	**ਜਿ**	**ਸਿ**	**ਆ**	**ਨ**	**ਪ**
ਮਮ	ਪ	ਪ	ਧਧ	ਪ	ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਮਾ-	-	**ਨੁ**	**ਤਾ-**	-	**ਨੁ**	**ਤ**	**ਜਿ**	**ਸਿ**	**ਆ**	**ਨ**	**ਪ**
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-
ਸ	**ਰ**	**ਣਿ**	**ਨਾ**	**ਨ**	**ਕੁ**	**ਆ**	-	-	**ਇਆ**	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	-	-	ਪ	-	-
ਸ	**ਰ**	**ਣਿ**	**ਨਾ**	**ਨ**	**ਕੁ**	**ਆ**	-	-	**ਇਆ**	-	-
ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਸਾ	-	-
ਸ	**ਰ**	**ਣਿ**	**ਨਾ**	**ਨ**	**ਕੁ**	**ਆ**	-	-	**ਇਆ**	-	-

*ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਗੁਰਸਿਖ ਮਿਲਿ **ਗੁਰਸਰਣੀ ਆਇਆ**॥ (**ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ**)

*ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫॥ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਗੁਰ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ਰਾਖਹੁ ਰਾਖਨਹਾਰੇ॥ਜਿਤੁ ਤੂ ਲਾਵਹਿ ਤਿਤੁ ਹਮ ਲਾਗਹ ਕਿਆ ਏਹਿ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ॥੧॥ (੧੯੨)

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਬਾਪਾਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਏ ॥

ਸਾਧ ਸੰਤ ਮਨਾਏ ਪ੍ਰਿਅ ਪਾਏ ਗੁਨ ਗਾਏ ਪੰਚ ਨਾਦ ਤੂਰ ਬਜਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਕਿਰਪਾ ਪਾਏ ਸਹਜਾਏ ਦਰਸਾਏ ਅਬ ਰਾਤਿਆ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿਉ ॥

ਸੰਤ ਸੇਵਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਥ ਰੰਗੁ ਲਾਲਨ ਲਾਏ ॥੧॥

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਮਨਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਰਹਸਾਏ ਨਹੀ ਆਏ ਸਹਜਾਏ ਮਨਿ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਏ ॥

ਸਭ ਤਜੀ ਮਨੈ ਕੀ ਕਾਮ ਕਰਾ ॥

ਚਿਰੁ ਚਿਰੁ ਚਿਰੁ ਚਿਰੁ ਭਇਆ ਮਨਿ ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਸ ਲਾਗੀ ॥

ਹਰਿ ਦਰਸਨੋ ਦਿਖਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ਤੁਮ ਬਤਾਵਹੁ ॥

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਸਰਣਿ ਆਏ ਗਲਿ ਲਾਏ ॥੨॥੨॥ ੧੫੩॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੪੦੮

ਪਦਅਰਥ

ਬਾਪਾਰਿ-ਵਪਾਰ ਵਿਚ ।**ਨਾਏ**-ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ।**ਮਨਾਏ**-ਪ੍ਰਸੰਨ ਕੀਤੇ ।**ਪ੍ਰਿਅ ਪਾਏ**-ਪਿਆਰੇ (ਦਾ ਦਰਸਨ) ਪਾਇਆ।**ਪੰਚ ਨਾਦ ਤੂਰ**-ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਾਜੇ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਸਹਜਾਏ-ਆਤਮਕ ਅਡੋਲਤਾ।**ਰਾਤਿਆ**-ਰੰਗੇ ਗਏ।**ਸਿਉ**-ਨਾਲ।**ਸੇਵਿ**-ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ।**ਰੰਗੁ ਲਾਲਨ**-ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ।੧।
ਮਨਿ-ਮਨ ਵਿਚ ।**ਰਹਸਾਏ**-ਰਹਸ, ਖਿੜਾਉ ।**ਨਹੀ ਆਏ**-ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਏ ।**ਨਿਧਾਨੁ**—ਖ਼ਾਂਨਾ।**ਮਨੈਕੀ**-ਮਨ ਦੀ ।**ਕਾਮ ਕਰਾ**-ਵਾਸ਼ਨਾ । **ਮੋਹਿ**-ਮੈਨੂੰ ।**ਗਲਿ**-ਗਲ ਨਾਲ ।੨।੨।੧੫੩।

ਸਥਾਈ								ਆਸਾ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
						ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	–	ਪ	ਧ	ਧਨੀ	ਪ	ਧ
						ਬਾ–	**––**	**––**	**ਪਾ**	**–**	**ਰਿ**	**ਗੋ**	**ਵਿੰ–**	**–**	**ਦ**
ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	–	ਪ	ਪ	ਧਨੀ	ਪ	ਧ
ਨਾ	**–**	**ਏ**	**–**	**–**	**–**	**ਬਾ–**	**––**	**––**	**ਪਾ**	**–**	**ਰਿ**	**ਗੋ**	**ਵਿੰ–**	**–**	**ਦ**
ਪਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	–	ਮ	–
ਨਾ–	**––**	**–**	**–**	**ਏ**	**–**	**ਸਾ**	**ਧ**	**ਸੰ**	**–**	**ਤ**	**ਮ**	**ਨਾ**	**–**	**ਏ**	**–**
ਧਨੀ	ਪਧ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ
ਪ੍ਰਿ–	**ਅ–**	**ਪਾ**	**–**	**ਏ**	**–**	**ਗੁ–**	**ਨ–**	**ਗਾ**	**–**	**ਏ**	**–**	**ਪੰ**	**ਚ**	**ਨਾ**	**ਦ**
ਮਂਗਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ										
ਤੂ–	**––**	**ਰ**	**ਬ**	**ਜਾ**	**ਏ**										

---

*ਹਰਿ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਸੋਹਣਾ ਕੀਆ ਕਰਣੈਹਾਰਿ ॥ ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੀਪ ਅਨੂਪ ਜੋਤਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
ਹਾਟ ਪਟਣ ਗੜ ਕੋਠੜੀ **ਸਚੁ ਸਉਦਾ ਵਾਪਾਰ** ॥੨॥ (੫੭)

***ਸਚੁ ਵਾਪਾਰੁ ਕਰਹੁ** ਵਾਪਾਰੀ ॥ ਦਰਗਹ ਨਿਬਹੈ ਖੇਪ ਤੁਮਾਰੀ ॥ (੨੯੩)

***ਪੰਚ ਸਬਦ ਤਹ ਪੂਰਨ ਨਾਦ** ॥ ਅਨਹਦ ਬਾਜੇ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦ ॥
ਕੇਲ ਕਰਹਿ ਸੰਤ ਹਰਿ ਲੋਗ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਨਿਰਜੋਗ ॥੧॥ (੮੮੮)

*ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਹੋਇ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰੁ ॥ ਜਾਹਿ ਬੈਕੁੰਠਿ ਨਹੀ ਸੰਸਾਰਿ ॥ ਨਿਰਭਉ ਕੈ ਘਰਿ **ਬਜਾਵਹਿ ਤੂਰ** ॥
ਅਨਹਦ ਬਜਹਿ ਸਦਾ ਭਰਪੂਰ ॥੧॥ (੯੭੧)

*ਭਟ ਕਲ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਬਿਧ ਨੈ ਸਿਰਿਉ **ਜਗਿ ਜਸ ਤੂਰੁ ਬਜਾਇਅਉ** ॥
ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਲੁਚਰੈ ਤੈ ਅਭੈ ਅਮਰ ਪਦੁ ਪਾਇਅਉ ॥੬॥ (੧੩੯੭)

ਅੰਤਰਾ 1				ਆਸਾ			ਕਲਾਵਤੀ ਤਾਲ (9.1/2 ਮਾਤ੍ਰਾ)		
×		2			3		4		1/2ਮਾਤਰਾ
ਪਮਗਰੇ	ਮਪ	ਧਨੀਪਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂਗਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਧਨੀਪਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਕਿ-ਰ-	**ਪਾ-**	**ਪਾ---**	**ਏ**	**ਸ-ਹ-**	**ਜਾਏ**	**--**	**ਦ-ਰ-**	**ਸਾ**	**ਏ**
ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	-ਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪਮ	ਗਰੇਸ-	ਰੇਮ	ਪ	ਧਨੀਪਧ	ਸਾਂ
ਅਬ	**ਰਾ**	**-ਤਿ**	**ਆ-**	**--**	**ਗੋ-ਵਿੰ-**	**-ਦ**	**ਸਿਉ**	**----**	**-**
ਸਾਂਰੇਂਗਂ-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਧ	ਧਨੀਪਧ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਪਧਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਮਗਰੇਸ	ਮ
ਸੰ---	**ਤ,ਸੇ**	**-ਵਿ**	**ਪ੍ਰੀ-ਤਿ-**	**ਨਾਥ**	**ਰੰਗੁ**	**ਲਾ---**	**ਲਨ**	**ਲਾ---**	**ਏ**
ਮਗਰੇਸਾ	ਰੇਮ-ਪ	ਪ-ਮਗ	ਰੇਮਰੇਸ	ਪਪ	ਮਗਰੇਸ	ਰੇਮਪ-	ਪਪ	ਧਨੀਪ-	ਪ
ਬਾ---	**--ਪਾ-**	**ਰਿ-ਬਾ-**	**----**	**ਪਾਰਿ**	**ਬਾ---**	**--ਪਾ-**	**ਰਿ,ਗੋ**	**ਵਿੰ---**	**ਦ**

---

*ਆਪੇ ਵਥੁ ਰਾਖੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜਹਿ ਕੇਈ ਕੇਇ॥
ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ **ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ**॥ (੧੨੬)

*ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ **ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ** ॥੨॥ (੧੨੪)

*ਮਹਾ ਅਨੰਦ **ਅਚਿੰਤ ਸਹਜਾਇਆ** ॥ ਦੁਸਮਨ ਦੂਤ ਮੁਏ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੩੭੧)

*ਦੁਖੁ ਨਾਠਾ ਸੁਖੁ ਘਰ ਮਹਿ ਵੂਠਾ **ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਸਹਜਾਇਆ** ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੇ ਪਹਿ ਆਇਆ ॥੪॥ (੧੨੩੭)

*ਮਨਸਾ ਧਾਰਿ ਜੋ ਘਰ ਤੇ ਆਵੈ ॥ ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਨਮੁ ਮਰਣੁ ਮਿਟਾਵੈ ॥ ਆਸ ਮਨੋਰਥੁ ਪੂਰਨੁ ਹੋਵੈ **ਭੇਟਤ ਗੁਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜੀਉ** ॥੨॥(੧੦੪)

*ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਰੰਗੀਲੇ **ਹਮ ਲਾਲਨ ਕੇ ਲਾਲੇ** ॥ ਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਲੇ ॥ (੧੧੧੨)

*ਲਾਲਨੁ ਲਾਲੁ ਲਾਲੁ ਹੈ ਰੰਗਨੁ ਮਨੁ ਰੰਗਨ ਕਉ ਗੁਰ ਦੀਜੈ ॥
ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਰਸ ਰਸਿਕ ਗਟਕ ਨਿਤ ਪੀਜੈ ॥੫॥ (੧੩੨੩)

ਅੰਤਰਾ 2					ਆਸਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	ਪ	-	ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਗੁ	**ਰ**	-	**ਗਿਆ**	-	**ਨੁ**	**ਮ**	**ਨਿ**	**ਦ੍ਰਿ**	**ੜਾ**	-	**ਏ**
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-
ਰ	**ਹ**	**ਸਾ**	-	**ਏ**	-	**ਨ**	**ਹੀ**	**ਆ**	-	**ਏ**	-
ਮ	-	ਪ	ਧ	ਪ	ਧ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	-	-
ਸ	-	**ਹ**	-	-	-	**ਜਾ**	-	**ਏ**	-	-	-
ਮ	ਮ	ਮ	ਗ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	-	ਸਾ	-	-	-
ਮ	**ਨਿ**	**ਨਿ**	**ਧਾ**	-	**ਨੁ**	**ਪਾ**	-	**ਏ**	-	-	-
ਮ	ਮ	-	ਮ	ਮ	-	ਪ	ਪ	-	ਪ	-	-
ਸ	**ਭ**	-	**ਤ**	**ਜੀ**	-	**ਮ**	**ਨੈ**	-	**ਕੀ**	-	-
ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਮ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਸਾ	-	-
ਕਾ	-	-	-	**ਮ**	**ਕ**	**ਰਾ**	-	-	-	-	-

---

*ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸੂਚੇ ਜਾਣੀਅਹਿ **ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਗਿਆਨੁ** ॥੪॥ (੫੫)

*ਆਉ ਸਖੀ ਗੁਣ ਕਾਮਣ ਕਰੀਹਾ ਜੀਉ ॥ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣਿਹ ਰਲੀਆ ਜੀਉ ॥
ਗੁਰ ਦੀਪਕੁ ਗਿਆਨੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਬਲੀਆ ਜੀਉ ॥ ਹਰਿ ਤੁਠੈ ਢੁਲਿ ਢੁਲਿ ਮਿਲੀਆ ਜੀਉ ॥੧॥ (੧੭੩)

***ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਮਨਿ ਮਾਨੁ** ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਹਲੀ ਮਹਲੁ ਪਛਾਨੁ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਨੁ ॥੧॥ (੪੧੪)

*ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ਜਾਇ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਜਨਾ ॥
ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਬਿਕਾਰੁ ਤਜੀਐ ਅਰਪਿ ਤਨੁ ਧਨੁ ਇਹੁ ਮਨਾ ॥ (੫੪੪)

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਆਸਾ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ	ਧ	ਸਾਂ	–	–	–	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਚਿ	ਰੁ	ਚਿ	ਰੁ	ਚਿ	ਰੁ	ਚਿ	ਰੁ	ਭ	ਇਆ	–	–	–	–	ਮ	ਨਿ
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–	–	–
ਬ	–	ਹੁ	ਤੁ	ਪਿਆ	–	–	ਸ	ਲਾ	–	ਗੀ	–	–	–	–	–
ਗਮ	ਮ	ਮ	ਮ	ਮ	–	ਰੇ	ਮ	ਪ	–	ਪਪ	–	–	–	–	–
ਹਰਿ	ਦ	ਰ	ਸ	ਨੋ	–	–	ਦਿ	ਖਾ	–	ਵਹੁ	–	–	–	–	–
ਪ	–	ਪ	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਪਪ	–	–	–	–	–
ਮੋ	–	ਹਿ	–	ਤੁ	ਮ	–	ਬ	ਤਾ	–	ਵਹੁ	–	–	–	–	–
ਸਾਂ	–	–	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ
ਨਾ	–	–	–	ਨ	–	ਕ	–	ਦੀ	–	–	–	ਨ	–	–	–
ਪ	ਪ	–	ਪ	ਮ	ਗ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	–	ਸਾ	–	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਸ	ਰ	–	ਣਿ	ਆ	ਏ	ਗ	ਲਿ	ਲਾ	–	ਏ	–	ਬਾ	–	–	–
ਰੇ	ਮ	ਪ	–	–	–	ਪ	–	ਧ	–	ਧ	ਨੀ	ਪ	–	–	–
–	–	ਪਾ	–	–	–	ਰਿ	–	ਗੋ	–	ਵਿੰ	–	ਦ	–	–	–

*ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਵਸਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੈ ਮੇਰਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭ ਤੇਰੀ ॥
ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਵਹੁ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲੋਚ ਘਣੇਰੀ ॥੧॥ (੧੭੦)

*ਹੋਇ ਨਿਮਾਣਾ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧ੍ਰੂ ਹਰਿ ਦਰਸ਼ਨੁ ਪਾਇਆ॥
ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੋਇ ਭੇਟਿਆ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੇ ਆਪੁ ਦਿਵਾਇਆ॥ ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਿ ਨਿਹਚਲੁ ਵਾਸੁ ਅਗਾਸਿ ਚੜ੍ਹਾਇਆ॥
ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਤੇਤਿਸ ਕਰੋੜਿ ਪਰਦਖਣਾ ਚਉਫੇਰਿ ਫਿਰਾਇਆ॥ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਵਖਾਣਦੇ ਪਰਗਟੁ ਕਰਿ ਪਰਤਾਪੁ ਜਣਾਇਆ॥
ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਗਮ ਹੈ ਅਕਥ ਕਥਾ ਵੀਚਾਰੁ ਨ ਆਇਆ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਅਲਖ ਲਖਾਇਆ ॥੨੧॥੪॥ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ)

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਕੋਊ ਬਿਖਮ ਗਾਰ ਤੋਰੈ ॥ ਆਸ ਪਿਆਸ ਧੋਹ ਮੋਹ ਭਰਮ ਹੀ ਤੇ ਹੋਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਾਨ ਇਹ ਬਿਆਧਿ ਛੋਰੈ ॥੧॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਗੁਨ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਵਉ ॥

ਅਨਦਿਨੋ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਵਉ ॥

ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਜੀਤਿ ਮਿਟਾਵਉ ॥

ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਮੋਰੈ ॥੨॥੩॥੧੫੪॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੪੦੮

ਪਦਅਰਥ

ਕੋਊ-ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ।**ਬਿਖਮ**-ਔਖਾ ।**ਗਾਰ**-ਗੜ੍ਹ, ਕਿਲ੍ਹਾ ।**ਤੋਰੈ**-ਤੋੜਦਾ ਹੈ, ਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ।**ਪਿਆਸ**-ਮਾਇਆ ਦੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ।**ਧੋਹ**-ਠੱਗੀ ।**ਭਰਮ**-ਭਟਕਣਾ ।**ਤੇ**-ਤੋਂ ।**ਹੋਰੈ**-(ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ) ਰੋਕਦਾ ਹੈ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਬਿਆਧਿ-ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਰੋਗ ।**ਛੋਰੈ**-ਛੱਡਦਾ ਹੈ ।੧।

ਸੰਗਿ-ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ।**ਰੰਗਿ**-ਪਿਆਰ ਵਿਚ ।**ਗਾਵਉ**-ਮੈਂ ਗਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਗਾਵਉਂ ।**ਅਨਦਿਨੋ**-ਹਰ ਰੋਂ ।**ਧਿਆਵਉ**-ਮੈਂ ਸਿਮਰਦਾ ਹਾਂ ।

ਭ੍ਰਮ-ਭਟਕਣਾ ।**ਭੀਤਿ**-ਕੰਧ ।**ਜੀਤਿ**-ਜਿੱਤ ਕੇ ।**ਨਿਧਿ**-ਖ਼ਾਂਨਾ ।**ਮੋਰੈ**- ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ।**੨**।**੩**।**੧੫੪**।

ਸਥਾਈ					ਆਸਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
										ਧਨ਼ੀ	ਪਧ
										ਕੋ-	**ਊ-**
ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਸਾ	-	-
ਬਿ	**ਖ**	**ਮ**	**ਗਾ**	-	**ਰ**	**ਤੋ**	-	**ਰੈ**	-	-	-
ਮ	ਮ	ਮ	ਮ	-	ਮ	ਪ	ਧ	ਪਧ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਆ	**ਸ**	**ਪਿ**	**ਆ**	-	**ਸ**	**ਧੋ**	-	**ਹ**	**ਮੋ**	-	**ਹ**
ਪਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਮਗ	ਰੇਸਾ		
ਭਰ	**ਮ-**	--	**ਹੀ**	-	**ਤੇ**	**ਹੋ-**	--	**ਰੈ-**	--		

***ਅਬ ਮੇਰੋ ਪੰਚਾ ਤੇ ਸੰਗੁ ਤੂਟਾ** ॥ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਭਏ ਮਨਿ ਆਨਦ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਛੂਟਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਬਿਖਮ ਥਾਨ ਬਹੁਤ ਬਹੁ ਧਰੀਆ ਅਨਿਕ ਰਾਖ ਸੂਰੂਟਾ ॥ **ਬਿਖਮ ਗਾਰੁ ਕਰੁ ਪਹੁਚੈ ਨਾਹੀ ਸੰਤ ਸਾਨਥ ਭਏ ਲੂਟਾ** ॥੧॥

ਬਹੁਤੁ ਖਜਾਨੇ ਮੇਰੈ ਪਾਲੈ ਪਰਿਆ ਅਮੋਲ ਲਾਲ ਆਖੂਟਾ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਤਉ ਮਨ ਮਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਘੂਟਾ ॥ (੧੨੧੦)

*ਗੁਨ ਲਾਲ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਦੇਖੇ॥ ਪੰਚਾ ਤੇ ਏਕੁ ਛੂਟਾ ਜਉ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਗ ਰਉ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਉ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਇ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਿ ਮੋਹਾ॥

ਏਕੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੋਹਾ॥੧॥ਪਾਇਓ ਹੈ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਸਗਲ ਆਸ ਪੂਰੀ॥**ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਨੰਦ ਭਏ ਗੁਰਿ ਬਿਖਮ ਗਾਰ੍ਹ ਤੋਰੀ**॥(੧੨੩੦)

*ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਗਲ ਤੂੰਹੈ ਪਸਰਿਆ ਪਾਸਾਰੁ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ **ਭਰਮੁ ਕਾਟਿਆ ਸਗਲ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ** ॥ (੫੧)

*ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀਐ **ਮਾਇਆ ਕਾ ਭ੍ਰਮੁ** ਜਾਇ ॥ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੭॥ (੬੭)

*ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ **ਤਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ** ॥ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਈ ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਮਗੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥ (੮੬)

ਅੰਤਰਾ 1			ਆਸਾ			ਰੂਪਕ
×			1		2	
ਪ	-	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ
ਕਾ	-	**ਮ**	**ਕ੍ਰੋ**	-	**ਧ**	-
ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ
ਲੋ	-	-	**ਭ-**	--	--	--
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਮਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਪ
ਮਾ	-	**ਨ**	**ਇ**	**ਹ**	-	**ਬਿ**
ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
ਆ-	-	**ਧਿ**	**ਛੋ**	-	**ਰੈ**	-

---

*ਗੁਰੁ ਸਾਗਰੋ ਰਤਨਾਗਰੁ ਤਿਤੁ ਰਤਨ ਘਣੇਰੇ ਰਾਮ ॥ ਕਰਿ ਮਜਨੋ ਸਪਤ ਸਰੇ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ॥
ਨਿਰਮਲ ਜਲਿ ਨ੍ਹਾਏ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਏ ਪੰਚ ਮਿਲੇ ਵੀਚਾਰੇ ॥ **ਕਾਮੁ ਕਰੋਧੁ ਕਪਟੁ ਬਿਖਿਆ ਤਜਿ** ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
ਹਉਮੈ ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਲਬ ਥਾਕੇ ਪਾਏ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਮਾਨਿ ਤੀਰਥੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥੩॥ (੪੩੭)

*ਕੇਵਡੁ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਹੈ ਦਯਾ ਧਰਮੁ ਤੇ ਅਰਥੁ ਵੀਚਾਰਾ॥ **ਕੇਵਡੁ ਕਾਮੁ ਕਰੋਧੁ ਹੈ ਕੇਵਡੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰਾ॥** **(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)**
ਕੇਵਡੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਵਖਾਣੀਐ ਕੇਵਡੁ ਰੂਪੁ ਰੰਗੁ ਪਰਕਾਰਾ॥ ਕੇਵਡੁ ਸੁਰਤਿ ਸਲਾਹੀਐ ਕੇਵਡੁ ਸਬਦੁ ਵਿਥਾਰੁ ਪਸਾਰਾ॥
ਕੇਵਡੁ ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਕੇਵਡੁ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧਿ ਅਚਾਰਾ॥ ਕੇਵਡੁ ਰਸ ਕਸ ਆਖੀਅਨਿ ਕੇਵਡੁ ਸਾਦ ਨਾਦ ਓਅੰਕਾਰਾ॥ ਅੰਤੁ ਬਿਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥੩॥

***ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰ ਸਾਧਿ ਲੋਭ ਮੋਹ ਦੀ ਜੋਹ ਮਿਟਾਈ॥** ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਸਮਰਥੁ ਸੁਗਰਥੁ ਸਮਾਈ॥
ਪੰਜੇ ਤਤ ਉਲੰਘਿਆ ਪੰਜਿ ਸਬਦ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ॥ਪੰਜੇ ਮੁਦ੍ਰਾ ਵਸਿ ਕਰਿ ਪੰਚਾਇਣੁ ਹੁਇ ਦੇਸ ਦੁਹਾਈ॥
ਪਰਮੇਸਰ ਹੈ ਪੰਜ ਮਿਲਿ ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ॥ਪੰਜ ਮਿਲੇ ਪਰਪੰਚ ਤਜਿ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ॥
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੋਹਨਿ ਗੁਰ ਭਾਈ ॥ **(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)**

***ਕਾਮ ਨ ਕ੍ਰੋਧ ਨ ਲੋਭ ਨ ਮੋਹ ਨ ਰੋਗ ਨ ਸੋਗ ਨ ਭੋਗ ਨ ਭੈ ਹੈ ॥** **(ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ)**

ਅੰਤਰਾ 2					ਆਸਾ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਸੰ	ਤ	ਸੰ	-	ਗਿ	ਨਾ-	ਮ-	ਰੰ	-	ਗਿ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਸਾਰੇ	ਮ	ਪ
ਗੁ	ਨ	ਗੋ	ਵਿੰ	ਦ	ਗਾ	--	--	ਵਉ	-

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਆਸਾ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਸਾ	-	-	-	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ	-
ਅ	ਨਿ	ਦਿ	ਨੋ	-	-	-	ਪ੍ਰ	ਭ	ਧਿ	ਆ	-	ਵਉ	-
ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ
ਝੂ-	ਮ	-	ਭੀ	-	ਤਿ	-	ਜੀ	ਤਿ	ਮਿ	ਟਾ	-	ਵਉ	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਪ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	-
ਨਿ	-	ਧਿ	ਨਾ-	--	ਮੁ-	--	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਮੋ	ਰੈ	-	-
ਪ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	-	ਪ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਧਨੀ	ਪਧ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਮੋ	ਰੈ	-	-	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਮੋ	ਰੈ	ਕੋ-	ਊ-

*ਰਾਮ ਰਾਮਾ ਰਾਮਾ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥ **ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਉ ਰੇ** ॥੧॥ (੩੮੭)

*ਐਸੀ ਮਾਂਗੁ ਗੋਬਿਦ ਤੇ ॥ **ਟਹਲ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੰਗੁ ਸਾਧੂ ਕਾ ਹਰਿ ਨਾਮਾਂ ਜਪਿ ਪਰਮ ਗਤੇ** ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੧੨੯੮)

*ਭਾਈ ਰੇ ਇਕ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥ ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੈ **ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇ** ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੩੧)

*ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਪੁ ਕਰਿ **ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਪਤਿ ਸਾਖੁ** ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਭਾਖੁ ॥ (੯੯੭)

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਤਿਆਗੁ ॥ਮਨਿ ਸਿਮਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ॥

ਹਰਿ ਭਜਨ ਸਫਲ ਕਾਮ ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਤਜਿ ਮਾਨ ਮੋਹ ਵਿਕਾਰ ਮਿਥਿਆ ਜਪਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥

ਮਨ ਸੰਤਨਾ ਕੈ ਚਰਨਿ ਲਾਗੁ ॥੧॥

ਪ੍ਰਭ ਗੋਪਾਲ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਿਮਰਿ ਜਾਗੁ ॥

ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਭਾਗੁ ॥੨॥੪॥੧੫੫॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੪੦੮

ਪਦਅਰਥ

ਤਿਆਗੁ-ਛੱਡ ਦੇ ।**ਮਨਿ**-ਮਨ ਵਿਚ ।**ਕਾਮ**-(ਸਾਰੇ) ਕੰਮ ।੧।ਰਹਾਉ।

ਤਜਿ-ਤਿਆਗ ਦੇ ।**ਮਿਥਿਆ**-ਝੂਠ ।**ਮਨ**-ਹੇ ਮਨ!

ਕੈ ਚਰਨਿ-ਦੇ ਚਰਨ ਵਿਚ ।੧।

ਗੋਪਾਲ-ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪਾਲਕ ।**ਪਤਿਤ**-ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ।**ਪਾਵਨ**-ਪਵਿਤ੍ਰ (ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ।**ਜਾਗੁ**-(ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ) ਸੁਚੇਤ ਰਹੁ ।

ਭਾਗੁ-ਕਿਸਮਤ ।੨।੪।੧੫੫।

ਸਥਾਈ							ਆਸਾ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
												-	ਧਨੀ	ਪ	ਧ
												-	ਕਾ-	-	ਮੁ
ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਪਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਮਪ	ਪ	-	ਮ	ਮ
ਕ੍ਰੋ	-	-	ਧੁ	ਲੋ-	--	-	ਭੁ	ਤਿਆ	--	--	--	ਗੁ	-	ਮ	ਨਿ
ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪਮ	ਮਗ	ਰੇਗ	ਸਾਰੇ	ਗਰੇ	ਗ	ਸਾ	-	-	ਸਾ	ਮ
ਸਿ	ਮ	ਰਿ	ਗੋ	ਬਿੰ	--	--	ਦ-	ਨਾ-	--	-	ਮ	-	-	ਹ	ਰਿ
ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਪਧ	ਪਮ	ਗਰੇ	ਸਾਰੇ	ਗ	-	ਸਾ	-	-			
ਭ	ਜ	ਨ	-	ਸ-	ਫ-	ਲ	--	ਕਾ	-	ਮ	-	-			

***ਬਿਖਿਆ ਲੋਭਿ ਲੁਭਾਏ** ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ਓਹੁ ਕਿਉ ਕਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥ (੭੪੬)

***ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਬਾਧਾ** ॥ ਮਹਾ ਗਰਤ ਮਹਿ ਨਿਘਰਤ ਜਾਤਾ ॥੪॥ (੭੪੧)

***ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ** ॥ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰਿ ਕੀਨਾ ॥੨॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਰਤ ਜਨਮਿ ਫੁਨਿ ਮੂਆ ॥
ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰਿ ਆਸ੍ਰਮੁ ਦੀਆ ॥੩॥ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਬੂਡਤ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ (੮੦੪)

*ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ **ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੇ** ॥ ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਨਿਬਹੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲੇ ॥ (੭੯)

***ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਗੋਬਿੰਦ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ** ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਅਸਨੇਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੨੪੦)

***ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗੋਬਿੰਦ ਨਹ ਅਲਸਾਈਐ** ॥ ਭੇਟਤ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਜਮ ਪੁਰਿ ਨਹ ਜਾਈਐ ॥ (੪੫੬)

*ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ **ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ** ॥
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਤਾਰਹੁ ਭੁਜਾ ਗਹਿ ਕੂਪ ਤੇ ਕਾਢਿ ਲੇਵਹੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥ (੬੮੩)

ਅੰਤਰਾ 1 — ਆਸਾ — ਦੀਪਚੰਦੀ

×			2				0			3			
ਪ	ਪ	–	ਧ	–	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ
ਤ	ਜਿ	–	ਮਾ	–	–	ਨ	ਮੋ	–	–	ਹ	–	–	ਵਿ
ਰੇਂ	–	–	–	–	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	–	–	–
ਕਾ	–	–	–	–	ਰ	–	ਮਿ	ਥਿ	–	ਆ	–	–	–
ਨੀ	ਨੀ	–	ਧ	–	ਧ	–	ਪ	–	–	ਮ	–	–	–
ਜ	ਪਿ	–	ਰਾ	–	ਮ	–	ਰਾ	–	–	ਮ	–	–	–
ਮ	–	–	ਗ	–	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	–	–	ਸਾ	–	–	–
ਰਾ	–	–	–	–	–	–	ਮ–	–	–	–	–	–	–
ਪ	ਪ	–	ਪਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਮ	ਨ	–	ਸੰ–	––	–	ਤ	ਨਾ	–	–	ਕੈ	–	–	–
ਨੀ	–	–	ਧ	ਧ	ਪ	–	ਧ	–	–	ਪ	–	–	–
–	–	–	ਚ	ਰ	ਨਿ	–	ਲਾ	–	–	ਗੁ	–	–	–

***ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ** ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਤਜਿ ਪਿਆਸ ਆਸ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਵੈ॥ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ॥ (੧੪੧)

***ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਬਿਕਾਰੁ** ਮਨ ਕਾ ਕਲਮਲਾ ਦੁਖ ਜਾਰੇ ॥ (੪੫੯)

*ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਵਿਕਾਰ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਈਐ ॥ ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣੀ ਸਦਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੩॥ (੫੭੮)

*ਧਿਆਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਅਪੁਨਾ ਮਨਹਿ ਚਿੰਦਿਆ ਪਾਈਐ ॥ **ਤਜਿ ਮਾਨ ਮੋਹੁ ਵਿਕਾਰੁ ਦੂਜਾ** ਏਕ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥ (੭੦੪)

*ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਾਨੁ ॥ ਸਭਿ ਸੁਖ ਹਰਿ ਰਸ ਭੋਗਣੇ ਸੰਤ ਸਭਾ ਮਿਲਿ ਗਿਆਨੁ ॥
ਨਿਤਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਿਆ ਸਤਗੁਰਿ ਦੀਆ ਨਾਮੁ ॥੨॥ (੨੧)

ਅੰਤਰਾ 2					ਆਸਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ
ਪ੍ਰ	ਭ	ਗੋ	ਪਾ	-	ਲ	ਦੀ	ਨ	ਦਇ	ਆ-	-	ਲ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਧਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਪ	ਤਿ	ਤ	ਪਾ	ਵ	ਨ	ਪਾ-	-	ਰ	ਬ੍ਰ-	-	ਹਮ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਹ	ਰਿ	ਚ	ਰ	ਣ-	--	ਸਿ	ਮ	ਰਿ	ਜਾ	-	ਗੁ
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	-	ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂ
ਕ-	ਰਿ	ਭ-	ਗ	ਤਿ	-	ਨਾ-	ਨ	ਕ	ਪੂ	ਰਨ	ਭਾ
ਸਾਂ	-	-	-	ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-
ਗੁ	-	-	-	ਨਾ-	ਨ	ਕ	ਪੂ	ਰਨ	ਭਾ	ਗੁ	-
-	-	ਧਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਧਨੀ	ਪ	ਧ
-	-	ਨਾ-	ਨ	ਕ	ਪੂ	ਰਨ	ਭਾ	ਗੁ	ਕਾ-	-	ਮੁ

*ਪਪਾ ਪਰਮਿਤਿ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ॥**ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਅਗਮ ਹਰਿ ਰਾਇਆ**॥ਹੋਤ ਪੁਨੀਤ ਕੋਟ ਅਪਰਾਧੂ॥ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਜਪਹਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ॥
ਪਰਪਚ ਧ੍ਰੋਹ ਮੋਹ ਮਿਟਨਾਈ॥ਜਾ ਕਉ ਰਾਖਹੁ ਆਪਿ ਗੁਸਾਈ॥ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਛਤ੍ਰ ਸਿਰ ਸੋਊ॥ਨਾਨਕ ਦੂਸਰ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਊ॥੩੭॥ (੨੫੮)

*ਸਤਿਗੁਰ ਤੇਰੀ ਆਸਾਇਆ ॥ **ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ** ਮੈ ਏਹਾ ਓਟਾਇਆ ॥੧॥ (੪੦੨)

*ਤੁਮ੍ ਦਇਆਲ ਕਿਰਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ **ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਗੋਸਾਈ**॥ਕੋਟਿ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਰਾਜ ਪਾਏ ਮੁਖ ਤੇ ਨਿਮਖ ਬੁਲਾਈ॥੩॥ (੬੭੩)

*ਹਰਿ ਭਗਤਾਂ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥ ਹਰਿ **ਕੀਰਤਨੁ ਭਗਤ ਨਿਤ ਗਾਂਵਦੇ** ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਖਦਾਈ ॥ (੩੧੬)

*ਭਗਤ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵਦੇ **ਦਰਿ ਸੋਹਨਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਵਦੇ** ॥ ਨਾਨਕ ਕਰਮਾ ਬਾਹਰੇ ਦਰਿ ਢੋਅ ਨ ਲਹਨ੍ਹੀ ਧਾਵਦੇ ॥ (੪੬੮)

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਹਰਖ ਸੋਗ ਬੈਰਾਗ ਅਨੰਦੀ ਖੇਲੁ ਰੀ ਦਿਖਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਖਿਨਹੂੰ ਭੈ ਨਿਰਭੈ ਖਿਨਹੂੰ ਖਿਨਹੂੰ ਉਠਿ ਧਾਇਓ ॥

ਖਿਨਹੂੰ ਰਸ ਭੋਗਨ ਖਿਨਹੂੰ ਖਿਨਹੂ ਤਜਿ ਜਾਇਓ ॥੧॥

ਖਿਨਹੂੰ ਜੋਗ ਤਾਪ ਬਹੁ ਪੂਜਾ ਖਿਨਹੂੰ ਭਰਮਾਇਓ ॥

ਖਿਨਹੂੰ ਕਿਰਪਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਇਓ ॥੨॥੫॥੧੫੬॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੪੦੯

ਪਦਅਰਥ

ਹਰਖ-ਖ਼ੁਸ਼ੀ ।**ਸੋਗ**-ਗ਼ਮ ।**ਬੈਰਾਗ**-ਉਪਰਾਮਤਾ ।**ਅਨੰਦੀ**-ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ।**ਖੇਲੁ**-ਜਗਤ ਤਮਾਸ਼ਾ ।**ਰੀ**-ਹੇ ਸਖੀ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਖਿਨ ਹੂੰ-ਇਕ ਖਿਨ ਵਿਚ । **ਭੈ**- {'ਭਉ' ਤੋਂ ਬਹੁ-ਵਚਨ} ।**ਨਿਰਭੈ**-ਨਿਰਭੈਤਾ ।**ਉਠਿ ਧਾਇਓ**-ਉਠ ਦੌੜਦਾ ਹੈ ।**ਰਸ**-ਸੁਆਦਲੇ ਪਦਾਰਥ ।
ਤਜਿ ਜਾਇਓ-ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।੧।
ਤਾਪ-ਧੂਣੀਆਂ ਆਦਿਕ ਤਪਾਣੀਆਂ ।**ਸਾਧੂ**-ਗੁਰੂ । **ਰੰਗੁ**-ਪ੍ਰੇਮ ।੨।੫।੧੫੬।

ਸਥਾਈ							ਆਸਾ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
			ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ
			ਹ	ਰ	ਖ	ਸੋ	–	ਗ	–	ਬੈ	–	–	–
ਸਾਂ	–	–	ਨੀ	ਧ	ਪਮ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	–	ਸਾ	–
ਰਾ	–	–	ਗ	–	ਅ	–	ਨੰ	–	–	ਦੀ	–	–	–
–	–	–	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਮ.	ਪ	ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ
–	–	–	ਹ	ਰ	ਖ	ਸੋ	–	ਗ	–	ਬੈ	–	–	–
ਪਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਸਾਰੇ	ਗਰੇ	ਗ	–	ਸਾ	–
ਰਾ–	––	–	ਗ	–	ਅ	–	ਨੰ–	––	–	ਦੀ	–	–	–
ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪ	–	ਧਨੀ	ਪਧ	ਸਾਂ	–	–	ਪਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂ
ਖੇ	–	ਲੁ	ਰੀ	–	–	ਦਿ–	ਖਾ	–	–	ਇਓ	––	––	–
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਧਪ	ਮਪ	ਧਪ	ਮਗ	ਰੇਗ	ਸਾ	–
ਖੇ	–	ਲੁ	ਰੀ	–	–	ਦਿ	ਖਾ	––	––	ਇਓ	––	–	–
–	–	–	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ
–	–	–	ਹ	ਰ	ਖ	ਸੋ	–	ਗ	–	ਬੈ	–	–	–
ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਧ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਗਂ	–	ਸਾਂ	–
–	–	–	ਹ	ਰ	ਖ	ਸੋ	––	ਗ–	––	ਬੈ	–	–	–

***ਹਰਖੁ ਸੋਗੁ ਜਾ ਕੈ ਨਹੀ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਸਮਾਨਿ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ ॥੧੫॥** (੧੪੨੭)

***ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਨਹ ਜਾ ਕੈ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨੋ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹੈ ਅਤੀਤਾ ਜੋਗੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨੋ ॥੧॥** (੬੮੫)

ਅੰਤਰਾ 1					ਆਸਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਧਪ	ਮਪ	ਧਨੀ	ਪਧ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਸਾਂ	ਧਸਾਂ	ਰੇਂਗਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਖਿ-	**ਨ**	**ਹੂੰ-**	**--**	**ਭੈ**	**-**	**ਨਿਰ**	**ਭੈ-**	**--**	**ਖਿ**	**ਨ**	**ਹੂੰ**
ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਪਧ	ਸਾਂ	-	-
ਖਿ-	**ਨ-**	**ਹੂੰ-**	**-**	**ਉ**	**ਠਿ**	**ਧਾ-**	**--**	**--**	**ਇਓ**	**-**	**-**
ਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਮ	-	ਪ	ਪ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਰੇਗ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ
ਖਿ-	**ਨ-**	**ਹੂੰ**	**-**	**ਰ**	**ਸ**	**ਭੋ-**	**ਗ-**	**ਨ-**	**ਖਿ**	**ਨ**	**ਹੂੰ**
ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਧਨੀ	ਪਧ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-
ਖਿ	**ਨ**	**ਹੂ**	**-**	**ਤ-**	**ਜਿ-**	**ਜਾ**	**-**	**-**	**ਇਓ**	**-**	**-**
-	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	-	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ
-	**ਹ**	**ਰ**	**ਖ**	**ਸੋ**	**-**	**ਗ**	**-**	**ਬੈ**	**-**	**-**	**-**

---

*ਆਪਹਿ ਕਉਤਕ ਕਰੈ ਅਨਦ ਚੋਜ ॥ ਆਪਹਿ **ਰਸ ਭੋਗਨ** ਨਿਰਜੋਗ ॥ (੨੯੨)

*ਇਹ ਬਿਧਿ ਹੈ ਮਨੁ ਜੋਗਨੀ ॥ ਮੋਹੁ ਸੋਗੁ ਰੋਗੁ ਲੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਤਹ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ **ਰਸ ਭੋਗਨੀ** ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੮੯੨)

*ਭੋਗਨਾ ਮਨ ਮਧੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਲੀਵਨਾ ॥੪॥ (੧੦੧੯)

***ਖਿਨ ਮਹਿੰ ਢਾਹਿ ਉਸਾਰਦਾ ਤਿਸੁ ਭਾਉ ਨ ਬਿਆਪੈ॥ ਕਲੀ ਕਾਲ ਗੁਰੁ ਸੇਵੀਐ ਨਹੀਂ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪੈ॥** **(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)**

***ਮਤਾ ਕਰੈ ਪਛਮ ਕੈ ਤਾਈ ਪੂਰਬ ਹੀ ਲੈ ਜਾਤ** ॥
ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ਆਪਨ ਹਾਥਿ ਮਤਾਤ ॥੧॥ (੪੯੬)

*ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਹੋਗੁ ॥ **ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ** ॥ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਕਿਛੁ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥
ਹੁਕਮੇ ਧਾਰਿ ਅਧਰ ਰਹਾਵੈ॥ ਹੁਕਮੇ ਉਪਜੈ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਵੈ॥ ਹੁਕਮੇ ਊਚ ਨੀਚ ਬਿਉਹਾਰ॥ ਹੁਕਮੇ ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਪਰਕਾਰ॥
ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਅਪਨੀ ਵਡਿਆਈ॥ **ਨਾਨਕ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ** ॥੧॥ (੨੭੬)

ਅੰਤਰਾ 2				ਆਸਾ					ਸੂਲਫਾਕ
×		੦		੨		੩		੦	
ਪ	ਪ	ਧ	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਖਿ	ਨ	ਹੂੰ	–	ਜੋ	–	ਗ	–	–	–
ਰੇਂ	–ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ
ਤਾ	–ਪ	ਬ	ਹੁ	ਪੂ	–	ਜਾ	–	–	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–	–
ਖਿ	ਨ	ਹੂੰ	–	ਭ	ਰ	–	–	–	–
ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ	ਸਾਂ	–	–	–	–	–
ਮਾ	–	–	–	ਇਓ	–	–	–	–	–
ਪ	ਪ	ਧ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–
ਖਿ	ਨ	ਹੂੰ	–	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	–	–	–
ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ
ਸਾ	–	ਧੂ	–	ਸੰ	ਗ	–	–	–	–
ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	–	ਮ	–
ਨਾ	–	ਨ	ਕ	ਹ	ਰਿ	ਰੰ	–	ਗੁ	–
ਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਸਾ	–	–	–	ਸਾ
ਲਾ	–	–	–	ਇਓ	–	–	–	–	ਹ
ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ
ਰ	ਖ	ਸੋ	–	ਗ	–	ਬੈ	–	–	–

ਧਨਾਸਰੀ

ਧਨਾਸਰੀ ਧਨਵੰਤੀ ਜਾਣੀਐ ਭਾਈ ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ॥

ਧਨਾਸਰੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਬਹੁਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਾਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਰਣਨ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰੂਪ, ਕਾਫੀ ਅੰਗ, ਭੈਰਵੀ ਅੰਗ ਅਤੇ ਆਸਾ-ਵਰੀ ਅੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਗੰਧਰਵ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫੀ, ਭੈਰਵੀ, ਪੂਰਵੀ, ਤੋੜੀ, ਖ਼ਮਾਜ, ਭੈਰਉ, ਆਸਾਵਰੀ ਆਦਿਕ ਥਾਟਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਧਨਾਸਰੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੂਰੀਆ-ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦੀ ਧਨਾਸਰੀ ਬਹੁਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਧਨਾਸਰੀ ਦੇ ਅਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਧਨਾਸਰੀ, ਮੁਲਤਾਨੀ ਧਨਾਸਰੀ, ਸਿੰਧੂ ਧਨਾਸਰੀ, ਇੰਦੂ ਧਨਾਸਰੀ ਵੀ ਹਨ।

ਧਨਾਸਰੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਰਾਗ ਹੈ। ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ 'ਪਦਮ' ਅਨੁਸਾਰ, ਧਨਾਸਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਖਿੱਤੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਲੋਕ ਧੁਨ ਤੋਂ ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਵਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਡਾਕਟਰ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਨਾਸਰੀ ਮਾਲਕੌਂਸ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਨੇ ਧਨਾਸਰੀ ਦੇ ਦੋ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ, ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਵਰ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਗੰਧਾਰ ਕੋਮਲ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ ਵਾਲਾ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦੀ ਸੰਪੂਰਣ ਰਾਗਿਣੀ ਹੈ. ਆਰੋਹੀ ਵਿੱਚ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ. ਅਵਰੋਹੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵੀ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੀ ਰੰਗਤ ਹੈ. ਅਵਰੋਹੀ ਵਿਚ ਧੈਵਤ ਦੁਰਬਲ ਹੈ. ਪੰਚਮ ਗੰਧਾਰ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਹੈ. ਪੰਚਮ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਹੈ. ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦਿਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ ਹੈ. ਸ਼ੜਜ ਗਾਂਧਾਰ ਪੰਚਮ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸ਼ੁਧ ਰਿਸ਼ਭ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮੱਧਮ ਤੀਵ੍ਰ ਹੈ. ਕਈਆਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਭ, ਪੰਚਮ, ਧੈਵਤ ਸ਼ੁਧ ਅਤੇ ਗਾਂਧਾਰ, ਮੱਧਮ, ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਮੰਨੇ ਹਨ. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਆਰਤੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਗੀਤ ਵਜੋਂ ਮਾਣਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ

ਦਰਜ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਅੰਕਿਤ ਹੈ, '*ਧਨਾਸਰੀ ਏ ਪਾਚਉ ਗਾਈ*' ਪੰਨਾ ੬੬੦ ਤੋਂ ੬੯੫ ਤੱਕ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਧਨਾਸਰੀ ਨੂੰ ਦਸਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਦੋ ਪੜਤਾਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ।

-ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ 5 ਘਰੁ 9 ਪੜਤਾਲ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ॥...

ਗੁਣਹ ਸੁਖ ਸਾਗਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰਤਨਾਗਰਾ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਨਾਨਕ ਗਾਇਓ॥2॥1॥

-ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ 5॥

ਹਲਤਿ ਸੁਖੁ ਪਲਤਿ ਸੁਖੁ ਨਿਤ ਸੁਖੁ ਸਿਮਰਨੋ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਸਦਾ ਲੀਜੈ॥...

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬਤ ਪੂਰਨ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ॥2॥2॥

ਥਾਟ ਕਾਫੀ - ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ (ਭੀਮ ਪਲਾਸੀ ਅੰਗ): ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਧਨਾਸਰੀ ਇੱਕ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਰਾਗ ਕਾਫੀ, ਸਾਰੰਗ, ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਅਤੇ ਮਲ੍ਹਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ, ਧੈਵਤ ਦਾ ਅਲਪਤਵ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੜਜ, ਪੰਚਮ ਤੇ ਨਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਅਮ ਨਿਆਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰਾਗ ਭੀਮ ਪਲਾਸੀ ਦੀ ਛਾਇਆ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਚਲਨ ਭੀਮ ਪਲਾਸੀ ਵਾਂਗ ਨਿਸ਼ਾਦ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਚਮ 'ਤੇ ਨਿਆਸ ਅਤੇ ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਇਸੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੰਤ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜਵੱਦੀ ਕਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਰਾਗ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਹੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਆਰੋਹ: ਨ਼ੀ ਸਾ, ਗੁ ਮ ਪ, ਨ਼ੀ ਸਾਂ

ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨ਼ੀ ਧ ਪ, ਮ ਗੁ ਰੇ ਸਾ

ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਨ਼ੀ ਸਾ ਗੁਮ ਪ, ਗੁ ਰੇ ਸਾ

ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਪੰਚਮ-ਸ਼ੜਜ

ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ

ਸੁਰ: ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ

ਜਾਤੀ: ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ

ਸਮਾ: ਦਿਨ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਪਹਿਰ

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:

1. ਨ਼ੀ ਸਾ, ਗੁ ਮ ਪ, ਪ ਗੁ ਰੇਸਾ
2. ਗੁ ਮ ਪ, ਧ ਪ, ਨ਼ੀ ਧ ਪ, ਗੁ ਮਪ, ਗੁ ਰੇ ਸਾ
3. ਗੁ ਮ ਪ, ਪ ਮਪ ਗੁ ਮ ਪ ਨ਼ੀ ਧ ਪ, ਗੁ ਮ ਪ ਨ਼ੀ ਸਾਂ
4. ਪ ਨ਼ੀ ਸਾਂ, ਗੁ ਮ ਪ ਨ਼ੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨ਼ੀ ਸਾਂ, ਨ਼ੀ ਧ ਪ, ਗੁ ਮ ਪਗੁ, ਰੇ ਸਾ, ਨ਼ੀ ਸਾ
5. ਗੁ ਮ ਪ ਗੁ, ਮ ਪ, ਨ਼ੀ ਧ ਪ, ਪ ਨ਼ੀ ਸਾਂ, ਨ਼ੀ ਸਾਂ ਗੁਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਗੁਂ ਮਂ ਪਂ ਗੁਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨ਼ੀ ਸਾਂ, ਨ਼ੀ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਗੁ, ਮ ਗੁ, ਰੇ ਸਾ

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੯ ਪੜਤਾਲ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਤਾਰਹੁ ਭੁਜਾ ਗਹਿ ਕੂਪ ਤੇ ਕਾਢਿ ਲੇਵਹੁ ॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿ ਅੰਧ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧ ਅਨਿਕ ਦੋਖਾ ਤਨਿ ਛਾਦਿ ਪੂਰੇ ॥

ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਆਨ ਨ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਾਵਹੁ ਸਰਨਿ ਸੂਰੇ ॥੧॥

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣਾ ਜੀਅ ਜੰਤ ਤਾਰਣਾ ਬੇਦ ਉਚਾਰ ਨਹੀ ਅੰਤੁ ਪਾਇਓ ॥

ਗੁਣਹ ਸੁਖ ਸਾਗਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਰਤਨਾਗਰਾ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਨਾਨਕ ਗਾਇਓ ॥੨॥੧॥੫੩॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ.੬੮੩

ਪਦਅਰਥ

ਹਰਿ-ਹੇ ਹਰੀ। **ਗੋਬਿੰਦ**-ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ। **ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ**-ਹੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। **ਕਉ**-ਨੂੰ। **ਦ੍ਰਿਸਟਿ**-ਨਜਰ। **ਪ੍ਰਭ**-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ। **ਕਰਿ**-ਕਰ ਕੇ। **ਤਾਰਹੁ**-ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਲੈ। **ਭੁਜਾ**-ਬਾਂਹ। **ਗਹਿ**-ਫੜ ਕੇ। **ਕੂਪ ਤੇ**-ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ। **ਰਹਾਉ**।
ਕਰਿ-ਦੇ ਕਾਰਨ। **ਅੰਧ**-ਅੰਨੇ ਹੋਏ ਹੋਏ। **ਬੰਧ**-ਬੰਧਨਾ ਵਿਚ। **ਦੋਖਾ**-ਪਾਪ। **ਤਨਿ**-ਸਰੀਰ ਵਿਚ। **ਛਾਇ**-ਛਾਏ ਹੋਏ। **ਪੂਰੇ**-ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। **ਆਨ**-ਕੋਈ ਹੋਰ। **ਸਰਨਿ ਸੂਰੇ**-ਹੇ ਸ਼ਰਨ ਆਇਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੇ।੧।
ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣਾ-ਹੇ ਵਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਣ ਵਾਲੇ। **ਬੇਦ ਉਦਾਰ**-ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ।**ਗੁਣਹ ਸਾਗਰਾ**-ਹੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ। **ਰਤਨਾਗਰਾ**-ਹੇ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਖਾਣ। **ਵਛਲੁ**-ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। **ਨਾਨਕ**-ਹੇ ਨਾਨਕ।੨।੧।੫੩।

ਸਥਾਈ								ਧਨਾਸਰੀ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
						ਗੁ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਪ	ਧਪ	ਮਪ
						ਹ	ਰਿ	ਚ	ਰ	ਨ	ਸ	ਰ	ਨ	ਗੋ-	--
ਗੁ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	ਗੁ	-ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਬਿੰ	ਦ	ਦੁ	ਖ	ਭੰ	ਜ	ਨਾ	-	ਦਾ	-ਸ	ਅ	ਪੁ	ਨੇ	-	ਕਉ	-
ਨੀਸ	ਗੁਮ	ਪ	ਪ	ਗੁਮ	ਪਨੀ	ਮ	ਪ	ਗੁਂ	-ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਨਾ-	--	-	ਮੁ	ਦੇ-	--	ਵ੍ਹੁ	-	ਦ੍ਰਿ	-ਸ	ਟਿ	ਪ੍ਰ	ਭ	ਧਾ	-	ਰਹੁ
ਪਨੀ	ਸਗੁਂ	ਰੇਂਸਂ	ਨੀਧ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਗੁਗੁ	-	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	ਸਾ
ਕ੍ਰਿ-	ਪਾ-	--	ਕ-	ਰਿ	ਤਾ	-	ਰਹੁ	ਭੁਜਾ	-	ਗ	ਹਿ	ਕੂ	-	ਪ	ਤੇ
ਗੁਮ	ਪਨੀ	ਧਪ	ਮਪ	ਸਂਨੀ	ਧਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਪ	ਧਪ	ਮਪ
ਕਾ-	--	--	ਢਿ-	ਲੇ-	ਵ੍ਹੁ	ਹ	ਰਿ	ਚ	ਰ	ਨ	ਸ	ਰ	ਨ	ਗੋ-	--
ਗੁ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	-	-	-	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ
ਬਿੰ	ਦ	ਦੁ	ਖ	ਭੰ	ਜ	ਨਾ	-	-	-	-	ਗੋ	ਬਿੰ	ਦ	ਦੁ	ਖ
ਗੁ	ਮ	ਪ	-	-	-	-	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-
ਭੰ	ਜ	ਨਾ	-	-	-	-	ਗੋ	ਬਿੰ	ਦ	ਦੂ	ਖ	ਭੰ	ਜ	ਨਾ	-

---

*ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਗੁਰਦੇਵ **ਮੋ ਕਉ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ** ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੧੦)

*ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥ **ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜੀਵੈ ਨਾਮੁ ਲੈ** ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੫॥ (੨੬)

*ਐਸੇ ਦੋਖ ਮੂੜ ਅੰਧ ਬਿਆਪੇ ॥ ਨਾਨਕ **ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਆਪੇ** ॥੨॥ (੨੬੭)

*ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਤੁਮ੍ਰੈ ਪ੍ਰਭ ਦੁਆਰੈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਿ ਗਹੀ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਲੂਕ ॥ **ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕ ਅਪੁਨੇ ਕਉ** ਸੰਸਾਰ ਪਾਵਕ ਕੇ ਕੂਪ ॥੨॥੪॥੮॥ (੭੦੧)

ਅੰਤਰਾ 1							ਧਨਾਸਰੀ							ਪੰਚਮ-ਸਵਾਰੀ
×			2				3				4		5	
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਪ	ਪਪ	ਮਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	ਨੀ	-
ਕਾ	ਮ	ਕ੍ਰੋ	-	ਧ	ਕ	ਰਿ	ਅੰ-	--	ਧ	ਮਾ	ਇਆ	-	ਕੇ	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਗੁਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀਧ	-	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ
ਬੰ	-	ਧ	ਅ	ਨਿ-	ਕ-	ਦੋ	ਖਾ	ਤ	ਨਿ,ਛਾ	-	ਦਿ	ਪੂ	-	ਰੇ

ਅੰਤਰਾ 1.1							ਧਨਾਸਰੀ						ਫਰੋਦਸਤ
×		0		2		3		4			5		
ਗੁਮ	ਪਨੀ	ਧ	ਪ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪ	ਮਗੁ	ਮਪ	ਪ	ਪ	-	-
ਪ੍ਰ-	ਭ-	ਬਿ	ਨਾ	ਆ-	--	ਨ-	ਨ	ਰਾ	ਖਨ	ਹਾ	ਰਾ	-	-
ਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਗੁਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	-
ਨਾ	ਮੁ	ਸਿ	ਮ	ਰਾ	-	ਵਹੁ	ਸ-	ਰ-	ਨਿ-	ਸੂ	-	ਰੇ	-
ਗੁਮ	ਪ	ਨੀਧ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪਪ	ਪ	ਪਧ	ਮਪ
ਹ-	ਰਿ	ਹ-	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਚ	ਰ	ਨ	ਸ	ਰ	ਨ	ਗੋ-	--

---

*ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨਾਨਕੁ ਸਾਲਾਹੇ ॥ **ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਕਾਟੇ ਸਭਿ ਫਾਹੇ** ॥ ਪੂਰਨ ਆਸ ਕਰੀ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਜਾਪੇ ਜੀਉ ॥੪॥ (੧੦੪)

***ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਦੋਖ ਸਭਿ ਲਾਥੇ** ॥ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਥੇ ॥ ਭੈ ਭਉ ਭਰਮੁ ਖੋਇਆ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੇਖਾ ਸਭਨੀ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੨॥ (੧੦੭)

***ਆਠ ਪਹਰ ਸਿਮਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ** ॥ ਅਨਿਕ ਤੀਰਥ ਮਜਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪਾਹਿ ॥ ਕੋਟਿ ਕਲੰਕ ਖਿਨ ਮਹਿ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ ॥੩॥ (੧੯੪)

*ਟੂਟੇ ਬੰਧਨ ਬਹੁ ਬਿਕਾਰ ਸਫਲ ਪੂਰਨ ਤਾ ਕੇ ਕਾਮ ॥ ਦੁਰਮਤਿ ਮਿਟੀ ਹਉਮੈ ਛੁਟੀ **ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ** ॥ (੩੦੦)

*ਜਨ ਨਾਨਕ **ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ** ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਇਆ ॥੨॥ (੩੦੭)

ਅੰਤਰਾ 2					ਧਨਾਸਰੀ							ਜੈਤਾਲ
×					੨				੩		੪	
ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ਼	ਧ	ਪ	ਪਧ	ਮਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ਼	ਸਾਂ
ਪਤਿ	ਤ	ਉ	ਧਾ	ਰ	ਣਾ	ਜੀ–	ਅ–	ਜੈਂ	ਤ	ਤਾ	ਰ	ਣਾ
ਪਨੀ਼	ਸਾਂ	ਗੁਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ਼ਧ	ਪ	ਗੁ	–	ਮ	ਪਨੀ਼	ਧ	ਪ
ਬੇ–	ਦ	ਉ	ਚਾ	ਰ	ਨ–	ਹੀ	ਅੰ	–	ਤੁ	ਪਾ–	–	ਇਓ

ਅੰਤਰਾ 2.1					ਧਨਾਸਰੀ						ਇਕਤਾਲ
×		੦		੨		੦		੩		੪	
ਮ	ਪ	–	ਗੁ	–	ਮ	ਪ	–	ਨੀ਼	ਸਾਂ	–	–
ਗੁ	ਣਹ	–	ਸੁ	–	ਖ	ਸਾ	–	ਗ	ਰਾ	–	–
ਪ	–	ਨੀ਼	ਸਾਂ	ਗੁਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ਼	–	ਧ	ਪ	–	–
ਬ੍ਰਹ	–	ਮ	ਰ	–	ਤ–	ਨਾ	–	ਗ	ਰਾ	–	–
ਮ	ਮ	ਪ	ਗੁ	–	ਮ	ਪ	ਨੀ਼	ਧ	ਪ	–	–
ਭ	ਗ	–	ਤਿ	–	ਵ	ਛ	–	–	ਲੁ	–	–
ਪ	ਮ	ਪ	ਗੁ	–	ਮ	ਪ	–	ਨੀ਼	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਨਾ	–	–	ਨ	–	ਕ	ਗਾ	–	ਇਓ	–	ਹ	ਰਿ
ਪ	ਸਾਂ	–	ਨੀ਼	–	ਧ	ਪ	–	ਪ	ਮ	–	ਪ
ਚ	ਰ	–	ਨ	–	ਸ	ਰ	–	ਨ	ਗੋ	–	ਬਿੰ

ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਹਲਤਿ ਸੁਖੁ ਪਲਤਿ ਸੁਖੁ ਨਿਤ ਸੁਖੁ ਸਿਮਰਨੋ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਸਦਾ ਲੀਜੈ ॥

ਮਿਟਹਿ ਕਮਾਣੇ ਪਾਪ ਚਿਰਾਣੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਮੁਆ ਜੀਜੈ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਬਿਸਰੰਤ ਹਰਿ ਮਾਇਆ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਏਹੁ ਮਹਾਂਤ ਕਹੈ ॥

ਆਸ ਪਿਆਸ ਰਮਣ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਏਹੁ ਪਦਾਰਥੁ ਭਾਗਵੰਤੁ ਲਹੈ ॥੧॥

ਸਰਣਿ ਸਮਰਥ ਅਕਥ ਅਗੋਚਰ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬਤ ਪੂਰਨ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥੨॥੨॥੫੪॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੬੩੮

ਪਦਅਰਥ

ਹਲਤਿ-ਇਸ ਲੋਕ ਵਿਚ। **ਪਲਤਿ**-ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ। **ਨਿਤ**-ਸਦਾ ਹੀ। **ਸਿਮਰਨੋ**-ਸਿਮਰਨੁ। **ਲੀਜੈ**-ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਮਿਟਹਿ**-ਮਿਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। **ਕਮਾਣੇ ਚਿਰਾਣੇ**-ਚਿਰ ਦੇ ਕਮਾਏ ਹੋਏ। **ਮਿਲਿ**-ਮਿਲ ਕੇ। **ਮੁਆ**-ਆਤਮਕ ਮੌਤੇ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ। **ਜੀਜੈ**-ਜੀਊ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।੧। **ਰਹਾਉ**।

ਬਿਸਰੰਤ-ਭੁਲਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। **ਮਹਾ**-ਵੱਡਾ। **ਏਹੁ**-ਇਹ (ਬਚਨ)। **ਮਹਾਂਤ**-ਵੱਡੀ ਆਤਮਾ ਵਾਲੇ। **ਪਿਆਸ**-ਤਾਂਘ। **ਰਮਣ**-ਸਿਮਰਨ। **ਕੀਰਤਨ**-ਸਿਫਤਿ ਸਾਲਾਹ।

ਭਾਗਵੰਤੁ-ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ। **ਲਹੈ**-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।੧।

ਸਰਣਿ ਸਮਰਥ-ਹੇ ਸਰਨ ਆਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੇ। **ਅਕਥ**-ਹੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਿਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। **ਅਗੋਚਰਾ**-ਹੇ ਅਗੋਚਰ।

ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ। **ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ**-ਵਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਣ ਵਾਲਾ। **ਅੰਤਰਜਾਮੀ**-ਹੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ। **ਸਰਬਤ**-ਹਰ ਥਾਂ, ਸਭ ਥਾਂਈ।੨।੨।੫੪।

ਸਥਾਈ					ਧਨਾਸਰੀ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਗੁਮ	ਪਨੀ	ਧਪ	ਮਪ	-ਗੁ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ
ਹ-	ਲ-	ਤਿ-	ਸੁ-	-ਖੁ	-	ਪ	ਲ	ਤਿ	ਸੁ	ਖੁ	-
ਨੀ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	-
ਨਿ	ਤ	-	ਸੁ	ਖੁ	-	ਸਿ	ਮ	ਰ	ਨੋ	-	-
ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ
ਨਾ	ਮੁ	ਗੋ	ਬਿੰ	ਦ	ਕਾ	ਸ	ਦਾ	-	ਲੀ	-	ਜੈ
ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਮਿ	ਟਹਿ	ਕ	ਮਾ	-	ਤੇ	ਪਾ	ਪ	ਚਿ	ਰਾ	-	ਤੇ
ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪਪ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	-
ਸਾ	ਧ	ਸੰ	ਗਤਿ	ਮਿ	ਲਿ	ਮੁ	ਆ	-	ਜੀ	ਜੈ	-

***ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦੇ** ਜਪਿ ਜਪਿ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥ (੩੦)

***ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਊਜਲੇ** ਸਾਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥ (੪੬)

*ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ **ਹਰਿ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਛੋਡਾਇਸੀ** ॥੧॥ (੩੧੦)

***ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੁਹੇਲੇ** ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥ (੪੪੩)

***ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਊਜਲ ਹੋਈ ਹੈ** ਨਿਤ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥ (੬੭੦)

***ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਨਾਲਿ ਚਲਦਾ** ਹਰਿ ਅੰਤੇ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥ (੯੯੬)

***ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਊਜਲ ਭਇਆ** ॥੪॥੧॥ (੧੨੯੮)

*ਭਜੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਦਾ **ਨਾਨਕ ਮਿਟਹਿ ਦੋਖ ਕਮਾਤੇ** ॥੧॥ (੪੬੧)

***ਮਿਟਹਿ ਕਮਾਤੇ ਅਵਗੁਣ ਮੇਰੇ** ॥ (੧੦੮੦)

ਅੰਤਰਾ 1						ਧਨਾਸਰੀ								ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3				
ਗੁ	-	ਮ	ਪ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਗੁਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	
ਰਾ	-	ਜ	ਜੋ	-	ਬ	ਨ	ਬਿਸ	ਰੰ	ਤ	ਹ-	--	ਰਿ-	--	
ਨੀ	-	-	ਧ	-	ਪ	-	ਮਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	ਪ	-	
ਮਾ	-	-	ਇਆ	-	-	-	ਮ-	ਹਾ	-	ਦੁ	-	ਖੁ	-	
ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਗੁਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਗੁਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪ	
ਇ	ਹੁ	ਮ	ਹਾਂ	-	ਤ	ਕ	ਹੈ-	--	--	--	--	--	-	
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	-	ਗੁਗੁ	ਗੁ	ਮਮ	ਗੁ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	
ਆ	ਸ	ਪਿ	ਆ	-	ਸ	-	ਰਮ	ਣ	ਹਰਿ	ਕੀ	ਰ	ਤ	ਨ	
ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਧ	ਪਪ	-ਪ	ਗੁਮ	ਪਗੁ	ਰੇਸਾ	-	
ਏ	ਹੁ	ਪ	ਦਾ	--	ਰ	ਥ	ਭਾ-	ਗਵੰ	-ਤੁ	ਲ-	--	ਹੈ-	-	

---

*ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ **ਸਫਲ ਏਹਾ ਹੈ ਕਾਰੀ ਜੀਉ** ॥ (੧੦੮)
***ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਈਐ** ॥ (੧੭੯)
*ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ **ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਾ ਰੇ** ॥ (੪੦੪)
*ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ **ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ** ॥ (੧੩੨੫)
*ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਹੋਇ **ਮਨ ਮਹਿ ਲਾਇਹੁ ਭਾਉ** ॥ (੯੬੩)
*ਤੂ ਭਾਰੋ ਸੁਆਮੀ ਮੋਰਾ ॥ **ਇਹੁ ਪੁੰਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਤੇਰਾ** ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਏਕੁ ਧਿਆਇਆ ॥ **ਸਰਬ ਫਲਾ ਪੁੰਨੁ ਪਾਇਆ** ॥ (੬੨੫)

ਅੰਤਰਾ 2							ਧਨਾਸਰੀ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪ	ਪ	ਪ	ਪਪ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-
ਸ	**ਰ**	**ਣਿ**	**ਸਮ**	**ਰ**	-	**ਥ**	**ਅ**	**ਕ**	-	**ਥ**	**ਅ**	**ਗੋ**	**ਚ**	**ਰ**	-
ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਗੁਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	-	ਪ	-
ਪ	**ਤਿ**	**ਤ**	**ਉ**	**ਧਾ**	-	**ਰ**	**ਣ**	**ਨਾ**	-	-	**ਮੁ**	**ਤੇ**	-	**ਰਾ**	-
ਪ	ਗੁਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਅੰ	-	**ਤ**	**ਰ**	**ਜਾ**	-	**ਮੀ**	**ਨਾ**	**ਨ**	**ਕ**	**ਕੇ**	-	**ਸੁਆ**	-	**ਮੀ**	-
ਪਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਗੁਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	-	ਪ	-
ਸਰ	**ਬ**	-	**ਤ**	**ਪੂ**	-	**ਰ**	**ਨ**	**ਠਾ**	-	**ਕੁ**	**ਰੁ**	**ਮੇ**	-	**ਰਾ**	-

---

*ਨਹ ਦੂਰਿ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ਠਾਕੁਰੁ **ਦਹ ਦਿਸ ਪੂਰਨੁ ਸਦ ਸਦਾ** ॥ (੪੫੭)

*ਬਿਨਸੇ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਅੰਧ ਟੂਟੇ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧ **ਪੂਰਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਠਾਕੁਰ ਨਹ ਕੋਊ ਬੈਰਾਈ** ॥ (੧੨੩੦)

*ਸੀਤਲਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ॥ **ਪੂਰਨੋ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ** ॥੨॥ (੧੩੦੧)

***ਪਤਿਤੁ ਉਧਾਰਣੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ** ਦੁਰਮਤਿ ਪਾਪ ਕਲੇਵਰੁ ਧੋਤਾ॥ **(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)**

***ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ਖਿਨ ਮਹਿ** ਕਰਤੇ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ਰੇ ॥ (੨੦੯)

***ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੈ** ॥ (੨੭੭)

***ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਭੈ ਹਰਨ** ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ (੨੯੬)

*ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਧਨੁ ਭੀ ਤੇਰਾ ॥ ਤੂੰ ਠਾਕੁਰੁ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਰਾਸਿ ਤੁਮਾਰੀ ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ਗੋਪਾਲਾ ਜੀਉ ॥ (੧੦੬)

ਸੂਹੀ

ਸੂਹੀ ਦਾ ਉਲੇਖ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇ ਵੀ ਇਹ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕਾਨ੍ਹੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਾਗ ਸੂਹਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦਾ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਇਸ ਰਾਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸੂਹਾ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸੂਹੀ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਮਧਕਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਾਗ ਸੂਹਾ ਨੂੰ ਕਾਨ੍ਹੜਾ, ਮਲਹਾਰ ਅਤੇ ਮੇਘ/ਸਾਰੰਗ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਉਪਜਿਆ ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਰਾਗ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਸੂਹੀ ਨੂੰ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਗਮਾਲਾ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾ 'ਸੂਹਉ' (*ਊਚੈ ਸੁਰਿ ਸੂਹਉ ਪੁਨਿ ਕੀਨੀ*) ਦਰਜ ਹੈ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੇਘ ਰਾਗ ਦੀ ਰਾਗਨੀ ਸੂਹਬੀ ਹੈ। ਭੈਰਵ, ਸਿਰੀ, ਕਾਨ੍ਹੜਾ, ਸਾਰੰਗ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਸੂਹਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮੇਘ ਦੀ ਛਾਇਆ ਸਮੇਤ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੂਹੀ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦੀ ਰਾਗਿਣੀ ਹੈ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਧੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਹੈ. ਸੂਹੀ ਨੂੰ ਗਾਂਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ, ਬਾਕੀ ਸ਼ੁਧ ਸੁਰ ਹਨ. ਵਾਦੀ ਮੱਧਮ ਅਤੇ ਸ਼ੜਜ ਸੰਵਾਦੀ ਹੈ. ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦੋ ਘੜੀ ਦਿਨ ਚੜੇ ਹੈ।

ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਵੇਲੇ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੀ ਬਾਣੀ 'ਲਾਵਾਂ' ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸੂਹੀ ਨੂੰ ਪੰਦਰ੍ਹਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ ੭੨੮ ਤੋਂ ੭੯੪ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨਿਮਨ ਦਰਜ ਤਿੰਨ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

-**ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫ ਪੜਤਾਲ॥** ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰੀਆ ਮੋਹਨ ਲਾਲਨਾ॥ ...ਬਹੁਰਿ ਨ ਫਿਰੀਆ॥੨॥੧॥
-**ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫॥** ਰਾਸਿ ਮੰਡਲੁ ਕੀਨੋ ਆਖਾਰਾ॥ ...ਨਾਨਕ ਰੇਣ ਸੰਤ ਚਰਨਾਰਾ॥੨॥੨॥
-**ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫॥** ਤਉ ਮੈ ਆਇਆ ਸਰਨੀ ਆਇਆ॥ ...ਅਬ ਮੈ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ॥੪॥੩॥

ਥਾਟ ਬਿਲਾਵਲ - ਰਾਗ ਸੂਹੀ: ਇਹ ਸਰੂਪ ਕਰਨਾਟਕੀ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਹੋ ਨਾਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਇਸੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜਵੱਦੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਰਾਗ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਦੇ ਇਸ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਹੈ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ
ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨ̱ੀ ਧ ਪ, ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ
ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਸਾਂ ਨ̱ੀ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ

ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਪੰਚਮ-ਸ਼ੜਜ
ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਕੋਈ ਨਹੀਂ
ਸ਼ੁਰ: ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ
ਜਾਤੀ: ਸੰਪੂਰਨ
ਸ਼ਮਾ: ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:

1. ਸਾ, ਰੇ ਸਾ, ਨ਼ੀ ਸਾ, ਨ̱ੀ ਧ਼ ਪ਼, ਨ਼ੀ ਧ਼ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਰੇ ਗ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਧ ਪ ਨ̱ੀ ਪ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਮ ਗ, ਗ ਪ, ਮ ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਧ਼ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਗ ਰੇ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ, ਗ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਨ਼ੀ ਸਾ
2. ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਨ̱ੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਨ̱ੀ ਧ ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ ਧ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਗਂ ਮਂ ਗਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨ̱ੀ ਧ ਪ, ਗ ਮ ਪ ਨ̱ੀ ਧ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ, ਰੇ ਸਾ
3. ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਗ ਪ, ਨ̱ੀ ਧ ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ ਨ̱ੀ ਪ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਗਂ ਮਂ ਗਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨ̱ੀ ਧ ਪ, ਨੀ ਸਾਂ ਨ̱ੀ ਪ, ਪ ਧ ਪ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫ ਪੜਤਾਲ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰੀਆ ਮੋਹਨ ਲਾਲਨਾ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕੈ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਕੋ ਲੇਖੈ ਸੰਤ ਲਾਗੁ ਮਨਹਿ ਛਾਡੁ ਦੁਬਿਧਾ ਕੀ ਕੁਰੀਆ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਨਿਰਗੁਨ ਹਰੀਆ ਸਰਗੁਨ ਧਰੀਆ ਅਨਿਕ ਕੋਠਰੀਆ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਿਨ ਕਰੀਆ ॥

ਵਿਚਿ ਮਨ ਕੋਟਵਰੀਆ ॥ ਨਿਜ ਮੰਦਰਿ ਪਿਰੀਆ ॥

ਤਹਾ ਆਨਦ ਕਰੀਆ ॥ ਨਹ ਮਰੀਆ ਨਹ ਜਰੀਆ ॥੧॥

ਕਿਰਤਨਿ ਜੁਰੀਆ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਫਿਰੀਆ ਪਰ ਕਉ ਹਿਰੀਆ ॥

ਬਿਖਨਾ ਘਿਰੀਆ ॥ ਅਬ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਪਰੀਆ ॥

ਹਰਿ ਦੁਆਰੈ ਖਰੀਆ ॥ ਦਰਸਨੁ ਕਰੀਆ ॥

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਰੀਆ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨ ਫਿਰੀਆ ॥੨॥੧॥੪੪॥ ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੭੪੬

ਪਦਅਰਥ

ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ-ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰੀਤਿ। **ਲੇਖੈ**-ਲੇਖੇ ਵਿਚ। **ਅਵਰੁ**-ਹੋਰ (ਉੱਤਮ)। **ਮਨਹਿ**-ਮਨ ਵਿਚੋਂ। **ਦੁਬਿਧਾ**-ਡੋਲ ਹਾਲਤ। **ਕੁਰੀਆ**-ਰਸਤਾ।੧। ਰਹਾਉ।
ਨਿਰਗੁਨ-ਮਾਇਆ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ। **ਹਰੀਆ**-ਪਰਮਾਤਮਾ। **ਸਰਗੁਨ ਧਰੀਆ**-ਮਾਇਆ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਾਲਾ ਸਰੂਪ ਧਾਰਿਆ। **ਭਿੰਨ**-ਵੱਖ।
ਕੋਟਵਰੀਆ-ਕੋਤਵਾਲ। **ਨਿਜ ਮੰਦਰਿ**-ਆਪਣੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ। **ਜਰੀਆ**-ਬੁਢੇਪਾ।੧।
ਕਿਰਤਨਿ-ਇਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜਗਤ ਵਿਚ, ਰਚੇ ਹੋਏ ਸੰਸਾਰ (ਦੇ ਮੋਹ) ਵਿਚ। **ਜੁਰੀਆ**-ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ। **ਪਰ ਕਉ**-ਪਰਾਏ (ਧਨ) ਨੂੰ। **ਹਿਰੀਆ**-ਤੱਕਦਾ ਹੈ।
ਬਿਖਨਾ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ। **ਸੰਗਿ**-ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ। **ਪਰੀਆ**-ਆ ਪਿਆ ਹੈ। **ਦੁਆਰੈ**-ਦਰ ਤੇ। **ਗੁਰ ਮਿਰੀਆ**- ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। **ਬਹੁਰਿ**-ਮੁੜ।੨।੪੪।

ਸਥਾਈ					ਸੂਹੀ				ਸੂਲਫਾਕ
×		੦		੨		੩		੦	
ਮਪ	ਧਨੁੀ	ਧਪ	ਪਧ	ਪਮ	ਮ	ਪਮ	ਗਮ	ਪ	-
ਪ੍ਰੀ-	—	ਤਿ-	ਪ੍ਰੀ-	—	ਤਿ	ਗੁ-	ਰੀ-	ਆ	-
ਸਾ	-	ਸਾਰੇ	ਗਮ	-	ਮਪ	ਧਨੁੀ	ਧਪ	ਪ	-
ਮੋ	-	ਹ-	ਨ-	-	ਲਾ-	--	ਲ-	ਨਾ	-
ਪਪ	ਨੀਧ	ਨੀਨੀ	ਨੀਸਾਂ	-ਸਾਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਨੀ	ਨੀਸਾਂ	-ਸਾਂ
ਜਪਿ	ਮਨ	ਗੋਬਿੰ	ਦ,ਏ	-ਕੈ	ਅਵ	ਰੁ.ਨ	ਹੀ	ਕੋ.ਲੇ	-ਖੈ
ਪਸਾਂ	ਨੁੀਧ	ਪਪ	ਪਨੁੀ	ਧਪ	ਮਮ	ਮਨੁੀ	ਧਪ	ਮਗ	ਰੇਸਾ
ਸੰ-	ਤ,ਲਾ	-ਗੁ	ਮਨ	ਹਿ,ਛਾ	-ਡੁ	ਦੂਬਿ	ਦਾ,ਕੀ	ਕੁਰੀ	ਆ-

ਅੰਤਰਾ 1						ਸੂਹੀ					ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਮਗ	ਰੇਗ	ਰੇ	ਸਾਸਾ	ਸਾ	-	ਸਾਰੇ	ਗਰੇ	ਗਮ	ਪਪ	ਪ	-
ਨਿਰ	ਗੁਨ	-	ਹਰੀ	ਆ	-	ਸਰ	ਗੁਨ	—	ਧਰੀ	ਆ	-
ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੁੀਨੁੀ	ਧ	ਪ	ਪਧ	ਪਧ	ਮਪ	ਮਗ	ਰੇਗ	ਰੇਸਾ
ਅਨਿ	ਕ	ਕੋ	ਠਰੀ	ਆ	-	ਭਿੰਨ	ਭਿੰਨ	ਭਿੰਨ	ਭਿੰਨ	ਕਰੀ	ਆ-
ਪਪ	ਨੁੀਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-
ਵਿਚਿ	ਮਨ	ਕੋਟ	ਵਰੀ	ਆ	-	ਨਿਜ	ਮੰ-	ਦਰਿ	ਪਿਰੀ	ਆ	-
ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	-ਸਾਂ	ਪਨੁੀ	ਧਪ	ਪ	ਪਧ	ਪਮ	ਮਗ	ਗਰੇ	ਰੇਗ	ਰੇਸਾਂ
ਤਹਾ	ਆਨ	-ਦ	ਕਰੀ	ਆ-	-	ਨਹ	ਮਰੀ	ਆ-	ਨਹ	ਜਰੀ	ਆ

ਅੰਤਰਾ 2								ਸੂਹੀ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–
ਕਿ	ਰ	ਤ	ਨਿ	ਜੁ	ਰੀ	ਆ	–	ਬ	ਹੁ	ਬਿ	ਧਿ	ਫਿ	ਰੀ	ਆ	–
ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਨੀ਼	ਧ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਪ	ਰ	ਕਉ	–	ਹਿ	ਰੀ	ਆ	–	–	–	–	–	–	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਸੂਹੀ						ਰੂਪਕ
×			1		2		×			1		2	
ਪ	ਨੀ਼	ਧ	ਧ	ਧ	ਪ	–	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	–	ਪ	ਪ
ਬਿ	ਖ	–	ਨਾ	–	–	–	ਘਿ	ਰੀ	–	ਆ	–	ਅ	ਬ
ਪ	ਨੀ਼	ਧ	ਧ	–	ਪ	–	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	–	–	–
ਸਾ	ਧੂ	–	ਸੰ	–	ਗਿ	–	ਪ	ਰੀ	–	ਆ	–	–	–
ਪ	ਪ	–	ਨੀ਼	ਧ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਹ	ਰਿ	–	ਦੁਆ	–	ਰ	–	ਖ	ਰੀ	–	ਆ	–	–	–
ਗਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–
ਦ	ਰ	–	ਸ	–	ਨੁ	–	ਕ	ਰੀ	–	ਆ	–	–	–

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਰਾਸਿ ਮੰਡਲੁ ਕੀਨੋ ਆਖਾਰਾ ॥

ਸਗਲੋ ਸਾਜਿ ਰਖਿਓ ਪਾਸਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਆਪਾਰਾ ॥

ਪੇਖੈ ਖੁਸੀ ਭੋਗ ਨਹੀ ਹਾਰਾ ॥

ਸਭਿ ਰਸ ਲੈਤ ਬਸਤ ਨਿਰਾਰਾ ॥੧॥

ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨਾਹੀ ਮੁਖੁ ਨ ਮਾਸਾਰਾ ॥

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਖੇਲੁ ਤੁਹਾਰਾ ॥

ਨਾਨਕ ਰੇਣ ਸੰਤ ਚਰਨਾਰਾ ॥੨॥੨॥੪੫॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੭੪੬

ਪਦਅਰਥ

ਮੰਡਲੁ-ਮੰਡੂਆ। **ਅਖਾਰਾ**-ਜਗਤ ਅਖਾੜਾ। **ਸਗਲੋ ਪਸਾਰਾ**-ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਖਿਲਾਰਾ। **ਸਾਜ**-ਸਾਜ ਕੇ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਬਹੁ ਬਿਧਿ-ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ। **ਅਪਾਰਾ**-ਬੇਅੰਤ। **ਪੇਖੈ**-ਵੇਖਦਾ ਹੈ। **ਹਾਰਾ**-ਥੱਕਦਾ। **ਸਭਿ**-ਸਾਰੇ। **ਬਸਤ**-ਵੱਸਦਾ ਹੈ।**ਨਿਰਾਰਾ**-ਨਿਰਾਲਾ, ਨਿਰਲੇਪ।੧।
ਬਰਨੁ-ਰੰਗ। **ਚਿਹਨੁ**-ਨਿਸ਼ਾਨ। **ਮਾਸਾਰਾ**-ਦਾੜ੍ਹੀ। **ਰੇਣ**-ਧੂੜ।੨। ।੨।੪੫।

ਸਥਾਈ							ਸੂਹੀ						ਰੂਪਕ
×			2		3		×			2		3	
ਪਸਾਂ	ਨ਼ੀਧ	ਪਮ	ਗ	ਰੇਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ
ਰਾ–	––	ਸਿ–	ਮੈਂ	—	ਡ	ਲ	ਕੀ	ਨੋ	ਅ	ਖਾ	–	ਰਾ	–
ਪ	ਨ਼ੀਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਸਾਂ	ਨ਼ੀਧ	ਪਰੇਂ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਧਪ	ਮਗ	ਰੇਸਾ
ਸ	ਗ–	ਲੋ	ਸਾ	–	ਜਿ	ਰਖਿ	ਓ–	—	ਪ–	ਸਾ–	—	ਰਾ–	—

ਅੰਤਰਾ 1							ਸੂਹੀ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਸਾ	ਸਾ	–	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	–	ਗ	–	ਮ	ਪ	–	–	–
ਬ	ਹੁ	–	ਬਿ	–	ਧਿ	–	ਰੂ	–	–	ਪ	–	–	–
ਸਾ	–	–	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	–	ਗ	–	ਮ	ਪ	–	–	–
ਰੰ	–	–	ਗ	–	ਅ	–	ਪਾ	–	–	ਰਾ	–	–	–
ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਪ	ਪ	–	ਪ	ਨੀਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਪੇ	ਖੈ	–	ਖੁ	ਸੀ	–	ਭੋ	–ਗ	ਨ	ਹੀ	ਰਾ	–	ਰਾ	–
ਪਸਾਂ	ਨ਼ੀਧ	ਪਰੇਂ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਧਪ	ਮਗ	ਰੇਸਾ	ਪਪ	ਨੀਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਸਭਿ	ਰ	ਸ	ਲੈ	–	ਤ	–	ਬਸ	ਤ	ਨਿ	ਰਾ	–	ਰਾ	–
ਪਪ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਧ	–	ਪ	–	ਮਮ	ਗ	–	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਬਸ	ਤ	ਨਿ	ਰਾ	–	ਰਾ	–	ਬਸ	ਤ	ਨਿ	ਰਾ	–	ਰਾ	–

ਅੰਤਰਾ 2								ਸੂਹੀ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਬ	ਰ	ਨੁ	ਚਿ	ਹ	ਨੁ	ਨ	ਹੀ	ਮੁ	ਖ	ਨ	ਮ	ਸਾ	-	ਰਾ	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-	ਨੁੀ	-	ਧ	ਧਪ	ਨੀਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਕ	ਹ	ਨੁ	ਨ	ਜਾ	-	ਈ	-	ਖੇ	-	ਲ	ਤੁ-	ਹਾ-	-	ਰਾ	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪ	ਨੁੀ	ਧ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਰੇ	-	ਣ	ਸੰ	-	ਤ	ਚ	ਰ	ਨਾ	-	ਰਾ	ਸੰ
ਪ	ਪ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਪ	ਪ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
-	ਤ	ਚ	ਰ	ਨਾ	-	ਰਾ	ਸੰ	-	ਤ	ਚ	ਰ	ਨਾ	-	ਰਾ	-

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਤਉ ਮੈ ਆਇਆ ਸਰਨੀ ਆਇਆ ॥

ਭਰੋਸੈ ਆਇਆ ਕਿਰਪਾ ਆਇਆ ॥

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮਾਰਗੁ ਗੁਰਹਿ ਪਠਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਮਹਾ ਦੁਤਰੁ ਮਾਇਆ ॥ ਜੈਸੇ ਪਵਨੁ ਝੁਲਾਇਆ ॥੧॥

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਹੀ ਡਰਾਇਆ ॥ਕਰਰੋ ਧ੍ਰਮਰਾਇਆ ॥੨॥

ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕੂਪਾਇਆ ॥ਪਾਵਕੁ ਸਗਰਾਇਆ ॥੩॥

ਗਹੀ ਓਟ ਸਾਧਾਇਆ ॥ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥ਅਬ ਮੈ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥੩॥੪੬॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੭੪੬

ਪਦਅਰਥ

ਤਉ ਸਰਨੀ-ਤੇਰੀ ਸਰਨ। **ਭਰੋਸੈ**-ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ। **ਸੁਆਮੀ**-ਹੇ ਸੁਆਮੀ। **ਮਾਰਗੁ**-ਰਸਤਾ। **ਗੁਰਹਿ**-ਗੁਰੂ ਨੇ। **ਪਠਾਇਆ**-ਭੇਜਿਆ ਹੈ।੧।ਰਹਾਉ।

ਦੁਤਰੁ-ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। **ਝੁਲਾਇਆ**-ਹੁਲਾਰੇ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।੧।

ਸੁਨਿ-ਸੁਣ ਕੇ। **ਕਰਰੋ**-ਕਰੜਾ,ਸਖਤ।੨।

ਗ੍ਰਿਹ-ਘਰ, ਸੰਸਾਰ। **ਕੂਪ**-ਖੂਹ। **ਪਾਵਕੁ**-(ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੀ) ਅੱਗ। **ਸਗਰਾਇਆ**-ਸਾਰਾ।੩।

ਗਹੀ-ਫੜੀ। **ਸਾਧਾਇਆ**-ਗੁਰੂ (ਦੀ)। **ਪੂਰਾ**-ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂ।੪।੩।੪੬।

ਸਥਾਈ					ਸੂਹੀ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਧ	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	-	-
ਤਉ	-	-	-	ਮੈ	-	ਆ	-	ਇਆ	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਸ	ਰ	ਨੀ	-	-	ਆ	-	ਇਆ	-	-	-	ਭ
ਸਾ	-	ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਪ	-	-	-
ਰੋ	-	ਸੈ	-	-	-	ਆ	-	ਇਆ	-	-	-
ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਪ	-	-	-
ਕਿ	ਰ	ਪਾ	-	-	-	ਆ	-	ਇਆ	-	-	-
ਪ	-	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਜਿਉ	-	ਭਾ	ਵੈ	ਤਿਉ	-	ਰਾ	-	ਖਹੁ	ਸੁਆ	-	ਮੀ
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਧ	ਪ	ਪ	ਨੀਧ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਮਾ	ਰ	ਗੁ	ਗੁਰਹਿ	-	ਪ	ਠਾ-	-	-	ਇਆ	-	-

ਅੰਤਰਾ 1					ਸੂਹੀ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਪਨ਼ੀ	ਧਪ	ਨੀਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ
ਮਹਾ	—	ਦੁ-	ਤ	ਰੁ	ਮਾ	-	ਇਆ	—	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਪਮ	ਗਰੇ	ਸਾ
ਜੈ	ਸੇ	ਪਵ	-ਨ	ਝੁ	ਲਾ	-	ਇਆ	—	-

ਅੰਤਰਾ 2					ਸੂਹੀ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-
ਸੁ	ਨਿ	ਸੁ	ਨਿ	ਹੀ	ਡ	ਰਾ	-	ਇਆ	-
ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਸੁ	ਨਿ	ਸੁ	ਨਿ	ਹੀ	ਡ	ਰਾ	-	ਇਆ	-
ਪ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਨ਼ੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
ਕ	ਰ	ਰੋ	-	ਧ੍ਰ	ਮ	ਰਾ	-	ਇਆ	-
ਪ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਨ਼ੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਕ	ਰ	ਰੋ	-	ਧ੍ਰ	ਮ	ਰਾ	-	ਇਆ	ਧ੍ਰ
ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਮ	ਰਾ	-	ਇਆ	ਧ੍ਰ	ਮ	ਰਾ	-	ਇਆ	-

ਅੰਤਰਾ 3							ਸੂਹੀ								ਨਵਕਮਲ ਤਾਲ
×			0			2			0			3		0	
ਮ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	-	ਗ	-	ਗ	ਮ	-	ਪ	-
ਗ੍ਰਿ	ਹ	-	-	-	-	ਅੰ	-	-	ਧ	-	ਕੁ	ਪਾ	-	ਇਆ	-
ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾ	ਨੀ	-	-	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ	-
ਪਾ	-	-	-	-	-	ਵ	-	-	ਕ	ਸ	ਗ	ਰਾ	-	ਇਆ	-

ਅੰਤਰਾ 4							ਸੂਹੀ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪ	ਪ	-	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਗ	ਹੀ	-	ਓ	-	ਟ	ਸਾ	-	ਧਾ	-	-	-	ਇਆ	-	-	-
ਪ	ਪ	-	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਨਾ	-	-	-	ਨ	ਕ	ਹ	ਰਿ	ਧਿਆ	-	-	-	ਇਆ	-	-	-
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਦ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਅ	ਬ	ਮੈ	-	ਪੂ	-	ਰਾ	-	ਪਾ	-	-	-	ਇਆ	-	-	-

ਬਿਲਾਵਲ

ਹਰਿ ਉਤਮੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗਾਵਿਆ ਕਰਿ ਨਾਦੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਰਾਗੁ ॥
ਬਿਲਾਵਲੁ ਤਬ ਹੀ ਕੀਜੀਐ ਜਬ ਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਨਾਮੁ ॥

ਬਿਲਾਵਲ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ, ਪ੍ਰਸਿਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਾਗ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਲਾਵਲੀ, ਵਿਲਾਵਲੀ, ਬਿਲਾਵਲੀ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਆਰੰਭਕ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਤਰੰਗਣੀ ਵਿਚ ਪੰਡਤ ਲੋਚਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਦੀਪਕ ਥਾਟ ਦਾ ਜਨਯ ਰਾਗ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਨਵਾਬ ਮੁਹੰਮਦ ਰਜ਼ਾ ਕ੍ਰਿਤ ਨਗ਼ਮਾਤੇ ਆਸਫੀ (1813) ਵਿੱਚ ਬਿਲਾਵਲ ਰਾਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ੁੱਧ ਸਪਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ ਪੰਡਤ ਵਿਸ਼ਣੂ ਨਾਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਨੇ ਬਿਲਾਵਲ ਨੂੰ ਥਾਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਪੱਧਤੀ ਅਧੀਨ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਭੈਰਵ ਦਾ ਪੁਤਰ ਜਾਂ ਹਿੰਡੋਲ/ਭੈਰਵ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਰਾਗ ਦੱਖਣੀ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਸ਼ੰਕਰਾਭਰਣਮੁ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰ-ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ੁਧ ਥਾਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਅਲੈਹੀਆ ਬਿਲਾਵਲ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਸਮਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਰਾਗ ਹੈ। ਅਲੈਹੀਆ ਬਿਲਾਵਲ ਵਿਚ ਦੋਨੋ ਨਿਸ਼ਾਦ ਲਗਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਿਲਾਵਲ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਸ਼ੁਧ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਵਗਿਰੀ ਬਿਲਾਵਲ, ਯਮਨੀ ਬਿਲਾਵਲ, ਸ਼ੁਕਲ ਬਿਲਾਵਲ, ਨਟ ਬਿਲਾਵਲ, ਸਰਪਰਦਾ ਬਿਲਾਵਲ, ਲਲਿਤ ਬਿਲਾਵਲ, ਜੈਜ ਬਿਲਾਵਲ, ਕੁਕੁੰਭ ਬਿਲਾਵਲ, ਬੰਗਾਲ ਬਿਲਾਵਲ, ਸੂਹਾ ਬਿਲਾਵਲ, ਲੱਛਾ ਸਾਖ ਬਿਲਾਵਲ, ਆਸਾ ਬਿਲਾਵਲ ਵਰਗੇ ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗ ਹਨ, ਜੋ ਸ਼ੁਧ ਬਿਲਾਵਲ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਬਿਲਾਵਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਉਪਰੰਤ ਬਿਲਾਵਲ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਚੌਕੀ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਿਲਾਵਲ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚੌਕੀਆਂ (ਡਿਊਟੀਆਂ) ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਵੇਲਾਵਲੀ ਲਿਖਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਗ ਭੈਰਵ ਰਾਗ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਾਗਨੀ

ਵੇਲਾਵਲੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਆਸਾ ਨੂੰ ਸੋਲ੍ਹਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ 795 ਤੋਂ 858 ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰਿਆ ਇਕ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ।

-ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ 4 ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ 13 ॥
ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੋ ॥...
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਪਗਿ ਲਾਵਨੋ ॥2॥1॥

-ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ 5 ਘਰੁ 13 ਪੜਤਾਲ
ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਮੋਹਨ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਹਾਵੈ ਹਾਰ ਕਜਰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਭਰਨ ਕੀਨੇ ॥...
ਮੋਹਨੁ ਲਾਲਨੁ ਪਾਇਓ ਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥1॥

-ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ 5 ॥
ਮੋਰੀ ਅਹੰ ਜਾਇ ਦਰਸਨ ਪਾਵਤ ਹੇ ॥...
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਚਰਨ ਹੇ ॥2॥2॥

ਥਾਟ ਬਿਲਾਵਲ - ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ: ਇਹ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ੜਜ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਨਿਆਸ ਦਾ ਸੁਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦਾ ਅਲਪਤਵ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਦਾ ਅਲਪਤਵ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਕਰ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਿਲਾਵਲ ਉਤਰਾਂਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਗ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਉਪਰੰਤ ਰਾਗ ਕਲਿਆਨ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਲਾਵਲ ਦਾ ਸਮਾ ਆਉਂਦਾ
ਹੈ। ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨੀਏ ਅਤੇ ਘਰਾਣੇਦਾਰ ਗਾਇਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦਾ ਕਲਿਆਨ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ, ਰੇ ਗ, ਮ ਪ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ
ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨੀ ਧ, ਪ, ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ
ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਗ ਮ ਰੇ ਗ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ
ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਧੈਵਤ-ਗੰਧਾਰ
ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਨਹੀਂ
ਸੁਰ: ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ
ਜਾਤੀ: ਸੰਪੂਰਨ
ਸਮਾ: ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ
ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:

1. ਸਾ, ਰੇ ਗ, ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ, ਨ਼ੀ ਧ਼ ਪ਼, ਧ਼ ਨ਼ੀ ਸਾ ਰੇ ਸਾ, ਰੇ ਗ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਪ, ਧ ਪ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਮ ਗ, ਮ ਰੇ ਸਾ
2. ਗ ਰੇ ਗ, ਪ ਮ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗ ਪ, ਧ ਪ, ਗ ਪ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਪ ਮ ਗ, ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ, ਗ ਪ ਮ ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ
3. ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਧ ਧ ਪ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਗਂ, ਮਂ ਗਂ ਰੇਂ ਗਂ, ਮਂ ਪਂ ਮਂ ਗਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਧ ਪ, ਪ ਧ ਮ ਪ ਮ ਗ, ਰੇ ਗ ਮ ਗ, ਰੇ ਸਾ
4. ਗ ਪ, ਧ ਪ ਗ ਪ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਗ ਪ ਧ ਪ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਗਂ, ਮਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਨੀ ਧ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਗਂ ਪਂ, ਮਂ ਗਂ ਰੇਂ, ਗਂ ਮਂ ਰੇਂ, ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ
5. ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ, ਮ ਗ ਰੇ ਗ ਪ ਮ ਧ ਪ, ਨੀ ਧ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ, ਪ ਮ ਗ ਰੇ ਗ, ਮ ਮ ਗ ਰੇ ਗ, ਮ ਪ ਮ ਰੇ ਗ ਰੇ, ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗ, ਪ ਧ ਨੀ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਪ ਮ ਗ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੧੩ ॥

ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੋ ॥ ਹਰਿ ਸੰਤ ਭਗਤ ਤਾਰਨੋ ॥

ਹਰਿ ਭਰਿਪੁਰੇ ਰਹਿਆ ॥ ਜਲਿ ਥਲੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ॥

ਨਿਤ ਗਾਈਐ ਹਰਿ ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਨੋ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਹਰਿ ਕੀਆ ਹੈ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਨਹਾਰਾ ॥

ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਦਾਤਾ ॥ ਹਰਿ ਕੀਈ ਹਮਾਰੀ ਸਫਲ ਜਾਤਾ ॥ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਗੁਨ ਗਾਵਨੋ ॥੧॥

ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਰਿ ਆਸਾ ॥ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸਾ ॥

ਵਿਚਿ ਆਸਾ ਹੋਇ ਨਿਰਾਸੀ ॥ ਸੋ ਜਨੁ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਪਾਸੀ ॥

ਕੋਈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਨੋ ॥ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਪਗਿ ਲਾਵਨੋ ॥੨॥੧॥੭॥੪॥੬॥੭॥੧੭॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੮੦੦

ਪਦ-ਅਰਥ

ਭਈਆ - ਹੇ ਭਾਈ। **ਪਤਿਤ** - ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ, ਵਿਕਾਰੀ। **ਪਾਵਨੋ** - ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। **ਤਾਰਨੋ** - ਪਾਰ ਲੰਘਾਣ ਵਾਲਾ। **ਭਰਿਪੁਰੇ** - ਭਰਪੂਰ, ਨਕਾਨਕ, ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ। **ਜਲਿ** - ਜਲ ਵਿਚ। **ਥਲੇ** - ਥਲਿ, ਥਲ ਵਿਚ। **ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਨੋ** - ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਸਫਲ - ਕਾਰਯਾਬ। **ਭੈਟਿਆ** - ਮਿਲਿਆ। **ਮੁਕਤਿ ਦਾਤਾ** - ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ (ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ)। **ਕੀਈ** - ਕੀਤੀ ਹੈ। **ਜਾਤਾ** - ਜਾਤ੍ਰਾ, ਸੰਸਾਰ ਜਾਤ੍ਰਾ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣਾ। **ਮਿਲਿ** - ਮਿਲ ਕੇ।੧।
ਮਨ - ਹੇ ਮਨ! **ਭਾਉ** - ਪਿਆਰ। **ਭਾਉ ਦੂਜਾ** - ਮਾਇਆ ਦਾ ਮੋਹ। **ਸੋ ਜਨੁ** - ਉਹ ਮਨੁੱਖ। **ਪਾਸੀ** - ਪਾਸਿ, ਨੇੜੇ, ਨਾਲ। **ਤਿਸੁ ਪਗਿ** - ਉਸ (ਮਨੁੱਖ) ਦੇ ਪੈਰ ਵਿਚ ।੨।੧।੭।੪।੬।੭।੧੭।

ਸਥਾਈ					ਬਿਲਾਵਲੁ				ਸੂਲਤਾਲ
×		0		2		3		0	
ਗਮ	ਰੇ	ਰੇਗ	ਪ	ਮ	–	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਬੋ–	ਲਹੁ	ਭਈ	ਆ	ਰਾ	–	ਮ	ਨਾ	–	ਮੁ
ਸਾ	ਰੇ	ਗਰੇ	ਸਾਨ਼ੀ	ਧ਼	ਨ਼ੀ	ਸਾ	–	–	–
ਪ	ਤਿ	ਤ–	ਪਾ–	–	ਵ	ਨੋ	–	–	–
ਸਾਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇਗ	ਪ	ਪ
ਹਰਿ	ਸੰ	ਤ	ਭ	ਗ	ਤ	ਤਾ	––	ਰ	ਨੋ
ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	–	ਪ	ਮ	ਗ
ਹ	ਰਿ	ਭ	ਰਿ	ਪੁ	ਰੇ	–	ਰਹਿ	ਆ	–
ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ
ਜ	ਲਿ	ਥ	ਲੇ	ਰਾ	–	ਮ	ਨਾ	–	ਮੁ
ਪਪ	ਪਪ	ਧ	ਧਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਨੀ	ਸਾ	–
ਨਿਤ	ਗਾਈ	ਐ	ਹਰਿ	ਦੂ	ਖ	ਬਿਸਾ	–ਰ	ਨੋ	–

---

*ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਠਾਕੁਰ ਨਾਮੁ ਤੁਮਰਾ ਸੁਖਦਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸੀਤਲੋਹੀ ॥ (੨੦੭)

*ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਏਹਾ ਓਟਾਇਆ ॥ (੪੦੨)

*ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਉ ॥ (੪੪੪)

*ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਚਰਣ ਜੰਪੈ ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥ (੪੫੬)

*ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮਾ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥ (੬੨੭)

*ਹਰਿ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਸੁਆਮੀ ਭਉ ਭਗਤ ਭੰਜਨੁ ਗਾਇਆ ॥ (੯੮੪)

*ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰਿ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ ਨਹੀ ਭਾਇਓ ॥ (੯੮੫)

ਅੰਤਰਾ 1					ਬਿਲਾਵਲੁ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–
ਹ	**ਰਿ**	**ਕੀ**	**ਆ**	**ਹੈ**	–	**ਸ**	**ਫ**	**ਲ**	–	–	–
ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	–	ਪ	–	–	–
ਜ	**ਨ**	–	**ਮੁ**	–	**ਹ**	**ਮਾ**	–	**ਰਾ**	–	–	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ
ਹ	**ਰਿ**	**ਜ**	**ਪਿ**	**ਆ**	–	**ਹ**	–	**ਰਿ**	–	–	–
ਗ	ਮ	ਰੇ	ਗ	ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਦੂ	–	**ਖ**	**ਬਿ**	**ਸਾ**	–	**ਰ**	**ਨ**	**ਹਾ**	–	**ਰਾ**	–

---

*ਮੇਰੇ ਮਨ **ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ** ਹਰਿ ਮਨਿ ਜਪੀਐ ॥ (੧੭੦)

*ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ **ਜਪਿ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮੁ** ॥ (੨੯੬)

*ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥ ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿਆ **ਬਿਨਸੇ ਆਲਸ ਰੋਗਾ ਜੀਉ** ॥੧॥(੧੦੮)

***ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਦੂਖੁ ਬਿਸਾਰੀ ਚਿੰਤਾ** ॥ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਜਪਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਤਾ ॥੨॥ (੩੮੮)

*ਤੂੰ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ਜਿਥੈ ਹਉ ਜਾਈ ਸਾਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਜੀਉ ॥ ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ **ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਣਹਾਰੁ ਜੀਉ** ॥

ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਣਹਾਰੁ ਸੁਆਮੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਪਾਪਾ ਕੇਰੇ ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਖੋਵੈ ॥ (੪੩੮)

*ਮਾਈ ਰੀ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥ **ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ** ਬੀਚੇ ਗ੍ਰਸਤ ਉਦਾਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੀਨੇ ਕਰਿ ਅਪੁਨੇ ਉਪਜੀ ਦਰਸ ਪਿਆਸ ॥ ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ **ਬਿਨਸੀ ਦੁਤੀਆ ਆਸ** ॥੧॥

ਮਹਾ ਉਦਿਆਨ ਅਟਵੀ ਤੇ ਕਾਢੇ ਮਾਰਗੁ ਸੰਤ ਕਹਿਓ ॥ ਦੇਖਤ ਦਰਸੁ ਪਾਪ ਸਭਿ ਨਾਸੇ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਰਤਨੁ ਲਹਿਓ ॥੨॥ (੧੨੨੮)

ਅੰਤਰਾ 1.1			ਬਿਲਾਵਲੁ											ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3				
ਪ	ਪ	–	ਪ	–	ਪ	–	ਮ	–	–	ਗ	–	–	–	
ਗੁ	ਰੁ	–	ਭੇ	–	ਟਿ	–	ਆ	–	–	ਹੈ	–	–	–	
ਪ	ਪ	–	ਧ	–	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–	
ਮੁ	ਕ	–	ਤਿ	–	–	–	ਦਾ	–	–	ਤਾ	–	–	–	
ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	–	
ਹ	ਰਿ	–	ਕੀ	ਈ	–	ਹ	ਮਾ	–	–	ਰੀ	–	–	–	
ਧ	ਧ	–	ਨੀ	–	–	–	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–	
ਸ	ਫ	–	ਲ	–	–	–	ਜਾ	–	–	ਤਾ	–	–	–	
ਨੀ	ਨੀ	–	ਨੀ	–	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	–	ਪ	–	
ਮਿ	ਲਿ	–	ਸੰ	–	ਗ	–	ਤੀ	–	–	ਗੁ	–	ਨ	–	
ਮ	ਗ	–	ਮ	–	ਰੇ	–	ਸਾ	–	–	–	–	–	–	
ਗਾ	–	–	–	–	ਵ	–	ਨੋ	–	–	–	–	–	–	
ਮ	ਗ	–	ਮ	–	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਮ	ਗ	–	ਮ	–	
ਗਾ	–	–	–	–	ਵ	–	ਨੋ	–	ਗਾ	–	–	–	–	
ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਮ	ਗ	–	ਮ	–	ਰੇ	–	ਸਾ	–	–	
ਵ	–	ਨੋ	–	ਗਾ	–	–	–	–	ਵ	–	ਨੋ	–	–	

*ਸਤਸੰਗਤੀ ਸਦਾ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥ (੩੫)

*ਜਿਉ ਛੁਹਿ ਪਾਰਸ ਮਨੂਰ ਭਏ ਕੰਚਨ ਤਿਉ ਪਤਿਤ ਜਨ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਸੁਧ ਹੋਵਤ ਗੁਰਮਤੀ ਸੁਧ ਹਾਧੋ ॥੧॥ (੧੨੯੭)

ਅੰਤਰਾ 2 ਬਿਲਾਵਲੁ ਤਿੰਨਤਾਲ

×				2				0				3			
														ਪ	ਧਨੀ
														ਮ	ਨ-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	-	-
ਰਾ	-	ਮ	ਨਾ	-	ਮ	ਕ	ਰਿ	ਆ	-	ਸਾ	-	-	-	-	-
ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	-	ਪ	-
ਭਾ	ਉ	ਦੂ	ਜਾ	ਬਿ	ਨ	ਸਿ	ਬਿ	ਨਾ	-	-	-	ਸਾ	-	-	-
-	-	ਪ	ਪ	ਧ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
-	-	ਵਿ	ਚਿ	ਆ	-	ਸਾ	-	ਹੋ	-	ਇ	ਨਿ	ਰਾ	-	ਸੀ	-
ਗਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	-	ਪ	-
ਸੋ	-	ਜ	ਨੁ	ਮਿ	ਲਿ	ਆ	-	ਹ-	--	ਰਿ-	--	ਪਾ	-	ਸੀ	-
ਗਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ	ਪ
ਸੋ	-	ਜ	ਨੁ	ਮਿ	ਲਿ	ਆ	-	ਹ-	--	ਰਿ-	--	ਪਾ	-	ਸੀ	-
ਗਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ	ਪ
ਸੋ	-	ਜ	ਨੁ	ਮਿ	ਲਿ	ਆ	-	ਹ-	--	ਰਿ-	--	ਪਾ	ਸੀ	ਕੋ	ਈ

ਅੰਤਰਾ 2.1 ਬਿਲਾਵਲੁ ਇਕਤਾਲ (ਦਰੁਤ)

×		0		2		0		3		4	
ਪ	-	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-
ਰਾ	-	ਮ	ਨਾ	-	ਮ	ਗੁ	ਨ	ਗਾ	ਵ	ਨੋ	-
ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ	ਮ	ਗ	-
ਜਨੁ	ਨਾ	ਨ	ਕੁ	ਤਿ-	ਸੁ-	ਪ	ਗਿ	ਲਾ	ਵ	ਨੋ	-

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੩ ਪੜਤਾਲ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੋਹਨ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਹਾਵੈ ਹਾਰ ਕਜਰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਭਰਨ ਕੀਨੇ ॥

ਉਡੀਨੀ ਉਡੀਨੀ ਉਡੀਨੀ ॥ ਕਬ ਘਰਿ ਆਵੈ ਰੀ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਸਰਨਿ ਸੁਹਾਗਨਿ ਚਰਨ ਸੀਸੁ ਧਰਿ ॥ ਲਾਲਨੁ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ॥ ਕਬ ਘਰਿ ਆਵੈ ਰੀ ॥੧॥

ਸੁਨਹੁ ਸਹੇਰੀ ਮਿਲਨ ਬਾਤ ਕਹਉ ਸਗਰੋ ਅਹੰ ਮਿਟਾਵਹੁ ਤਉ ਘਰ ਹੀ ਲਾਲਨੁ ਪਾਵਹੁ ॥

ਤਬ ਰਸ ਮੰਗਲ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ॥ ਆਨਦ ਰੂਪ ਧਿਆਵਹੁ ॥

ਨਾਨਕੁ ਦੁਆਰੈ ਆਇਓ ॥ ਤਉ ਮੈ ਲਾਲਨੁ ਪਾਇਓ ਰੀ ॥੨॥

ਮੋਹਨ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਅਬ ਮੋਹਿ ਨੀਦ ਸੁਹਾਵੈ ॥ ਸਭ ਮੇਰੀ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਨੀ ॥ ਅਬ ਮੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨੀ ॥

ਮੀਠੀ ਪਿਰਹਿ ਕਹਾਨੀ ॥ ਮੋਹਨੁ ਲਾਲਨੁ ਪਾਇਓ ਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੧੨੮॥ ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੮੩੦

ਪਦ ਅਰਥ

ਮੋਹਨ-ਹੇ ਮੋਹਨ, ਹੇ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ! **ਹਾਵੈ**-ਹਾਹੁਕੇ ਵਿਚ। **ਕਜਰ**-ਕੱਜਲ। **ਅਭਰਣ**-ਆਬਰਣ,ਗਹਿਣੇ। **ਉਡੀਨੀ**-ਉਦਾਸ (ਉਡੀਕ ਵਿਚ)। **ਘਰਿ**-ਘਰ ਵਿਚ। **ਰੀ**-ਹੇ ਭੈਣ ਹੇ ਸੁਹਾਗਣ ਭੈਣ।੧। **ਰਹਾਉ**।
ਸੁਹਾਗਨਿ-ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹੇਲੀ, ਗੁਰੂ। **ਸੀਸ**-ਸਿਰ। **ਧਰਿ**-ਧਰ ਕੇ। **ਲਾਲਨ**-ਸੋਹਣਾ ਲਾਲ। **ਮੋਹਿ**-ਮੈਨੂੰ। **ਘਰਿ**-ਹਿਰਦੇ, ਘਰ ਵਿਚ।੧।
ਸਹੇਲੀ-ਹੇ ਸਹੇਲੀ। **ਮਿਲਨ ਬਾਤ**-ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ। **ਕਹਉ**-ਮੈ ਦੱਸਦੀ ਹਾਂ। **ਸਗਰੋ**-ਸਾਰਾ। **ਅਹੰ**-ਅਹੰਕਾਰ। **ਤਉ**-ਤਦੋਂ। **ਘਰ ਹੀ**- ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ। **ਰਸ**-ਆਨੰਦ। **ਮੰਗਲ**-ਖੁਸ਼ੀ। **ਆਨਦ ਰੂਪ**-ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਨਿਰੋਲ ਆਨੰਦ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੈ। **ਨਾਨਕ ਆਇਓ**-ਨਾਨਕ ਅਇਆ ਹੈ। **ਦੁਆਰੈ**-ਦਰ ਤੇ।੨।
ਰੂਪ ਦਿਖਾਵੈ-ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਵਿਖਾਂਦਾ ਹੈ। **ਮੋਹਿ**-ਮੈਨੂੰ। **ਨੀਦ**-(ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਲੋਂ)ਬੇ ਪਰਵਾਹੀ। **ਸੁਹਾਵੇ**-ਸੁਖਾਂਦੀ ਹੈ। **ਤਿਖਾ**-ਤ੍ਰਿਸਨਾ, ਮਾਰਿਆ ਦੀ ਤ੍ਰੇਹ। **ਸਹਜਿ**-ਆਤਮਕ ਅਡੋਲਤਾ ਵਿਚ। **ਪਿਰਹਿ**-ਪਿਰ ਦੀ,ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਦੀ। ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ।੧।**੧੨੮**।

ਸਥਾਈ							ਬਿਲਾਵਲੁ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
								ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ
								ਮੋ-	**--**	**ਹ-**	**ਨ-**	**ਨੀ**	**-**	**ਦ**	**ਨ**
ਮ	ਰੇ	ਸਾ	-	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਗ	-	ਗ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇਰੇ	ਸਾ
ਆ	**-**	**ਵੈ**	**-**	**ਹਾ**	**-**	**ਵੈ**	**-**	**ਹਾ**	**-**	**ਰ**	**ਕ**	**ਜ**	**ਰ**	**ਬਸ**	**ਤੂ**
ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂਗਾਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਅ	**ਭ**	**ਰ**	**ਨ**	**ਕੀ**	**-**	**ਨੇ**	**ਉ**	**ਡੀ**	**-**	**ਨੀ**	**ਉ-**	**ਡੀ**	**-**	**ਨੀ**	**ਉ**
ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ
ਡੀ	**-**	**ਨੀ**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**ਕ**	**ਬ**	**ਘ**	**ਰਿ**	**ਆ-**	**--**	**ਵੈ**	**-**
ਮ	ਗ	-	-	-	-	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ
ਰੀ	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**ਕ**	**ਬ**	**ਘ**	**ਰਿ**	**ਆ-**	**--**	**ਵੈ**	**-**
ਮ	ਗ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ
ਰੀ	**-**	**-**	**ਆ-**	**--**	**ਵੈ**	**-**	**ਰੀ**	**-**	**-**	**ਆ-**	**--**	**ਵੈ**	**-**	**ਰੀ**	**-**

*ਮੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦੇਖੇ **ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ** ॥ (੯੪)

***ਮੋਹਿ ਰੈਣਿ ਨ ਵਿਹਾਵੈ** ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜੀਉ ॥ (੯੭)

*ਮੁੰਧ ਰੈਣਿ ਦੁਹੇਲੜੀਆ ਜੀਉ **ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ** ॥ (੨੪੨)

*ਨਹ ਨੀਦ ਆਵੈ ਪ੍ਰੇਮੁ ਭਾਵੈ **ਸੁਣਿ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰੀਆ** ॥ (੨੪੩)

*ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਜੀਉ **ਕਾਪੜੁ ਤਨਿ ਨ ਸੁਹਾਈ** ॥ (੨੪੪)

ਅੰਤਰਾ 1					ਬਿਲਾਵਲੁ								ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
										ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ
										ਸ	ਰ	ਨਿ	ਸੁ
ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	-	-	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ
ਹਾ	-	-	ਗ	-	ਨਿ	-	-	-	-	ਚ	ਰ	ਨ	ਸੀ
ਧ	ਨੀ	ਧ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਮਂ
-	-	ਸੁ	ਧ-	ਰਿ-	--	--	-	-	-	ਲਾ	-	ਲ	ਨੁ
ਰੇਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-	-	-	-	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਪ	ਧ
ਮੋ	-	-	ਹਿ	-	-	-	-	-	ਮਿ	ਲਾ	-	-	-
ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	-	-	-	-	-	-	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ
ਵਹੁ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ਕ	ਬ-	ਘ	ਰਿ
ਗਮ	ਰੇ	ਗ	ਪ	-	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਗ	ਗ	ਗਗ	ਗਰੇ	ਗਪ
ਆ-	-	ਵੈ	ਰੀ	-	ਆ	-	ਵੈ	-	ਰੀ	ਮੋ	ਹਨ	ਨੀ-	ਦ,ਨ

---

*ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਮੇਲਿ ਲਏ, **ਸਾਈ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਰਿ** ॥ (੯੦)

*ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ **ਗੁਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਈਐ** ॥ (੨੪੪)

*ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ **ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਹਾਗਣਿ ਹੋਇ** ॥ (੫੧੦)

*ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵਿਆ **ਸਾ ਭਲੀ ਸੁਹਾਗਣਿ** ॥ (੫੬੧)

*ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਏ **ਸਬਦੁ ਵਜਾਏ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਰੀ** ॥ (੫੬੮)

*ਜਨ ਨਾਨਕ ਧੰਨਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਾਈ **ਜਿਸੁ ਸੰਗਿ ਭਤਾਰੁ ਵਸੰਦਾ** ॥ (੭੦੪)

*ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਜਿ ਹੁਕਮੈ ਬੁਝੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥ (੧੪੨੩)

*ਗਣਿ ਮਾਣਹਿ ਰਲੀਆ ਇਕ ਦੇਵਹੁ ਰਾਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥ (੯੫੯)

ਅੰਤਰਾ 2			ਬਿਲਾਵਲੁ			ਰੂਪਕ
×			1		2	
ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	–	ਰੇ	–
ਸੁ	**ਨਹੁ**	**ਸ**	**ਹੇ**	–	**ਰੀ**	–
ਗਗ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਸਾ
ਮਿਲ	**ਨ**	**ਬਾ**	–	**ਤ**	**ਕ**	**ਹਉ**
ਨੀਨੀ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ
ਸਗ	**ਰੋ**	–	**ਅਹੰ**	–	–	**ਮਿ**
ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	–	–	–
ਟਾ	–	–	**ਵਹੁ**	–	–	–
ਪ	ਧਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਤਉ	**ਘਰ**	**ਹੀ**	**ਲਾ**	–	**ਲ**	**ਨੁ**
ਰੇਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਪਾ	–	–	**ਵਹੁ**	–	–	–

***ਹਮ ਅਹੰਕਾਰੀ ਅਹੰਕਾਰ ਅਗਿਆਨ ਮਤਿ** ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥ (੧੭੨)

***ਸੰਤ ਕੈ ਸੰਗਿ** ਮਿਟਿਆ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥ (੧੯੯)

***ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਬਿਨਸੈ** ਮਿਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ॥ (੪੦੫)

*ਤਜਿ ਲਾਜ ਅਹੰਕਾਰੁ ਸਭੁ ਤਜੀਐ **ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਰਹੀਜੈ** ॥ (੧੩੨੬)

***ਚਿੰਤਾ ਜਾਇ** ਮਿਟੈ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥ (੨੯੩)

ਅੰਤਰਾ 2.1 ਬਿਲਾਵਲੁ ਬੀਰਤਾਲ

×				2			3			0				4			0		
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	-	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-
ਤ	ਬ	ਰ	ਸ	ਮੰ	-	-	ਗ	-	ਲ	ਗੁ	ਨ	-	-	ਗਾ	-	-	ਵਹੁ	-	-
ਸਾਂ	-	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਧਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-	-	-
ਆ	-	ਨ	ਦ	ਰੂ	-	-	ਪ	-	ਧਿ-	ਆ	-	--	--	ਵਹੁ	-	-	-	-	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	-	-	ਪ	-	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਗ	ਪ	-	-	-	-	-
ਨਾ	-	ਨ-	ਕੁ-	ਦੁਆ	-	-	ਰੈ	-	-	ਆ	-	-	-	ਇਓ	-	-	-	-	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧਪ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	-	-	-	-
ਤਉ	-	ਮੈ	-	ਲਾ-	--	--	ਲ-	ਨੁ-	--	ਪਾ	-	ਇਓ	-	ਰੀ	-	-	-	-	-

*ਸ੍ਰੀਧਰ ਪਾਏ **ਮੰਗਲ ਗਾਏ** ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਠੇ ॥ (੯੦)

*ਮਿਲਿਆ ਤ ਲਾਲੁ ਗੁਪਾਲੁ ਠਾਕੁਰੁ **ਸਖੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ** ॥ (੨੪੭)

*ਕਲਿਆਣ ਰੂਪ **ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਮ** ॥ (੨੭੪)

*ਅਨੰਦ ਬਿਨੋਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ **ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਭਏ ਦਇਆਲਾ** ॥ (੬੧੯)

***ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ** ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥ (੮੦੩)

*ਸੰਤ ਸੇਵਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਥ **ਰੰਗੁ ਲਾਲਨ ਲਾਏ** ॥੧॥ (੪੦੮)

*ਮੂ ਲਾਲਨ ਸਿਉ **ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨੀ** ॥ (੮੨੭)

*ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੂਪ ਰੰਗਿ ਸਭਿ ਤੇਰੇ **ਮੇਰੇ ਲਾਲਨ ਲਾਲ ਗੁਲਾਰੇ** ॥ (੯੮੨)

*ਮੇਰੇ ਲਾਲਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ॥ **ਸਦ ਨਵਤਨ** ਮਨ ਰੰਗੀ ਸੋਭਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੧੩੨੨)

ਸਥਾਈ 2 (ਰਹਾਓ ਦੂਸਰਾ)								ਬਿਲਾਵਲੁ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
								ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ
								ਮੋ–	––	ਹ–	ਨ–	ਰੂ	–	ਪੁ	ਦਿ
ਮ	ਰੇ	ਸਾ	–	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਗ	ਗ	ਗ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਗ
ਖਾ	**–**	**ਵੈ**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**ਅ**	**ਬ**	**ਮੋ**	ਹਿ	ਨੀ	–	**ਦ**	**ਸੁ**
ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–	–	ਸਾਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹਾ	**–**	**–**	**–**	**ਵੈ**	**–**	**–**	**–**	**ਸ**	**ਭ**	**ਮੇ**	**ਰੀ**	**ਤਿ**	**ਖਾ**	**–**	**ਬੁ**
ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਸਾਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਝਾ–	**––**	**––**	**––**	**ਨੀ**	**–**	**–**	**–**	**ਅ**	**ਬ**	**ਮੈ**	–	**ਸ**	**ਹ**	**ਜਿ**	**ਸ**
ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧ	ਪ	ਪ	–	ਪ	–	ਧਧ	ਧ	–	ਨੀ
ਮਾ–	**––**	**––**	**––**	**ਨੀ**	**–**	**–**	**–**	**ਮੀ**	**–**	**ਠੀ**	**–**	**ਪਿਰ**	ਹਿ	**–**	**ਕ**
ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	–	–	–	–	ਗਂ	–	ਗਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹਾ	**–**	**ਨੀ**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**ਮੋ**	**–**	**ਹ**	**ਨੁ**	**ਲਾ**	**–**	**ਲ**	**ਨੁ**
ਧ	–	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	–								
ਪਾ	**–**	**ਇਓ**	**–**	**ਰੀ**	**–**	**–**	**–**								

*__ਨੀਦ ਸੁਹੇਲੀ__ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਗੀ ਭੂਖ ॥ (੬੦੧)

*__ਗੁਰ ਕੈ__ ਸਬਦਿ **ਤਿਖਾ ਨਿਵਾਰੀ** ਸਹਜੇ ਸੂਖਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥ (੧੧੩)

*__ਘਰਿ ਲਾਲੁ ਆਇਆ ਪਿਆਰਾ__ ਸਭ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਈ ॥ (੨੪੭)

*ਐਸੇ ਲਾਲਨੁ ਪਾਇਓ ਰੀ ਸਖੀ ॥ (੪੦੯)

*ਮੂ ਲਾਲਨ ਸਿਉ **ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨੀ** ॥ (੮੨੭)

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫॥

ਮੋਰੀ ਅਹੰ ਜਾਇ ਦਰਸਨ ਪਾਵਤ ਹੇ॥
ਰਾਚਹੁ ਨਾਥ ਹੀ ਸਹਾਈ ਸੰਤਨਾ॥
ਅਬ ਚਰਨ ਗਹੇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਅਹੇ ਮਨ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਵੈ ਚਰਨਾਵੈ ਚਰਨਾਵੈ ਉਲਝਿਓ ਅਲਿ ਮਕਰੰਦ ਕਮਲ ਜਿਉ॥
ਅਨ ਰਸ ਨਹੀ ਚਾਹੈ ਏਕੈ ਹਰਿ ਲਾਹੈ॥੧॥
ਅਨ ਤੇ ਟੂਟੀਐ ਰਿਖ ਤੇ ਛੂਟੀਐ॥
ਮਨ ਹਰਿ ਰਸ ਘੂਟੀਐ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਉਲਟੀਐ॥
ਅਨ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਰੇ॥
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਚਰਨ ਹੇ॥੨॥੨॥੧੨੯॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੮੩੦

ਪਦ ਅਰਥ

ਮੋਰੀ-ਮੇਰੀ। **ਅਹੰ**-ਹਉਮੈ। **ਜਾਇ**-ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। **ਰਾਚਹੁ**-ਰਚੇ ਰਹੋ। **ਸਹਾਈ ਸੰਤਨਾ**-ਸੰਤਾ ਦੇ ਸਹਾਈ। **ਅਬ**-ਹੁਣ। **ਗਹੇ**-ਫੜੇ ਹਨ। **੧। ਰਹਾਉ**।
ਆਹੇ-ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। **ਮਨ ਨ ਭਾਵੈ**-ਮਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀ ਲੱਗਦਾ। **ਅਵਰੁ**-ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥ। **ਚਰਨਾਵੈ**-ਚਰਨਾਂ ਵਲ ਹੀ ਆਉਦਾ ਹੈ। **ਅਲਿ**-ਭੌਰਾ।
ਮਕਰੰਦ-ਫੁੱਲ ਦੀ ਧੂੜੀ। **ਅਨ**-ਹੋਰ। **ਲਾਹੈ**-ਲੱਭਦਾ ਹੈ।੧।
ਤੇ-ਤੋਂ। **ਅਨ ਤੇ**-ਹੋਰ (ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਮੋਹ) ਤੋਂ। **ਟੂਟੀਐ**-ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਲਈਦਾ ਹੈ। **ਰਿਖ**-ਇੰਦ੍ਰੇ। **ਛੂਟੀਐ**-ਪਕੜ ਤੋਂ ਖਲਾਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈਦੀ ਹੈ।
ਘੂਟੀਐ-ਚੂੰਘੀਦਾ ਹੈ। **ਸ਼ਾਧੂ**-ਗੁਰੂ। **ਸੰਗਿ**-ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ। **ਉਲਟੀਐ**-(ਬਿਰਤੀ) ਪਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। **ਰੇ**-ਹੇ ਭਾਈ।੨।੨।੧੨੯।

ਸਥਾਈ							ਬਿਲਾਵਲ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
						ਸਾਰੇ	ਗਮ	ਰੇਗ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਪਪ	-ਪ	-	ਪ
						ਮੋ-	ਰੀ-	ਅ-	ਹੰ-	ਜਾ	ਇ	ਦਰ	-ਸ	-	ਨ
ਪ	-ਰੇ	-	ਗ	ਰੇਗ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਪ	-	ਪ	-	ਧ	-ਧ	ਨੀ	ਨੀ
ਪਾ	-ਵ	-	ਤ	ਹੇ-	--	-	-	ਰਾ	-	ਚਹੁ	-	ਨਾ	-ਥ	ਹੀ	ਸ
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਰੇ	-	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ
ਹਾ	-	ਈ	ਸੰ	-	ਤ	ਨਾ	-	ਅ	-	ਬ	-	ਚ	ਰ	ਨ	ਗ
ਪਧ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ										
ਹੇ-	--	--	--	--	-										

---

*ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਝੀ ਨਾ ਪਵੈ **ਅਹੰਕਾਰੁ ਨ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ** ॥ (੩੦੩)

*ਚਿੰਤਾ ਜਾਇ **ਮਿਟੈ ਅਹੰਕਾਰੁ** ॥ (੨੯੩)

*ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਹੁ ਮਨੁ **ਤਾਂ ਤਰੈ ਜਾ ਛੋਡੈ ਅਹੰਕਾਰੁ** ॥ (੮੫੧)

*ਕਾਮੁ ਕਰੋਧੁ ਵਿਰੋਧੁ **ਹਰਿ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਜਾਇਆ**॥ **(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)**

*ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਸਚੈ ਧਾਰੇ **ਵਡਭਾਗੀ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਣਿਆ** ॥ (੧੩੦)

***ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵੈ** ਵਡਭਾਗਿ ॥ (੩੬੦)

*ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ **ਸਰਨੀ ਪਰੇ** ॥ (੧੮੧)

*ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਗੁ ਜਾਨਿਓ ਮਿਥਿਆ **ਰਹਿਓ ਰਾਮ ਸਰਨਾਈ** ॥ (੨੧੮)

*ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਪ੍ਰਭ ਆਇਆ **ਪਰਿਆ ਤਉ ਸਰਨਾਇ** ॥ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਲਾਇ ॥੧॥ (੨੮੯)

ਅੰਤਰਾ 1				ਬਿਲਾਵਲੁ					ਸੂਲਤਾਲ
×		0		2		3		0	
ਗ	ਮਰੇ	ਗ	ਪ	ਧ	ਨੀਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਅ	ਹੇ–	ਮ	ਨ	–	ਅਵ	ਰੁ,ਨ	ਭਾ	–	ਵੈ
ਧਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਰੇਂਰੇਂ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਚਰ	ਨਾ	ਵੈ	–	ਚਰ	ਨਾ	–	–	ਵੈ	–
ਗਂਗਂ	ਗਂਗਂ	ਰੇਂਰੇਂ	–	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਧ	ਨੀਧ	ਪ
ਉਲ	ਝਿਓ	ਅਲਿ	–	ਮਕ	ਰੰ	ਦ,ਕ	ਮਲ	–ਜਿ	ਉ
ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਅ	ਨ	ਰ	ਸ	ਨ	ਹੀ	ਚਾ	–	ਹੈ	–
ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ
ਏ	ਕੈ	–	–	ਹ	ਰਿ	ਲਾ	–	ਹੈ	–
ਸਾਰੇ	ਗਮ	ਰੇਗ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਸਾਰੇ	ਗਮ	ਰੇਗ	ਮਪ
ਮੋ–	ਰੀ–	ਅ–	ਹੰ–	ਜਾ	ਇ	ਮੋ–	ਰੀ–	ਅ–	ਹੰ–
ਮ	ਗ	ਸਾਰੇ	ਗਮ	ਰੇਗ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਪਪ	ਪਧ
ਜਾ	ਇ	ਮੋ–	ਰੀ–	ਅ–	ਹੰ–	ਜਾ	ਇ	ਦਰ	ਸਨ

*ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਵਈ ਤੂੰ ਭਾਵਹਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥ (੬੧)
*ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥ (੭੩੫)
*ਹਰਿ ਇਕੋ ਦਾਤਾ ਵਰਤਦਾ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ (੩੬)
*ਹਰਿ ਇਕੋ ਕਰਤਾ ਇਕੁ ਇਕੋ ਦੀਬਾਣੁ ਹਰਿ ॥ (੮੩)
*ਸਭੁ ਜਗੁ ਫਿਰਿ ਮੈ ਦੇਖਿਆ ਹਰਿ ਇਕੋ ਦਾਤਾ ॥ (੫੧੦)

ਅੰਤਰਾ 2						ਬਿਲਾਵਲੁ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਪ	ਪ	–	ਮ	–	ਗ	–	ਮਗ	ਰੇਗ	ਮਗ	ਪ	–	–	–
ਅ	**ਨ**	–	**ਤੇ**	–	–	–	**ਟੂ-**	--	**ਟੀ-**	**ਐ**	–	–	–
ਪ	ਪ	–	ਮਪ	ਧਨੀ	ਪਧ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	–	ਪ	–
ਰਿ	**ਖ**	–	**ਤੇ-**	--	--	--	**ਛੂ**	–	**ਟੀ**	**ਐ**	–	–	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	–	ਧ	ਪ	–	–	–
ਮ	**ਨ**	–	**ਹ-**	**ਰਿ-**	**ਰ-**	**ਸ-**	**ਘੂ**	–	**ਟੀ**	**ਐ**	–	–	–
ਗਂ	–	ਗਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	–	ਧ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–	–
ਸੰ	–	**ਗਿ**	**ਸਾ**	–	**ਧੂ**	–	**ਉ**	**ਲ**	**ਟੀ**	**ਐ**	–	–	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਧ	–	ਪ	–	ਗਮ	ਰੇ	ਗ	ਪ	–	–	–
ਅ	**ਨ**	–	**ਨਾ**	–	**ਹੀ**	–	**ਨਾ-**	–	**ਹੀ**	**ਰੇ**	–	–	–
ਪ	ਪ	ਪ	ਮ	–	ਗ	ਗ	ਪਪ	ਪ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਨਾ	**ਨ**	**ਕ**	**ਪ੍ਰੀ**	–	–	**ਤਿ**	**ਚਰ**	**ਨ**	**ਚ**	**ਰ**	**ਨ**	**ਹੇ**	–

*__ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧੂ ਉਬਰੇ__ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥ (੬੫)
*__ਜਬ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਏ__ ॥ ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਹਉ ਗਈ ਬਲਾਏ ॥ (੧੦੧)
*__ਵਡੈ ਭਾਗਿ__ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਾਵੈ ॥ (੧੯੯)
*ਦੇਖੇ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ਅਨ ਨਾਹੀ ਤੁਮ ਭਾਂਤੇ ॥ **ਦੇਂਹਿ ਅਧਾਰੁ** ਸਰਬ ਕਉ ਠਾਕੁਰ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥ (੧੨੦੯)
*ਬਿਨੁ ਭਗਵੰਤ **ਨਾਹੀ ਅਨ ਕੋਇ** ॥ (੧੯੨)
*ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੁਮ ਹੀ **ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਨਾਹੀ ਅਨ ਹੋਰੀ** ॥ (੨੦੮)
*ਏਕੈ ਤੂਹੀ ਏਕੈ ਅਨ **ਨਾਹੀ ਤੁਮ ਭਤਿ** ॥ (੧੩੯੫)

ਰਾਮਕਲੀ

ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਤਾ ਬਨਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥

ਭੈਰਉ ਥਾਟ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਤੇ ਮਧੁਰ ਰਾਗ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਰਾਮਕ੍ਰਿਤੀ, ਰਾਮਕ੍ਰਿਯਾ, ਰਾਮਗਿਰੀ, ਰਾਮਕਰੀ, ਰਾਮਕੇਲੀ ਆਦਿ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਮਧਕਾਲੀ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਪੱਧਤੀ ਅਧੀਨ ਰਾਮਕਲੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਰਾਗਨੀ ਵਜੋਂ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਰਾਮਕਲੀ ਨੂੰ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਦੇ ਅਵਿਗਿਆਨਕ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਗ ਵਜੋਂ ਮੁੱਖ ਰਾਗ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਗ ਤਰੰਗਣੀ ਵਿਚ ਪੰਡਤ ਲੋਚਨ ਨੇ ਰਾਮਕਲੀ ਨੂੰ ਗੌਰੀ ਥਾਟ ਦਾ ਜਨਯ ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਰਾਮਕਲੀ ਅਤੇ ਲਲਿਤ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਲਲਿਤਕਲੀ ਨਾਂ ਦਾ ਰਾਗ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹੈ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਮਕਲੀ, ਸ਼ੰਕਰਾਭਰਣ ਅਡਾਨਾ ਅਤੇ ਸੋਰਠਿ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਉਪਜਦੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਦੀ ਔੜਵ ਸੰਪੂਰਣ ਰਾਗਿਣੀ ਹੈ. ਆਰੋਹੀ ਵਿੱਚ ਮੱਧਮ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਵਰਜਿਤ ਹਨ. ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ ਹਨ. ਧੈਵਤ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਵਾਦੀ ਹੈ. ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤੀਕ ਹੈ. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਨ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਸੰਸਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਮੀ, ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੀ ਬਾਣੀ 'ਅਨੰਦ' ਦਾ ਗਾਇਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਰਾਮਕਲੀ ਅਠਾਰ੍ਹਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ ੮੭੬ ਤੋਂ ੯੭੬ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀ ਬਾਣੀ 'ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ' ਵੀ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨਿਮਨ ਦਰਜ ਦੋ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਅੰਕਿਤ ਹਨ।

-ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩ ॥ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਨਰਨਰਹ ਨਮਸਕਾਰੰ ॥...ਕਰਨ ਕੇਲ ਗੁਣ ਅਮੋਲ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੰ॥੨॥੧॥

ਥਾਟ ਭੈਰਉ - ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ: ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਭੈਰਉ ਵਾਂਗ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਿਤ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਭੈਰਉ ਰਾਗ ਨਾਲੋਂ ਘਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਦਾ ਚਲਨ ਮੱਧ ਅਤੇ ਤਾਰ ਸਪਤਕ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਭੈਰਉ ਦਾ ਚਲਨ ਮੰਦ੍ਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਸਪਤਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਲਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਵਰੋਹ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ 'ਮ'ਪ ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ' ਦੀ ਆਰੋਹਾਤਮਕ ਸੁਰ ਸੰਗਤੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਭੈਰਉ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ 'ਤੇ ਨਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਪੰਚਮ ਦਾ ਨਿਆਸ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਭੈਰਉ ਨਾਲੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅਲੱਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ, ਗ ਮ ਪ, ਧੁ, ਨੀ ਸਾਂ
ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ, ਪ, ਮ' ਪ ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ, ਸਾ
ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਧੁ ਪ, ਮ' ਪ ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ⁀ਸਾ
ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਪੰਚਮ-ਰਿਸ਼ਭ
ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ
ਸੁਰ: ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ
ਜਾਤੀ: ਸ਼ਾੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ
ਸਮਾ: ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ
ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:
1. ਸ, ਗ ਮ⁀ਰੇ, ਸਾ, ਨ਼ੀ ਸਾ ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ਼, ਧੁ ਨ਼ੀ ਸਾ
2. ਪ ਗ ਮ⁀ਰੇ ਸਾ, ਪ਼ ਧੁ ਨ਼ੀ ਸਾ ਰੇ ਗ ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ ਪ, ਪ ਧੁ ਮ' ਪ, ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ⁀ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ,3. ਪ ਮ' ਪ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ, ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਗਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਰੇਂ ਸਾਂ,
4. ਸਾਂ ਗਂ ਮਂ ਰੇਂ, ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਧੁ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ, ਸਾ ਨ਼ੀ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ⁀ਰੇ, ਸਾ

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਨਰਨਰਹ ਨਮਸਕਾਰੰ ॥

ਜਲਨ ਥਲਨ ਬਸੁਧ ਗਗਨ ਏਕ ਏਕੰਕਾਰੰ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਹਰਨ ਧਰਨ ਪੁਨ ਪੁਨਹ ਕਰਨ ॥

ਨਹ ਗਿਰਹ ਨਿਰੰਹਾਰੰ ॥੧॥

ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਨਾਮ ਹੀਰ ਊਚ ਮੂਚ ਅਪਾਰੰ ॥

ਕਰਨ ਕੇਲ ਗੁਣ ਅਮੋਲ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੰ ॥੨॥੧॥੫੯॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੯੦੧

ਪਦਅਰਥ

ਨਰਨਰਹ–ਨਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਨਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ । **ਜਲਨ**–ਜਲਾਂ ਵਿਚ ।**ਥਲਨ**–ਥਲਾਂ ਵਿਚ ।**ਬਸੁਧ**–ਧਰਤੀ ਵਿਚ ।**ਗਗਨ**–ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ।**ਏਕੰਕਾਰੰ**–ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭੂ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਹਰਨ–ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।**ਧਰਨ**–ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ।**ਪੁਨ ਪੁਨਹ**–ਮੁੜ ਮੁੜ ।**ਕਰਨ**–ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।**ਗਿਰਹ**–ਗ੍ਰਿਹ, ਘਰ । **ਨਿਰੰਹਾਰੰ**–ਨਿਰ ਅਹਾਰੰ, ਖ਼ੁਰਾਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ।੧।

ਗੰਭੀਰ–ਡੂੰਘਾ।**ਧੀਰ**–ਵੱਡੇ ਜਿਗਰੇ ਵਾਲਾ।**ਹੀਰ**–ਬਹੁ-ਮੁੱਲਾ।**ਮੂਚ**–ਵੱਡਾ।**ਕਰਨ ਕੇਲ**–ਕੌਤਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।**ਅਮੋਲ**–ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਬਲਿਹਾਰੰ–ਸਦਕੇ, ਕੁਰਬਾਨ ।੨।੧।੫੯।

ਸਥਾਈ					ਰਾਮਕਲੀ					ਜਗਪਾਲ ਤਾਲ
×					2		3		4	
ਰੇਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਨਰ	**ਨ**	**ਰਹ**	**ਨ**	**ਮ**	**ਸ**	**ਕਾ**	–	–	**ਰੰ**	–
ਨੀਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ'	ਪ	ਗ	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਪ
ਜਲ	**ਨ**	**ਥ**	**ਲ**	**ਨ**	**ਬ**	**ਸੁ**	**ਧ**	**ਗ**	**ਗ**	**ਨ**
ਰੇ	–	ਰੇ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਏ	–	**ਕ**	**ਏ**	**ਕੰ**	–	**ਕਾ**	–	–	**ਰੰ**	–

ਅੰਤਰਾ 1						ਰਾਮਕਲੀ					ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਗ	ਗ	ਗ	ਮ	ਮ	ਮ	ਧੁਧੁ	-ਧੁ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹ	**ਰ**	**ਨ**	**ਧ**	**ਰ**	**ਨ**	**ਪੁਨ**	**-ਪੁ**	**ਨਹ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਨ**
ਧੁ	–	ਧੁਧੁ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧੁ	–	ਪ
ਨਹ	–	**ਗਿਰ**	**ਹ**	**ਨਿਰੰ**	–	**ਹਾ**	–	–	**ਰੰ**	–	–
ਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁਧੁ	ਪ	ਮਮ	–	ਪ	ਗ	ਮ	ਗਮ	ਧੁਨੀ	ਸਾਂ
ਨਹ	–	**ਗਿਰ**	**ਹ**	**ਨਿਰੰ**	–	**ਹਾ**	–	–	**ਰੰ-**	--	–

ਅੰਤਰਾ 2 ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼			ਰਾਮਕਲੀ						ਜਗਪਾਲ ਤਾਲ
×					2		3		4
ਰੇਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਨਰ	ਨ	ਰਹ	ਨ	ਮ	ਸ	ਕਾ	–	–	ਰੰ	ਗੀ

ਅੰਤਰਾ 2					ਰਾਮਕਲੀ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਮ	ਮ	ਪ	–	ਮ	ਪ	ਧੁਨੀ	ਧੁ	ਪ	ਪ
ਭੀ	ਰ	ਧੀ	–	ਰ	ਨਾ	-ਮ	ਹੀ	–	ਰ
ਰੇ	ਰੇ	ਰੇਗ	ਮਪ	ਗਮ	ਨੀਧੁ	ਪਮ'	ਪ	ਪ	–
ਊ	ਚ	ਮੂ-	ਚ-	ਅ-	ਪਾ-	--	–	ਰੰ	–
ਮ	ਗ	ਮ	ਧੁਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ
ਕ	ਰ	ਨ	ਕੇ-	ਲ	ਗੁ	ਣ	ਅ	ਮੋ	ਲ
ਗ	ਮ	ਮ	–	ਮਧੁ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	–	–
ਨਾ	ਨ	ਕ	–	ਬਲਿ	ਹਾ-	–	ਰੰ	–	–

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਰੂਪ ਰੰਗ ਸੁਗੰਧ ਭੋਗ

ਤਿਆਗਿ ਚਲੇ ਮਾਇਆ ਛਲੇ

ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨੀ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਭੰਡਾਰ ਦਰਬ ਅਰਬ ਖਰਬ ਪੇਖਿ ਲੀਲਾ ਮਨੁ ਸਧਾਰੈ ॥

ਨਹ ਸੰਗਿ ਗਾਮਨੀ ॥੧॥

ਸੁਤ ਕਲਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤ ਮੀਤ ਉਰਝਿ ਪਰਿਓ ਭਰਮਿ ਮੋਹਿਓ ਇਹ ਬਿਰਖ ਛਾਮਨੀ ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਸੰਤ ਭਾਵਨੀ ॥੨॥੨॥੬੦॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੯੦੧

ਪਦਅਰਥ

ਤਿਆਗਿ ਚਲੇ-ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ ।**ਕਨਿਕ**-ਸੋਨਾ ।**ਕਾਮਿਨੀ**-ਇਸਤ੍ਰੀ ।੧।ਰਹਾਉ।
ਭੰਡਾਰ-ਖ਼ਾਨੇ । **ਦਰਬ**-ਧਨ ।**ਅਰਬ ਖਰਬ**-ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ, ਬੇਅੰਤੁ ।**ਪੇਖਿ**-ਵੇਖ ਕੇ ।**ਲੀਲਾ**-ਖੇਡ ।
ਮਨੁ ਸਧਾਰੈ-ਮਨ ਢਾਰਸ ਬਣਾਂਦਾ ਹੈ ।**ਸੰਗਿ**-ਨਾਲ ।**ਗਾਮਨੀ**-ਜਾਂਦਾ ।੧।
ਸੁਤ-ਪੁੱਤਰ ।**ਕਲਤ੍ਰ**-ਇਸਤ੍ਰੀ ।**ਭ੍ਰਾਤ**-ਭਰਾ । **ਮੀਤ**-ਮਿੱਤਰ ।**ਉਰਝਿ ਪਰਿਓ**-ਉਲਝਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਫਸਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ।**ਭਰਮਿ**-ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ।
ਬਿਰਖ ਛਾਮਨੀ-ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਂ ।**ਸੰਤ ਭਾਵਨੀ**-ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ।੨।

ਸਥਾਈ						ਰਾਮਕਲੀ					ਧਮਾਰ
×					2		0			3			
ਮ'ਪ	ਧੁਨ਼ੀ	ਧੁਪ	ਪ	–	ਮ'	ਪ	ਗ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਰੂ-	--	ਪ-	ਰੰ	–	ਗ	ਸੁ	ਗੀਂ	–	ਧ	ਭੋ	–	ਗ	–
ਸਾਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਗਮ	ਪ	–	ਪ	–	ਨ਼ੀਧੁ	ਪਧੁ	ਨ਼ੀਧੁ	ਪ	–	ਮ'	ਪ
ਤਿਆ	--	ਗਿ-	ਚ	–	ਲੇ	–	ਮਾ-	--	--	ਇਆ	–	–	–
ਮ	ਗਮ	ਧੁਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧੁ	ਪਧੁ	ਨ਼ੀਧੁ	ਪਮ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ
ਛ	ਲੇ	--	ਕ	–	ਨਿ	ਕ	ਕਾ	--	-ਮਿ	ਨੀ-	--	--	--

ਅੰਤਰਾ 1					ਰਾਮਕਲੀ						ਚਾਰਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਗਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਪਮ'	ਪ	ਪ	ਪ
ਭੰ-	ਡਾ-	ਰ-	ਦ	ਰ	ਬ	ਅ	ਰ	ਬ-	ਖ	ਰ	ਬ
ਮ	ਗ	(ਮ)	ਗਮ	ਧੁਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਧੁ	ਨ਼ੀ	ਧੁ	ਪ	ਪ
ਪੇ	–	ਖਿ	ਲੀ-	--	ਲਾ	ਮ	ਨੁ	ਸ	ਧਾ	–	ਰੈ

ਅੰਤਰਾ 1.1					ਰਾਮਕਲੀ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਮਪ	ਗਮ	ਪਪ	ਮਪ	ਧੁਧੁ	ਪਧੁ	ਪਧੁ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਨ-	ਹ-	--	--	ਸੰ-	ਗਿ-	ਗਾ-	--	ਮ-	ਨੀ	–	–
ਪਧੁ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	–	–	ਪਧੁ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਗਾ-	--	ਮ-	ਨੀ	–	–	ਗਾ-	--	ਮ-	ਨੀ	–	–

ਅੰਤਰਾ 2							ਰਾਮਕਲੀ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਮ	ਗ	ਮ	ਧੁ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਧੁਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
ਸੁ	ਤ	-	ਕਲ	-	ਤ੍ਰ	-	ਭ੍ਰਾ	-	ਤ	ਮੀ-	--	ਤ-	-
ਗਂ	ਗਂ	(ਮਂ)	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਧੁ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
ਉ	ਰ	ਝਿ	ਪ	ਰਿ	ਓ	-	ਭ	ਰ	ਮਿ	ਮੋ	-	ਹਿਓ	-
ਪਧੁ	ਸਾਂਨੀ	ਧੁਪ	ਮ'ਪ	-	ਧੁਨੀ	ਧੁਪ	ਮ'ਪ	ਪ	-	ਗ	ਗਮ	ਰੇਰੇ	ਸਾ
ਇਹ	ਬਿਰਖ	ਛਾਮ	ਨੀ-	-	ਇਹ	ਬਿਰਖ	ਛਾਮ	ਨੀ-	-	ਇਹ	ਬਿਰਖ	ਛਾਮ	ਨੀ-

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਰਾਮਕਲੀ								ਤ੍ਰਿੰਨਤਾਲ (ਦ੍ਰੁਤ)
×				2				0				3			
-	ਮ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਧੁ	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
-	ਚ	ਰ	ਨ	ਕ	ਮ	ਲ	-	-	ਸ	ਰ	ਨ	ਨਾ	-	ਨ	ਕ
-	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧੁ	-	ਪ	-	ਪ	-	ਧੁ	ਨੀ	ਧੁ	ਪ	ਪ	ਪ
-	-	ਸੁ	ਖੁ	ਸੰ	-	ਤ	-	ਭਾ	-	-	ਵ	ਨੀ	-	ਸੰ	ਤ
ਗ	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	ਸਾ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਭਾ	-	-	ਵ	ਨੀ	-	ਸੰ	ਤ	ਭਾ	-	-	ਵ	ਨੀ	-	-	-

ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ

ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਰਾਗ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਲੇਖ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਮੂਹ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਇਹ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਰਹੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਗੁਰ-ਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਈ ਰਖਿਆ ਉਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਧਰੋਹਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਰਾਗ ਰਾਗਿਨੀ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੱਤ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਾਗ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ 'ਸੰਗੀਤ ਦਮੋਦਰ' ਵਿਚ ਨਟਨਾਰਾਇਨ ਨੂੰ ਪਾਰਵਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਉਪਜਿਆ ਰਾਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਭਾਵੇਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਡਤ ਜਸਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਇਹ ਰਾਗ (ਬੜਾ ਖ਼ਿਆਲ-ਜਬ ਸੇ ਛਬੀ ਦੇਖੀ, ਛੋਟਾ ਖ਼ਿਆਲ-ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਰਾਇਨ) ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਰੀਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਾਏ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਰਾਗ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਰਾਗ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਗ ਨਟ ਨੂੰ ਰਾਗ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਾਗ ਨਟ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ 'ਨਾਭਾ' ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਛੀ ਰਾਗਾਂ (ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਛੇ ਮੁੱਖ ਰਾਗ) ਵਿੱਚ ਹੈ. ਨਟ੍, ਬਿਲਾਵਲ ਅਤੇ ਕਲਜਾਣ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ. ਸੰਪੂਰਣ ਜਾਤਿ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ. ਸਾਰੇ ਸ਼ੁਧ ਸ੍ਵਰ ਹਨ. ਕਈ ਇਸ ਨੂੰ ਛੀ ਸੁਰ ਦਾ ਰਾਗ ਦੱਸ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਸੁਰ ਲਾਉਣਾ ਵਰਜਦੇ ਹਨ. ਦਸਮਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਨਟਨਾਇਕ ਵੀ ਹੈ- 'ਨਟਨਾਇਕ ਸੱਧਮਲਾਰ ਬਿਲਾਵਲ'. (ਕ੍ਰਿਸਨਾਵ), ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਨਟ ਰਾਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਮਾਚ ਠਾਟ ਦਾ ਔੜਵ ਸ਼ਾੜਵ ਰਾਗ ਹੈ. ਆਰੋਹੀ ਵਿਚ ਗਾਂਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਵਰਜਿਤ ਹੈ. ਰਿਸ਼ਭ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਹੈ. ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਾਰੰਗ ਦੀ ਝਲਕ ਹੈ. ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ ਹਨ. ਇਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ ਹੈ. ਆਰੋਹੀ-ਸ ਰ ਮ ਪ ਧ ਸਂ, ਅਵਰੋਹੀ-ਸਂ ਨ ਧ ਪ ਮ ਰ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਉੱਨੀਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ 975 ਤੋਂ 983 ਤੱਕ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੇ ਚਾਰ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਉੱਪਰ 'ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਮਹਲਾ 4 ਪੜਤਾਲ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਗਲੇ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਪਰ 'ਨਟ ਮਹਲਾ 4' ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਲੇ ਅੰਕ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਗਹੁ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਗਿਆਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ॥2॥1॥7॥ ਅੰਕ ਦਰਜ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ॥2॥2॥8॥ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ॥2॥3॥9॥ ਅੰਕ ਦਰਜ ਹਨ। ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦਰਜ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਅੰਕ ਇਸ ਕਾਵਿ/ਗਾਇਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ॥1॥, ॥2॥ ਅਤੇ ॥3॥ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤ ਗਿਆ ਆਖੀਰਲਾ ਅੰਕ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਦਰਜ ਕੁਲ ਸ਼ਬਦਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਇਸਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆਂ ਇਹ ਚਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਰਾਗ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

-ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਮਹਲਾ 4 ਪੜਤਾਲ॥ ੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੇਵ ਸਫਲ ਹਰਿ ਘਾਲ॥...

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਭਏ ਗਲਤਾਨ ਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ॥2॥1॥

-ਨਟ ਮਹਲਾ 4॥

ਮਨ ਮਿਲੁ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਸੁਭਵੰਤੀ॥...

ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਿ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੋਵੰਤੀ॥2॥**2**॥

-ਨਟ ਮਹਲਾ 4॥

ਕੋਈ ਆਨਿ ਸੁਨਾਵੈ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਗਾਲ॥...

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਮਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਨੀ ਹਰਿ ਦੇਖਿ ਨਿਕਟਿ ਹਦੂਰਿ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ॥2॥3॥

-ਨਟ ਪੜਤਾਲ ਮਹਲਾ 5॥ ਕੋਊ ਹੈ ਮੇਰੋ ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ॥... ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਬਲਿ ਬਲਿ ਕੀਤ ॥2॥1॥

ਥਾਟ ਬਿਲਾਵਲ – ਰਾਗ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ: ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਿਲਾਵਲ ਅਤੇ ਕਲਿਆਨ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿੱਖ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸਰੂਪ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਤ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜਵੱਦੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਰਾਗ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਦੇ ਇਸ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਦਾ ਅਲਪ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ ਗ ਮ ਰੇ, ਮ' ਪ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ

ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਧ ਪ ਮ' ਧ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ

ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਸਾ ਗ ਮ ਰੇ ਪ, ਮ' ਧ ਪ, ਮ ਗ ਮ, ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਸਾ

ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਪੰਚਮ-ਰਿਸ਼ਭ

ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ, ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਦ

ਸੁਰ: ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ

ਜਾਤੀ: ਸੰਪੂਰਨ-ਔੜਵ

ਸਮਾ: ਰਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:
1. ਸਾ, ਸਾ ਮ ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ, ਸਾ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਧ਼ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਧ਼ ਪ਼, ਮ਼' ਧ਼ ਪ਼, ਧ਼ ਨ਼ੀ ਸਾ,
2. ਰੇ ਗ ਮ ਗ ਰੇ, ਮ' ਪ, ਮ' ਧ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ ਰੇ ਸਾ
3. ਰੇ ਮ' ਪ, ਮ' ਧ ਪ, ਮ' ਪ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਗਂ ਮਂ ਰੇਂ, ਸਾਂ, ਧ ਪ, ਮ' ਧ ਪ, ਗ ਮ ਰੇ ਸਾ

ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੇਵ ਸਫਲ ਹਰਿ ਘਾਲ ॥ ਲੇ ਗੁਰ ਪਗ ਰੇਨ ਰਵਾਲ ॥
ਸਭਿ ਦਲਿਦ ਭੰਜਿ ਦੁਖ ਦਾਲ ॥ ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਹੋ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਗ੍ਰਿਹੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿਓ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗ ਮਹਲ ਬੇਅੰਤ ਲਾਲ ਲਾਲ ਹਰਿ ਲਾਲ ॥
ਹਰਿ ਆਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਆਪਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਆਇਓ ਹਮ ਹਰਿ ਕੀ ਗੁਰ ਕੀਈ ਹੈ ਬਸੀਠੀ
ਹਮ ਹਰਿ ਦੇਖੇ ਭਈ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
ਹਰਿ ਆਵਤੇ ਕੀ ਖਬਰਿ ਗੁਰਿ ਪਾਈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਨਦੋ ਆਨੰਦ ਭਏ ਹਰਿ ਆਵਤੇ ਸੁਨੇ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਹਰਿ ਲਾਲ ॥
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਭਏ ਗਲਤਾਨ ਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੧॥੭॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੯੭੭

ਪਦ ਅਰਥ

ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!**ਸੇਵ ਹਰਿ**-ਹਰੀ ਦੀ ਭਗਤੀ (ਕਰ)।**ਘਾਲ**-ਮਿਹਨਤ ।**ਸਫਲ**-ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।**ਲੇ**-(ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਲਾ) ਲੈ।**ਗੁਰ ਪਗ ਰੇਨ**-ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ।**ਗੁਰ ਪਗ ਰਵਾਲ**-ਗੁਰੂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਕ।**ਸਭਿ**-ਸਾਰੇ।**ਦਾਲਿਦ**-ਦਰਿੱਦਰ।**ਭੰਜਿ**-ਨਾਸ ਕਰ ਲੈ।**ਧਾਲ**-ਦਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ।**ਹੋ ਹੋ ਹੋ**-ਹੇ ਮਨ! ਹੇ ਮਨ! ਹੇ ਮਨ!**ਨਦਰਿ**-ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ।**ਨਿਹਾਲ**-ਪ੍ਰਸੰਨ ।੧।ਰਹਾਉ।

ਗ੍ਰਿਹੁ-(ਸਰੀਰ-) ਘਰ ।**ਸਵਾਰਿਓ**-ਸਜਾਇਆ ।**ਰੰਗ ਮਹਲ**-ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਣਨ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ।**ਲਾਲ**-ਪਿਆਰਾ ।**ਕਰੀ**-ਕੀਤੀ ।**ਗ੍ਰਿਹਿ**-ਘਰ ਵਿਚ ।

ਬਸੀਠੀ-ਵਿਚੋਲਾ-ਪਨ ।**ਦੇਖਿ**-ਵੇਖ ਕੇ ।੧।

ਗੁਰਿ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ।**ਪਾਈ**-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ।**ਮਨਿ**-ਮਨ ਵਿਚ ।**ਤਨਿ**-ਤਨ ਵਿਚ ।**ਆਨਦੋ ਆਨੰਦ**-ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਹੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ।**ਜਨੁ**-ਦਾਸ ।**ਮਿਲੇ**-ਮਿਲਿ, ਮਿਲ ਕੇ ।**ਗਲਤਾਨ ਹਾਲ**-ਮਸਤ ਹਾਲਤ ਵਾਲਾ, ਹਰ ਵੇਲੇ ਮਸਤ ।੨।੧।੭।

ਸਥਾਈ — **ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ** — **ਤਿੰਨਤਾਲ**

×				2				0				3			
								ਧਪ	ਮ'ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	ਸਾ
								ਮੇ-	ਰੇ-	ਮ-	ਨ-	ਸੇ	-	ਵ	ਸ
ਮ'	ਮ'	ਮ'	ਮ'	ਪ	ਮ'	-	ਪ	ਧਪ	ਮ'ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	ਸਾ
ਫ	ਲ	ਹ	ਰਿ	ਘਾ	-	-	ਲ	ਮੇ-	ਰੇ-	ਮ-	ਨ-	ਸੇ	-	ਵ	ਸ
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਪ	ਮ'	-	ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਗ	ਗ	ਮ	ਮ
ਫ-	ਲ-	ਹ-	ਰਿ-	ਘਾ	-	-	ਲ	ਲੇ-	--	-	-	ਗੁ	ਰ	ਪ	ਗ
ਮਮ	ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਪਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਪ
ਰੇ-	--	ਨ	ਰ	ਵਾ	-	ਲ	-	ਸਭਿ	ਦ	ਲਿ	ਦ	ਭੰ-	ਜਿ-	ਦੁ-	ਖ-
ਸਾਂ	-	ਧ	ਪ	ਮ'	ਧ	ਪ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਧ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ
ਦਾ	-	-	-	-	-	ਲ	-	ਹ	ਰਿ	ਹੋ-	--	ਹੋ-	--	ਹੋ-	--
ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ								
ਨ	ਦ	ਰਿ	ਨਿ	ਹਾ-	-	-	ਲ								

---

*ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੀ ਘਾਲ ਥਾਇ ਪਈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਾ ॥ (੪੫੦)

*ਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਅਰੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਤਿਆਗਹੁ ਮਨਹੁ ਗੁਮਾਨੀ ॥ (੨੧੬)

*ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਅੰਤਿ ਛਡਾਵਣਹਾਰਾ ॥ (੭੨੦)

*ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਜੇ ਕੋ ਚਾਹੈ ਸੇਵੈ ਏਕੁ ਨਿਧਾਨਾ ॥ (੬੭੨)

*ਮਨੁ ਤਾਰਾਜੀ ਚਿਤੁ ਤੁਲਾ ਤੇਰੀ ਸੇਵ ਸਰਾਫੁ ਕਮਾਵਾ ॥ (੭੩੧)

*ਹਰਿ ਸੇਵੇ ਕੀ ਐਸੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇਖਹੁ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਦੁਸਮਨ ਦੂਤ ਸਭਿ ਮਾਰਿ ਕਢੀਏ ॥ (੮੫੧)

*ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤਿਆ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਪਿਆਰੀ ਹੇ ॥ (੧੦੫੦)

ਅੰਤਰਾ 1				ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ					ਝੱਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਪ	ਪ	ਧ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਹ	ਰਿ	ਕਾ	-	-	ਗ੍ਰਿ	ਹੁ	ਹ	-	ਰਿ
ਧ	-	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ	-	-
ਆ	-	ਪਿ-	--	ਸ-	ਵਾ	ਰਿ	ਓ	-	-
ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂਗਂ	-ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਹ-	ਰਿ-	ਰੰ	ਗ,ਰੰ	-ਗ	ਮ	ਹ	ਲ	-	ਬੇ
ਧ	-	ਪ	-	-	ਮ'	ਧ	ਪ	-	-
ਅੰ	-	-	-	-	ਤ	-	-	-	-
ਪ	ਪ	ਪਧ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	-	ਪ	-	-
ਲਾ	-	ਲ-	--	--	ਲਾ	-	ਲ	-	-
ਸਾਂ	-	ਧ	-	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾਰੇ	ਸਾ
ਹ	-	ਰਿ	-	-	ਲਾ	-	ਲ	--	-

*ਆਪੇ **ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੰਗੁਲਾ** ਸਖੀਏ ਮੇਰਾ ਲਾਲੁ ॥ (੨੩)
***ਲਾਲ ਗੋਪਾਲ** ਦਇਆਲ ਰੰਗੀਲੇ ॥ (੯੯)
*ਰਾਮ **ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਲੇ** ਕਾਂਢੇ ॥ (੧੭੧)
***ਘਰਿ ਲਾਲੁ ਆਇਆ ਪਿਆਰਾ** ਸਭ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਈ ॥ (੨੪੭)
***ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੁ ਲਾਲਾ ਹੋਇ** ॥ (੩੬੩)
***ਰੰਗਿ ਤੁਮਾਰੈ ਲਾਲ ਭਏ ਹੈ** ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸਿ ਮਾਤੇ ॥ (੫੨੯)
*ਗ੍ਰਿਹਿ ਲਾਲੁ ਆਵੈ ਮਹਲੁ ਪਾਵੈ **ਮਿਲਿ ਸੰਗਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਈਐ** ॥ (੫੪੩)

ਅੰਤਰਾ 1.1					ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-
ਹ	**ਰਿ**	**ਆ**	**ਪ**	**ਨੀ**	-	**ਕ੍ਰਿ**	**ਪਾ**	-	**ਕ**	**ਰੀ**	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਮ'	ਧ	ਪ	-
ਆ	**ਪਿ**	**ਗ੍ਰਿਹਿ**	**ਆ**	**ਇਓ**	-	**ਹ**	**ਮ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਕੀ**	-
ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਗੁ	**ਰ**	**ਕੀ**	**ਈ**	**ਹੈ**	**ਬ**	**ਸੀ**	-	**ਠੀ**	-	-	-
ਪ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ'	ਪ
ਹ	**ਮ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਦੇ**	**ਖੇ**	**ਭ**	--	**ਈ**	-	-	**ਨਿ**
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਪ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਪ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹਾ	-	**ਲ**	**ਨਿ**	**ਹਾ**	-	**ਲ**	**ਨਿ**	**ਹਾ**	-	**ਲ**	**ਨਿ**
ਗਂਮਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਧਪ	ਮ'ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	ਸਾ
ਹਾ-	--	-	**ਲ**	**ਮੇ-**	**ਰੇ-**	**ਮ-**	**ਨ-**	**ਸੇ**	-	**ਵ**	**ਸ**

---

*ਗੁਰਿ ਖੋਲਿਆ ਪੜਦਾ **ਦੇਖਿ ਭਈ ਨਿਹਾਲੁ** ॥ (੮੦੧)

*ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ **ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ** ॥ (੯)

*ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਮਲੁ ਕਟੀਐ **ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ** ॥ (੪੫)

*ਹਰਿ ਤੁਧਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੇਖਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥ (੮੫)

*ਨਾਨਕ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥ (੨੦੦)

*ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਸਹਜੇ ਬਸਹੁ **ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ** ॥ (੨੫੬)

*ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸੇ **ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ** ॥ (੨੯੮)

ਅੰਤਰਾ 2						ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਪ	ਪ	–	ਧ	–	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਹ	**ਰਿ**	–	**ਆ**	–	**ਵ**	–	**ਤੇ**	–	–	**ਕੀ**	–	**ਖ**	–
ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	ਧ	–	–	ਪ	–	–	–
ਬ	**ਰਿ**	–	**ਗੁ**	–	**ਰਿ**	–	**ਪਾ**	–	–	**ਈ**	–	–	–
ਗਂ	ਮਂ	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	–	ਰੇਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਮ	**ਨਿ**	–	**ਤ**	**ਨਿ**	**ਆ**	–	**ਨ**	–	–	**ਦੋ**	–	–	–
ਸਾਂ	–	–	ਧ	–	ਧ	ਧ	ਪ	–	–	ਮ'	ਧ	ਪ	–
ਆ	–	–	**ਨੰ**	–	**ਦ**	**ਭ**	**ਏ**	–	–	**ਹ**	–	**ਰਿ**	–
ਪ	ਮ'ਪ	ਧਪ	ਧ	ਪਧ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਆ	––	**ਵ–**	**ਤੇ**	––	––	––	**ਸੁ**	**ਨੇ**	–	**ਮੇ**	–	**ਰੇ**	–
ਧ	–	–	ਪ	–	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	–	–	ਪ	–	–	–
ਲਾ	–	–	**ਲ**	–	**ਹ**	**ਰਿ–**	**ਲਾ**	–	–	**ਲ**	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪ	ਪ	ਪ	–	ਧ	ਧ	ਨੀ	–	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਜ	**ਨੁ**	**ਨਾ**	–	**ਨ**	**ਕੁ**	–	–	**ਹਰਿ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਮਿ**	**ਲੇ**	–	–	–
ਪਪ	ਪ	ਪ	–	ਧ	ਧ	ਨੀ	–	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਪ	ਮ'ਪ
ਜਨੁ	**ਨਾ**	**ਨ**	**ਕੁ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਮਿ**	**ਲੇ**	–	**ਭ**	**ਏ–**	––	**ਗ–**	**ਲ–**
ਸਾਂ	–	ਧ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਗਮ	ਰੇਸ	ਰੇ	ਸਾ
ਤਾ	–	**ਨ**	–	**ਹਾ**	–	**ਲ**	**ਨਿ**	**ਹਾ**	–	**ਲ**	**ਨਿ**	**ਹਾ–**	––	**ਲ**	–

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥ (ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ)

ਮਨ ਮਿਲੁ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਸੁਭਵੰਤੀ ॥ ਸੁਨਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਸੁਖਵੰਤੀ ॥
ਸਭ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਲਹੰਤੀ ॥ ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਹੋ ਲਿਖਤੁ ਲਿਖੰਤੀ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕਲਜੁਗ ਵਿਚਿ ਊਤਮ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕਥਾ ਭਜੰਤੀ ॥
ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਸੁਣੀ ਮਨੀ ਹੈ ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਹਉ ਕੁਰਬਾਨੰਤੀ ॥੧॥
ਹਰਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਾ ਜਿਨਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਤਿਸੁ ਜਨ ਸਭ ਭੂਖ ਲਹੰਤੀ ॥
ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਿ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੋਵੰਤੀ ॥੨॥੨॥੮॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੯੭੭

ਪਦ ਅਰਥ

ਮਨ-ਹੇ ਮਨ! **ਸੁਭਵੰਤੀ**-(ਸੰਗਤਿ) ਭਲੇ ਗੁਣ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ । **ਅਕਥ**-ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਜਿਸ ਦੇ ਗੁਣ ਬਿਆਨ ਨਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ । **ਅਕਥ ਕਥਾ**-ਅਕੱਥ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ। **ਸੁਖਵੰਤੀ**-ਸੁਖਦਾਈ। **ਕਿਲਬਿਖ**-ਪਾਪ। **ਲਹੰਤੀ**-ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੀ। **ਹੋ**-ਹੇ ਮਨ! **ਲਿਖਤੁ**-ਲੇਖ । **ਲਿਖੰਤੀ**-ਲਿਖਣ ਵਾਲੀ ।੧। **ਰਹਾਉ**। **ਕੀਰਤਿ**-ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ। **ਕਲਜੁਗ ਵਿਚਿ**-ਕਲਹ ਭਰਪੂਰ ਸਮੇ ਵਿਚ, ਜਗਤ ਵਿਚ। **ਕਥਾ**-ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ। **ਭਜੰਤੀ**-ਉਚਾਰਨੀ (ਉਤਮ ਕਰਮ ਹੈ)। **ਜਿਨਿ**-ਜਿਸ ਨੇ । **ਜਿਨਿ ਜਨਿ**-ਜਿਸ ਜਨ ਨੇ । **ਮਨੀ ਹੈ**-ਮੰਨੀ ਹੈ, ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾਈ ਹੈ । **ਹਉ**-ਮੈਂ ।੧।
ਰਸੁ-ਸੁਆਦ। **ਲਹੰਤੀ**-ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। **ਤ੍ਰਿਪਤੇ**-ਰੱਜ ਗਏ। **ਜਪਿ**-ਜਪ ਕੇ। **ਹੋਵੰਤ**-ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।੨।੨।੮।

ਸਥਾਈ							ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
								ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਮ'	-	ਪ	ਪ
								ਮ	**ਨ**	**ਮਿ**	**ਲੁ**	**ਸੰ**	-	**ਤ**	**ਸੰ**
ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਪਪ,ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਗ	**ਤਿ**	**ਸੁ**	**ਭ**	**ਵੰ**	-	**ਤੀ**	-	**ਸੁਨਿ,ਅ**	**ਕ**	**ਥ**	**ਕ**	**ਥਾ**	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ'	ਧ	ਪ	-	ਸਾਸਾ	ਸਾਸਾ	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਪ	ਪ
ਸੁ	**ਖ**	**ਵੰ**	-	**ਤੀ**	-	-	-	**ਸਭ**	**ਕਿਲ**	**ਵਿ**	**ਖ**	**ਪਾ**	-	**ਪ**	**ਲ**
ਮ'	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-	ਗਂਗਂ	ਗਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹੰ	-	-	-	**ਤੀ**	-	-	-	**ਹਰਿ**	**ਹੋ**	**ਹੋ**	**ਹੋ**	**ਲਿ**	**ਖ**	**ਤੁ**	**ਲਿ**
ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਪ	ਮ'ਪ	ਮ'ਪ	ਸਾਂਸਾਂ	ਧਪ	ਮ'ਪ								
ਖੰ	--	--	--	--	--	**ਤੀ-**	--								

*__ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ__ ਜਿਤੁ ਸਿਮਰਤ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਲਹਾਤੀ ॥ (੮੮)
*ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ **ਪਾਪ ਲਹੇ** ॥ (੩੮੭)
*__ਜਸੁ ਗਾਵਤ__ ਪਾਪ ਲਹਾਨ ॥ (੧੨੯੭)
*ਸਭਿ ਕਹਹੁ ਮੁਖਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਬੋਲਤ **ਸਭਿ ਪਾਪ ਲਹੋਗੀਆ** ॥ (੧੩੧੩)
*ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਓ **ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਲਹੇ** ॥ (੧੩੩੮)
*ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ **ਮਨਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਮੰਡਲ ਮੰਡਾ ਹੇ** ॥ (੧੩)
*__ਜੈਸਾ ਲਿਖਤੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਕਰਤੈ__ ਹਮ ਤੈਸੀ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਈ ॥ (੯੮੨)
*ਪੂਰਬ ਕਰਮਿ **ਲਿਖਤ ਧੁਰਿ ਪਾਈ** ॥ (੭੪੩)

ਅੰਤਰਾ 1 | ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ | ਦੀਪਚੰਦੀ

×			2				0			3			
ਪ	ਪ	-	ਧ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
ਹ	ਰਿ	-	ਕੀ	-	ਰ	ਤਿ	ਕਲ	ਜੁ	ਗ	ਵਿ	-	ਚਿ	-
ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਧ	ਧ	-	ਪ	-	-	-
ਊ-	-	-	ਤ	-	ਮ	-	ਮ	ਤਿ	-	-	-	-	-
ਗਂਗਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਗੁਰ	ਮ	ਤਿ	ਕ	ਥਾ	-	ਭ	ਜੰ	--	--	ਤੀ	-	-	-
ਪਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਜਿਨਿ	ਜ	ਨਿ	ਸੁ	ਣੀ	-	ਮ	ਨੀ	-	ਹੈ	ਜਿ	ਨਿ	ਜ	ਨਿ
ਗਂਗਂ	ਗਂਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧਪ	ਮ'ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	-	ਗ	ਮ
ਤਿਸੁ	ਜਨ	ਕੈ	ਹਉ	-	ਕੁ	ਰ	ਬਾ-	--	ਣੰ-	ਤੀ	-	ਮ	ਨ
ਰੇ	ਸਾ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਮ'	-	ਪ	ਪ
ਮਿ	ਲੁ	ਮ	ਨ	ਮਿ	ਲੁ	ਮ	ਨ	ਮਿ	ਲੁ	ਸੰ	-	ਤ	ਸੰ

---

*ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਆਪਣਾ ਹਉ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੈ ਤਾਸੁ ॥ (੨੧)
*ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਦੇ ਤਿਨ ਹਉ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥ (੮੪)
*ਮਿਲੁ ਸਾਜਨ ਹਉ ਤੁਝੁ ਕੁਰਬਾਣੋ ॥ (੭੩੭)
*ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹੀ ਸੁਣਿ ਕੈ ਮੰਨਿਆ ਹਉ ਤਿਨਾ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥ (੭੯੦)
*ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੇ ਜਨ ਜਿਨ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੇ ॥ (੧੦੮੮)
*ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਧੂੜਿ ਤਿਨ ਹਉ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੈ ਜਾਉ ॥ (੧੪੧੬)
*ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੀ ਤੇਰਿਆ ਸੇਵਕਾ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥ (੭੪੬)

ਅੰਤਰਾ 2					ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਮ'	–	ਪ	–	–	–
ਹ	ਰਿ	ਅ	ਕ	ਥ	ਕ	ਥਾ	–	ਕਾ	–	–	–
ਮ'ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂਧ	ਪ	ਮ'ਪ	ਮ'ਪ	ਗ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਜਿ–	ਨਿ–	ਰ–	ਸੁ	––	––	ਚਾ	ਖਿ	ਆ	–	–	–
ਮ'ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਮ'	ਮ'	ਮ'	ਪ	–	ਪ
ਤਿ–	ਸੁ–	ਜ–	ਨ	ਸ	ਭ	ਭੂ	ਖ	ਲ	ਹੰ	–	ਤੀ

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪ	–	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ	–
ਨਾ	–	ਨ	ਕ	ਜ	ਨ	ਹ	ਰਿ	ਕ	ਥਾ	ਸੁ	ਹਿ	ੜ੍ਹ	ਪ	ਤੇ	–
ਗਂ	–	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–
ਨਾ	–	ਨ	ਕ	ਜ	ਨ	ਹ	ਰਿ	ਕ	ਥਾ	ਸੁ	ਹਿ	ੜ੍ਹ	ਪ	ਤੇ	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	–	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਜ	ਪਿ	ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਹੋ	–	ਵੰ	–	ਤੀ	–	–	–
ਪ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ	ਪ	ਪ	ਮ'ਪ	ਗਮ	ਰੇਸ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਜ	ਪਿ	ਹ	ਰਿ–	ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਹੋ	––	ਵੰ–	––	ਤੀ	–	–	–
ਗ	–	ਮ	–	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਮ'	–	–	–	ਪ	–	ਪ	–
ਮ	–	ਨ	–	ਮਿ	–	ਲੁ	–	ਸੰ	–	–	–	ਤ	–	ਸੰ	–

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥ (ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ)

ਕੋਈ ਆਨਿ ਸੁਨਾਵੈ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਗਾਲ ॥

ਤਿਸ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਾਲ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਜਨੁ ਹੈ ਭਲਭਾਲ ॥

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਹੋ ਮੇਲਿ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਗੁਰ ਸੰਤਿ ਬਤਾਇਓ ਗੁਰਿ ਚਾਲ ਦਿਖਾਈ ਹਰਿ ਚਾਲ ॥

ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਚੁਕਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਨਿਹਕਪਟ ਕਮਾਵਹੁ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਘਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥

ਤੇ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਭਾਏ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਿਓ ਮੇਰਾ ਨਾਲਿ ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਮਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਨੀ ਹਰਿ ਦੇਖਿ ਨਿਕਟਿ ਹਦੂਰਿ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੩॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੯੭੭

ਪਦ ਅਰਥ

ਆਨਿ-ਸੁਨੇਹਾ ਲਿਆ ਕੇ।**ਗਾਲ**-ਗੱਲ।**ਕਉ**-ਨੂੰ, ਤੋਂ।**ਹਉ**-ਮੈਂ।**ਬਾਲ**-ਬਲਿਹਾਰ।**ਭਲ ਭਲਾ**-ਭਲੇ ਭਾਲ ਵਾਲਾ, ਭਲੇ ਮਸਤਕ ਵਾਲਾ । **ਮੇਲਿ**-(ਸੰਗਤ ਵਿਚ) ਮਿਲਾ ਕੇ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਮਾਰਗੁ-ਰਸਤਾ।**ਗੁਰ ਸੰਤਿ**-ਗੁਰੂ-ਸੰਤ ਨੇ।**ਗੁਰਿ**-ਗੁਰੂ ਨੇ।**ਚਾਲ**-ਤੁਰਨ ਦੀ ਜਾਚ।**ਅੰਤਰਿ**-ਮਨ ਵਿਚੋਂ।**ਕਪਟੁ**-ਵਲ-ਛਲ।**ਚੁਕਾਵਹੁ**-ਦੂਰ ਕਰੋ। **ਨਿਹਕਪਟ**-ਵਲ ਛਲ ਛੱਡ ਕੇ।**ਘਾਲ**-ਮਿਹਨਤ ।੧।

ਤੇ-ਉਹ (ਬਹੁ-ਵਚਨ) । **ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਏ**-ਹਰੀ-ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਲੱਗੇ । **ਪ੍ਰਭਿ**-ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ । **ਦੇਖਿ**-ਵੇਖ ਕੇ । **ਨਿਕਟਿ**-ਨੇੜੇ ।
ਹਦੂਰਿ-ਹਾਂ'ਰ ਨਾਂ'ਰ ।੨।੩।੯।

ਸਥਾਈ					ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
										ਧਪ	ਮ'ਪ
										ਕੋ-	ਈ-
ਸਾਂ	–	–	–	ਧ	ਪ	ਮ'	–	ਪ	–	ਰੇਮ'	ਪਧ
ਆ	–	–	–	**ਨਿ**	**ਸੁ**	**ਨਾ**	–	**ਵੈ**	–	**ਕੋ-**	**ਈ-**
ਮ'	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ
ਆ	–	–	–	**ਨਿ**	**ਸੁ**	**ਨਾ**	–	**ਵੈ**	–	**ਹ-**	**ਰਿ-**
ਰੇ	ਮ'	ਪ	–	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	–	ਪ	–	–	–
ਕੀ	–	–	–	**ਹ-**	**ਰਿ-**	**ਗਾ**	–	**ਲ**	–	–	–
ਪ	ਪ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗਂਗਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਤਿ	**ਸ**	**ਕਉ**	–	**ਹ**	**ਉ**	**ਬਲਿ**	**ਬ**	**ਲਿ**	**ਬਾ**	–	**ਲ**
ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਪ	ਧਪ	ਮ'ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਸੋ	**ਹਰਿ**	**ਜਨੁ**	**ਹੈ**	**ਭ**	**ਲ**	**ਭਾ-**	--	--	**ਲ**	**ਹ**	**ਰਿ**
ਧ	ਧ	ਪ	ਪ	ਮ'ਪ	ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ	–	–	ਧਪ	ਮ'ਪ
ਹੋ	**ਹੋ**	**ਹੋ**	**ਮੇ**	**ਲਿ,ਨਿ**	**ਹਾ-**	–	**ਲ**	–	–	**ਕੋ-**	**ਈ-**

*ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵੈ** ਅਨਦਿਨੁ ਫਿਰਉ ਤਿਸੁ ਪਿਛੈ ਵਿਰਾਗੀ ॥ (੨੦੪)

*ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵੈ **ਸੋ ਭਾਈ ਸੋ ਮੇਰਾ ਬੀਰ** ॥ (੮੬੧)

*ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਮੈ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵੈ **ਤਿਸੁ ਮਨੁ ਦੇਵਉ ਕਟਿ ਕਾਟ** ॥ (੯੮੬)

ਅੰਤਰਾ 1							ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮ'	ਮ'	ਪ	ਪ	ਧ	ਧਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ
ਹ	ਰਿ	ਕਾ	-	ਮਾ	ਰਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸੰ	-	ਤਿ	ਬ	ਤਾ-	ਇਓ	-	-
ਰੇਮ'	ਪਧ	ਮ'	ਪ	ਪ	ਪਪ	ਧ	ਨੀ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਪ	ਪ
ਹ	ਰਿ	ਕਾ	-	ਮਾ	ਰਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸੰ	-	ਤਿ	ਬ	ਤਾ-	ਇਓ	ਗੁ	ਰਿ
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	-	ਪ	-
ਚਾ	-	ਲ	ਦਿ	ਖਾ	ਈ	ਹ	ਰਿ	ਚਾ	-	--	--	ਲ	-	-	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ	ਪ	ਰੇਮ'	ਪਧ	ਮ'	ਪ	ਗਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਅੰ	-	ਤ	ਰਿ	ਕ	ਪ	ਟੁ	ਚੁ	ਕਾ-	ਵਹੁ	ਮੇ	ਰੇ	ਗੁਰ	ਸਿ	ਖਹੁ	-
ਸਾ	ਸਾਸਾ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਪ	ਧਪ	ਮ'ਪ	ਧ	ਨੀ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਨਿਹ	ਕਪ	ਟ	ਕ	ਮਾ	ਵਹੁ	ਹ-	ਰਿ-	ਕੀ	-	ਹ-	ਰਿ-	ਘਾ	-	ਲ	ਨਿ
ਮ'	ਧ	ਧ	ਧ	ਧ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧਪ	ਮ'ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	-	ਪ	-
ਹਾ	-	ਲ	ਨਿ	ਹਾ	-	ਲ	ਨਿ	ਹਾ-	--	--	-	ਲ	-	-	-
ਧਪ	ਮ'ਪ	ਸਾਂ	-	-	-	ਧ	ਪ	ਮ'	-	ਪ	-	-	-	-	ਧਪ
ਕੋ-	ਈ-	ਆ	-	-	-	ਨਿ	ਸੁ	ਨਾ	-	ਵੈ	-	-	-	-	ਕੋ-
ਮ'ਪ	ਸਾਂ	-	-	-	ਧ	ਪ	ਮ'	-	ਪ	-	-	-	-	ਧਪ	ਮ'ਪ
ਈ-	ਆ	-	-	-	ਨਿ	ਸੁ	ਨਾ	-	ਵੈ	-	-	-	-	ਕੋ-	ਈ-

ਅੰਤਰਾ 2				ਨਟ ਨਾਰਾਇਣ					ਸੂਲਫਾਕ
×		0		2		3		0	
ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਪ	ਧ	–	ਪ	ਪ	ਮ'	ਪ
ਤੇ	–	ਗੁ	ਰ	ਕੇ	–	ਸਿ	ਖ	ਮੇ	ਰੇ
ਧ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਹ	ਰਿ	ਪ੍ਰ	ਭਿ	ਭਾ	–	ਏ	–	–	–
ਸਾਂਸਾਂ	–	ਧਧ	ਪਪ	ਮ'ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਜਿਨਾ	–	ਹਰਿ	ਪ੍ਰਭੁ	ਜਾ–	––	ਨਿ	–	ਓ	–
ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	–	ਪ
ਮੇ	–	ਰਾ	–	ਨਾ	–	–	ਲਿ	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਨਟ ਨਾਰਾਇਣ						ਰੂਪਕ
ਨੀਨੀ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	–	ਪ	–
ਜਨ	ਨਾ	ਨਕ	ਕਉ	–	ਮ	ਤਿ	ਹਰਿ	ਪ੍ਰ	ਭਿ	ਦੀ	–	ਨੀ	–
ਪਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਹਰਿ	ਦੇ	ਖਿ	ਨਿ	ਕ	ਟਿ	ਹ	ਦੂ	–	–	ਰਿ	–	–	–
ਗਂਗਂ	ਗਂ	ਗਮਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਜਨ	ਨਾ	ਨਕ	ਕਉ	–	ਮ	ਤਿ	ਹਰਿ	ਪ੍ਰ	ਭਿ	ਦੀ	ਨੀ	ਮ	ਤਿ
ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	–	ਪ	–
ਹਰਿ	ਪ੍ਰ	ਭਿ	ਦੀ	ਨੀ	ਮ	ਤਿ	ਹਰਿ	ਪ੍ਰ	ਭਿ	ਦੀ	–	ਨੀ	–
ਪਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਮਂਮਂ	ਗਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ
ਹਰਿ	ਦੇ	ਖਿ	ਨਿ	ਕ	ਟਿ	ਹ	ਦੂ	–	–	ਰਿ–	––	––	ਨਿ
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਧ	–	ਪ	ਪ	ਪ	ਮ'	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧਪ	ਮ'ਪ
ਹਾ	ਲ	ਨਿ	ਹਾ	–	ਲ	ਨਿ	ਹਾ	ਲ	ਨਿ	ਹਾ	ਲ	ਕੋ–	ਈ–

ਨਟ ਪੜਤਾਲ ਮਹਲਾ ੫(ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਕੋਊ ਹੈ ਮੇਰੋ ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ॥ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਵੈ ਨੀਤ ॥

ਬਿਨਸੈ ਦੁਖੁ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥ ਸਭੁ ਅਰਪਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਚੀਤੁ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਆਪਨ ਕੀਤ ॥ ਸੰਗਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਸੀਤ ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਦੀਤ ॥੧॥

ਹਰਿ ਭਜਿ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤ ॥ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਹੋਹਿ ਪੁਨੀਤ ॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਬਲਿ ਬਲਿ ਕੀਤ ॥੨॥੧॥੧੦॥੧੯॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੯੮੦

ਪਦ-ਅਰਥ

ਕੋਊ-ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ। **ਨੀਤ**-ਸਦਾ। **ਬਿਨਸੈ**-ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। **ਬਿਪਰੀਤਿ**-ਉਲਟੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਮਾੜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ। **ਅਰਪਉ**-ਮੈਂ ਭੇਟਾ ਕਰ ਦਿਆਂ। **ਚੀਤੁ**-ਚਿੱਤ ।੧। **ਰਹਾਉ**।
ਕੀਤ-ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਣਾਇਆ ਹੈ **ਆਪਨ**-ਆਪਣਾ। **ਸੰਗਿ**-ਨਾਲ। **ਸੀਤ**-ਸੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋੜਿਆ ਹੈ। **ਕਰਿ**-ਕਰ ਕੇ। **ਦੀਤ**-ਦਿੱਤਾ ਹੈ।੧।
ਭਜਿ-ਭਜ ਕੇ, ਸਿਮਰ ਕੇ। **ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ**-ਕੀਮਤੀ ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ। **ਜੀਤ**-ਜਿੱਤਿਆ, ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਇਆ। **ਕੋਟਿ**-ਕ੍ਰੋੜਾਂ। **ਪਤਿਤ**-ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ, ਵਿਕਾਰੀ। **ਹੋਹਿ**-ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। **ਪੁਨੀਤ**-ਪਵਿੱਤਰ। **ਬਲਿ ਕੀਤ**-ਸਦਕੇ ਕੀਤਾ।੨।੧।੧੦।੧੯।

ਸਥਾਈ								ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
								ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ
								ਕੋ	ਊ	ਹੈ	ਮੇ	ਰੋ	ਸਾ	ਜ	ਨੁ
ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ'	ਧ	ਪ	-	ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਮ'	ਧ	ਪ	ਪ
ਮੀ-	--	-	-	ਤੁ	-	-	-	ਕੋ	ਊ	ਹੈ	ਮੇ	ਰੋ	ਸਾ	ਜ	ਨੁ
ਧਪ	ਮ'ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਸਾਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	-	ਪ	-
ਮੀ-	--	--	--	ਤੁ	-	-	-	ਹਰਿ	ਨਾ	ਮੁ	ਸੁ	ਨਾ	-	ਵੈ	-
ਧ	-	ਮ'	ਪ	ਮ'ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਪ	ਪ
ਨੀ	-	-	-	--	--	ਤ	-	ਬਿ	ਨ	ਸੈ	-	ਦੁ	ਖੁ	ਬਿ	ਪ
ਮ'	-	ਧ	-	ਪ	-	ਪ	ਮ'ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ
ਰੀ	-	-	-	ਤਿ	-	ਸ	ਭੁ-	ਅ	ਰ	ਪਉ	-	ਮ	ਨੁ	ਤ	ਨੁ
ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ'	ਧ	ਪ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ
ਚੀ-	--	-	-	ਤੁ	-	-	-	ਕੋ	ਊ	ਹੈ	ਮੇ	ਰੋ	ਸਾ	ਜ	ਨੁ
ਸਾਂ	-	ਧਪ	ਪ	ਮ'	ਪ	ਸਾਂ	-	ਧਪ	ਪ	ਮ'	ਪ	ਸਾਂ	-	ਧਪ	-
ਮੀ	-	ਤੁ-	ਸਾ	ਜ	ਨੁ	ਮੀ	-	ਤੁ-	ਸਾ	ਜ	ਨੁ	ਮੀ	-	ਤੁ-	-

ਅੰਤਰਾ 1				ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ					ਸੂਲਤਾਲ
×		0		2		3		0	
ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–
ਕੋ	–	**ਈ**	–	**ਵਿ**	**ਰ**	**ਲਾ**	–	–	–
ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ
ਆ	–	**ਪ**	**ਨ**	**ਕੀ-**	--	--	–	**ਤ**	–
ਪ	–	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਸੰ	–	**ਗਿ**	–	**ਚ**	**ਰ**	**ਨ**	**ਕ**	**ਮ**	**ਲ**
ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ
ਮ	–	**ਨੁ**	–	**ਸੀ**—	--	--	–	**ਤ**	–
ਗਂ	ਗਂ	ਗਂਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–
ਕ	**ਰਿ**	**ਕਿਰ**	**ਪਾ**	**ਹ**	**ਰਿ**	–	**ਜ**	**ਸੁ**	–
ਧਪ	ਮ'ਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	–	ਸਾਂ	–	–
ਦੀ-	--	--	–	**ਤ**	–	–	–	–	–
ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	–	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ'
ਕੋ	**ਊ**	**ਹੈ**	**ਮੇ**	**ਰੋ**	–	**ਕੋ**	**ਊ**	**ਹੈ**	**ਮੇ**
ਪ	–	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ
ਰੋ	–	**ਕੋ**	**ਊ**	**ਹੈ**	**ਮੇ**	**ਰੋ**	**ਸਾ**	**ਜ**	**ਨੁ**

ਅੰਤਰਾ 2						ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			੨				੦			੩			
ਰੇ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਸਾ	–	–	ਰੇ	–	–	ਸਾ	–	–	–
ਹ	ਰਿ	–	ਭ	ਜਿ	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	–	ਗ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਹ	ਰਿ	–	ਭ	ਜਿ	–	–	–	–	–	–	–	–	–
ਮ'	ਮ'	–	ਪ	ਪ	–	–	–	–	–	ਪ	ਪ	ਮ'	ਪ
ਹ	ਰਿ	–	ਭ	ਜਿ	–	–	–	–	–	ਜ	ਨ	ਮੁ	ਪ
ਗ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਰੇ	–	–	ਸਾ	–	–	–
ਦਾ	–	–	ਰ	–	ਥੁ	–	ਜੀ	–	–	ਤ	–	–	–
ਪਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਹਰਿ	ਭ	ਜਿ	ਜ	ਨ	ਮੁ	ਪ	ਦਾ	ਰ	ਥੁ	ਜੀ	–	ਤ	–
ਗਂ	–	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	–	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਕੋ	–	ਟਿ	ਪ	ਤਿ	ਤ	–	ਹੋ	ਹਿ	ਪੁ	ਨੀ	–	ਤ	–

***ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ** ਹੈ ਜੇ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਕਥਿ ॥ (੪੪)

***ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ** ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਈ ॥ (੩੬੫)

***ਹਰਿ ਭਜਿ** ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤ ॥ (੯੮੦)

***ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤੁ ਪਰਾਣੀ** ॥ (੧੦੮੬)

***ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੇ ਵਡਭਾਗਾ** ਤਿਨਿ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਾ ॥ (੧੨੧੭)

*ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਭਇਓ ਪੁਨੀਤਾ **ਇਛਾ ਸਗਲ ਪੁਜਾਈ** ॥ (੧੨੨੧)

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ							ਤਿੰਨਤਾਲ(ਦਰੁਤ)
×				2				0				3			
ਧਪ	ਮ'ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	-	ਪ	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਨਾ-	--	ਨ	ਕ	ਦਾ	-	ਸ	-	ਬ	ਲਿ	ਬ	ਲਿ	ਕੀ	-	ਤ	-
ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਬ	ਲਿ	ਬ	ਲਿ	ਕੀ	-	ਤ	-	ਬ	ਲਿ	ਬ	ਲਿ	ਕੀ	-	ਤ	-
ਧਪ	ਮ'ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਪ	ਮ'	ਧ	ਪ	-
ਨਾ-	--	ਨ	ਕ	ਦਾ	-	ਸ	-	ਬ	ਲਿ	ਬ	ਲਿ	ਕੀ	-	ਤ	-
ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ'	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਪ
ਕੋ	ਊ	ਹੈ	ਮੇ	ਰੋ	ਸਾ	ਜ	ਨੁ	-	ਸਾ	ਜ	ਨੁ	-	ਸਾ	ਜ	ਨੁ

---

*ਜਨ ਨਾਨਕ **ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈਐ** ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਰਿਆ ॥ (੧੦)

***ਸੇ ਧੰਨੁ ਸੇ ਧੰਨੁ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜੀ** ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਬਲਿ ਜਾਸੀ ॥ (੧੧)

*ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ **ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰ** ॥ (੫੫)

***ਆਉ ਸਾਜਨ** ਸੰਤ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥ (੧੦੪)

*ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ਸੁਜਾਣੁ ਤੂ **ਤੂ ਸਰਵਰੁ ਤੂ** ਹੰਸੁ ॥ (੯੩੭)

*ਮੀਤ ਸਾਜਨ **ਸਖਾ ਬੰਧਪੁ** ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨੁ ॥ (੧੦੧੭)

*ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਮੇਰੇ ਭਏ ਸੁਹੇਲੇ ਪ੍ਰਭੁ **ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ** ॥ (੧੨੬੨)

*ਸਾਜਨ ਮੀਤ ਸਖਾ ਹਰਿ ਬੰਧਪ **ਜੀਅ ਧਾਨ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੀ** ॥ (੧੩੮੯)

ਭੈਰਉ

ਭੈਰਉ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ, ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਚਾਰੇ ਮੱਤਾਂ (ਸ਼ਿਵ,ਭਰਤ,ਕੱਲੀਨਾਥ,ਹਨੁ) ਵਿਚ ਭੈਰਉ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ ਰਾਗ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਛੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਮੂੰਹ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਭੈਰਵ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸਦੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਇਕਮੱਤ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਸੰਗੀਤ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਰਾਗ ਭੈਰਉ ਦੇ ਸਪਤਕ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰੰਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਦਾ ਆਸ਼ਰਯ ਰਾਗ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਭੈਰਵ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਅਨੰਦ ਭੈਰਵ, ਆਹੀਰ ਭੈਰਵ, ਨਟ ਭੈਰਵ, ਮੰਗਲ ਭੈਰਵ, ਬੈਰਾਗੀ ਭੈਰਵ (ਬੈਰਾਗੀ), ਕੋਸ਼ੀ ਭੈਰਵ, ਸ਼ਿਵਮਤ ਭੈਰਵ, ਬੰਗਾਲ ਭੈਰਵ, ਪ੍ਰਭਾਤ ਭੈਰਵ, ਬੀਹੜ ਭੈਰਵ, ਬੈਰਾੜੀ ਭੈਰਵ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹਨ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ੁੱਧ (ਖ਼ਾਲਸ) ਹੈ। ਰਾਗਮਾਲਾ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਗ (ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਗ ਭੈਰਉ ਵੇ ਕਰਹੀ) ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਣੀ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਭੈਰਵ ਰਾਗ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ ੧੧੨੫ ਤੋਂ ੧੧੬੭ ਤੱਕ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੌਵੀਵਾਂ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਾਗ ਭੈਰਉ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਇਕ ਪੜਤਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਪਰਤਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਵਨ ਗੁਨ ਗਨੀ॥ ...

ਨਾਨਕ ਸੇਵ ਅਪਾਰ ਦੇਵ ਤਟਹ ਖਟਹ ਬਰਤ ਪੂਜਾ ਗਵਨ ਭਵਨ ਜਾਤ੍ਰ ਕਰਨ ਸਗਲ ਫਲ ਪੁਨੀ॥੨॥੧॥

ਥਾਟ ਭੈਰਵ - ਰਾਗ ਭੈਰਉ: ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮਧਿਅਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਅਮ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਭ ਦਾ ਮੀਂਡ ਯੁਕਤ ਅੰਦੋਲਿਤ ਲਗਾਉ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਧਿਅਮ ਦਾ ਬਹੁਤਵ ਹੈ ਪਰ ਮਧਿਅਮ 'ਤੇ ਨਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਨਿਆਸ ਦੇ ਸੁਰ ਗੰਧਾਰ, ਪੰਚਮ ਹਨ। ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਦਾ ਅਲਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਅਤਿ ਕੋਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅੰਦੋਲਤ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਿਸ਼ਭ 'ਤੇ ਗੰਧਾਰ ਦਾ ਕਣ ਅਤੇ ਧੈਵਤ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਦਾ ਕਣ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਅਮ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਸ਼ੜਜ ਤੋਂ ਧੈਵਤ ਦੀ ਮੀਂਡ ਇਸ ਰਾਗ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਭੇਦ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ ਰੇੁ, ਗ ਮ ਪ. ਧੁ, ਨੀ ਸਾਂ

ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੇੁ ਰੇੁ, ਸਾ

ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਗ ਮ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੇੁ ਸਾ

ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਧੈਵਤ-ਰਿਸ਼ਭ

ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸੁਰ: ਰਿਸ਼ਭ, ਧੈਵਤ ਅਤਿ ਕੋਮਲ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਿਤ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ

ਜਾਤੀ: ਸੰਪੂਰਨ

ਸਮਾ: ਸਵੇਰ ਦਾ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:
੧. ਸਾ, ਰੇੁ ਰੇੁ ਸਾ, ਧ਼ੁ ਨ਼ੀ ਸਾ ਰੇੁ ਸਾ, ਗ ਮ ਰੇੁ ਸਾ, ਸਾ ਨ਼ੀ ਧ਼ੁ, ਪ਼, ਮ਼ ਪ਼ ਧ਼ੁ ਧ਼ੁ ਪ਼, ਪ਼ ਧ਼ੁ, ਨ਼ੀ ਸਾ
੨. ਨ਼ੀ ਸਾ ਰੇੁ ਨ਼ੀ ਸਾ ਧ਼ੁ ਪ਼, ਪ਼ ਧ਼ੁ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਰੇੁ ਰੇੁ ਸਾ, ਸਾ ਗ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਪ ਧੁ ਮ ਪ, ਮ ਪ ਗ ਮ ਰੇੁ ਰੇੁ, ਸਾ
੩. ਸਾ ਰੇੁ ਗ, ਪ ਗ ਮ, ਰੇੁ ਰੇੁ ਸਾ, ਗ ਮ ਪ, ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ, ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇੁਂ ਰੇੁਂ ਸਾਂ, ਗਂ ਮਂ ਰੇੁਂ ਰੇੁਂ ਸਾਂ, ਰੇੁਂ ਸਾਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧੁ ਪ, ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ, ਪ ਧੁ ਮ ਪ ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੇੁ , ਸਾ
੪. ਗ ਮ ਪ ਧੁ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੀ, ਪ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਗ ਮ ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ, ਗਂ ਮਂ ਰੇੁਂ ਸਾਂ, ਧੁ ਨੀ ਸਾਂ ਨੀ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੇੁ ਸਾ

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪਰਤਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਵਨ ਗੁਨ ਗਨੀ ॥
ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਬਹੁ ਤਰੰਗ ਸਰਬ ਕੋ ਧਨੀ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਅਨਿਕ ਗਿਆਨ ਅਨਿਕ ਧਿਆਨ ਅਨਿਕ ਜਾਪ ਜਾਪ ਤਾਪ ॥
ਅਨਿਕ ਗੁਨਿਤ ਧੁਨਿਤ ਲਲਿਤ ਅਨਿਕ ਧਾਰ ਮੁਨੀ ॥੧॥
ਅਨਿਕ ਨਾਦ ਅਨਿਕ ਬਾਜ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਅਨਿਕ ਸ੍ਵਾਦ
ਅਨਿਕ ਦੋਖ ਅਨਿਕ ਰੋਗ ਮਿਟਹਿ ਜਸਸੁਨੀ ॥
ਨਾਨਕ ਸੇਵ ਅਪਾਰ ਦੇਵ ਤਟਹ ਖਟਹ ਬਰਤ ਪੂਜਾ
ਗਵਨ ਭਵਨ ਜਾਤ੍ਰ ਕਰਨ ਸਗਲ ਫਲ ਪੁਨੀ ॥੨॥੧॥੫੭॥੮॥੨੧॥੭॥੫੭॥੯੩॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੧੫੩

ਪਦਅਰਥ

ਪਰਤਿਪਾਲ-ਹੇ ਪਾਲਣਹਾਰ!**ਕਵਨ ਗੁਨ**-ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਗੁਣ?**ਗਨੀ**-ਗਨੀਂ, ਮੈਂ ਗਿਣਾਂ ।**ਤਰੰਗ**-ਲਹਿਰਾਂ ।**ਕੋ**-ਦਾ ।**ਧਨੀ**-ਮਾਲਕ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਅਨਿਕ-ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵ ।**ਗਿਆਨ**-ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ।**ਧਿਆਨ**-ਸਮਾਧੀਆਂ।**ਜਾਪ**-ਮੰਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਜਾਪ ।**ਤਾਪ**-ਧੂਣੀਆਂ ਤਪਾਣੀਆਂ ।
ਗੁਨਿਤ-ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ।**ਲਲਿਤ**-ਸੁੰਦਰ ।**ਧੁਨਿਤ ਲਲਿਤ**-ਸੋਹਣੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ।**ਧਾਰ ਮੁਨੀ**-ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ।੧।
ਨਾਦ-ਆਵਾਂ ।**ਬਾਜ**-ਵਾਜੇ ।**ਨਿਮਖ**-ਅੱਖ ਝਮਕਣ ਜਿਤਨਾ ਸਮਾ ।**ਦੋਖ**-ਐਬ, ਵਿਕਾਰ ।**ਮਿਟਹਿ**-ਮਿਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।**ਜਸ**-ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ।
ਸੁਨੀ-ਸੁਣਿਆਂ ।**ਨਾਨਕ**-ਹੇ ਨਾਨਕ!**ਸੇਵ**-ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ।**ਅਪਾਰ ਦੇਵ**-ਬੇਅੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਵ ਜੀ ।**ਤਟਹ**-ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ।
ਖਟਹ-ਛੇ (ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇਵਿਚਾਰ)।**ਪੂਜਾ**-ਦੇਵ ਪੂਜਾ ।**ਗਵਨ ਭਵਨ**-ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਰਟਨ ।**ਪੁਨੀ**-ਪੁੰਨ ।੨।੧।੫੭।੮।੨੧।੭।੫੭।੯੩।

ਸਥਾਈ					ਭੈਰਉ						ਚਾਰਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਧੁਧੁ	ਧੁ	ਪ	ਪ	–	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ
ਪਰ	ਤਿ	–	ਪਾ	–	ਲ	ਪ੍ਰ	ਭ	ਕ੍ਰਿ	ਪਾ	–	ਲ
ਗ	ਰੇ	ਰੇ	ਗ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇ	–	–	ਸਾ	–	–
ਕ	ਵ	ਨ	ਗੁ	ਨ	ਗ–	ਨੀ	–	–	–	–	–
ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	–	ਮ	ਮ	–	ਗ	ਮ	–	ਮ
ਅ	ਨਿ	ਕ	ਰੰ	–	ਗ	ਬਹੁ	–	ਤ	ਰੰ	–	ਗ
ਗ	ਮ	ਧੁ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧੁਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਧੁਨੀ	ਧੁਪ	ਮਪ
ਸਰ	ਬ	–	ਕੋ	–	ਧ	ਨੀ–	––	––	––	––	––

ਅੰਤਰਾ 1					ਭੈਰਉ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਸਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਗ	ਮ	ਗ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ
ਅ	ਨਿ	ਕ	ਗਿਆ	–	ਨ	ਅ	ਨਿ	ਕ	ਧਿਆ	–	ਨ
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਧੁ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ
ਅ	ਨਿ	ਕ	ਜਾ	––	ਪ	ਜਾ	–	ਪ	ਤਾ	–	ਪ
ਗ	ਮਪ	ਗਮ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ	ਗਮ	ਧੁ	ਪ	ਸਾਂਨੀ	ਧੁ	ਪ
ਅ	ਨਿ–	ਕ–	ਗੁ	ਨਿ	ਤ	ਧੁ–	ਨਿ	ਤ	ਲ–	ਲਿ	ਤ
ਗ	ਮ	ਮਧੁ	ਸਾਂਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧੁਪ	ਧੁਪ	ਮਗ	ਮਗ	ਰੇਸਾ
ਅ	ਨਿ	ਕ–	ਧਾ–	ਰ	ਮੁ	ਨੀ–	––	––	––	––	––

ਅੰਤਰਾ 2				ਭੈਰਉ					ਸੂਲਫਾਕ
×		0		2		3		0	
ਮਪ	ਗਮ	ਗ	ਮ	ਪਧੁ	ਮਪ	ਗਮ	ਧੁ	ਨੀ	-
ਅ-	--	ਨਿ	ਕ	ਨਾ-	--	--	ਦ	-	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-
ਅ	-	ਨਿ	ਕ	ਬਾ	-	-	ਜ	-	-
ਪ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ	-	ਗ	ਮ	-
ਨਿ	ਮ	ਖ	-	ਨਿ	ਮ	-	ਖ	-	-
ਰੇ	-	ਸਾਰੇ	ਮਗ	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-
ਅ	-	ਨਿ-	ਕ-	ਸ੍ਵਾ	-	-	ਦ	-	-
ਮਪ	ਗਮ	ਗ	ਮ	ਧੁ	-	-	ਨੀ	-	-
ਅ-	--	ਨਿ	ਕ	ਦੋ	-	-	ਖ	-	-
ਸਾਂਨੀ	ਧੁਨੀ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	-	ਮ	ਪ	-ਪ	-
ਅ-	--	ਨਿ	ਕ	ਰੋ	-	ਗ	ਮਿ	ਟਹਿ	-
ਮ	ਗ	ਪਮ	ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ	-	ਮ	ਗ	ਪਮ
ਜ	ਸ	--	-ਸੁ	ਨੀ	-	-	ਜ	ਸ	--
ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ	-	ਮ	ਗ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ
-ਸੁ	ਨੀ	-	-	ਜ	ਸ	--	-ਸੁ	ਨੀ	-

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਭੈਰਉ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮ	-	ਗ	ਮ	ਧੁ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ	ਧੁਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਸੇ	-	ਵ	ਅ	ਪਾ	-	-	ਰ	ਦੇ-	--	ਵ-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧੁ	-	ਪ	-
ਤ	ਟਹ	-	-	ਖ	ਟਹ	-	-	ਬ	-	ਰ	ਤ	ਪੂ	-	ਜਾ	-
ਮ	ਮ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਧੁ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-
ਗ	ਵ	ਨ	-	ਭ	ਵ	ਨ	-	ਜਾ	-	ਤ੍ਰ	-	ਕ	ਰ	ਨ	-
ਗਂ	ਗਂ	-	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਧੁ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧੁ	-	ਪ	-
ਸ	ਗ	-	ਲ	ਫ	ਲ	-	ਪੁ	ਨੀ	-	-	-	-	-	-	-

---

*ਅਣਮੰਗਿਆ ਦਾਨੁ ਦੇਵਸੀ ਵਡਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ॥ (੯੩੪)

*ਪ੍ਰਭ ਸਮਰਥ ਦੇਵ ਅਪਾਰ ॥ (੯੮੮)

*ਅਟਲ ਅਖਇਓ ਦੇਵਾ ਮੋਹਨ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥ (੧੦੦੬)

*ਤੂੰ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵਾ॥
ਜਿਹ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਸਿਵ ਲਖੈ ਨ ਭੇਵਾ॥ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)

*ਅਗਮ ਅਪਾਰ ਦੇਵ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਅਤਿ
ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਨਿਗ੍ਰਹ ਨ ਪਾਈਐ ॥ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)

*ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਬਸਾਈ ॥
ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਸਗਲੇ ਫਲ ਪਾਈ ॥ (੧੯੫)

*ਪ੍ਰਭ ਸਰਨੀ ਆਈਐ ਸਰਬ ਫਲ ਪਾਈਐ ਸਗਲੇ ਦੁਖ ਜਾਹੀ ॥ (੪੦੭)

ਸਾਰੰਗ

ਸਾਰੰਗ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗ ਹੈ। ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਕੁਝ ਮਧਕਾਲੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵੀ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੈਰਵ ਥਾਟ ਦਾ ਆਸ਼ਰਯ ਰਾਗ ਹੈ। ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਮਧੁਰ ਅਤੇ ਸਰਲ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਉਪਜਿਆ ਰਾਗ ਹੈ । ਮਥੁਰਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵ੍ਰਿੰਦਾਵਨ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਲੀਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵ੍ਰਿੰਦਾਬਨੀ ਸਾਰੰਗ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਵਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜੁਲਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਉਦਗਮ ਵ੍ਰਿੰਦਾਬਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਲੋਕ ਧੁਨ ਤੋਂ ਹੋਇਆ। ਸਪੇਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਅਤੇ ਚਰਵਵਹਿਆਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਰਾਗ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਝਲਕਦੀ ਹੈ । ਵ੍ਰਿੰਦਾਬਣੀ ਸਾਰੰਗ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਸ਼ੁਧ ਸਾਰੰਗ, ਗੋਂਡ ਸਾਰੰਗ, ਮੀਆਂ ਕੀ ਸਾਰੰਗ, ਵਡਹੰਸ ਸਾਰੰਗ, ਮਧਮਾਦ ਸਾਰੰਗ, ਸਾਮੰਤ ਸਾਰੰਗ, ਲੰਕਾਦਹਨ ਸਾਰੰਗ, ਸੂਰ ਸਾਰੰਗ ਆਦਿ ਰਾਗ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਸਾਰੰਗ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਿਅ ਰਾਗ ਹੈ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਰਬਾਰੀ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਮਧਮਾਧਵੀ, ਦੇਵਗਿਰੀ ਮਲਾਰ ਨਟ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਸਾਰੰਗ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ਼ਿਵ ਮੱਤ ਵਿੱਚ ਨਟ ਨਾਰਾਯਣ ਦੀ ਰਾਗਨੀ ਮੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰਤ ਮੱਤ ਵਿੱਚ ਮੇਘ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ਕਰਕੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਰਾਗਮਾਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਵਰਨਣ (ਸਾਲੂ ਸਾਰਗ ਸਾਗਰਾ) ਆਇਆ ਹੈ। ਮਾਘੀ ਤੋਂ ਹੋਲੇ ਮੁਹੱਲੇ ਤਕ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਦਾ ਗਾਇਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਦਾ ਗਾਇਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ ੧੧੯੭ ਤੋਂ ੧੨੫੩ ਤੱਕ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਬੀਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਛੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਸ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਨਿਮਨ ਦਰਜ ਹਨ।

- ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੫ ਦੁਪਦੇ ਪੜਤਾਲ॥ ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਜਪਿ ਮਨ ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸਰੋ ਜਗਜੀਵਨੋ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ
ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕ ਸਭ ਦਿਨਸੁ ਸਭ ਰਾਤਿ॥੧॥ਰਹਾਉ ॥...
ਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਲਿ ਮਿਲੇ ਜੈਸੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਮਿਲਾਤਿ॥੨॥੧॥
- ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੪॥ ਜਪਿ ਮਨ ਨਰਹਰੇ ਨਰਹਰ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸਗਲ ਦੇਵ ਦੇਵਾ
ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੋਰਾ॥੧॥ਰਹਾਉ॥...
ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਸਭੈ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਕਾਮ ਮੋਖੁ
ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਤੋਰਾ ॥੨॥**੨**॥
-ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪॥ ਜਪਿ ਮਨ ਮਾਧੋ ਮਧੁਸੂਦਨੋ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਰੰਗੋ ਪਰਮੇਸਰੋ ਸਤਿ ਪਰਮੇਸਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ॥...
ਮੈ ਅਨਦਿਨੋ ਸਦ ਸਦ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਨਾਉ॥੨॥**੩**॥
-ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪॥ਜਪਿ ਮਨ ਨਿਰਭਉ॥...
ਜਿਨ੍ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕਰੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ੍ ਕੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ॥੨॥**੪**॥
-ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪॥ ਜਪਿ ਮਨ ਸਿਰੀ ਰਾਮੁ ॥...
ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕੀਆ ਮੇਰੈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਦੁਸਮਨ ਦੂਖ ਗਏ ਸਭਿ ਭਗੇ॥੨॥**੬**॥
-ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪॥ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਬਿਦ ਮਾਧੋ॥...
ਚਾਰਿ ਬਰਨ ਚਾਰਿ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ਕੋਈ ਮਿਲੈ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸੋ ਆਪਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਸਗਲ ਤਰਾਧੋ॥੨॥**੫**॥
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਨਿਮਨ ਦਰਜ ਹਨ:
-ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬ ਪੜਤਾਲ॥ ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਸੁਭ ਬਚਨ ਬੋਲਿ ਗੁਨ ਅਮੋਲ॥ ...ਅਬ ਰਹੇ ਜਮਹਿ ਮੇਲ॥੨॥੧॥

- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫॥** ਕੰਚਨਾ ਬਹੁ ਦਤ ਕਰਾ॥ ...
  ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਨੈਨ ਪੇਖਉ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਮਿਸਟ ਲਾਗੇ॥੨॥**੨**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫॥** ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਾਪਿ ਰਮਤ ਰਾਮ ਸਹਾਈ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ...
  ਸੁਆਮੀ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਖ ਗਏ ਸੰਤਨ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗਿ ਨਾਨਕ ਗੁਨ ਗਾਈ॥੨॥**੩**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫॥** ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਮੁਖਹੁ ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਮਨਿ ਧਾਰੇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ...
  ਰਾਮ ਰਾਮ ਸਾਰ ਭੂਤ ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੇ॥੨॥**੪**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫॥** ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਮਾਗੁ ਸੰਤ ਤਿਆਗਿ ਸਗਲ ਕਾਮੀ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ...
  ਨਾਵ ਰੂਪ ਸਾਧਸੰਗ ਨਾਨਕ ਪਾਰਗਰਾਮੀ॥੨॥**੫**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫॥** ਗੁਨ ਲਾਲ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਦੇਖੇ॥ ...
  ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਨੰਦ ਭਏ ਗੁਰਿ ਬਿਖਮ ਗਾਰ੍ਹ ਤੋਰੀ॥੨॥**੬**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫** ॥ ਮਨਿ ਬਿਰਾਗੈਗੀ ॥ ਖੋਜਤੀ ਦਰਸਾਰ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ...
  ਨਾਨਕ ਸੁਆਮੀ ਗਰਿ ਮਿਲੇ ਹਉ ਗੁਰ ਮਨਾਵਉਗੀ॥੨॥**੭**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫॥** ਐਸੀ ਹੋਇ ਪਰੀ॥ ...
  ਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾਨਕ ਸੇਵਿ ਏਕ ਹਰੀ॥੨॥**੮**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫॥** ਲਾਲ ਲਾਲ ਮੋਹਨ ਗੋਪਾਲ ਤੂ॥ ...
  ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾਲ ਤੂ॥੨॥**੯**॥
- **ਸਾਰਗ ਮਃ ੫॥** ਕਰਤ ਕੇਲ ਬਿਖੈ ਮੇਲ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਮੋਹੇ॥ ...
  ਉਧਰੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਦਾਸ ਕਾਟਿ ਦੀਨੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ
  ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਜਾ ਕੋ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਓਹੇ॥੨॥**੧੦**॥

ਥਾਟ ਕਾਫੀ – ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ: ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ 'ਨਾਭਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੰਗ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦਾ ਔੜਵ ਸ਼ਾੜਵ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਦੋ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਵਰਜਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਔੜਵ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਰੰਗ ਨੂੰ ਢ੍ਰਿੰਦਾਬਨੀ ਸਾਰੰਗ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਮ ਪ, ਨੀ ਸਾਂ
ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਨ਼ੀ ਪ, ਮ ਰੇ, ਨ਼ੀ ਸਾ
ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਨ਼ੀ ਸਾ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਪ ਮ ਰੇ, ਨ਼ੀ ਸਾ
ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਰਿਸ਼ਭ-ਪੰਚਮ
ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਧੈਵਤ
ਸੁਰ: ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ
ਜਾਤੀ: ਔੜਵ
ਸਮਾ: ਦਿਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ
ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:
੧. ਸਾ, ਨ਼ੀ ਸਾ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਨ਼ੀ ਸਾ, ਨ਼ੀ ਪ਼ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਨ਼ੀ ਸਾ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਰੇ ਮ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਨ਼ੀ ਪ, ਮ ਪ ਮ ਰੇ, ਮ ਰੇ, ਨ਼ੀ ਸਾ
੨. ਰੇ ਮ ਪਮ ਮ ਪ ਨ਼ੀ ਪ, ਮ ਪ ਨੀ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ, ਮਂ ਰੇ, ਰੇਂ ਮਂ ਪਂ ਮਂ ਰੇਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਨ਼ੀ ਪ, ਰੇ ਮ ਪ ਨ਼ੀ ਪ, ਮ ਪ ਰੇ ਮ ਰੇ, ਸਾ ਰੇ ਨ਼ੀ ਸਾ

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੫ ਦੁਪਦੇ ਪੜਤਾਲ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸਰੋ ਜਗਜੀਵਨੋ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕ ਸਭ ਦਿਨਸੁ ਸਭ ਰਾਤਿ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਹਰਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਨਿਕ ਅਨਿਕ ਅਨਿਕ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਸੁਕ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਵ ਗੁਨ ਸੁਆਮੀ ਗਨਿਨ ਨ ਜਾਤਿ ॥

ਤੂ ਹਰਿ ਬੇਅੰਤੁ ਤੂ ਹਰਿ ਬੇਅੰਤੁ ਤੂ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤੂ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਨਹਿ ਆਪਨੀ ਭਾਂਤਿ ॥੧॥

ਹਰਿ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨਿਕਟਿ ਹਰਿ ਨਿਕਟ ਹੀ ਬਸਤੇ ਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਭਗਾਤ ॥

ਤੇ ਹਰਿ ਕੇਜਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਲਿ ਮਿਲੇ ਜੈਸੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਮਿਲਾਤਿ ॥੨॥੧॥੮॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੦੦

<u>ਪਦ-ਅਰਥ</u>

ਮਨ-ਹੇ ਮਨ !**ਜਗੰਨਾਥ**-ਜਗਤ ਦਾ ਖਸਮ।**ਜਗਦੀਸਰੋ**-ਜਗਤ ਦਾ ਈਸ਼੍ਵਰ।**ਜਗ ਜੀਵਨੋ**-ਜਗਤ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਜਗਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ, ਜਗਤ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।
ਮਨ ਮੋਹਨ-ਮਨ f ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲਾ । **ਸਿਉ**-ਨਾਲ । **ਟੇਕ**-ਆਸਰਾ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਉਪਮਾ-ਵਡਿਆਈ।**ਅਨਿਕ**-ਅਨੇਕਾਂ।**ਸੁਕ**-ਸੁਕਦੇਵ ਰਿਸ਼ੀ।**ਨਾਰਦ**-ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਾਰਦ ਰਿਸ਼ੀ।**ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ**-ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤੇ।**ਤਵ**-ਤੇਰੇ ।
ਸੁਆਮੀ-ਹੇ ਸੁਆਮੀ ! **ਗਨਿਨ ਨ ਜਾਤ**-ਗਿਣੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ । **ਆਪੇ**-ਆਪ ਹੀ । **ਭਾਂਤਿ**-ਕਿਸਮ, ਤਰੀਕਾ ।੧।
ਹਰਿ ਕੈ ਨਿਕਟਿ-ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨੇੜੇ । **ਬਸਤੇ**-ਵੱਸਦੇ ਹਨ । **ਤੇ**-ਉਹ । **ਭਗਾਤ**-ਭਗਤ । **ਸਿਉ**-ਨਾਲ । **ਰਲਿ ਮਿਲੇ**-ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋ ਗਏ ।
ਸਲਲੈ-ਪਾਣੀ ਵਿਚ । **ਸਲਲ**-ਪਾਣੀ ।੨।੧।੮।

ਸਥਾਈ					ਸਾਰੰਗ						ਚਾਰਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ
ਜ	ਪਿ	–	ਮ	ਨ	ਜ	ਗੰ	––	–	ਨਾ	–	ਥ
ਪ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਜ	ਗ	ਦੀ	–	ਸ	–	ਰੋ	–	–	–	–	–
ਰੇ	ਮ	–	ਪ	–	ਮ	ਰੇ	–	–	–	–	–
ਜ	ਗ	–	ਜੀ	–	ਵ	ਨੋ	–	–	–	–	–
ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਮ	ਮ	ਪ	ਮ	ਨ਼ੀ	ਪ	–
ਮ	–	ਨ	–	ਮੋ	–	ਹ	ਨ	ਸਿਉ	–	–	–
ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਪਮ	ਰੇਸਾ
ਪ੍ਰੀ	–	–	–	–	ਤਿ	ਲਾ–	––	––	––	ਗੀ–	––
ਮ	–	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਮੈ	–	ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਟੇ	–	ਕ	–
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ
ਸ	ਭ	ਦਿ	ਨ	ਸੁ	–	ਸ	ਭ	–	ਰਾ	–	ਤਿ

*ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੇੜਾ ਆਖੀਅਹਿ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ ॥ (੭)
*ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰਉ ਤੁਮ੍ ਕਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਭਜਹੁ ਜਗਦੀਸ ॥ (੪੯੬)
*ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਭਜਹੁ ਜਗਦੀਸੈ ਏਹੁ ਪਦਾਰਥੁ ਵਡਭਾਗਿ ਲਹੇ ॥ (੮੨੪)
*ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਟੇਕ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਮੰਡਾ ਹੇ ॥ (੧੩)
*ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੀ ਟੇਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਤੀ ਤੁਸਿ ਕੈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥ (੭੭੭)

ਅੰਤਰਾ 1					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਰੇ	ਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	-	ਮ	ਮ	ਪ	-
ਹ	**ਰਿ**	**ਕੀ**	**-**	**ਉ**	**ਪ**	**ਮਾ**	**-**	**ਅ**	**ਨਿ**	**ਕ**	**-**
ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਅ	**ਨਿ**	**ਕ**	**ਅ**	**ਨਿ**	**ਕ**	**ਗੁ**	**ਨ**	**ਗਾ**	**-**	**ਵ**	**ਤ**
ਪ	ਪ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਪ	ਮ	ਪ
ਸੁ	**ਕ**	**ਨਾ**	**ਰ**	**ਦ**	**ਬ੍ਰਹ**	**ਮਾ**	**ਦਿਕ**	**ਤਵ**	**ਗੁਨ**	**ਸੁਆ**	**ਮੀ**
ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ
ਗ	**ਨਿ**	**-**	**ਨ**	**-**	**ਨ**	**ਜਾ**	**-**	**-**	**ਤਿ**	**-**	**-**

ਅੰਤਰਾ 2							ਸਾਰੰਗ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			੨				੦			੩			
ਮ	-	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਤੂ	**-**	**-**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਬੇ-**	**--**	**ਅੰ**	**-**	**-**	**ਤੁ-**	**-**	**-**	**-**
ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	-	ਪ	-	-	-
ਤੂ-	**-**	**-**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਬੇ-**	**--**	**ਅੰ**	**-**	**-**	**ਤੁ-**	**-**	**-**	**-**
ਮ	ਰੇ	-	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਤੂ-	**-**	**-**	**ਹ**	**ਰਿ**	**-**	**-**	**ਸੁਆ**	**--**	**-**	**ਮੀ**	**-**	**-**	**-**
ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	-	ਪ	-	-	-
ਤੂ-	**-**	**-**	**ਆ**	**-**	**ਪੇ**	**ਹੀ**	**ਜਾ**	**-**	**-**	**ਨਹਿ**	**-**	**-**	**-**
ਨ਼ੀਪ	ਮ	-	ਪ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਆ-	**ਪ**	**-**	**ਨੀ**	**-**	**-**	**-**	**ਭਾਂ**	**-**	**-**	**ਤਿ**	**-**	**-**	**-**

ਅੰਤਰਾ 2				ਸਾਰੰਗ					ਸੂਲਤਾਲ
×		0		2		3		0	
ਮ	ਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ
ਹ	ਰਿ	ਕੈ	-	ਨਿ	ਕ	ਟਿ	ਨਿ	ਕ	ਟਿ
ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਹ	ਰਿ	ਨਿ	ਕ	ਟ	ਹੀ	ਬ	ਸ	ਤੇ	-
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	ਪ	-	-
ਤੇ-	--	ਹ	ਰਿ	ਕੇ	-	ਜ	ਨ	-	-
ਮ	-	ਪ	-	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਸਾ	-	ਧੂ	-	ਹ-	ਰਿ-	ਭ-	ਗਾ	-	ਤ

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪਮ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਤੇ-	--	ਹ-	ਰਿ-	ਕੇ	-	ਜ	ਨ	ਹ	ਰਿ	ਸਿਉ	-	ਰ	ਲਿ	ਮਿ	ਲੇ
ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਜੈ	ਸੇ	ਜ	ਨ	ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਸ	ਲ	ਲੈ	ਸ	ਲ	ਲ	ਮਿ	ਲਾ
-	ਸਾਂ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
-	ਤਿ	ਸ	ਲ	ਲ	ਮਿ	ਲਾ	-	ਤਿ	ਸ	ਲ	ਲ	ਮਿ	ਲਾ	-	ਤਿ

ਅੰਤਰਾ 1.1								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਰੇ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਪਨ੍ੀ	ਮਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ
ਤਿ	**ਨੁ**	**ਜ**	**ਨ**	**ਕੇ**	**-**	**ਸ**	**ਭਿ**	**ਪਾ-**	**--**	**ਪ**	**ਗ**	**ਏ**	**-**	**ਸ-**	**ਭਿ-**
ਪ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਦੋ	**-**	**ਖ**	**ਗ**	**ਏ**	**-**	**ਸ-**	**ਭਿ-**	**ਰੋ**	**-**	**ਗ**	**ਗ**	**ਏ**	**-**	**-**	**-**
ਮ	-	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	-	-	ਰੇ	-	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਨ੍ੀਪ	ਮਪ
ਕਾ	**-**	**ਮੁ**	**ਕ੍ਰੋ**	**-**	**ਧੁ**	**-**	**-**	**ਲੋ**	**-**	**ਭੁ**	**ਮੋ**	**ਹੁ**	**-**	**ਅ-**	**ਭਿ-**
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨ੍ੀ	ਮਪ
ਮਾ	**-**	**ਨੁ**	**ਗ**	**ਏ**	**-**	**ਤਿ**	**ਨੁ**	**ਜ**	**ਨ**	**ਕੇ**	**-**	**ਹ-**	**--**	**ਰਿ-**	**--**
ਰੇ	-	ਮ	ਮ	ਪ	ਨ੍ੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-	-	-
ਮਾ	**-**	**ਰਿ**	**ਕ**	**ਢੇ**	**ਪੰ**	**-**	**ਚ**	**ਚੋ**	**-**	**ਰਾ**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

ਅੰਤਰਾ 2							ਸਾਰੰਗ						ਰੂਪਕ
×			1		2		×			1		2	
ਮ	ਮ	-	ਰੇ	-	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	-	-	ਮ	-	-	-
ਹ	**ਰਿ**	**-**	**ਰਾ**	**-**	**-**	**ਮ**	**ਬੋ**	**-**	**-**	**ਲ**	**-**	**-**	**-**
ਮ	ਮ	-	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨ੍ੀ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨ੍ੀ	ਪ
ਹ	**ਰਿ**	**-**	**ਸਾ**	**ਧੂ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਕੇ**	**ਜ**	**ਨ**	**ਸਾ**	**ਧੂ**	**ਜ**	**ਗ**
ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਮ	ਪ	ਮਮ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨ੍ੀ	ਪ
ਦੀ	**ਸੁ**	**ਜ**	**ਪਹੁ**	**-**	**ਮ**	**ਨਿ**	**ਬਚ**	**ਨਿ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਮਿ**	**ਹ**	**ਰਿ**

×			1		2		×			1		2	
ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਹ	ਰਿ	ਆ	ਰਾ	ਧੂ	ਹ-	ਰਿ-	ਕੇ	ਜ	ਨ	ਸਾ	ਧੂ	ਹ	ਰਿ
ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	-ਰੇਂ	-	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	-ਸਾਂ	-	ਸਾਂਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪਪ	ਮ	ਪ
ਰਾ	ਮੁ,ਬੋ	-	ਲਿ	ਹਰਿ	ਰਾ	ਮ,ਬੋ	-ਲਿ	-	ਸਭਿ	ਪਾ	ਪ,ਗ	ਵਾ	ਧੂ

ਅੰਤਰਾ 2.1 ਸਾਰੰਗ ਬੀਰਤਾਲ

×				2			3			0				4			0		
ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨ̱ੀ	-	-	ਮ	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	-	-	-	-	-
ਨਿ	ਤ	ਨਿ	ਤ	ਜਾ	-	-	ਗ	ਰ	ਣੂ	ਕ	ਰਹੁ	-	-	-	-	-	-	-	-
ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਰੇਂ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	-	ਨ̱ੀ	ਪ	-	-
ਸ	ਦਾ	-	ਸ	ਦਾ	-	ਆ	ਨੰ	-	ਦੁ	ਜ	ਪਿ	ਜ-	ਗ-	ਦੀ	-	ਸੋ	ਰਾ	-	-
ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	-	-	ਰੇਂ	ਰੇਂ
ਮ	ਨ	ਇ	-	ਛੇ	-	-	ਫ	-	ਲੁ	ਪਾ	-	ਵਹੁ	ਸ	ਭੈ	-	-	-	ਫ	ਲ
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ̱ੀ	-	-	ਨ̱ੀ	ਪ	-	-	ਪ	-	-
ਪਾ	-	ਵਹੁ	-	ਧ	ਰ	ਮੁ	ਅ	ਰ	ਥੁ	ਕਾ	-	-	ਮ	ਮੋ	-	-	ਖੁ	-	-
ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਸਂ	-	ਸਂ	ਸਾਂ	-	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ
ਜਨ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਹਰਿ	ਸਿਉ	-	ਮਿ	ਲੇ	-	ਹ	ਰਿ	-	-	ਭ	ਗ	ਤ	ਤੋ	ਰਾ	-
ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਜਨ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਹਰਿ	ਸਿਉ	-	ਮਿ	ਲੇ	-	ਹ	ਰਿ	--	--	ਭ	ਗ	ਤ	ਤੋ	ਰਾ	-
ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀਪ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
ਭ	ਗ	ਤ	ਤੋ	ਰਾ	-	ਭ	ਗ	ਤ	ਤੋ	ਰਾ	ਜ	ਪਿ-	--	ਮ-	ਨ-	ਨ	ਰ	ਹ-	ਰੇ

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੪

ਜਪਿ ਮਨ ਨਰਹਰੇ ਨਰਹਰ ਸੁਆਮੀਹਰਿ ਸਗਲ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੋਰਾ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਗੁਨ ਗਾਵਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਤੇ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਤੇ ਤਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਵਾਜੇ ਪੰਚ ਸਬਦ ਵਡ ਭਾਗ ਮਥੋਰਾ ॥
ਤਿਨ੍ ਜਨ ਕੇ ਸਭਿ ਪਾਪ ਗਏ ਸਭਿ ਦੋਖ ਗਏ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਏ
ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਗਏ ਤਿਨ੍ ਜਨ ਕੇ ਹਰਿ ਮਾਰਿ ਕਢੇ ਪੰਚ ਚੋਰਾ ॥੧॥
ਹਰਿ ਰਾਮ ਬੋਲਹੁ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਾਧੂ
ਜਗਦੀਸੁ ਜਪਹੁ ਮਨਿ ਬਚਨਿ ਕਰਮਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧੂ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਾਧੂ ॥
ਹਰਿ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਸਭਿ ਪਾਪ ਗਵਾਧੂ ॥
ਨਿਤ ਨਿਤ ਜਾਗਰਣੁ ਕਰਹੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਆਨੰਦੁ ਜਪਿ ਜਗਦੀਸੋੁਰਾ ॥
ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਸਭੈ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਕਾਮ ਮੋਖੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਤੋਰਾ॥੨॥੨॥੯॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੦੧

ਪਦ-ਅਰਥ

ਮਨ-ਹੇ ਮਨ! **ਜਪਿ**-ਜਪਿਆ ਕਰ ।**ਨਰਹਰ**-{ਨਰਸਿੰਘ} ਪਰਮਾਤਮਾ ।**ਸਗਲ ਦੇਵ ਦੇਵਾ**-ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ।**ਮੋਰਾ**-ਮੇਰਾ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਜਿਤੁ-ਜਿਸ ਵਿਚ।**ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ**-ਜਿਸ(ਹਿਰਦੇ-)ਘਰ ਵਿਚ।**ਤਿਤੁ**-ਉਸ(ਹਿਰਦੇ)ਘਰ ਵਿਚ।**ਪੰਚ ਸਬਦ**-ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਾਜੇ{ਤਾਰ,ਚੰਮ,ਧਾਤ, ਘੜੇ,ਫੂਕ ਵਾਲੇ ਵਾਜੇ}।**ਮਥੋਰਾ**-ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ।**ਸਭਿ**-ਸਾਰੇ।**ਦੋਖ**-ਵਿਕਾਰ ।**ਪੰਚ ਚੋਰਾ**-ਕਾਮਾਦਿਕ ਪੰਜੇ(ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ)ਚੁਰਾਣ ਵਾਲੇ ।੧।
ਹਰਿ ਸਾਧੂ-ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸੰਤ ਜਨੋ!**ਜਨ ਸਾਧੂ**-ਹੇ ਸਾਧੂ ਜਨੋ! **ਜਗਦੀਸੁ**-ਜਗਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ।**ਮਨਿ**-ਮਨ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ।**ਬਚਨਿ**-ਬਚਨ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ।
ਆਰਾਧੂ-ਆਰਾਧਨ ਕਰੋ ।**ਬੋਲਿ**-ਬੋਲ ਕੇ ।**ਗਵਾਧੂ**-ਦੂਰ ਕਰੋ ।**ਨਿਤ**-ਸਦਾ ।**ਜਾਗਰਣੁ ਕਰਹੁ**-ਜਾਗਦੇ ਰਹੋ, (ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ) ਸੁਚੇਤ ਰਹੋ।
ਜਪਿ-ਜਪ ਕੇ ।**ਜਗਦੀਸੋੁਰਾ**-{ਅੱਖਰ 'ਸ' ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਲਗਾਂ ਹਨ- ੋ ਅਤੇ ੁ । ਅਸਲ ਲਫ਼ਜ਼ 'ਜਗਦੀਸੁਰਾ' ਹੈ। ਇਥੇ 'ਜਗਦੀਸੋਰਾ'ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ} ।
ਮਨ ਇਛੇ-ਮਨ ਮੰਗੇ ।**ਪਾਵਹੁ**-ਹਾਸਲ ਕਰੋਗੇ ।**ਧਰਮੁ**-ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਰਹਿਣਾ ।**ਅਰਥੁ**-ਦੁਨੀਆਵੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ।
ਕਾਮ-ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ । **ਮੋਖੁ**-ਮੁਕਤੀ, ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਖ਼ਲਾਸੀ ।**ਤੋਰਾ**-ਤੇਰੇ ।੨।

ਸਥਾਈ							ਸਾਰੰਗ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
							ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
							ਜ	ਪਿ-	--	ਮ-	ਨ-	ਨ	ਰ	ਹ-	ਰੇ
ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਮਰੇ	ਰੇਮ	ਪਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ
ਨ-	ਰ-	ਹ-	ਰ-	ਸੁਆ	--	ਮੀ-	ਹ	ਰਿ	-	ਸ	ਗ	ਲ	ਦੇ	-	ਵ
ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ
ਦੇ	-	ਵਾ	ਸ੍ਰੀ	ਰਾ	-	ਮ	ਰਾ	-	ਮ	ਨਾ	-	ਮਾ	-	ਹ-	ਰਿ
ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ									
ਪ੍ਰੀ-	-	ਤ	ਮੁ	ਮੋ	-	ਰਾ									

ਅੰਤਰਾ 1					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਸਾਰੇ	ਮਪ	ਰੇਮ	ਪ	-	ਮ	ਪ	-	-
ਜਿ-	ਤੁ-	ਗ੍ਰਿ-	ਹਿ-	ਗੁ-	ਨ-	ਗਾ	-	ਵ	ਤੇ		
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਰੇ	ਰੇਮ	ਪ	ਮ	ਪ	-	-
ਹ-	ਰਿ-	ਕੇ-	--	ਗੁ	ਨ	ਗਾ-	-	ਵ	ਤੇ	-	-
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਨ਼ੀ	ਪ	-	-
ਰਾ-	--	ਮ	ਗੁ-	-	ਨ	ਗਾ	-	ਵ	ਤੇ	-	-
ਪ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਪਨੀ	ਪ	-
ਤਿ	ਤੁ	ਗ੍ਰਿ	ਹਿ	-	-	ਵਾ	-	--	--	ਜੇ	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	-
ਪੰ	ਚ	ਸ	ਬਦ	ਵ	ਡ	ਭਾ	ਗ	ਮ	ਥੋ	ਰਾ	-

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਮਾਧੋ ਮਧੁਸੂਦਨੋ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਰੰਗੋ ਪਰਮੇਸਰੋ ਸਤਿ ਪਰਮੇਸਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
ਸਭ ਦੂਖਨ ਕੋ ਹੰਤਾ ਸਭ ਸੂਖਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਨ ਗਾਓੁ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਹਰਿ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਬਸਤਾ ਹਰਿ ਜਲਿ ਥਲੇ ਹਰਿ ਬਸਤਾ ਹਰਿ ਥਾਨ ਥਾਨੰਤਰਿ ਬਸਤਾ ਮੈ ਹਰਿ ਦੇਖਨ ਕੋ ਚਾਓੁ ॥
ਕੋਈ ਆਵੈ ਸੰਤੋ ਹਰਿ ਕਾ ਜਨੁ ਸੰਤੋ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਨੁ ਸੰਤੋ ਮੋਹਿ ਮਾਰਗੁ ਦਿਖਲਾਵੈ ॥
ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਹਉ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵਾ ਪਾਓੁ ॥੧॥
ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ॥
ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਨੰਦ ਭਏ ਮੈ ਦੇਖਿਆ ਹਰਿ ਰਾਓੁ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਹਰਿ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਜਗਦੀਸੁਰ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ॥
ਮੈ ਅਨਦਿਨੋ ਸਦ ਸਦ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਨਾਓੁ ॥੨॥੩॥੧੦॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੦੧

ਪਦ-ਅਰਥ

ਮਨ-ਹੇ (ਮੇਰੇ) ਮਨ! ਮਾਧੋ-{ਮਾਧਵ-ਮਾਧਵ, ਲੱਛਮੀ ਦਾ ਪਤੀ} ਪਰਮਾਤਮਾ। **ਮਧੁ ਸੂਦਨੋ**-ਮਧੁ ਸੂਦਨ, ਮਧੂ ਰਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ। **ਸ੍ਰੀ ਰੰਗੋ**-ਸ੍ਰੀ ਰੰਗੁ, ਲੱਛਮੀ ਦਾ ਪਤੀ। **ਸਤਿ**-ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ। **ਅੰਤਰਜਾਮੀ**-ਹਰੇਕ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ। **ਕੋ**-ਦਾ। **ਹੰਤਾ**-ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। **ਦਾਤਾ**-ਦੇਣ ਵਾਲਾ। **ਗਾਓੁ**-ਗਾਇਆ ਕਰ{ਅੱਖਰ'ਓ'ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਲਗਾਂ ਹਨ- ੋ ਅਤੇ ੁ। ਅਸਲ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ 'ਗਾਉ', ਇਥੇ 'ਗਾਓ' ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ} ।੧। **ਰਹਾਉ**।

ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ-ਹਰੇਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ।**ਬਸਤਾ**-ਵੱਸਦਾ । **ਜਲਿ ਥਲੇ**-ਜਲਿ ਥਲਿ, ਜਲ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ।**ਥਾਨ ਥਾਨੰਤਰਿ**-ਥਾਨ ਅੰਤਰਿ, ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਵਿਚ ।**ਕੋ**-ਦਾ । ਚਾਓੁ—{ਅਸਲ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ 'ਚਾਉ', ਇਥੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ 'ਚਾਓ'} ।**ਸੰਤੋ**-ਸੰਤੁ ।**ਮੋਹਿ**-ਮੈਨੂੰ । **ਮਾਰਗੁ**-(ਸਹੀ ਜੀਵਨ ਦਾ) ਰਸਤਾ। **ਮਲਿ**-ਮਲ ਕੇ ।**ਹਉ**-ਮੈਂ ।**ਧੋਵਾ**-ਧੋਵਾਂ, ਮੈਂ ਧੋਵਾਂ ।**ਪਾਓੁ**-{ਅਸਲ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ 'ਪਾਉ'=ਪੈਰ ।ਇਥੇ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ ਹੈ 'ਪਾਓ'} ।੧।

ਕਉ-ਨੂੰ ।**ਤੇ**-ਤੋਂ, ਦੀ ਰਾਹੀਂ ।**ਗੁਰਮੁਖਿ**-ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਪਿਆਂ ।**ਮੇਰੈ ਮਨਿ**-ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ।**ਰਾਓੁ**-{ਅਸਲ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ 'ਰਾਉ',ਇਥੇ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ ਹੈ 'ਰਾਓ'} ਰਾਜਾ, ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ।**ਅਨਦਿਨੋ**-ਅਨਦਿਨੁ, ਹਰ ਰੋਂ, ਹਰ ਵੇਲੇ ।੨।

ਸਥਾਈ						ਸਾਰੰਗ					ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
					ਮ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਪਮ	ਰੇਮ	ਰੇਸਾ
					ਜ	ਪਿ-	--	ਮ-	ਨ-	--	--
ਰੇ	-	ਨ਼ੀ	-	ਸਾ	-	-	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਮਰੇ	ਸਾ	ਰੇ
ਮਾ	-	ਧੋ	-	-	-	-	ਮ	ਧੁ	ਸੂ-	-	ਦ
ਨ਼ੀ	-	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਮ	ਰੇ
ਨੋ	-	-	-	-	-	ਹ	ਰਿ	ਸ੍ਰੀ-	--	ਰੰ	-
ਮ	ਪ	ਰੇ	ਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ
ਗੋ	-	ਪ	ਰ	ਮੇ-	ਸ-	ਰੋ	-	ਸ	ਤਿ	ਪ	ਰ
ਰੇਪ	ਮਰੇ	ਸਾ	-	ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ
ਮੇ-	ਸ-	ਰੋ	-	ਪ੍ਰ	-	-	ਭੁ	-	-	ਅੰ	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਰੇ	ਮ	-	ਰੇਰੇ	ਮ	ਪਪ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ
ਤ	ਰ	ਜਾ-	--	ਮੀ	-	ਸਭ	ਦੂ	ਖਨ	ਕੋ	ਹੰ	ਤਾ
ਰੇਰੇ	ਮ	ਪਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਸਭ	ਸੂ	ਖਨ	ਕੋ	ਦਾ	ਤਾ	ਹ	ਰਿ	ਪ੍ਰੀ	-	ਤ	ਮ
ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ							
ਗੁ	ਨ	ਗਾ	-	ਓ							

ਅੰਤਰਾ 1							ਸਾਰੰਗ						ਪੰਚਮ ਸਵਾਰੀ	
×														
ਰੇ	ਰੇ	-	ਮ	ਮ	-	ਮ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਪ	ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	-
ਹ	ਰਿ	-	ਘ	ਟਿ	-	ਘ	ਟੇ-	--	ਘ	ਟਿ	ਬ	ਸ	ਤਾ	-
ਨੀ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਹ	ਰਿ	-	ਜ	ਲਿ	-	ਥ	ਲੇ	-	ਹ	ਰਿ	ਬ	ਸ	ਤਾ	-
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨ਼ੀ-	-	ਪ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਪ	-
ਹ-	ਰਿ-	--	ਥਾ-	-	ਨ	ਥਾ	ਨੰ	-	ਤ	ਰਿ	ਬ	ਸ	ਤਾ	-
ਰੇਮ	ਰੇਮ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਪਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ
ਮੈ-	--	--	ਹ	ਰਿ	ਦੇ-	--	ਖ	ਨ	ਕੋ	-	ਚਾ-	--	ਉ-	--

***ਤੂੰ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ** ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜੀ ਹਰਿ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਸਮਾਣਾ ॥ (੧੧)

*ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ **ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਸੰਗਿ** ॥ (੪੮)

*ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ **ਤੂੰਹੈ ਵੁਠਾ** ॥ (੯੭)

*ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ **ਵਰਤੈ ਨੇਰਾ** ॥ (੧੦੬)

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ **ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਮਸਕਾਰਿਆ** ॥ (੧੦੮)

*ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ **ਅੰਤਰਜਾਮੀ** ॥ (੧੭੮)

*ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਭਇਆ **ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣੈ ਕਾ ਚਾਉ** ॥ (੫੦)

***ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਗੁਣ ਨਾਮ ਕਾ** ਮੈ ਤਿਸੁ ਦੇਖਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥ (੭੫੯)

***ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਇਆ** ਪ੍ਰਭ ਆਗਮੁ ਸੁਣਿਆ ॥

ਹਰਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਉ ਸਖੀ ਗ੍ਰਿਹੁ ਮੰਦਰੁ ਬਣਿਆ ॥ (੯੨੧)

ਅੰਤਰਾ 1.1				ਸਾਰੰਗ					ਸੂਲਤਾਲ
×		0		2		3		0	
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀ̱	–	ਪ	–
ਕੋ	ਈ	ਆ	–	ਵੈ–	––	ਸੰ	–	ਤੋ	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀ̱	–	ਪ	–
ਹ	ਰਿ	ਕਾ	–	ਜ–	ਨੁ–	ਸੰ	–	ਤੋ	–
ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–
ਮੇ	ਰਾ	ਪ੍ਰੀ	ਤਮ	ਜ	ਨੁ	ਸੰ	–	ਤੋ	–
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ̱	–	–	ਪ	–	ਪ
ਮੋ–	––	ਹਿ–	––	ਮਾ	–	–	ਰ	–	ਗੁ
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ̱	ਪਮ	ਰੇਮ	ਪਨੀ̱	ਪਮ	ਰੇਮ	ਰੇਸਾ
ਦਿ–	ਖ–	ਲਾ–	––	––	––	ਵੈ–	––	––	––
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਪ	–
ਤਿ	ਸੁ	ਜ	ਨ	ਕੇ	–	–	ਹਉ	–	–
ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਪ	–	ਮ	ਰੇ	–	–
ਮ	ਲਿ	ਮ	ਲਿ	ਧੋ	–	–	ਵਾ	–	–
ਪਮ	ਰੇਮ	ਪਨੀ̱	ਪਮ	ਰੇ	–	–	ਸਾ	–	ਮ
ਪਾ–	––	––	––	ਉ	–	–	–	–	ਜ
ਰੇਮ	ਪਨੀ̱	ਮਪ	ਪਮ	ਰੇਸ	ਰੇਸ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨੀ̱	ਮਪ
ਪਿ–	––	ਮ–	ਨ–	––	––	ਜ	ਪਿ–	––	ਮ–
ਪਮ	ਰੇਸ	ਰੇਸ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨੀ̱	ਮਪ	ਪਮ	ਰੇਮ	ਰੇਸ
ਨ–	––	––	ਜ	ਪਿ–	––	ਮ–	ਨ–	––	––

ਅੰਤਰਾ 2							ਸਾਰੰਗ						ਰੂਪਕ
×			1		2		×			1		2	
ਪਮ	ਰੇਮ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਹਰਿ	**ਜਨ**	**ਕਉ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਮਿ**	**ਲਿ**	**ਆ-**	**--**	**--**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਸ**	**ਰ**
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	-
ਧਾ	**-**	**ਤੇ**	**ਮਿਲਿ**	**ਆ**	**ਗੁ**	**ਰ**	**ਮੁਖਿ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਮਿ-**	**ਲਿ-**	**ਆ**	**-**
ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਮੇ	**ਰੈ**	**ਮ**	**ਨਿ**	**ਤ**	**ਨਿ**	**ਆ**	**ਨੰ**	**ਦ**	**ਭ**	**ਏ**	**-**	**-**	**-**
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਰੇਮ	ਪ	-	ਪ	-
ਮੈ-	**--**	**--**	**ਦੇ**	**ਖਿ**	**ਆ**	**-**	**ਹ-**	**ਰਿ-**	**--**	**ਰਾ**	**-**	**ਉ**	**-**

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਸਾਰੰਗ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਮਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ
ਜ	**ਨ**	**ਨਾ-**	**--**	**ਨ**	**ਕ**	**ਕਉ**	**-**	**ਕਿਰ**	**ਪਾ**	**-**	**ਭ**	**ਈ**	**-**	**ਹਰਿ**	**ਕੀ**
ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਕਿਰ	**ਪਾ**	**-**	**ਭ**	**ਈ**	**ਜਗ**	**ਦੀ**	**ਸੁਰ**	**ਕਿਰ**	**ਪਾ**	**-**	**ਭ**	**ਈ**	**-**	**-**	**-**
ਰੇਂ	-	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਮੈ	**-**	**ਅਨ**	**ਦਿਨੋ**	**ਸ**	**ਦ**	**ਸ**	**ਦ**	**ਸ**	**ਦਾ**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	-	-	ਪਪ	ਮ	ਮ	-	-	ਮਮ	ਰੇ	ਰੇ
ਹਰਿ	**ਜਪਿ**	**ਆ**	**ਹਰਿ**	**ਨਾ**	**ਉ**	**-**	**-**	**ਹਰਿ**	**ਨਾ**	**ਉ**	**-**	**-**	**ਹਰਿ**	**ਨਾ**	**ਉ**

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਨਿਰਭਉ ॥ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਦਾ ਸਤਿ ॥
ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ॥ ਆਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ॥
ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਨਦਿਨੋੁ ਧਿਆਇ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਹਾਰੀ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਉ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਉ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਸਿਧ ਜਤੀ ਜੋਗੀ
ਤਟ ਤੀਰਥ ਪਰਭਵਨ ਕਰਤ ਰਹਤ ਨਿਰਾਹਾਰੀ ॥
ਤਿਨ ਜਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਥਾਇ ਪਈ ਜਿਨ੍ ਕਉ ਕਿਰਪਾਲ ਹੋਵਤੁ ਬਨਵਾਰੀ ॥੧॥
ਹਰਿ ਕੇ ਹੋ ਸੰਤ ਭਲੇ ਤੇ ਊਤਮ ਭਗਤ ਭਲੇ ਜੋ ਭਾਵਤ ਹਰਿ ਰਾਮ ਮੁਰਾਰੀ ॥
ਜਿਨ੍ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕਰੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ੍ ਕੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੨॥੪॥੧੧॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੦੧

ਪਦ ਅਰਥ

ਨਿਰਭਉ-ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰ ਨਹੀਂ। **ਸਤਿ**-ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ। **ਨਿਰਵੈਰੁ**-ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਨਹੀਂ। **ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ**-ਮੌਤ ਰਹਿਤ। **ਮੂਰਤਿ**-ਹਸਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਜੂਦ ਮੌਤ ਰਹਿਤ ਹੈ । **ਆਜੂਨੀ**-ਜੋ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ । **ਸੰਭਉ**-(ਸਵਯੰਭੁ) ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । **ਅਨਦਿਨੁ**-ਹਰ ਰੋਂ, ਹਰ ਵੇਲੇ । **ਨਿਰੰਕਾਰੁ**-ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਆਕਾਰ (ਸ਼ਕਲ) ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ । **ਨਿਰਾਹਾਰੀ**-ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖ਼ੁਰਾਕ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ।੧। **ਰਹਾਉ**।

ਕਉ-ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ । **ਕੋਟਿਤੇਤੀਸ**-ਤੇਤੀ ਕ੍ਰੋੜ ਦੇਵਤੇ । **ਸਿਧ**-ਸਿੱਧ, **ਜੋਗ**-ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਗੇ ਹੋਏ ਜੋਗੀ । **ਜਤੀ**-ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ । **ਤਟ**-ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ । **ਪਰਭਵਨ**-ਰਟਨ । **ਰਹਤ**-ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । **ਥਾਇ ਪਈ**-ਕਬੂਲ ਹੋਈ । **ਜਿਨ ਕਉ**-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ । **ਬਨਵਾਰੀ**-(ਜੰਗਲ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਵਾਲਾ) ਪਰਮਾਤਮਾ ।੧।

ਹੋ-ਹੇ ਭਾਈ! **ਤੇ**-ਉਹ {ਬਹੁ-ਵਚਨ} । **ਜੋ**-ਜਿਹੜੇ । **ਭਾਵਤ**-ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ । **ਮੁਰਾਰੀ**-{ਮੁਰਅਰਿ-ਮੁਰ ਦੈਂਤ ਦਾ ਵੈਰੀ} ਪਰਮਾਤਮਾ । **ਅੰਗੁ**-ਪੱਖ, ਮਦਦ । **ਪੈਜ**-ਲਾਜ, ਇੱਤ ।੨।

ਸਥਾਈ ਸਾਰੰਗ ਬੀਰਤਾਲ

×				2			3			0				4			0		
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਪ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਪ	ਮਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ
ਜ-	**ਪਿ-**	**ਮ**	**ਨ**	**ਨਿ-**	**ਰ-**	**--**	**ਭਉ**	-	-	**ਸ**	**ਤਿ**	-	**ਸ**	**ਤਿ**	-	**ਸ**	**ਦਾ**	**ਸ-**	**ਤਿ-**
-	-	ਰੇਮ	ਪਮ	ਪ	-	ਪ	-	ਰੇਮ	ਪਸਾਂ	ਨੀ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-
-	-	**ਨਿ-**	**ਰ-**	**ਵੈ**	-	**ਰੁ**	-	**ਅ-**	--	**ਕਾ**	-	**ਲ**	-	**ਮੂ**	-	-	**ਰ**	**ਤਿ**	-
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	-	-	-	-	ਪ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਆ-	**ਜੂ-**	**ਨੀ**	**ਸੈਂ**	**ਭਉ**	-	-	-	-	-	**ਮੇ**	--	**ਰੇ**	-	**ਮ**	**ਨ**	-	-	-	-
ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	-	-ਪ	ਮ	-	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਅ	**ਨ**	**ਦਿ**	**ਨੋ**	**ਧਿਆ**	-	-	**ਇ**	-	**-ਨਿ**	**ਰੰ**	-	**ਕਾ**	**ਰੁ**	**ਨਿ**	**ਰਾ**	**ਹਾ**	-	**ਰੀ**	-

---

*੧ਓ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
॥ਜਪੁ॥ ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥ ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥੧॥ (੧)

*ਹਰਿ ਆਪਿ ਬੁਲਾਵੈ ਆਪੇ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ **ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਹਾਰੀ** ॥ (੧੧੩੫)

*ਜਿਨ ਨਿਰਭਉ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਧਿਆਇਆ ਜੀ ਤਿਨ ਕਾ **ਭਉ ਸਭੁ ਗਵਾਸੀ** ॥ (੧੧੩੫)

*ਤੁਮ ਗਾਵਹੁ ਮੇਰੇ **ਨਿਰਭਉ ਕਾ ਸੋਹਿਲਾ** ॥ (੧੧੩੫)

*ਸੰਤਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਰੀਐ ॥ ਊਠਤ ਬੈਠਤ **ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ** ਅਨਦਿਨੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ (੬੨੧)

ਅੰਤਰਾ 1 ਸਾਰੰਗ ਰੂਪਕ

×			1		2		×			1		2	
ਪ	ਪਮ	ਰੇਮ	ਨ਼ੀਪ	-	ਨੀ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਹ	ਰਿ-	--	ਦ	-	ਰ	-	ਸ	ਨ	-	ਕਉ	-	-	-
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਮੰਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਹ-	ਰਿ-	--	ਦ	-	ਰ	-	ਸ	ਨ	-	ਕਉ	-	-	-
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	-
ਕੋ	-	ਟਿ	ਕੋ	-	ਟਿ	-	ਤੇ-	-	-	ਤੀ	-	ਸ	-
ਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਸਿ	ਧ	-	ਜ	ਤੀ	-	-	ਜੋ	-	-	ਗੀ	-	-	-
ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	-	ਰੇਂਮੰ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	-
ਤਟ	ਤੀ	ਰਥ	-	ਪਰ	ਭਵ	ਨ-	ਕਰ	ਤ,ਰ	ਹਤ	ਨਿਰਾ	ਹਾ-	ਰੀ-	-
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-
ਕਰ	ਤ,ਰ	ਹਤ	ਨਿਰਾ	ਹਾ-	ਰੀ-	-	ਕਰ	ਤ,ਰ	ਹਤ	ਨਿਰਾ	ਹਾ-	ਰੀ-	-

ਅੰਤਰਾ 1.1								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾ
×				2				0				3			
ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ	–	ਨੀ	–	ਪਮ	ਰੇਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–	–
ਤਿਨ	ਜਨ	ਕੀ	–	ਸੇ	–	ਵਾ	–	ਥਾ–	––	ਇ	ਪ	ਈ	–	–	–
ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪ	–
ਜਿਨ੍ਹ	ਕਉ	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	–	ਲ	ਹੋ	ਵ	ਤੁ	ਬ	ਨ	ਵਾ–	––	ਰੀ	–
ਰੇਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–
ਜਿਨ	ਕਉ	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	–	ਲ	ਹੋ	ਵ	ਤੁ	ਬ	ਨ	ਵਾ–	––	ਰੀ	–
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪ	–	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪ	–
ਜ–	ਪਿ–	ਮ	ਨ	ਨਿ–	ਰ–	ਭਉ	–	ਜ–	ਪਿ–	ਮ	ਨ	ਨਿ–	ਰ–	ਭਉ	–

ਅੰਤਰਾ 2					ਸਾਰੰਗ				ਸੂਲਤਾਲ
×		0		2		3		0	
ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	–	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	–
ਹ–	ਰਿ–	ਕੇ	ਹੋ	ਸੰ	–	ਤ	ਭ	ਲੇ	–
ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	–
ਤੇ	–	ਊ	ਤਮ	ਭ	ਗ	ਤ	ਭ	ਲੇ	–
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨੀ	–	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–
ਜੋ–	––	ਭਾ	–	ਵ	ਤ	ਹ	ਰਿ	–	–
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਰਾ–	––	ਮ	ਮੁ	ਰਾ	–	ਰੀ	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਜਿ	**ਨ੍**	**ਕਾ**	-	**ਅੰ**	-	**ਗੁ**	**ਕ**	**ਰੈ**	-	**ਮੇ**	**ਰਾ**	**ਸੁਆ**	-	**ਮੀ**	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਮ	-	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ	-
ਤਿ	**ਨ੍**	**ਕੀ**	**ਨਾ**	**ਨ**	**ਕ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਪੈ**	-	**ਜ**	**ਸ**	**ਵਾ**	-	**ਰੀ**	-
ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-
ਪੈ	-	**ਜ**	**ਸ**	**ਵਾ**	-	**ਰੀ**	-	**ਪੈ**	-	**ਜ**	**ਸ**	**ਵਾ**	-	**ਰੀ**	-

---

*ਜਨ ਕੀ **ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ** ਆਪ ॥
ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਗੁਰਿ ਅਵਖਧੁ ਉਤਰਿ ਗਇਓ ਸਭੁ ਤਾਪ ॥ (੫੦੦)
***ਸਰਣਾਗਤਿ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨ ਆਏ** ਤਿਨ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥ (੫੦੭)
***ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਕਰੈ ਸਭ** ਉਸਤਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਪਿਆਰੀ ॥
ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਉ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਜਿਨਿ ਪੂਰਨ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥ (੬੨੫)
*ਨ੍ਰਿਪ ਕੰਨਿਆ ਕੇ ਕਾਰਨੈ ਇਕੁ ਭਇਆ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥ਕਾਮਾਰਥੀ ਸੁਆਰਥੀ **ਵਾ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ** ॥ (੮੫੮)
***ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਭਈ ਹੈ** ਤਿਨ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥ (੧੦੯੮)
*ਗੁਰਿ ਨਾਨਕਿ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥ (੮੦੬)
*ਰਾਖਹਿ ਪੈਜ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਕਾਰਜ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥ (੬੨੭)
*ਪੈਜ ਸਵਾਰੈ ਭਗਤ ਦੀ ਰਾਜਾ ਹੋਇ ਕੈ ਘਰਿ ਚਲਿ ਆਵੈ॥ **(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)**

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਵਿੰਦੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਪ੍ਰਭੋ

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਸੋ ਪੀਐ ਜਿਸੁ ਰਾਮੁ ਪਿਆਸੀ ॥

ਹਰਿ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮੇਲੈ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸੋ ਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਚਖਾਸੀ ॥੧॥

ਜੋ ਜਨ ਸੇਵਹਿ ਸਦ ਸਦਾ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰੇ ਤਿਨ ਕਾ ਸਭੁ ਦੂਖੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਜਾਸੀ ॥

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਲਏ ਤਾਂ ਜੀਵੈ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਲਿ ਪੀਐ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀ ॥੨॥੫॥੧੨॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੦੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!**ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ**-ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਂਨਾ ।**ਪ੍ਰਭੋ**-ਪ੍ਰਭੂ, ਮਾਲਕ ।**ਪੁਰਖੁ**-ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ।**ਅਬਿਨਾਸੀ**-ਨਾਸ ਰਹਿਤ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ-ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।**ਸ਼ੋ**-ਉਹ ਮਨੁੱਖ ।**ਪੀਐ**-ਪੀਂਦਾ ਹੈ ।**ਪਿਆਸੀ**-ਪਿਲਾਏਗਾ ।**ਕਰਿ**-ਕਰ ਕੇ ।**ਚਖਾਸੀ**-ਚੱਖੇਗਾ ।੧।

ਸੇਵਹਿ-ਸਿਮਰਦੇ ਹਨ {ਬਹੁ-ਵਚਨ} ।**ਸਭੁ**-ਸਾਰਾ ।**ਜਾਸੀ**-ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ।**ਜੀਵੈ**-ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ।**ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ**-ਪਪੀਹਾ ।

ਜਲਿ-ਜਲ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ।**ਜਲਿ ਪੀਐ**-ਜਲ ਪੀਣ ਨਾਲ ।**ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀ**-ਰੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।੨।੫।੧੨।

ਸਥਾਈ						ਸਾਰੰਗ									ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
														ਰੇਮ	ਪਨੀ
														ਜ-	ਪਿ-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	-	ਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਮਰੇ	ਮ	ਮਰੇ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	-	-
ਮ	ਨ	-	-	ਗੋ	--	ਵਿੰ	ਦੁ-	ਹ	ਰਿ-	ਗੋ-	--	ਵਿੰ	ਦੁ	-	-
ਪਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀ	-	ਸਾ	ਸਾਸਾ	ਰੇ	ਰੇਰੇ	ਮ	ਪ	ਪ	-	ਪ	ਪ
ਗੁਣੀ	-	-	ਨਿ-	ਧਾ	-	ਨੁ	ਸਭ	ਸ੍ਰਿ	ਸਟਿ	ਕਾ	ਪ੍ਰ	ਭੋ	-	ਮੇ	ਰੇ
ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	-	ਸਾਂਸਾਂ	-ਸਾਂ	-ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇ		
ਮ	ਨ	-	-	ਹਰਿ	-ਬੋ	-ਲਿ	ਹਰਿ	ਪੁਰ	ਖੁ	ਅ	ਬਿ	ਨਾ-	ਸੀ		

*ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਆਰਾਧੀਐ ਆਠ ਪਹਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥ (੪੬)
*ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਜਪਾਹਾ ॥ (੬੯੯)
*ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਬਿਨਸੈ ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ॥ (੮੧੪)
*ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਗੁਰਿ ਮਿਲਾਏ ਗੋਵਿੰਦ ਜਪਤ ਅਘਾਇਣ ॥ (੪੬੦)
*ਪ੍ਰਭੁ ਨੇੜੈ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਹੁ ਏਕੋ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਾਈ ॥ (੯੩੦)
*ਆਪਨ ਆਪਿ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਵਾਰੇ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਆਪਿ ਸਭੁ ਵਰਤੈ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ (੯੮੨)
*ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਪਾਇਆ ਪਰਮੇਸਰੁ ਬਹੁ ਸੋਭ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਹੇ ॥ (੧੩)
*ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਸੁ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣੀ ਗਾਇਆ ॥ (੭੮੩)

ਅੰਤਰਾ 1						ਸਾਰੰਗ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
										ਮ	ਮ	ਪ	-
										ਹ	ਰਿ	ਕਾ	-
ਨ਼ੀ	-	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	ਪ	-	-	-	ਮ	ਮ	ਪ	-
ਨਾ	-	ਮੁ	ਅੰ	-	ਮ੍ਰਿ	ਤੁ	-	-	-	ਹ	ਰਿ	-	-
ਨੀ	ਨੀ	-	-	-	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂ
ਹ	ਰਿ	-	-	-	-	ਹ	ਰੇ	-	-	ਸੋ-	--	--	-
ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ
ਪੀ	-	ਐ	ਜਿ	-	ਸੁ	-	ਰਾ	-	-	ਮੁ	-	ਪਿ	-
ਰੇ	ਮ	-	ਪ	-	-	-	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ
ਆ	-	-	ਸੀ	-	-	-	ਹ	ਰਿ	-	ਆ	-	ਪਿ	ਦਇ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ
ਆ	ਲ	ਦਇ	ਆ	-	ਕ	ਰਿ	ਮੇ	-	ਲੈ	ਜਿ	ਸੁ	-	-
ਨੀ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	-	-	-	-	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ
ਸ	ਤਿ	-	ਗੁ	ਰੂ	-	-	-	-	-	ਸੋ-	--	ਜ	ਨੁ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਮ	ਪ
ਹ	ਰਿ	-	ਹ	ਰਿ	-	-	ਅ	ਮ੍ਰਿ	ਤ	ਨਾ	-	ਮ	ਚ
ਨ਼ੀ	-	-	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-	-	ਰੇਮ	ਪਨੀ
ਖਾ	-	-	--	--	-	-	ਸੀ	-	-	-	-	ਜ-	ਪਿ-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨੀ
ਮ	ਨ	-	-	-	ਜ-	ਪਿ-	ਮ	ਨ	-	-	-	ਜ-	ਪਿ-

ਅੰਤਰਾ 2						ਸਾਰੰਗ							ਫਰੋਦਸਤ
×		0		2		3		4			5		
ਨ੍ੀਪ	ਮਪ	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–	–
ਸੋ-	--	ਜ	ਨ	ਸੇ	ਵਹਿ	ਸ	ਦ	–	ਸ	ਦਾ	–	–	–
ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	–	–	ਸਾਂ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਨ੍ੀ	–	ਪ	–
ਮੇ	–	ਰਾ	–	–	–	ਹ	ਰਿ	–	ਹ	ਰੇ	–	–	–
ਮਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਤਿਨ	ਕਾ	ਸ	ਭੁ	ਦੁ	ਖੁ	ਭਰ	ਮੁ	ਭਉ	–	ਜਾ	–	ਸੀ	–

ਅੰਤਰਾ 2.1					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਮ	ਮ	ਪ	–	ਪ	ਪ	ਨ੍ੀ	–	–	ਮ	–	ਪ
ਜ	ਨੁ	ਨਾ	–	ਨ	ਕੁ	ਨਾ	–	–	ਮੁ	–	ਲ
ਨੀ	–	–	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਏ	–	–	–	ਤਾਂ	–	ਜੀ	–	–	ਵੈ	–	–
ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਜੀ	ਉ	ਚਾ	–	ੜ੍ਹਿ	ਕੁ	–	–	ਜ	ਲਿ	–	ਪੀ
ਨ੍ੀ	–	–	–	ਪ	ਪ	ਨ੍ੀਪ	ਮਪ	ਨ੍ੀਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਐ	–	–	–	ੜ੍ਹਿ	ਪ	ਤਾ-	--	--	–	ਸੀ	–
–	–	–	ਪ	ਪ	ਨ੍ੀਪ	ਮਪ	ਨ੍ੀਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
–	–	–	ੜ੍ਹਿ	ਪ	ਤਾ-	--	--	–	ਸੀ	–	–
–	–	ਪ	ਪ	ਨ੍ੀ	ਮਪ	ਨ੍ੀਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਰੇਮ	ਪਨੀ
–	–	ੜ੍ਹਿ	ਪ	ਤਾ-	--	--	–	ਸੀ	–	ਜ-	ਪਿ-

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਸਿਰੀ ਰਾਮੁ ॥ ਰਾਮ ਰਮਤ ਰਾਮੁ ॥

ਸਤਿ ਸਤਿ ਰਾਮੁ ॥ ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਸਦ ਰਾਮ ਰਾਮੁ ਰਾਮੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਰਾਮੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਸਭੁ ਕਰਤਾ ਰਾਮੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਸਭਤੁ ਜਗੇ ॥

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਇ ਸੋ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥੧॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਉਪਮਾ ਦੇਖਹੁ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਜੋ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਵਿਚਿ ਕਲਿਜੁਗ ਅਗੇ ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕੀਆ ਮੇਰੈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਦੁਸਮਨ ਦੂਖ ਗਏ ਸਭਿ ਭਗੇ ॥੨॥੬॥੧੩॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੦੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਮਨ-ਹੇ ਮਨ !**ਰਮਤ**-ਵਿਆਪਕ, ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ।**ਸਤਿ**-ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ।**ਭਈਆ**-ਹੇ ਭਾਈ !**ਸਦ**-ਸਦਾ ।**ਰਵਿ ਰਹਿਆ**-ਵਿਆਪਕ ਹੈ । **ਸਰਬਗੇ**-ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ।੧। ਰਹਾਉ।
ਆਪੇ-ਆਪ ਹੀ ।**ਕਰਤਾ**-ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।**ਸਭਤੁ**-ਸਭ ਥਾਈਂ ।**ਜਗੇ**-ਜਗਤ ਵਿਚ ।**ਰਾਮ ਰਾਇ**-ਰਾਮ ਰਾਜਾ, ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ । **ਲਿਵ**-ਲਗਨ ।੧।
ਉਪਮਾ-ਵਡਿਆਈ ।**ਪਤਿ**-ਇੱਜਤ ।**ਕਲਿਜੁਗ**-ਵਿਕਾਰਾਂ ਭਰਿਆ ਜਗਤ ।**ਅਗੇ**-ਅੱਗ ਵਿਚ, ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ।**ਅੰਗੁ**-ਪੱਖ ।
ਮੇਰੈ ਰਾਮ ਰਾਇ-ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਨੇ ।**ਸਭਿ**-ਸਾਰੇ ।**ਗਏ ਭਗੇ**-ਭੱਜ ਗਏ, ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।੨।੬।੧੩।

ਸਥਾਈ				ਸਾਰੰਗ					ਸੂਲਤਾਲ
×		0		2		3		0	
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨ੍ੀ	–	ਪਨ੍ੀ	ਪਮ	ਰੇ
ਜ	**ਪਿ**	**ਮ**	**ਨ**	**ਸਿ**	**ਰੀ**	–	**ਰਾ–**	––	**ਮੁ**
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨ੍ੀ	ਪਮ	ਰੇ
ਜ	**ਪਿ**	**ਮ**	**ਨ**	**ਸਿ**	**ਰੀ**	–	**ਰਾ–**	––	**ਮੁ**
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ	–	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ
ਜ	**ਪਿ**	**ਮ**	**ਨ**	**ਸਿ**	**ਰੀ**	–	**ਰਾ–**	––	**ਮੁ**
ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	–
ਰਾ	–	**ਮ**	**ਰ–**	**ਮ–**	**ਤ**	**ਰਾ**	–	**ਮੁ**	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ੍ੀਪ	ਨ੍ੀ	ਨ੍ੀ	ਪਮ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਸ	**ਤਿ**	––	**ਸ**	**ਤਿ**	––	**ਰਾ**	–	**ਮੁ**	–
ਰੇ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	ਨ੍ੀ	ਪ	–	ਪ	–
ਬੋ	**ਲਹੁ**	**ਭਈ**	**ਆ**	**ਸ**	**ਦ**	**ਰਾ**	–	**ਮ**	–
ਪ	–	ਪ	ਪ	–	ਪ	ਸਾਂਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ
ਰਾ	–	**ਮੁ**	**ਰਾ**	–	**ਮੁ**	**ਰਵਿ**	**ਰਹਿਆ**	**ਸਰ**	**ਬਗੇ**
–	ਨ੍ੀਨ੍ੀ	ਨ੍ੀਨ੍ੀ	ਨ੍ੀਨ੍ੀ	ਪਨ੍ੀ	–	ਪਪ	ਪਪ	ਪਨ੍ੀ	ਮਪ
–	**ਰਵਿ**	**ਰਹਿਆ**	**ਸਰ**	**ਬਗੇ**	–	**ਰਵਿ**	**ਰਹਿਆ**	**ਸਰ**	**ਬਗੇ**

ਅੰਤਰਾ 1 ਸਾਰੰਗ ਮਹੇਸ਼ ਤਾਲ

×				2		3		
ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ
ਰਾ	–	**ਮੁ**	**ਆ**	–	**ਪੇ**	**ਆ**	–	**ਪਿ**
ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–
ਆ	–	**ਪੇ**	**ਸ**	**ਭੁ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਤਾ**	–
ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	–	ਸਾਂ
ਰਾ	–	**ਮ**	**ਆ**	–	**ਪੇ**	**ਆ**	–	**ਪਿ**
ਨ਼ੀ	–	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਆ	–	**ਪਿ**	**ਸ**	**ਭ**	**ਤੁ**	**ਜ**	**ਗੇ**	–

ਅੰਤਰਾ 1.1 ਸਾਰੰਗ ਜਗਪਾਲ ਤਾਲ

×					2		3		4	
ਮਮ	ਪ	–	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਜਿਸੁ	**ਆ**	–	**ਪਿ**	**ਕ੍ਰਿ**	**ਪਾ**	–	**ਕ**	**ਰੇ**	–	–
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	–ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	–ਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	–
ਮੇ–	**ਰਾ–**	**ਰਾ**	**–ਮ**	**ਰਾ**	**–ਮ**	**ਰਾ**	**–ਮ**	**ਰਾ–**	**ਇ**	–
ਰੇ	ਮਮ	ਪ	–ਪ	ਨ਼ੀ	–ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਸੋ	**ਜਨੁ**	**ਰਾ**	**–ਮ**	**ਨਾ**	**–ਮ**	**ਲਿ**	**ਵ**	**ਲਾ**	**ਗੇ**	–

ਅੰਤਰਾ 2 ਸਾਰੰਗ ਇਕਤਾਲ

×		0		2		0		3		4	
ਰੇਮਰੇਪ	ਮ,ਮ	-ਮ	ਪਨ਼ੀਮਪ	(ਸਾਂ)	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-
ਰਾ---	ਮ,ਨਾ	-ਮ	ਕੀ---	ਉਪ	ਮਾ	ਦੇ	ਖਹੁ	ਹਰਿ	ਸੰ-	ਤਹੁ	-
ਰੇਂ-ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਮਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	-
ਜੋ-ਭਗ	ਤ,ਜ	ਨਾਂ,ਕੀ	ਪਤਿ	ਰਾ	ਖੈ	ਵਿਚਿ	ਕਲਿ	ਜੁਗ	ਅ	ਗੇ	-

ਅੰਤਰਾ 2.1 ਸਾਰੰਗ ਤਿੰਨਤਾਲ

×				2				0				3			
ਮ	ਮ	ਮ	-	ਪ	ਪ	ਪ	-	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਨੀ
ਜ	ਨ	ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਕਾ	-	-	ਅੰ	ਗੁ	ਕੀ	ਆ	ਮੇ	-	ਰੈ
ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ਰਾ	-	-	ਮ	ਰਾ	-	ਇ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-
ਦੁ	ਸ	ਮ	ਨ	ਦੂ	-	ਖ	ਗ	ਏ	-	ਸ	ਭਿ	-	ਭ	ਗੇ	-
-	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	-	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਨ਼ੀ	ਪ	-
-	-	ਸ	ਭਿ	-	ਭ	ਗੇ	-	-	-	ਸ	ਭਿ	-	ਭ	ਗੇ	-

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬ ਪੜਤਾਲ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸੁਭ ਬਚਨ ਬੋਲਿ ਗੁਨ ਅਮੋਲ ॥ ਕਿੰਕਰੀ ਬਿਕਾਰ ॥

ਦੇਖੁ ਰੀ ਬੀਚਾਰ ॥ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਧਿਆਇ ਮਹਲੁ ਪਾਇ ॥

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰੰਗ ਕਰਤੀ ਮਹਾ ਕੇਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਸੁਪਨ ਰੀ ਸੰਸਾਰੁ ॥ ਮਿਥਨੀ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥

ਸਖੀ ਕਾਇ ਮੋਹਿ ਮੋਹਿਲੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਿਦੈ ਮੇਲ ॥੧॥

ਸਰਬ ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ॥ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਰੀ ਦਇਆਰੁ ॥

ਕਾਂਏਂ ਆਨ ਆਨ ਰੁਚੀਐ ॥ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸੰਗਿ ਖਚੀਐ ॥

ਜਉ ਸਾਧਸੰਗ ਪਾਏ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਿਆਏ ॥ ਅਬ ਰਹੇ ਜਮਹਿ ਮੇਲ ॥੨॥੧॥੧੩੦॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੨੯

ਪਦ ਅਰਥ

ਬੋਲਿ-ਉਚਾਰਿਆ ਕਰ ।**ਕਿੰਕਰੀ**-ਦਾਸੀ।**ਕਿੰਕਰੀ ਬਿਕਾਰ**-ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦਾਸੀ!**ਰੀ**-ਹੇ ।**ਜੀਵ**-ਇਸਤ੍ਰੀ!**ਮਹਲੁ**-ਪ੍ਰਭੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ।**ਸੰਗਿ**—ਨਾਲ ।**ਰੰਗ ਕਰਤੀ**—ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ।**ਕੇਲ**-ਆਨੰਦ ।੧।ਰਹਾਉ।
ਸਖੀ-ਹੇ ਸਖੀ! **ਕਾਇ**-ਕਿਉਂ? **ਮੋਹਿ**-ਮੋਹ ਵਿਚ । **ਮੋਹਿਲੀ**-ਮੋਹ ਵਿਚ ਫਸੀ ਹੈਂ। **ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ**-ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ । **ਰਿਦੈ**-ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ।੧।
ਦਇਆਰੁ-ਦਇਆਲ ।**ਕਾਂਏਂ**-ਕਿਉਂ? **ਆਨ ਆਨ**-ਹੋਰ ਹੋਰ (ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ) । **ਰੁਚੀਐ**-ਪ੍ਰੀਤ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ।**ਸੰਗਿ**-ਨਾਲ । **ਖਚੀਐ**-ਮਸਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।**ਜਉ**-ਜਦੋਂ ।**ਰਹੇ**-ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।**ਜਮਹਿ ਮੇਲ**-ਜਮਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ।੨।੧।੧੩੦।

ਸਥਾਈ							ਸਾਰੰਗ						ਫਰੋਦਸਤ
×		0		2		3		4			5		
ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	–	ਨ̱ੀ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਪ
ਸੁ	**ਭ**	**ਬ**	**ਚ–**	**ਨ–**	**ਬੋ**	–	**ਲ**	**ਗੁ–**	**ਨ–**	**ਅ–**	**ਮੋ**	–	**ਲ**
ਰੇਮ	ਪਨ̱ੀ	ਮਪ	ਮ	–	ਰੇ	ਰੇ	ਮ	ਪਨ̱ੀ	ਪਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਕਿੰ–	––	**ਕ–**	**ਰੀ**	–	**ਬਿ**	**ਕਾ**	–	––	––	**ਰ**	–	–	–
ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀਮ	–ਪ	ਸਾਂਨੀ	–	–	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਨੀ	ਸਾਂ	–ਸਾਂ	ਪ	ਨੀ
ਦੇ–	––	**ਖੁ–**	**ਰੀ**	–	**ਬੀ**	**ਚਾ**	–	––	––	**ਰ**	–	**ਗੁ**	**ਰ**
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਮਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨ̱ੀ	–	ਪ	ਮ
ਸ	**ਬ**	**ਦੁ**	**ਧਿਆ**	–	**ਇ**	–	**ਮ–**	**ਹ**	**ਲੁ**	**ਪਾ**	–	**ਇ**	–
ਰੇਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ̱ੀ	–	ਪ	–
ਹਰਿ	**ਸੰ**	**ਗਿ**	**ਰੰਗ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਤੀ–**	––	**ਮ**	**ਹਾ**	**ਕੇ**	–	**ਲ**	–

---

*__ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਕਰੇ ਸਦ ਕੇਲਾ__ ॥ (੪੮੫)

*__ਧਿਆਇ ਧਿਆਇ ਜੀਵਹਿ__ ਜਨ ਤੇਰੇ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਮਾਣੋ ਜੀਉ ॥ (੧੦੭)

*ਭੂਲਾ ਮਨੁ ਸਮਝੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ **ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਏ** ॥ (੫੬੧)

*ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਧਿਆਇ **ਮਹਲੁ ਪਾਇ** ॥ (੧੨੨੯)

*ਜੋ **ਇਛਹਿ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ** ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਲਗੈ ਧਿਆਨੁ ॥ (੧੩੧੩)

ਅੰਤਰਾ 1						ਸਾਰੰਗ						ਜੈਤਾਲ
×					2				3		4	
ਮ	ਪ	ਪ	ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਸੁ	ਪ	ਨ	ਰੀ-	--	ਸੰ-	--	ਸਾ	–	–	ਰੁ	–	–
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	–	ਪ
ਮਿ-	ਥ-	--	ਨੀ	--	ਬਿ	ਸ	ਥਾ-	--	--	ਰੁ	–	–
ਮ	ਪ	–	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਸ	ਖੀ	–	ਕਾ	ਇ	ਮੋ-	ਹਿ	ਮੋ-	--	ਹਿ	ਲੀ	–	–
ਸਾਂ	-ਸਾਂ	-ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀਪ	ਮ	–	ਰੇਮ	ਪਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	–
ਪ੍ਰਿਅ	-ਪ੍ਰੀ	-ਤਿ	ਰਿਦੈ	--	–	–	ਮੇ-	--	--	ਲ-	–	–
–	ਰੇਮ	ਪਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	–	–	ਰੇਮ	ਪਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂ
–	ਮੇ-	--	--	ਲ-	–	–	–	ਮੇ-	--	--	ਲ-	–

ਅੰਤਰਾ 2 (ਪ੍ਰਵੇਸ਼)							ਸਾਰੰਗ						ਫਰੋਦਸਤ
×													
ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	–	ਨੀ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ	–
ਸੁ	ਭ	ਬ	ਚ-	ਨ-	ਬੋ	–	ਲ	ਗੁ-	ਨ-	ਅ-	ਮੋ	ਲ	–
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ	–	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ
ਗੁ-	ਨ-	ਅ-	ਮੋ	ਲ	–	ਗੁ-	ਨ-	ਅ-	ਮੋ-	ਲ	ਸ	ਰ	ਬ

ਅੰਤਰਾ 2							ਸਾਰੰਗ		ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਸਾਂ	–	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	–	(ਸਾਂ)
ਰੀ	**–**	**ਪ੍ਰੀ–**	**–**	**ਤਿ**	**ਪਿਆ**	**ਰੁ**	**ਪ੍ਰਭੁ**	**–**	**ਸ**
ਨ਼ੀ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਮਪ	ਨੀ
ਦਾ	**ਰੀ**	**ਦਇ**	**–**	**ਆ**	**–**	**ਰੁ**	**–**	**ਦਇ**	**–**
ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਆ	**–**	**ਰੁ**	**–**	**ਦਇ**	**–**	**ਆ**	**–**	**ਰੁ**	**–**

ਅੰਤਰਾ 2.1						ਸਾਰੰਗ					ਇਕਤਾਲ (ਦ੍ਰੁਤ
×		0		2		0		3		4	
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਕਾਂ–	**ਏਂ–**	**––**	**ਆ**	**–**	**ਨ**	**ਆ–**	**–**	**ਨ**	**ਰੁ–**	**ਚੀ**	**ਐ**
ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਹ	**ਰਿ**	**–**	**ਸੰ**	**–**	**ਗਿ**	**ਸੰ–**	**–**	**ਗਿ**	**ਖ–**	**ਚੀ**	**ਐ**
ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	–	ਪ
ਜਉ	**––**	**––**	**ਸਾ–**	**––**	**ਧ–**	**ਸੰ**	**–**	**ਗ**	**ਪਾ**	**–**	**ਏ**
ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ
ਕ	**ਹੁ**	**ਨਾ**	**–**	**ਨ**	**ਕ**	**ਹ–**	**ਰਿ**	**–**	**ਧਿਆ**	**–**	**ਏ**
ਪ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–	ਪ
ਅ	**ਬ**	**–**	**ਰ–**	**–**	**ਹੇ**	**ਜ**	**ਮਹਿ**	**––**	**ਮੇ**	**–**	**ਲ**
ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਜ	**ਮਹਿ**	**––**	**ਮੇ**	**–**	**ਲ**	**ਜ**	**ਮਹਿ**	**––**	**ਮੇ**	**–**	**ਲ**

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਕੰਚਨਾ ਬਹੁ ਦਤ ਕਰਾ ॥ ਭੂਮਿ ਦਾਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰਾ ॥
ਮਨ ਅਨਿਕ ਸੋਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤ ॥ ਨਾਹੀ ਰੇ ਨਾਮ ਤੁਲਿ ਮਨ ਚਰਨ ਕਮਲ ਲਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਚਾਰਿ ਬੇਦ ਜਿਹਵ ਭਨੇ ॥ ਦਸ ਅਸਟ ਖਸਟ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨੇ ॥
ਨਹੀ ਤੁਲਿ ਗੋਬਿਦ ਨਾਮ ਧੁਨੇ ॥ਮਨ ਚਰਨ ਕਮਲ ਲਾਗੇ ॥੧॥
ਬਰਤ ਸੰਧਿ ਸੋਚ ਚਾਰ ॥ ਕ੍ਰਿਆ ਕੁੰਟਿ ਨਿਰਾਹਾਰ ॥
ਅਪਰਸ ਕਰਤ ਪਾਕਸਾਰ ॥ ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ ॥
ਧੂਪ ਦੀਪ ਕਰਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਤੁਲਿ ਨ ਲਾਗੇ ॥ ਰਾਮ ਦਇਆਰ ਸੁਨਿ ਦੀਨ ਬੇਨਤੀ ॥
ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਨੈਨ ਪੇਖਉ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਮਿਸਟ ਲਾਗੇ ॥੨॥੨॥੧੩੧॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੨੯

ਪਦ ਅਰਥ

ਕੰਚਨਾ-ਸੋਨਾ।**ਦਤ ਕਰਾ**-ਦਾਨ ਕੀਤਾ।**ਭੂਮਿ**-ਮੀਨ, ਭੁਇ।**ਅਰਪਿ**-ਅਰਪ ਕੇ, ਮਣਸ ਕੇ।**ਧਰਾ**-ਧਰ ਦਿੱਤੀ,ਦੇ ਦਿੱਤੀ।**ਸ਼ੋਚ**-ਸੁੱਚ **ਖਰਤ**-ਕਰਦਾ।
ਰੇ ਮਨ-ਹੇ ਮਨ! **ਥੁਲਿ**-ਬਰਾਬਰ ।**ਲ਼ਾਗੇ**-ਲਾਗਿ, ਲੱਗਾ ਰਹੁ ।੧।ਰਹਾਉ।
ਜਿਹਵ ਭਨੇ-ਜੀਭ ਨਾਲ ਉਚਾਰਦਾ ਹੈ।**ਦਸ ਅਸਟ**-ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣ।**ਖਸਟ**-ਛੇ ਸਾਸਤ੍ਰ।**ਸ੍ਰਵਨ**-ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ।**ਨਾਮ ਧੁਨੇ**-ਨਾਮ ਦੀ ਧੁਨਿ ।੧।
ਸੰਧਿ-ਸੰਧਿਆ।**ਸੋਚ ਚਾਰ**-ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ (ਸਰੀਰਕ)।**ਕ੍ਰਿਆ ਕੁੰਟਿ**-ਚਾਰ ਕੁੰਟਾਂ ਵਿਚ ਭੌਣਾ।**ਨਿਰਾਹਾਰ**- ਨਿਰ ਆਹਾਰ, ਭੁੱਖੇ ਰਹਿ ਕੇ।**ਪਾਕਸਾਰ**- ਰਸੋਈ ।**ਅਪਰਸ**-ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾਹ ਛੂਹਣਾ। **ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ**-ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਚੱਕਰ ਦੇਣਾ। **ਨ ਲਾਗੇ**-ਨਹੀਂ ਅੱਪੜਦੇ । **ਰਾਮ ਦਇਆਰ**-ਹੇ ਦਇਆਲ ਹਰੀ! **ਦੀਨ ਬੇਨਤੀ**-ਗਰੀਬ ਦੀ ਬੇਨਤੀ । **ਪੇਖਉ**-ਪੇਖਉਂ, ਮੈਂ ਵੇਖਾਂ । **ਮਿਸਟ**-ਮਿੱਠਾ ।੨।੨।੧੩੧।

ਸਥਾਈ						ਸਾਰੰਗ							ਰੂਪਕ
×			1		2		×			1		2	
ਪ਼ਨ਼ੀ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਨ਼ੀ	ਸਾ
ਕੰ-	**--**	**ਚ-**	**ਨਾ**	**-**	**ਬ-**	**ਹੁ-**	**ਦ**	**ਤ**	**ਕ**	**ਰਾ**	**-**	**-**	**-**
ਸਾਰੇ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਨੀ	ਸਾਂਪ	ਨ਼ੀਮ	ਪਮ	ਰੇਸਾ
ਭੂ-	**--**	**-ਮਿ**	**ਦਾ-**	**--**	**ਨੁ**	**-**	**ਅਰ**	**ਪਿ-**	**-ਧ**	**ਰਾ-**	**--**	**--**	**--**
ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇ	ਮਮ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਪ	-	-
ਮਨ	**ਅ**	**ਨਿਕ**	**ਸੋ**	**-**	**ਚ**	**ਪ**	**ਵਿ**	**ਤ੍ਰ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਤ**	**-**	**-**
ਰੇਮ	ਰੇਨ਼ੀ	ਪਮ	ਰੇ	-	ਰੇ	-	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ
ਨਾ-	**--**	**--**	**ਹੀ**	**-**	**ਰੇ**	**-**	**ਨਾ-**	**--**	**ਮ-**	**ਤੁ**	**ਲਿ**	**ਮ**	**ਨ**
ਮ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਚ	ਰ	ਨ	ਕ	ਮ	ਲ	-	ਲਾ	-	-	ਗੇ	-	-	-

ਅੰਤਰਾ 1					ਸਾਰੰਗ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	-ਸਾਂ	-
ਚਾ	**ਰਿ**	**ਬੇ**	**-**	**ਦ**	**ਜਿ**	**ਹਵ**	**ਭ**	**-ਨੇ**	**-**
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਦ	**ਸ**	**ਅਸ**	**ਟ,ਖ**	**ਸਟ**	**ਸ੍ਰਵ**	**ਨ,ਸੁ**	**ਨੇ**	**-**	**-**
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਮ	ਰੇ
ਨਾ-	**ਹੀ-**	**ਤੁ-**	**ਲਿ,ਗੋ**	**ਬਿੰਦ**	**ਨਾ**	**ਮ,ਧੁ**	**ਨੇ**	**-**	**-**
ਸਾ	ਰੇ	ਮਮ	ਪਪ	ਪਪ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ
ਮ	**ਨ**	**ਚਰ**	**ਨ,ਕ**	**ਮਲ**	**ਲਾ-**	**--**	**ਗੇ-**	**--**	**--**

ਅੰਤਰਾ 2					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		੦		੨		੦		੩		੪	
ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ
ਬ	**ਰ**	**ਤ**	**ਸੰ**	**–**	**ਧਿ**	**ਸੋ**	**–**	**ਚ**	**ਚਾ**	**–**	**ਰ**
ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਮ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	–	ਪ
ਕ੍ਰਿ	**ਆ**	**–**	**ਕੁੰ**	**–**	**ਟਿ**	**ਨਿ**	**ਰਾ**	**–**	**ਹਾ**	**–**	**ਰ**
ਰੇਰੇ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ
ਅਪ	**ਰ**	**ਸ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਤ**	**ਪਾ–**	**––**	**ਕ–**	**ਸਾ**	**–**	**ਰ**
ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ
ਨਿ	**ਵ**	**ਲੀ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਮ**	**ਬਹੁ**	**ਬਿ–**	**ਸ**	**ਥਾ**	**–**	**ਰ**
ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	–	ਪ
ਨਿ	**ਵ**	**ਲੀ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਮ**	**ਬਹੁ**	**ਬਿ**	**ਸ**	**ਥਾ**	**–**	**ਰ**
ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	–ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਮੰਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ
ਧੂ	**ਪ,ਦੀ**	**–ਪ**	**ਕਰ**	**ਤੇ**	**ਹਰਿ**	**ਨਾ**	**ਮ,ਤੁ**	**ਲਿ,ਨ**	**ਲਾ–**	**ਗੇ**	**ਹਰਿ**

ਅੰਤਰਾ 2						ਸਾਰੰਗ									ਇਕਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਰਾ	-	ਮ	ਦਇ	ਆ	ਰ	ਸੁ	ਨਿ	ਦੀ	-	ਨ	ਬੇ	-	ਨ	ਤੀ	-
ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	-
ਦੇ	ਹੁ	-	ਦ	ਰ	ਸੁ	-	-	ਨੈ	-	-	ਨ	ਪੇ	-	ਖਉ	-
ਮਮ	ਮ	ਮ	ਮ	ਪ	-	-	ਪ	-	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	-	-	ਪ
ਜਨ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਨਾ	-	-	ਮ	-	ਮਿਸ	ਟ	-	ਲਾ	-	-	ਗੇ
-	ਮਮ	ਮ	-	ਰੇ	-	-	ਰੇ	-	ਮਮ	ਰੇ	-	ਨ਼ੀ	-	-	ਸਾ
-	ਮਿਸ	ਟ	-	ਲਾ	-	-	ਗੇ	-	ਮਿਸ	ਟ	-	ਲਾ	-	-	ਗੇ

---

*ਜਿਸੁ ਰਾਖੈ ਆਪਿ **ਰਾਮੁ ਦਇਆਰਾ** ॥ ਤਿਸੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ਕੋ ਪਹੁਚਨਹਾਰਾ ॥੧॥ (੧੭੬)
*ਕਰਤਾਰ ਕਰੁਣਾ ਮੈ **ਦੀਨੁ ਬੇਨਤੀ ਕਰੈ** ॥ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੀ ਕਿਰਪਾ ਤਰੈ ॥੬॥ (੨੬੭)
*ਸੁਣਿ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥ ਸਾਧ **ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ** ਸਦਾ ਰਸਾਲਾ ॥ (੭੪੩)
*ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸੁਣਿ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ਰਾਮ ਰਾਜੇ ॥ ਹਉ **ਮਾਗਉ ਸਰਣਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੀ** ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥ (੪੪੯)
***ਮਿਸਟ ਬਚਨ ਬੇਨਤੀ ਕਰਉ** ਦੀਨ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥ ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਸਰਣੀ ਪਰਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥ (੭੪੫)
*ਤੇਰਿਆ ਭਗਤਾ ਭੁਖ ਸਦ ਤੇਰੀਆ ॥ ਹਰਿ ਲੋਚਾ ਪੂਰਨ ਮੇਰੀਆ ॥
ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਸੁਖਦਾਤਿਆ ਮੈ ਗਲ ਵਿਚਿ ਲੈਹੁ ਮਿਲਾਇ ਜੀਉ ॥ (੭੪)
*ਸਗਲ ਗੁਣਾ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਇਕ ਦੀਨਾ ॥
ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ **ਜੀਅੜਾ ਬਲਿ ਬਲਿ ਕੀਨਾ** ॥ (੧੧੧੭)
*ਜੇ ਤੂ ਤੁਠਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ **ਨਾ ਦੂਜਾ ਵੇਖਾਲਿ** ॥ ਏਹਾ ਪਾਈ ਮੂ ਦਾਤੜੀ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਰਖਾ ਸਮਾਲਿ ॥੩॥
ਪਾਵ ਜੁਲਾਈ ਪੰਧ ਤਉ **ਨੈਣੀ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਲਿ** ॥ ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣੀ ਕਹਾਣੀਆ **ਜੇ ਗੁਰੁ ਥੀਵੈ ਕਿਰਪਾਲਿ** ॥੪॥ (੭੬੧)

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਾਪਿ ਰਮਤ ਰਾਮ ਸਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਸੰਤਨ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਤਿਆਗੇ
ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਲਬਧਿ ਅਪਨੀ ਪਾਈ ॥੧॥
ਬਿਨਸੇ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਅੰਧ ਟੂਟੇ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧ
ਪੂਰਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਠਾਕੁਰ ਨਹ ਕੋਊ ਬੈਰਾਈ ॥
ਸੁਆਮੀ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਖ ਗਏ
ਸੰਤਨ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗਿ ਨਾਨਕ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥੨॥੩॥੧੩੨॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੨੯

ਪਦ ਅਰਥ

ਜਾਪਿ-ਜਪਿਆ ਕਰ ।**ਰਮਤ**-ਜਪਦਿਆਂ ।**ਸਹਾਈ**-ਮਦਦਗਾਰ ।੧। ਰਹਾਉ।
ਕੈ ਚਰਨ-ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ।**ਤਿਆਗੇ**-ਤਿਆਗਿ, ਤਿਆਗ ਕੇ ।**ਲਬਧਿ**-ਜਿਸ ਵਸਤੂ f ਲੱਭਦੇ ਸਾਂ ।੧।
ਅੰਧ-ਅੰਨ੍ਹੇ (ਕਰਨ ਵਾਲੇ) ।**ਬੰਧ**-ਬੰਧਨ, ਫਾਹੀਆਂ ।**ਪੂਰਨ**-ਵਿਆਪਕ ।**ਸਰਬਤ੍ਰ**-ਸਭਨੀਂ ਥਾਈਂ ।**ਬੈਰਾਈ**-ਵੈਰੀ ।**ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ**-ਦਇਆਵਾਨ ।
ਦੋਖ-ਪਾਪ ।**ਲਾਗਿ**-ਲੱਗ ਕੇ ।**ਗਾਈ**-ਗਾਂਦੀ ਹੈ ।੨।

ਸਥਾਈ					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	–	ਮਰੇ	ਮ	–	ਰੇਸਾ	ਰੇ	–	ਰੇ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ
ਰਾ	–	ਮ–	ਰਾ	–	ਮ–	ਰਾ	–	ਮ	ਜਾ	–	ਪਿ
ਪ਼ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂਪ	ਨ਼ੀਪ
ਰ–	ਮ–	ਤ–	ਰਾ	ਮ	ਸ	ਹਾ–	––	––	ਈ–	––	––

ਅੰਤਰਾ 1					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ (ਦਰੁਤ)
×		0		2		0		3		4	
ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਸੰ	–	ਤ	ਨ	ਕੈ	–	ਚ	ਰ	ਨ	ਲਾ	–	ਗੇ
ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ
ਕਾ–	–	ਮ	ਕਉ	–	ਧ	ਲੋ	–	ਭ	ਤਿਆ	–	ਗੇ
ਪ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਗੁ	ਰ	ਗੋ	ਪਾ	–	ਲ	ਭਏ	–	ਕ੍ਰਿ	ਪਾ	–	ਲ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਰੇ	ਸਾ
ਲ	ਬ	ਧਿ	ਅ	ਪ	ਨੀ	ਪਾ–	––	––	ਈ–	––	–

ਅੰਤਰਾ 2							ਸਾਰੰਗ					ਰੂਪਕ	
×			1		2		×			1		2	
ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਬਿ-	ਨ-	–	ਸੇ-	--	--	--	ਭ੍ਰ	ਮ	ਮੋਹ	ਅੰ	–	ਧ	–
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	–	ਮੰਰੇਂ	ਮੰ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਟੂ-	--	--	ਟੇ	–	ਮਾ	–	ਇਆ	–	ਕੇ	ਬੰ	–	ਧ	–
ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਪੂ	ਰਨ	ਸਰ	ਬ	ਡੂ	ਠਾ	ਕੁਰ	ਨਹ	ਕੋਊ	ਬੈ	ਰਾ	–	ਈ	–

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ(ਦਰੁਤ)	
×				2				0				3			
ਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਮੰ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਸੁਆ	ਮੀ	ਸੁ	ਪ੍ਰ	ਸੰ	ਨ	ਭ	ਏ	ਜ	ਨਮ	ਮਰ	ਮ	ਦੋ	ਖ	ਗ	ਏ
ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਮ	ਪਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	–
ਸੰ	ਤ	ਨ	ਕੈ	ਚਰ	ਨ	ਲਾ	ਗਿ	ਨਾ	ਨਕ	ਗੁ-	ਨ-	ਗਾ-	--	ਈ	–

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਮੁਖਹੁ ਬੋਲਿ

ਹਰਿ ਹਰੇ ਮਨਿ ਧਾਰੇ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਨ ਭਗਤਿ ਕਰਨ ਅਨਿਕ ਪਾਤਿਕ ਪੁਨਹਚਰਨ ॥

ਸਰਨ ਪਰਨ ਸਾਧੂ ਆਨ ਬਾਨਿ ਬਿਸਾਰੇ ॥੧॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨੀਤ ਨੀਤਿ ਪਾਵਨਾ ਮਹਿ ਮਹਾ ਪੁਨੀਤ ॥

ਸੇਵਕ ਭੈ ਦੂਰਿ ਕਰ ਕਲਿਮਲ ਦੋਖ ਜਾਰੇ ॥

ਕਹਤ ਮੁਕਤ ਸੁਨਤ ਮੁਕਤ ਰਹਤ ਜਨਮ ਰਹਤੇ ॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਸਾਰ ਭੂਤ ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥੨॥੪॥੧੩੩॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੩੦

ਪਦ ਅਰਥ

ਮੁਖਹੁ-ਮੂੰਹ ਤੋਂ ।**ਬੋਲਿ**-ਉਚਾਰਿਆ ਕਰ ।**ਮਨਿ**-ਮਨ ਵਿਚ । **ਧਾਰੇ**-ਧਾਰਿ, ਵਸਾਈ ਰੱਖ ।੧।ਰਹਾਉ।

ਸ੍ਰਵਨ-ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ।**ਪਾਤਿਕ**-ਪਾਪ ।**ਪੁਨਹਚਰਨ**-(ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਨਿਵਿਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ) ਪਛਤਾਵੇ ਦੇ ਕਰਮ ।**ਸਾਧੂ**-ਗੁਰੂ । **ਆਨ**-ਹੋਰ ਹੋਰ । **ਬਾਨਿ**-ਆਦਤ ।੧।

ਨੀਤਿ ਨੀਤਿ-ਸਦਾ ਸਦਾ ।**ਪਾਵਨ**-ਪਵਿੱਤਰ ।**ਭੈ**-ਡਰ 'ਭਉ' ਦਾ ਬਹੁ ਵਚਨ।**ਕਲਿਮਲ**-ਪਾਪ ।**ਦੋਖ**-ਪਾਪ ।**ਜਾਰੇ**-ਸਾੜ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ।**ਮੁਕਤ**-ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ।**ਰਹਤ**-ਸੁਚੱਜੀ ਜੀਵਨ-ਮਰਯਾਦਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ।**ਰਹਤੇ**-ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।**ਸਾਰ ਭੂਤ**-ਸਭ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪਦਾਰਥ ।**ਤਤੁ**-ਅਸਲੀਅਤ ।**੨।੪।੧੩੩।**

ਸਥਾਈ **ਸਾਰੰਗ** **ਸੂਲਤਾਲ**

×		0		2		3		0	
ਰੇ	ਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਸਾ
ਹ	ਰਿ	––	ਹ–	ਰੇ	–	–	ਹ	–	ਰਿ
ਪ਼	ਨ਼ੀ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸ	ਰੇ	–	–	–	–	ਰੇ
ਮੁ	–	ਖਹੁ	––	ਬੋ	–	–	–	–	ਲਿ
ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	–	–	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
ਹ	ਰਿ	–	ਹ	ਰੇ	–	–	ਮ–	––	ਨਿ
ਪਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਸਾਰੇ	ਸਾ	–	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	–
ਧਾ–	––	––	––	ਰੇ–	–	–	––	––	–

ਅੰਤਰਾ 1 **ਸਾਰੰਗ** **ਇਕਤਾਲ**

×		0		2		0		3		4	
ਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਸ੍ਰ	ਵ	ਨ	ਸੁ	ਨ	ਨ	ਭ	ਗ	ਤਿ	ਕ	ਰ	ਨ
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਅ	ਨਿ	ਕ	ਪਾ	ਤਿ	ਕ	ਪੁ	ਨਹ	–	ਚ	ਰ	ਨ
ਪਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨ਼ੀਪ	ਨੀਸਾਂ	–	–
ਸ–	ਰ	ਨ	ਪ–	ਰ	ਨ	ਸਾ–	––	––	ਰੇ–	–	–
ਪਨੀ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾ
ਅ–	–	ਨ	ਬਾ–	ਨਿ	ਬਿ	ਸਾ–	––	––	ਰੇ–	––	–

ਅੰਤਰਾ 2									ਸਾਰੰਗ										ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			0		
ਮ	-	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਹ	-	ਰਿ	-	ਚ	ਰ	-	ਨ-	-	-	ਪ੍ਰੀ	-	-	ਤਿ	ਨੀ-	--	ਤ	ਨੀ	-	ਤਿ
ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	-	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਪਾ	-	-	ਵ	ਨਾ	-	-	ਮਹਿ	-	-	ਮ	ਹਾ	-	ਪੁ	ਨੀ-	--	-	ਤ	-	-
ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਸੇ	ਵ	ਕ	ਭੈ	ਦੂ-	--	ਰਿ	ਕ	ਰ	ਨ	ਕ	ਲਿ	ਮ	ਲ	ਦੋ	-	ਖ	ਜਾ	-	ਰੇ

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਕ-	--	ਹ	ਤ	ਮੁ	ਕ	ਤ	-	ਸੁ-	--	ਨ	ਤ	ਮੁ	ਕ	ਤ	-
ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਨੀ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ	-	-	-
ਰ	ਹ	-	ਤ	ਜ	ਨ	ਮ	-	ਰ	-	ਹ-	--	ਤੇ	-	-	-
ਮ	-	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਰਾ	-	-	ਮ	ਰਾ	-	-	ਮ	ਸਾ	-	-	ਰ	ਭੂ	-	ਤ	-
ਰੇਂ	-	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	-
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਤ	-	ਤੁ	ਬਿ	ਚਾ	-	--	--	ਰੇ	-	-	-

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫

ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਮਾਗੁ ਸੰਤ ਤਿਆਗਿ ਸਗਲ ਕਾਮੀ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਗੁਨ ਗੋੁਬਿੰਦ ਸਦਾ ਗਾਇ ॥

ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਰੇਨ ਬਾਂਛੁ ਦੈਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥

ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਆਨਦਾ ਆਨੰਦ ਨਾਮ

ਜਮ ਕੀ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਤ੍ਰਾਸ ਸਿਮਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥

ਏਕ ਸਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਚਰਨ ਸੰਸਾਰ ਸਗਲ ਤਾਪ ਹਰਨ ॥

ਨਾਵ ਰੂਪ ਸਾਧਸੰਗ ਨਾਨਕ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥੨॥੫॥੧੩੪॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੩੦

ਪਦ ਅਰਥ

ਮਾਗੁ-ਮੰਗਦਾ ਰਹੁ ।**ਕਾਮੀ**-ਕੰਮ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਲਾਇ-ਲਾ ਕੇ ।**ਗੋੁਬਿੰਦ**-ਅਸਲ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ 'ਗੋਬਿੰਦ' । ਇਥੇ 'ਗੁਬਿੰਦ' ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ} ।**ਗਾਇ**-ਗਾਇਆ ਕਰ ।**ਰੇਨ**-ਚਰਨ-ਧੂੜ ।**ਬਾਂਛੁ**-ਲੋੜਦਾ ਰਹੁ ।

ਦੈਨਹਾਰ-ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ।੧।

ਸਰਬ-ਸਾਰੇ ।**ਕੁਸਲ**-ਸੁਖ ।**ਬਿਸ੍ਰਾਮ**-ਟਿਕਾਣਾ, ਸੋਮਾ ।**ਤ੍ਰਾਸ**-ਡਰ।**ਅੰਤਰਜਾਮੀ**-ਹਰੇਕ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ।**ਤਾਪ ਹਰਨ**-ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।**ਨਾਵ**-ਬੇੜੀ । **ਨਾਵ ਰੂਪ**-ਬੇੜੀ ਵਰਗਾ ਹੈ ।**ਪਾਰਗਰਾਮੀ**-ਪਾਰ ਲੰਘਾਣ ਵਾਲਾ ।੨।੫।੧੩੪।

ਸਥਾਈ								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
												–	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨੀ
												–	ਨਾ-	--	--
ਸਾਂ	–	–	–	–	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	–	ਪ	–	ਪ	–	ਮ	ਰੇ	ਰੇ
ਮ	–	–	–	–	ਭ	ਗ	ਤਿ	–	ਮਾ	–	ਗ	–	ਸੰ	–	ਤ
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–			
ਤਿਆ	–	ਗਿ	ਸ	ਗ	ਲ	ਕਾ	–	–	–	ਮੀ	–	–			

ਅੰਤਰਾ 1									ਸਾਰੰਗ										ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			5		
ਮ	–	–	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	–	ਨੀ	–	–	ਸਾ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–
ਪ੍ਰੀ	–	–	ਤਿ	ਲਾ	–	–	ਇ	–	–	ਹ	ਰਿ	–	ਧਿ	ਆ-	--	--	ਇ	–	–
ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮ	ਪਨੀ	–	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	–
ਪ੍ਰੀ	–	–	ਤਿ	ਲਾ	–	–	ਇ-	–	–	ਹ	ਰਿ	–	ਧਿ	ਆ-	--	--	ਇ	–	–
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	–	–	ਮਂਰੇਂ	–	–	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	–	–	ਸਾਂ	–	–
ਗੁ	ਨ	ਗੋ-	--	ਬਿੰ-	–	–	ਦ-	–	–	ਸ	ਦਾ	–	–	ਗਾ	–	–	ਇ	–	–
ਨੀ	–	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–	ਪ	ਮ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਸਂ	ਨੀ	–
ਹ	–	ਰਿ	–	ਜ	ਨ	–	ਕੀ	--	--	ਰੇ	–	–	ਨ	ਬਾਂ-	--	--	--	ਛੁ	–
ਪ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	–	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	–	–	–	–	–
ਦੈ	–	–	ਨ	ਹਾ	–	–	ਰ	–	–	ਸੁਆ	--	–	--	ਮੀ	–	–	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2							ਸਾਰੰਗ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਰੇ	ਮ	–	ਪ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਮ	ਮ	–	ਪ	–	–	–
ਸ	ਰ	–	ਬ	–	–	–	ਕੁ	ਸ	–	ਲ	–	–	–
ਪ	ਮ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਰੇ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	–	ਸਾ	–	–	–
ਸੁ	ਖ	–	–	–	–	ਬਿ	ਸ੍ਵਾ	–	–	ਮ	–	–	–
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ
ਆ	–	–	ਨ	–	–	–	ਦਾ	–	–	–	–	–	–
ਨੀ	–	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਰੇਂ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਆ	–	–	ਨੰ	–	ਦ	–	ਨਾ	–	–	ਮ	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.1			ਸਾਰੰਗ			ਰੂਪਕ
×			1		2	
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ
ਜ–	ਮ–	––	ਕੀ	–	ਕ	ਛੂ
ਰੇਂਮਂ	ਪਂਮਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–
ਨਾ–	––	ਹਿ	ਤ੍ਰਾ	–	ਸ	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ
ਸਿ	ਮ	ਰਿ	ਅੰ	–	ਤ	ਰ
ਰੇ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਸਾ
ਜਾ	–	–	ਮੀ	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.2					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ
ਏ	-	**ਕ**	**ਸ**	**ਰ**	**ਨ**	**ਗੋ**	**ਬਿੰ**	**ਦ**	**ਚ-**	**ਰ-**	**ਨ-**
ਰੇਂ	-ਰੇਂ	-ਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਮਂ	ਪਂਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਸੰ	**-ਸਾ**	**-ਰ**	**ਸ-**	**ਗ**	**ਲ**	**ਤਾ-**	--	**ਪ**	**ਹ-**	**ਰ**	**ਨ**
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ
ਨਾ	-	**ਵ**	**ਰੂ**	-	**ਪ**	**ਸਾ**	-	**ਧ**	**ਸੰ-**	**ਗ-**	—
ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਪ	ਮ	ਪ
ਨਾ	ਨ	**ਕ**	**ਪਾ**	**ਰ**	**ਗ**	**ਰਾ**	-	**ਮੀ**	**ਪਾ**	**ਰ**	**ਗ**
ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨੀ
ਰਾ	-	**ਮੀ**	**ਪਾ**	**ਰ**	**ਗ**	**ਰਾ**	-	**ਮੀ**	**ਨਾ-**	--	--

*ਏਕਮ ਏਕੰਕਾਰੁ ਪ੍ਰਭੁ** ਕਰਉ ਬੰਦਨਾ ਧਿਆਇ ॥ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨਿ ਪਰਉ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
ਤਾ ਕੀ ਆਸ ਕਲਿਆਣ ਸੁਖ ਜਾ ਤੇ ਸਭੁ ਕਛੁ ਹੋਇ ॥ ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਦਹ ਦਿਸਿ ਭ੍ਰਮਿਓ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ (੨੯੬)
*ਆਪੁ ਤਜਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਹੁ** ਸਰਨਿ ਪਰਹੁ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥ ਦੂਖ ਹਰੈ ਭਵਜਲੁ ਤਰੈ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥ (੨੯੮)
*ਆਨ ਉਪਾਵ ਸਗਰ ਕੀਏ ਨਹਿ ਦੂਖ ਸਾਕਹਿ ਲਾਹਿ ॥ **ਭਜੁ ਸਰਨਿ ਸਾਧੂ** ਨਾਨਕਾ ਮਿਲੁ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦਹਿ ਗਾਹਿ ॥ (੧੨੭੨)
*ਸੰਤਨ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦਾਤਾ ਬੀਆ ॥ ਜੋ ਜੋ ਸਰਣਿ ਪਰੈ ਸਾਧੂ ਕੀ **ਸੋ ਪਾਰਗਰਾਮੀ** ਕੀਆ ॥ (੬੧੦)
*ਜਿਸ ਕਉ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਆਮੀ** ॥ ਸੋ ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥੩॥ (੧੦੦੫)
*ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਕਹਿ ਸਕਉ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਾਮ ॥ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਰਾਇਣੈ **ਭਏ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ਰਾਮ** ॥ (੮੪੮)
*ਏਕ ਸਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਚਰਨ ਸੰਸਾਰ ਸਗਲ ਤਾਪ ਹਰਨ** ॥ ਨਾਵ ਰੂਪ ਸਾਧਸੰਗ ਨਾਨਕ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥੨॥ (੧੨੩੦)

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਗੁਨ ਲਾਲ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਦੇਖੇ ॥

ਪੰਚਾ ਤੇ ਏਕੁ ਛੂਟਾ ਜਉ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਗ ਰਉ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਦ੍ਰਿਸਟਉ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਇ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਿ ਮੋਹਾ ॥

ਏਕੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੋਹਾ ॥੧॥

ਪਾਇਓ ਹੈ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਸਗਲ ਆਸ ਪੂਰੀ ॥

ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਨੰਦ ਭਏ ਗੁਰਿ ਬਿਖਮ ਗਾਰ੍ਹ ਤੋਰੀ ॥੨॥੬॥੧੩੫॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੩੦

ਪਦ ਅਰਥ

ਗੁਨ ਲਾਲ-ਸੋਹਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ।**ਗਾਵਉ**-ਗਾਵਉਂ, ਮੈਂ ਗਾਂਦਾ ਹਾਂ ।**ਗੁਰ ਦੇਖੇ**-ਗੁਰ ਦੇਖਿ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ।**ਪੰਚਾ ਤੇ**-(ਕਾਮਾਦਿਕ) ਪੰਜਾਂ ਤੋਂ ।

ਏਕੁ-ਮਨ ।**ਜਉ**-ਜਦੋਂ ।**ਸਾਧ ਸੰਗਿ**-ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ।**ਪਗ ਰਉ**-ਮੈਂ ਫੜਾਂ (ਹਰੀ ਦੇ ਚਰਨ) ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਦ੍ਰਿਸਟਉ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ, ਦਿੱਸਦਾ ਜਗਤ ।**ਸੰਗਿ**-ਨਾਲ **ਜਾਇ**-ਜਾਂਦਾ ।**ਮਾਨੁ**-ਅਹੰਕਾਰ ।**ਮਿਲਿ**-ਮਿਲ ਕੇ ।**ਸੋਹਾ**-ਜੀਵਨ ਸੋਹਣਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।੧।

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ-ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਂਨਾ ਹਰੀ ।**ਮਨਿ**-ਮਨ ਵਿਚ ।**ਗੁਰਿ**-ਗੁਰੂ ਨੇ ।**ਬਿਖਮ**-ਔਖੀ ।**ਗਾਰ੍ਹ**-ਗੰਢ ।**ਤੋਰੀ**-ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।੨।

ਸਥਾਈ								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
											ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ
											ਗੁ	**ਨ**	**ਲਾ–**	**—**	**ਲ–**
ਪ	–	ਪ	ਮਰੇ	–	ਰੇਮ	–ਪ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ
ਗਾ	**–**	**ਵਹੁ**	**—**	**–**	**ਗੁਰ**	**–ਦੇ**	**–**	**ਖੇ**	**–**	**–**	**ਗੁ**	**ਨ**	**ਲਾ–**	**—**	**ਲ–**
ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	–	ਰੇਮ	–ਪ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–	–	ਨ਼ੀ	ਸਾਰੇ	ਸਾ
ਗਾ–	**—**	**ਵਹੁ–**	**—**	**–**	**ਗੁਰ**	**–ਦੇ**	**–**	**ਖੇ**	**–**	**–**	**–**	**–**	**ਪੰ**	**–ਚਾ**	**–**
ਰੇਮ	ਪਮ	ਰੇ	–	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਪ	–ਪ	ਰੇਂ	ਰੇਂ
ਤੇ–	**—**	**–**	**–**	**ਏ**	**–**	**–**	**ਕ**	**ਛੂ**	**–**	**ਟਾ**	**–**	**ਜਉ**	**–ਸਾ**	**–**	**ਧ**
ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਰੇਮ	ਪਮ	ਰੇ					
ਸੰ	**ਗਿ**	**ਪ**	**ਗ**	**ਰਉ**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**–**					

ਅੰਤਰਾ 1						ਸਾਰੰਗ						ਜੈਤਾਲ
×					2				34		4	
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ	–
ਦ੍ਰਿਸ਼	**ਟਉ**	**ਕਛੂ**	**ਸੰ**	**ਗਿ,ਨ**	**ਜਾ**	**ਇ**	**ਮਾ**	**ਨੁ,ਤਿ**	**ਆਗਿ**	**ਮੋ–**	**ਹਾ**	**–**
ਪਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਮਪ	–ਪ	ਮਰੇ	ਮ	ਪਪ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	–
ਏ–	**ਕੈ**	**ਹਰਿ**	**ਪ੍ਰੀ**	**ਤਿ,ਲਾ**	**–ਇ**	**ਮਿਲਿ**	**ਸਾ**	**ਧ,ਸੰ**	**–ਗ**	**ਸੋ–**	**ਹਾ**	**–**
–	ਪਮ	ਪ	–	–	ਮਰੇ	ਸਾ	–	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ
–	**ਸੋ–**	**ਹਾ**	**–**	**–**	**ਸੋ–**	**ਹਾ**	**–**	**ਗੁ**	**ਨ**	**ਲਾ–**	**—**	**ਲ–**

ਅੰਤਰਾ 2					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	-	ਪ	ਨੀਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਪਾ	-	ਰ	ਬ੍ਰਹ	-	ਮ	ਭਏ	-	ਦਇ	ਆ	-	ਲ
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਬਿ	ਨ	ਸ	ਗ	ਏ	-	ਬਿ	ਖੈ	ਜੰ	ਜਾ	-	ਲ
ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਪ
ਸਾ	-	ਧ	ਜ	ਨਾ	ਕੇ	ਚ	ਰ	ਨ	ਲਾ	-	ਗਿ
ਰੇ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਗਾ	ਵੈ	ਗੋ	ਬਿੰ	ਦ	ਨੀ	-	ਤ
-	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-	ਪ	ਮਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ
-	ਗੁ	ਨ	ਲਾ-	—	ਲ-	ਗਾ	-	ਵਹੁ	—	ਗੁ	ਨ
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-	ਪ	ਮਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ
ਲਾ-	—	ਲ-	ਗਾ	-	ਵਹੁ	—	ਗੁ	ਨ	ਲਾ-	—	ਲ-

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਮਨਿ ਬਿਰਾਗੈਗੀ ॥

ਖੋਜਤੀ ਦਰਸਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਸਾਧੂ ਸੰਤਨ ਸੇਵਿ ਕੈ ਪ੍ਰਿਉ ਹੀਅਰੈ ਧਿਆਇਓ ॥

ਆਨੰਦ ਰੂਪੀ ਪੇਖਿ ਕੈ ਹਉ ਮਹਲੁ ਪਾਂਵਉਗੀ ॥੧॥

ਕਾਮ ਕਰੀ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਹਉ ਸਰਣਿ ਪਰਉਗੀ ॥

ਨਾਨਕ ਸੁਆਮੀ ਗਰਿ ਮਿਲੇ ਹਉ ਗੁਰ ਮਨਾਵਉਗੀ ॥੨॥੭॥੧੩੬॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੩੦

ਪਦ-ਅਰਥ

ਮਨਿ-ਮਨ ਵਿਚ । **ਬਿਰਾਗੈਗੀ**-ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਹੋਵੇਗੀ(ਮੇਰੀ ਜਿੰਦ)**ਖੋਜਤੀ**-ਖੋਜ ਕਰਦੀ ਕਰਦੀ । **ਦਰਸਾਰ**-ਦਰਸਨ ।੧। **ਰਹਾਉ**।

ਸੇਵਿ ਕੈ-ਸੇਵਾ ਕਰ ਕੇ। **ਪ੍ਰਿਉ**-ਪਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂ। **ਹੀਅਰੈ**-ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ। **ਪੇਖਿ ਕੈ**-ਵੇਖ ਕੇ, ਦਰਸਨ ਕਰ ਕੇ। ਹਉ-ਮੈਂ। **ਮਹਲੁ**-(ਪ੍ਰਭੂ-ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ) ਟਿਕਾਣਾ । **ਪਾਵਉਗੀ**-ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੀ ।੧।

ਕਾਮ ਕਰੀ-ਕੰਮ-ਕਾਰ। **ਗਰਿ**-ਗਲ ਨਾਲ । **ਗੁਰ ਮਨਾਵਉਗੀ**-ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਾਂਗੀ ।੨।੭।੧੩੬।

ਸਥਾਈ ਸਾਰੰਗ ਤਿੰਨਤਾਲ

×				2				0				3			
						ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਨ਼ੀ	ਪਮ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ
						ਮ-	**—**	**ਨਿ-**	**—**	**-**	**-**	**ਬਿ**	**ਰਾ**	**-**	**ਗੈ**
ਰੇ	-	-	-	ਸਾ	-	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਨ਼ੀ	ਪਮ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ
ਗੀ	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**ਮ-**	**—**	**ਨਿ-**	**—**	**-**	**-**	**ਬਿ**	**ਰਾ**	**-**	**ਗੈ**
ਰੇ	-	-	-	-	-	-	-	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ
ਗੀ	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**ਖੋ**	**-**	**-**	**ਜ**	**ਤੀ-**	**—**	**ਦ-**	**ਰ-**
ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	-	-										
ਸਾ-	**—**	**ਰ-**	**—**	**-**	**-**										

ਸਥਾਈ ਸਾਰੰਗ ਇਕਤਾਲ (ਦਰੁਤ)

×		0		2		0		3		4	
ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਸਾ	**-**	**ਧੂ**	**ਸੰ**	**ਤ**	**ਨ**	**ਸੇ-**	**—**	**ਵਿ**	**ਕੈ**	**-**	**-**
ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਪ੍ਰਿ	**ਉ**	**ਹੀ**	**ੳ**	**ਰੈ**	**-**	**ਧਿਆ**	**-**	**-**	**ੳ**	**-**	**-**
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	-	ਮ	ਪ	-	-
ਆ	**ਨੰ**	**ਦ**	**ਰੂ**	**-**	**ਪੀ**	**ਪੇ**	**-**	**ਖਿ**	**ਕੈ**	**-**	**-**
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	-	ਨ਼ੀ	ਸਾ	-	-
ਹਉ	**—**	**—**	**ਮ-**	**ਹ**	**ਲੁ**	**ਪਾ**	**-**	**ਵਉ**	**ਗੀ**	**-**	**-**

×			1		2		×			1		2	
ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	-	-
ਕਾ	ਮ	ਕ	ਰੀ	-	ਸ	ਭਿ	ਤਿਆ	-	ਗਿ	ਕੈ	-	-	-
ਰੇਂ	-	-	ਰੇਂ	-	ਰੇ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਹਉ	-	-	ਮ	-	ਹ	ਲੁ	ਪਾ	-	ਵਉ	ਗੀ	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	-	-	-	-
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਸੁਆ	-	ਮੀ	ਗ	ਰਿ	ਮਿ	ਲੇ	-	-	-	-
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਰੇ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	-
ਹਉ	—	—	ਗੁ	ਰ	-	ਮ	ਨਾ-	—	ਵਉ	ਗੀ-	—	—	-
-	-	-	-	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਨ਼ੀ	ਪਮ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ
-	-	-	-	ਮ-	—	ਨਿ-	—	-	-	ਬਿ	ਰਾ	-	ਗੈ

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਐਸੀ ਹੋਇ ਪਰੀ ॥

ਜਾਨਤੇ ਦਇਆਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਮਾਤਰ ਪਿਤਰ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਮਨੁ ਸੰਤਨ ਪਾਹਿ ਬੇਚਾਇਓ ॥

ਜਾਤਿ ਜਨਮ ਕੁਲ ਖੋਈਐ ਹਉ ਗਾਵਉ ਹਰਿ ਹਰੀ ॥੧॥

ਲੋਕ ਕੁਟੰਬ ਤੇ ਟੂਟੀਐ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਤਿ ਕਿਰਤਿ ਕਰੀ ॥

ਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾਨਕ ਸੇਵਿ ਏਕ ਹਰੀ ॥੨॥੮॥੧੩੭॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੩੦

ਪਦ-ਅਰਥ

ਐਸੀ-ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ।**ਹੋਇ ਪਰੀ**-ਹੋ ਗਈ ਹੈ ।**ਜਾਨਤੇ**-ਜਾਣਦਾ ਹੈ ।**ਦਇਆਰ**-ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭੂ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਮਾਤਰ-ਮਾਂ ।**ਪਿਤਰ**-ਪਿਤਾ ।**ਤਿਆਗਿ ਕੈ**-(ਮੋਹ) ਛੱਡ ਕੇ ।**ਪਾਹਿ**-ਕੋਲ ।**ਬੇਚਾਇਓ**-ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।**ਖੋਈਐ**-ਗਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।**ਹਉ**-ਮੈਂ ।**ਗਾਵਉ**-ਗਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ।੧।

ਤੇ-ਤੋਂ ।**ਟੂਟੀਐ**-ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੈ ।**ਕਿਰਤਿ**-ਕ੍ਰਿਤਜ, ਨਿਹਾਲ ।**ਕਰੀ**-ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।**ਗੁਰਿ**-ਗੁਰੂ ਨੇ ।**ਮੋ ਕਉ**-ਮੈf ।**ਨਾਨਕ**-ਹੇ ਨਾਨਕ !**ਸੇਵਿ**-ਸੇਵਾ ਕਰ, ਸਰਨ ਪਿਆ ਰਹੁ ।੨।੮।੧੩੭।

ਸਥਾਈ								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
								ਰੇ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀ	ਰੇਮ	ਪ	ਨੀ
								ਐ	**--**	**ਸੀ-**	**--**	**--**	**ਹੋ-**	**ਇ**	**ਪ**
ਸਾਂ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	-
ਰੀ	**-**	**--**	**--**	**-**	**-**	**-**	**-**	**ਐ-**	**--**	**ਸੀ**	**ਹੋ-**	**ਇ**	**ਪ-**	**ਰੀ**	**-**
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਰੇ	ਮ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ
ਐ-	**--**	**ਸੀ**	**ਹੋ-**	**ਇ**	**ਪ-**	**ਰੀ-**	**--**	**-**	**ਜਾ-**	**--**	**ਨ-**	**ਤੇ**	**-**	**-**	**ਦਇ**
ਰੇ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	-								
ਆ	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**ਰ**	**-**								

*__ਜਬ ਤੇ ਭੇਟੇ ਸਾਧ ਦਇਆਰਾ__ ਤਬ ਤੇ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਰਿ ਭਈ ॥ (੮੨੨)

*ਕਹੁ ਨਾਨਕ **ਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਰਾ** ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਨ ਕਬਹੂ ਲਹਤਾ ॥ (੮੨੩)

*ਕਰਨ ਕਾਰਨ **ਸਮਰਥ ਦਇਆਰ** ॥ (੮੬੬)

*__ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ__ ਹੈ ਸਦਾ ਦਇਆਰੁ ॥ (੮੯੮)

*__ਤੂ ਕਰਿ ਗਤਿ ਮੇਰੀ__ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਰ ॥ (੧੧੯੨)

*ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਰਾ **ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਨਿਧਿ ਪਾਂਹੀ** ॥ (੧੨੨੬)

*ਪ੍ਰਭੂ ਦਇਆਰ **ਕ੍ਰਿਪਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ** ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਰੇਨਾਈ ॥ (੧੩੦੭)

*__ਰੇ ਮਨ ਐਸੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ__ ਜੈਸੀ ਜਲ ਕਮਲੇਹਿ ॥ (੬੦)

ਅੰਤਰਾ 1						ਸਾਰੰਗ					ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਮਾ–	**ਤ**	**ਰ**	**ਪਿਤ**	**ਰ**	**ਤਿ**	**ਆ–**	**–**	**ਗਿ**	**ਕੈ**	**–**	**–**
ਮ	–	ਮਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ
ਮਾ–	**ਤ**	**ਰ**	**ਪਿਤ**	**ਰ**	**ਤਿ**	**ਆ–**	**–**	**ਗਿ**	**ਕੈ**	**ਮ**	**ਨੁ**
ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਮਂ	ਰੇਂਪਂ	ਮਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਸੰ	**ਤ**	**ਨ**	**ਪਾ**	**ਹਿ**	**ਬੇ**	**ਚਾ–**	**––**	**ਇ–**	**ਓ**	**–**	**–**
ਪਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ
ਜਾ–	**–**	**ਤ**	**ਜ**	**ਨ**	**ਮ**	**ਕੁ–**	**ਲ**	**–**	**ਖੋ–**	**ਈ**	**ਐ**
ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾ	–
ਹਉ	**ਗਾ**	**ਵਹੁ**	**ਹ**	**ਰ**	**ਹ–**	**ਰੀ––**	**––**	**––**	**––**	**–**	**–**
ਰੇ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	–	ਰੇ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ
ਐ	**––**	**ਸੀ–**	**––**	**––**	**ਹੋ–**	**ਇ**	**–**	**ਐ**	**––**	**ਸੀ–**	**––**
ਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	–	ਰੇ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	ਨੀ
–	**ਹੋ–**	**ਇ**	**–**	**ਐ**	**––**	**ਸੀ–**	**––**	**––**	**ਹੋ–**	**ਇ**	**ਪ**

***ਸਹਜ ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ** ਮਨਿ ਮੋਰੈ ਗੁਰ ਆਗੈ ਆਪੁ ਵੇਚਾਇਆ ॥ (੧੭੨)

*ਓਹੁ ਧਨੁ ਭਾਗ ਸੁਧਾ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਧਾ **ਹਮ ਤਿਸੁ ਪਹਿ ਆਪੁ ਵੇਚਾਇਆ** ॥ (੭੭੭)

***ਸਬਦੋ ਤ ਗਾਵਹੁ ਹਰੀ ਕੇਰਾ** ਮਨਿ ਜਿਨੀ ਵਸਾਇਆ ॥ (੯੧੭)

ਅੰਤਰਾ 2 — **ਸਾਰੰਗ** — **ਦੀਪਚੰਦੀ**

×			2				0			3			
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਲੋ	**ਕ**	**ਕੁ**	**ਟੰ**	**ਬ**	**ਤੇ**	-	**ਟੂ-**	--	**ਟੀ-**	**ਐ**	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਪ੍ਰ	**ਭ**	-	**ਕਿ**	**ਰ**	**ਤਿ**	-	**ਕਿਰ**	**ਤਿ**	**ਕ**	**ਰੀ**	-	-	-
ਸਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਮਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	-	ਸਾ	-
ਗੁ	**ਰਿ-**	--	**ਮੋ-**	**ਕਉ**	**ਉ**	**ਪ**	**ਦੇ-**	--	**ਸਿ**	**ਆ**	-	-	-
ਰੇ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਨੀ	-	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-	ਨ਼ੀ	ਪ
ਨਾ	**ਨ**	**ਕ**	**ਸੇ**	-	**ਵਿ**	-	**ਏ-**	**ਕ-**	**ਹ-**	**ਰੀ**	-	-	-
ਰੇ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	-	-	-	ਰੇ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ
ਐ	--	**ਸੀ-**	--	--	**ਹੋ-**	**ਇ**	-	-	-	**ਐ**	--	**ਸੀ-**	--
ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	-	-	-	ਰੇ	ਮਪ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	ਨੀ
--	**ਹੋ-**	**ਇ**	-	-	-	**ਐ**	--	**ਸੀ-**	--	--	**ਹੋ-**	**ਇ**	**ਪ**

---

*ਇਹੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹ **ਕੁਟੰਬੁ** ਹੈ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਫਾਸ ॥ (੧੬੬)

*ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਗ੍ਰਿਹੁ **ਕੁਟੰਬੁ** ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥ (੨੩੩)

***ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ ਧਨੁ** ਕੁਟੰਬੁ ਸਬਾਇਆ ॥ (੨੬੮)

***ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ** ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਸਮ੍ਹਾਲੀਐ ॥ (੪੭੪)

*ਜੀਵਤ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵਿਓ ਅਪਨਾ **ਚਲਤੇ ਰਾਖਿਓ ਚੀਤਿ** ॥ (੧੦੦੦)

*ਸੇਵਿਹੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਮ੍ਰਿਥੁ ਆਪਣਾ **ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਾ ਆਗੈ ਹੋਇ** ॥ (੫੭੯)

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਲਾਲ ਲਾਲ ਮੋਹਨ ਗੋਪਾਲ ਤੂ ॥

ਕੀਟ ਹਸਤਿ ਪਾਖਾਣ ਜੰਤ ਸਰਬ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਤੂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਨਹ ਦੂਰਿ ਪੂਰਿ ਹਜੂਰਿ ਸੰਗੇ ॥

ਸੁੰਦਰ ਰਸਾਲ ਤੂ ॥੧॥

ਨਹ ਬਰਨ ਬਰਨ ਨਹ ਕੁਲਹ ਕੁਲ ॥

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾਲ ਤੂ ॥੨॥੯॥੧੩੮॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੩੧

ਪਦ-ਅਰਥ

ਲਾਲ-ਸੋਹਣਾ ।**ਲਾਲ ਮੋਹਨ**-ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ।**ਗੋਪਾਲ**-ਹੇ ਜਗਤ-ਰੱਖਿਅਕ !**ਕੀਟ**-ਕੀੜੇ ।**ਹਸਤਿ**-ਹਾਥੀ ।**ਪਾਖਾਣ**-ਪੱਥਰ ।**ਸਰਬ ਮੈ**-ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ।**ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ**-ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਪੂਰਿ-ਵਿਆਪਕ ।**ਹਜੂਰਿ**-ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ, ਪ੍ਰਤੱਖ ।**ਸੰਗੇ**-ਨਾਲ ।**ਰਸਾਲ**-ਸਭ ਰਸਾਂ ਦਾ ਘਰ {ਆਲਯ} ।੧।

ਪ੍ਰਭ-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! **ਕਿਰਪਾਲ**-ਦਇਆਵਾਨ ।੨।੯।੧੩੮।

ਸਥਾਈ						ਸਾਰੰਗ						ਜੈਤਾਲ
×					2				3		4	
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	-
ਲਾ	ਲ	ਲਾ	ਲ	ਮੋ-	ਹ-	ਨ	ਗੋ	ਪਾ	-	ਲ	ਤੂ	-
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	-ਮ	ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ
ਕੀ	-	ਟ	ਹ	-ਸ	ਤਿ	ਪਾ	ਖਾ	-	ਣ	ਜੰ	-	ਤ
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਸਾਰੇ	ਮਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਪ
ਕੀ	-	ਟ	ਹ	-ਸ	ਤਿ	ਪਾ	ਖਾ	-	ਣ	ਜੰ	-	ਤ
ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪ	ਪ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ
ਸ-	--	ਰ	ਬ	ਮੈ-	ਪ੍ਰ-	ਤਿ-	ਪਾ-	-	ਲ	ਤੂ	-	-

ਅੰਤਰਾ 1							ਸਾਰੰਗ							ਪੰਚਮ-ਸਵਾਰੀ
×			2				3				4		5	
ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਨਹ	ਦੂ	-	ਰਿ	ਪੂ	-	ਰਿ	ਹ	ਜੂ	-	ਰਿ	ਸੰ	-	ਗੇ	-
ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ
ਨਹ	ਦੂ	-	ਰਿ	ਪੂ-	-	ਰਿ	ਹ	ਜੂ	-	ਰਿ	ਸੰ-	--	ਗੇ-	--
ਰੇਂ	-	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਪਮ	ਪ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-
ਸੁੰ	-	ਦ	ਰ	-	-	ਰ	ਸਾ	-	ਲ-	-	ਤੂ-	--	-	-
ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪਮ	ਪਮ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਸਾ	--	-,ਰੇਸਾ	ਰੇਮ	ਪ,ਪ	--	-,ਰੇਮ	ਪ	ਨੀ,ਸਾਂ	--
ਲਾਲ	ਲਾਲ	ਮੋਹ	ਨ,ਗੋ	ਪਾ	ਲ,ਤੂ	--	-,ਗੋ-	ਪਾ-	ਲ,ਤੂ	--	-,ਗੋ-	ਪਾ	ਲ,ਤੂ	--

ਅੰਤਰਾ 2							ਸਾਰੰਗ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਨਹ	ਬ-	ਰ	ਨ	ਬ	ਰ	ਨ	ਨਹ	ਕੁ	-	ਲਹ	-	ਕੁ	ਲ	-	-
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਰੇਮ	ਪਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਨਹ	ਬ-	ਰ	ਨ	ਬ-	ਰ-	ਨ	ਨਹ	ਕੁ	-	ਲਹ	--	ਕੁ	ਲ	-	-
-	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	-	ਨ਼ੀ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-
-	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਪ੍ਰ	ਭ	ਕਿ-	ਰ-	ਪਾ	-	-	ਲ	ਤੂ-	--	-	-
ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	-	-	ਨ਼ੀ	ਸਾ	-	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ
ਲਾ	ਲ	ਲਾ	ਲ	ਮੋ-	ਹ-	ਨ	ਗੋ	ਪਾ	-	-	ਲ	ਤੂ	-	ਗੋ-	--
ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਪਮ	ਪ	ਪ	-	ਮਰੇ	ਮਪ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ
ਪਾ-	--	--	ਲ	ਤੂ	-	ਗੋ-	--	ਪਾ-	--	-	ਲ-	ਤੂ	-	--	--

*ਜਬ ਇਸ ਕਾ **ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ** ਨ ਜਾਪਤ ॥ (੨੯੦)
*ਕਾਜਰ ਕੋਠ ਮਹਿ ਭਈ ਨ ਕਾਰੀ **ਨਿਰਮਲ ਬਰਨੁ ਬਨਿਓ ਰੀ** ॥ (੩੮੪)
*ਬਰਨੁ ਜਾਤਿ ਕੋਊ ਪੂਛੈ ਨਾਹੀ **ਬਾਛਹਿ ਚਰਨ ਰਵਾਰੋ** ॥ (੪੯੮)
*ਗਾਵਤ ਸੁਨਤ ਜਪਤ ਉਧਾਰੈ ਬਰਨ ਅਬਰਨਾ ਸਭਹੂੰ ॥ (੫੨੯)
*ਬਰਨੁ ਨ ਦੀਸੈ ਚਿਹਨੁ ਨ ਲਖੀਐ **ਸੁਹਾਗਨਿ ਸਾਤਿ ਬੁਝਹੀਅਉ** ॥ (੭੦੦)
*ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨਾਹੀ ਮੁਖੁ ਨ ਮਾਸਾਰਾ ॥ (੭੪੬)
*ਸਰਣਿ ਪਏ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੇ **ਗੁਰੁ ਹੋਆ ਕਿਰਪਾਲੁ** ॥ (੪੬)
*ਨਾਨਕ **ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਊ** ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਆ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥ (੬੧੯)

ਸਾਰਗ ਮਃ ੫ ॥

ਕਰਤ ਕੇਲ ਬਿਖੈ ਮੇਲ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਮੋਹੇ ॥
ਉਪਜਤਾ ਬਿਕਾਰ ਦੁੰਦਰ ਨਉਪਰੀ ਝੁਨੰਤਕਾਰ ਸੁੰਦਰ
ਅਨਿਗ ਭਾਉ ਕਰਤ ਫਿਰਤ ਬਿਨੁ ਗੋਪਾਲ ਧੋਹੇ ॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਤੀਨਿ ਭਉਨੇ ਲਪਟਾਇ ਰਹ ਕਾਚ ਕਰਮਿ ਨ ਜਾਤ ਸਹੀ
ਉਨਮਤ ਅੰਧ ਧੰਧ ਰਚਿਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਸਾਗਰ ਹੋਹੇ ॥੧॥
ਉਧਰੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਦਾਸ ਕਾਟਿ ਦੀਨੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ
ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਜਾ ਕੋ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਓਹੇ ॥**੨**॥**੧੦**॥**੧੩੯**॥**੩**॥**੧੩**॥**੧੫੫**॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੩੧

ਪਦ-ਅਰਥ

ਕੇਲ-ਚੋਜ-ਤਮਾਸ਼ੇ। **ਬਿਖੈ**-ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਕਾਰ। **ਸੂਰ**-ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਾ। **ਦੁੰਦਰ**-ਝਗੜਾਲੂ,ਖਰੂਦੀ। **ਨਉਪਰੀ**-(ਨੂਪੁਰ)ਝਾਂਜਰਾਂ। **ਝੁਨੰਤਕਾਰ**-ਛਣਕਾਰ। **ਅਨਿਗ**-ਅਨੇਕਾਂ। **ਭਾਉ** -ਹਾਵ-ਭਾਵ ।**ਧੋਹੇ**-ਠੱਗ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ।**ਰਹਾਉ**।
ਭਉਨੇ-ਭਵਨਾਂ ਵਿਚ। **ਲਪਟਾਇ ਰਹੀ**-ਚੰਬੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। **ਕਾਚ ਕਰਮਿ**-ਕੱਚੇ ਕਰਮ ਨਾਲ। **ਨ ਜਾਤ ਸਹੀ**-ਸਹਾਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। **ਉਨਮਤ**-ਮਸਤ। **ਅੰਧ**-ਅੰਨ੍ਹੇ ।**ਧੰਧ ਰਚਿਤ**-ਧੰਧਿਆਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਇ ।**ਹੋਹੇ**-ਧੱਕੇ ।੧।
ਉਧਰੇ-ਬਚ ਗਏ ।**ਫਾਸ**-ਫਾਹੀ ।**ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ**-ਵਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।**ਜਾ ਕੋ**-ਜਿਸ (ਪ੍ਰਭੂ) ਦਾ । **ਓਹੇ**-ਉਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ।**੨**।**੧੦**।**੧੩੯**।**੩**।

ਸਥਾਈ					ਸਾਰੰਗ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਨ਼ੀਸ	ਰੇਮ	ਰੇਸ	ਰੇ	–	ਰੇ	–	–	–	–	–	–
ਕ–	**ਰ–**	**ਤ–**	**ਕੇ**	–	**ਲ**	–	–	–	–	–	–
ਨ਼ੀਸ	ਰੇਮ	ਰੇਸ	ਰੇ	–	ਰੇ	ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	–	ਪ
ਕ–	**ਰ–**	**ਤ–**	**ਕੇ**	–	**ਲ**	**ਬਿ–**	**ਖੈ–**	––	**ਮੇ**	–	**ਲ**
ਰੇ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਮ	ਪਨ਼ੀ	ਮਨ਼ੀ	ਪ	–
ਚੰ	–	**ਦ੍ਰ**	**ਸੂ**	–	**ਰ**	**ਮੋ**	–	––	––	**ਹੇ**	–
ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਪ	ਪ
ਉ	**ਪ**	**ਜ**	**ਤਾ**	–	**ਬਿ**	**ਕਾ**	–	**ਰ**	**ਦੂੰ**	**ਦ**	**ਰ**
ਰੇਮ	ਪਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	–	ਨੀ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ
ਨਉ	**ਪ–**	**ਰੀ**	**ਝੁਨੰ**	–	**ਤ**	**ਕਾ–**	––	**ਰ–**	**ਸੁੰ**	**ਦ**	**ਰ**
ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਪ	ਨੀ	ਪਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ
ਅ	**ਨਿ**	**ਗ**	**ਭਾ**	–	**ਉ**	**ਕ**	**ਰ**	**ਤ–**	**ਫਿ**	**ਰ**	**ਤ**
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਮਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਸ
ਬਿ–	**ਨੁ–**	**ਗੋ–**	**ਪਾ**	–	**ਲ**	**ਧੋ–**	––	––	––	––	**ਹੇ**

---

*__ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ__ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥ (੧੧੭)

*__ਏਹੁ ਪਰਪੰਚੁ ਖੇਲੁ ਕੀਆ__ ਸਭੁ ਕਰਤੈ ਹਰਿ ਕਰਤੈ ਸਭ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥ (੫੦੭)

*ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰੇ ਸਭ ਕਰਤਾ **ਐਸਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ** ॥ (੧੩੩੦)

*ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰੇ ਸਭਿ ਕਰਤਾ **ਸੁਣਿ ਸਾਚਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ** ॥ (੧੦੬੬)

ਅੰਤਰਾ 1							ਸਾਰੰਗ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ
ਤੀ	-	ਨਿ	ਭਉ	ਨੇ	ਲ	ਪ	ਟਾ	ਇ	ਰ	ਹੀ-	--	--	--
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਪਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਤੀ	-	ਨਿ	ਭਉ	ਨੇ	ਲ	ਪ	ਟਾ	ਇ	ਰ	ਹੀ	-	-	-
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ
ਤੀ	-	ਨਿ	ਭਉ	ਨੇ	ਲ	ਪ	ਟਾ	ਇ	ਰ	ਹੀ-	-	--	--
ਪ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	-
ਕਾ	ਚ	ਕ	ਰ	ਮਿ	ਨ	-	ਜਾ	ਤ-	ਸ-	ਹੀ	-	-	-
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	-	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸ	ਨ਼ੀ	ਸ	-
ਉਨ	ਮ-	ਤ	ਅੰ	-	ਧ	-	ਧੰ	ਧ	ਰ	ਚਿ	ਤ	-	-
ਰੇਮ	ਪਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	-
ਮ-	ਹਾ	-	ਸਾ	-	ਗ	ਰ	ਹੋ-	--	--	--	ਹੇ-	--	-
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	-	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	-
ਹੋ-	--	--	--	ਹੇ-	--	-	ਹੋ-	--	--	--	ਹੇ-	--	-

*__ਉਨਮਤ ਕਾਮਿ ਮਹਾ ਬਿਖੁ ਭੂਲੈ__ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਨ ਪਛਾਨਿਆ ॥ (੯੩)

*__ਉਨਮਤ ਮਾਨ ਹਿਰਿਓ ਮਨ ਮਾਹੀ__ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਨ ਧਾਰਿਓ ਰੇ ॥ (੩੩੫)

*__ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਿਲੇ__ ਉਪਜੇ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ॥ (੪੩੧)

*ਮਹਾ ਅਗਾਹ ਅਗਨਿ ਕਾ ਸਾਗਰੁ ॥ **ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਤਾਰੇ ਰਤਨਾਗਰੁ** ॥ (੩੭੭)

ਅੰਤਰਾ 2										ਸਾਰੰਗ									ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			0		
ਰੇ	-	ਰੇ	-	ਰੇ	-	-	ਰੇ	-	ਰੇ	ਸਾ	-	-	ਸਾ	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-
ਉ	-	ਧ	-	ਰੇ	-	-	ਹ	-	ਰਿ	ਸੰ	-	-	ਤ	ਦਾ	-	-	ਸ	-	-
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	-	-	ਨ਼ੀ	-	-	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	ਮ	ਪ	-
ਕਾ-	--	-	ਟਿ	ਦੀ	-	-	ਨੀ	-	-	ਜ-	ਮ-	ਕੀ-	--	ਫਾ	-	-	ਸ	-	-

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਸਾਰੰਗ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਪਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਪ	-
ਪ-	--	ਤਿ-	ਤ-	ਪਾ-	--	ਵ-	ਨ	ਨਾ	-	-	ਮ	ਜਾ	-	ਕੋ	-
ਪਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇਮ	ਪ	ਪ	-ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
ਪ-	-	ਤਿ-	ਤ-	ਪਾ-	--	ਵ-	ਨ	ਨਾ	-ਮ	ਜਾ	ਕੋ	-ਸਿ	ਮਰ	ਨਾ-	ਨਕ
ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-	-ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-	-ਮ	ਮਮ	ਰੇ	ਰੇਰੇ	ਸਾਨ਼ੀ	ਸਾ
ਓ-	ਹੇ	-	-ਸਿ	ਮਰ	ਨਾ	ਨਕ	ਓ-	ਹੇ	-	-ਸਿ	ਮਰ	ਨਾ	ਨਕ	ਓ-	ਹੇ

---

*ਉਧਰੇ ਸੰਤ ਪਰੇ ਹਰਿ ਸਰਨੀ ਪਚਿ ਬਿਨਸੇ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ (੯੧੬)

*ਨਾਨਕ **ਸੰਤ ਚਰਨ ਸੰਗਿ ਉਧਰੇ** ਹੋਰਿ ਮਾਇਆ ਮਗਨ ਚਲੇ ਸਭਿ ਡਾਰੀ ॥ (੧੩੮੮)

***ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ** ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ਜੀਉ ॥ (੧੦੫)

***ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਬਸਤ ਨਿਰੰਜਨੁ** ਤਾ ਕੋ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਾ ॥੨॥ (੬੩੩)

*ਸੰਤ ਭਗਤ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਹਿ **ਕਟੀਐ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਰਾਮ** ॥ (੭੮੩)

***ਤੁਮਰੇ ਭਜਨ ਕਟਹਿ ਜਮ ਫਾਂਸਾ** ॥ (੬੫੯)

ਮਲਾਰ

ਮਲਾਰੁ ਸੀਤਲ ਰਾਗੁ ਹੈ ਹਰਿ ਧਿਆਇਐ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਲਾਰ ਰਾਗੁ ਜੋ ਕਰਹਿ ਤਿਨ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ॥

ਮਲਾਰ ਇਕ ਮੌਸਮੀ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਗਾਇਨ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਤੇਹਰਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਉਪਰੰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਗੀਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜਿਗਿਆਸੂ ਜਾਂ ਰਸੀਆਂ ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਅਣਭਿਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਮੀਆਂ ਕੀ ਮਲਹਾਰ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਹੈ ਹੈ।ਪਰ ਮਲਾਰ ਰਾਗ ਮੀਆਂ ਮਲਹਾਰ ਤੋਂ ਵਖਰਾ ਹੈ। ਮਲਹਾਰ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ੁਧ ਮਲ੍ਹਾਰ, ਮੇਘ ਮਲਹਾਰ, ਮੀਆਂ ਮਲਹਾਰ, ਗੌਂਡ ਮਲਹਾਰ, ਨਟ ਮਲ੍ਹਾਰ, ਮੀਰਾ ਮਲਹਾਰ, ਰਾਮਦਾਸੀ ਮਲਹਾਰ, ਮਧੂ ਮਲਹਾਰ, ਛਾਇਆ ਮਲਹਾਰ, ਕੇਦਾਰ ਮਲਹਾਰ, ਰੂਪ ਮੰਜਰੀ ਮਲਹਾਰ, ਧੂਲੀਆ ਮਲਹਾਰ, ਅਰੁਣ ਮਲਹਾਰ, ਸੋਰਠਿ ਮਲਹਾਰ, ਦੇਸ ਮਲਹਾਰ, ਜਲਧਰ ਮਲਹਾਰ, ਚਰਜੂ ਕੀ ਮਲਹਾਰ, ਚੰਚਲਸ ਮਲਹਾਰ, ਸੂਰ ਮਲਹਾਰ, ਜੋਗ ਮਲਹਾਰ, ਜਯੰਤ ਮਲਹਾਰ, ਬਰਸਾਤੀ ਮਲਹਾਰ, ਗੁਰਦੇਵ ਮਲਹਾਰ, ਅੜਾਨਾ ਮਲਹਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ।

ਮਲਹਾਰ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਮਲ + ਹਾਰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਮੈਲ ਹਰਨ ਵਾਲਾ, ਕੂੜ ਦੀ ਮੈਲ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦਿ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਤੋਂ ਮੈਲ ਮਿੱਟੀ ਉੱਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਝਲਕਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਲਹਾਰ ਰਾਗ ਵਿਚ ਦਰਜ ਬਾਣੀ ਦੇ ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਲਾਰ ਮੇਘ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ 'ਨਾਭਾ' ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਕਈ ਭੇਦ ਸੰਪੂਰਣ ਜਾਤਿ ਦੇ ਹਨ. ਪਰ ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁੱਧ ਮਲਾਰ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ. ਇਹ ਕਮਾਚਠਾਟ ਦਾ ਔੜਵ ਰਾਗ ਹੈ. ਗਾਂਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਵਰਜਿਤ ਹਨ. ਸ਼ੜਜ, ਰਿਸ਼ਭ, ਮੱਧਮ, ਪੰਚਮ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਸ਼ੁਧ ਹਨ. ਗ੍ਰਹ ਅਤੇ ਵਾਦੀ ਸੁਰ ਮੱਧਮ, ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸ਼ੜਜ ਹੈ, ਗਾਉਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਅਤੇ ਰਾਤ ਹੈ. ਆਰੋਹੀ -ਸ ਰ ਮ ਪ ਧ ਰੰ ਸੰ, ਅਵਰੋਹੀ-ਸ਼ੰ ਧ ਪ ਮ ਰ ਸ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ ੧੨੫੪ ਤੋਂ ੧੨੯੩ ਤੱਕ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਤਾਈਵਾਂ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅੱਠ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ।

-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩॥ ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਹਰਿ ਜਨ ਬੋਲਤ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਨਾਮਾ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਤੋਰ॥੧॥ਰਹਾਉ॥...
ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਈ ਛੂਟਿ ਗਇਓ ਜਮ ਕਾ ਸਭ ਸੋਰ॥੪॥**੧**॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪॥ਰਾਮ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਖੋਜਤੇ ਬਡਭਾਗੀ॥...
ਹਰਿ ਦੇਖੇ ਜੀਵਤ ਹੈ ਨਾਨਕੁ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪਲੋ ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ॥੨॥**੨**॥
- ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩॥ ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥
ਗੁਰ ਮਨਾਰਿ ਪ੍ਰਿਅ ਦਇਆਰ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਕੀਆ॥...
ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਥੀਆ॥੨॥੧॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫॥ ਮਨੁ ਘਨੈ ਭ੍ਰਮੈ ਬਨੈ॥...
ਭਜੁ ਸਰਨਿ ਸਾਧੂ ਨਾਨਕਾ ਮਿਲੁ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦਹਿ ਗਾਹਿ॥੨॥**੨**॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫॥ ਪ੍ਰਿਅ ਕੀ ਸੋਭ ਸੁਹਾਵਨੀ ਨੀਕੀ॥...
ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਾਮਈਆ ਰਸੁ ਪਾਇਓ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੈ ਭਾਵਨੀ ਨੀਕੀ॥੨॥**੩**॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫॥ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੇ॥੧॥ਰਹਾਉ ॥...
ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਦੁਆਰੇ॥੨॥**੪**॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫॥ ਬਰਸੁ ਸਰਸੁ ਆਗਿਆ ॥...
ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਨਾਨਕ ਜਾਗਿਆ॥੨॥**੫**॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫॥ ਗੁਨ ਗੋੁਪਾਲ ਗਾਉ ਨੀਤ॥...
ਨਾਨਕ ਗਾਵੈ ਗੋਬਿੰਦ ਨੀਤ॥੨॥**੬**॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫॥ ਘਨੁ ਗਰਜਤ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ॥...
ਹਰਿ ਦਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੈਨ॥੨॥**੭**॥
-ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫॥ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਹੇ ਗੋਪਾਲ ਹੇ ਦਇਆਲ ਲਾਲ॥੧॥ਰਹਾਉ॥...
ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰ॥੩॥**੮**॥

ਥਾਟ ਖਮਾਜ - ਰਾਗ ਮਲਾਰ: ਮਲਾਰ ਦੇ ਖਮਾਜ ਥਾਟ ਵਿਚ ਦੋ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਸਰੂਪ ਕਾਫੀ ਥਾਟ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਨਿਮਨ ਵਰਣਿਤ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇ ਦੇ ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਸਰੂਪ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ, ਰੇ ਗ ਮ, ਮ ਰੇ ਪ, ਨੁੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ
ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਧ ਨੁੀ ਪ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ, ਸਾ
ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਸਾ ਰੇ ਗ ਮ, ਮ ਰੇ ਪ, ਧ ਨੁੀ ਪ ਮ, ਰੇ ਸਾ
ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਮਧਿਅਮ-ਸ਼ੜਜ
ਸੁਰ: ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ
ਜਾਤੀ: ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਾ: ਰਾਤ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ ਅਤੇ ਵਰਖਾ ਰੁਤ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ
ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:
1. ਸਾ, ਰੇ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਧ਼ ਨੁੀ ਪ਼, ਮ਼ ਨੁੀਧ਼ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਰੇ ਗ ਮ, ਮ ਰੇ ਪ, ਮ ਪ ਧ ਨੁੀ ਪ ਮ, ਮ ਪ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ, ਨ਼ੀ ਸਾ
2. ਰੇ ਗ ਮ, ਮ ਪ ਮ, ਮ ਰੇ ਪ, ਨੁੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਗਂ ਮਂ, ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਧ ਨੁੀ ਪ ਮ, ਰੇ ਪ ਨੁੀ ਧ ਨੁੀ ਪ ਮ, ਮ ਗ, ਗ ਮ ਰੇ ਸ ਨ਼ੀ ਸਾ
3. ਮ ਪ ਨੁੀ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਜ਼ਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਮ ਪ ਧ ਨੁੀ ਪ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ, ਧ ਨੀ ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਗਂ ਮਂ, ਮਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਰੇਂ ਗਂ ਮਂ ਪਂ ਮਂ, ਗਂ ਮਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ ਧ ਨੁੀ ਪ, ਸਾਂ ਧ ਨੁੀ ਪ, ਨੁੀ ਧ ਨੁੀ ਪ, ਮ ਪ ਮ, ਰੇ ਗ ਮ ਪ ਮ, ਗ ਮ ਰੇ, ਰੇ ਨ਼ੀ ਸਾ

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਹਰਿ ਜਨ ਬੋਲਤ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਨਾਮਾ

ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਤੋਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਬਨਜਹ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ

ਜਿਸੁ ਲਾਗਤ ਹੈ ਨਹੀ ਚੋਰ ॥੧॥

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੋਰ ਬੋਲਤ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸੁਨਿ ਘਨਿਹਰ ਕੀ ਘੋਰ ॥੨॥

ਜੋ ਬੋਲਤ ਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਪੰਖੇਰੂ ਸੁ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਜਾਪਤ ਹੈ ਨਹੀ ਹੋਰ ॥੩॥

ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਈ ਛੂਟਿ ਗਇਓ ਜਮ ਕਾ ਸਭ ਸੋਰ ॥੪॥੧॥੮॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੩੧

ਪਦ-ਅਰਥ

ਹਰਿ ਜਨ-ਹੇ ਹਰੀ !ਤੇਰੇ ਭਗਤ । **ਮਿਲਿ**-ਮਿਲ ਕੇ । **ਤੋਰ**-ਤੇਰੀ ।੧। ਰਹਾਉ।
ਬਨਜਹੁ-ਵਣਜ ਕਰੋ, ਖ਼ਰੀਦੋ । **ਸੰਚਹੁ**-ਇਕੱਠਾ ਕਰੋ ।੧।
ਚਾਤ੍ਰਿਕ-ਪਪੀਹਾ । **ਸੁਨਿ**-ਸੁਣ ਕੇ । **ਘਨਿਹਰ**-ਬੱਦਲ । **ਘੋਰ**-ਘਨਘੋਰ, ਗਰਜ, ਸ਼ੋਰ ।੨।
ਮ੍ਰਿਗ-ਪਸ਼ੂ । **ਮੀਨ**-ਮੱਛੀ । **ਪੰਖੇਰੂ**-ਪੰਛੀ ।੩।
ਕੀਰਤਿ-ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ । **ਸੋਰ**-ਸ਼ੋਰ, ਰੌਲਾ ।੪।੧।੮।

ਸਥਾਈ							ਮਲਾਰ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
											ਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਮ	–	ਰੇਸਾ
											ਹ	ਰਿ–	ਜ	–	ਨ–
ਨ਼ੀ	–	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਧ਼	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	–	ਸਾ	ਸਾ	ਮ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ
ਬੋ	–	ਲ	ਤ	ਸ੍ਰੀ	–	ਰਾ	ਮ	ਨਾ	–	ਮਾ	ਮਿ	ਲਿ	ਸਾ	–	ਧ
ਪ	–	ਧਨ਼ੀ	ਪ	ਗ	–	ਪਮ	ਗਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਮ	ਮ	ਪਮ	ਗਮ	ਰੇ
ਸੰ	–	ਗ–	ਤਿ	ਹ	–	ਰਿ–	––	ਤੋ	–	ਰ	ਹ	ਰਿ	ਜ–	––	ਨ
ਨ਼ੀ	–	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਧ਼	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	–	ਸਾ	–	–	–	ਨ਼ੀ	ਧ਼
ਬੋ	–	ਲ	ਤ	ਸ੍ਰੀ	–	ਰਾ	ਮ	ਨਾ	–	ਮਾ	–	–	–	ਸ੍ਰੀ	–
ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	–	ਸਾ	–	–	–	ਨ਼ੀ	ਧ਼	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	–	ਸਾ	–
ਰਾ	ਮ	ਨਾ	–	ਮਾ	–	–	–	ਸ੍ਰੀ	–	ਰਾ	ਮ	ਨਾ	–	ਮਾ	–

*ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਉਚਰੁ ਮਨਾ ॥ ਆਗੈ ਜਮ ਦਲੁ ਬਿਖਮੁ ਘਨਾ ॥ (੧੫੫)

*ਜਪਿ ਮਨ ਨਰਹਰੇ ਨਰਹਰ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸਗਲ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੋਰਾ ॥ (੧੨੦੧)

*ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੇ ਗੁਣ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਗਾਵਏ ॥ (੮੦)

*ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥ (੧੯੩)

*ਭਏ ਅਨੰਦ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਅਬ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਕਤ ਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥ (੩੭੩)

*ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਜਮ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥ (੫੯੮

ਅੰਤਰਾ 1					ਮਲਾਰ								ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	–	ਮ	–	ਪ	–	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਧ	–	ਨੀ	–	–	–
ਹ	ਰਿ	–	ਧ	–	ਨੁ	–	ਬਨ	–	–	ਜਹ	–	–	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	ਰੇਂ	–	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨ਼ੀ	ਪ
ਹ	ਰਿ	–	ਧ	–	ਨੁ	–	ਸੈ	–	–	ਚਹੁ	–	–	–
ਗਂ	ਗਂ	–	ਗਂ	–	ਮਂਮਂ	ਗਂਮਂ	ਰੇਂ	–	–	ਸਾਂ	–	ਸਾਂਨੀ	ਰੇਂਸਾਂ
ਜਿ	ਸੁ	–	ਲਾ	–	ਗ	ਤ–	ਹੈ	–	–	ਨ	–	ਹੀ–	––
ਨ਼ੀ	ਧ	–	ਨੀ	–	–	–	ਸਾਂ	–	–	–	–	–	ਸਾ
ਚੋ	–	–	–	–	–	–	ਰ	–	–	–	–	–	ਹ
ਨ਼ੀਸਾ	ਮ	–	ਰੇਸਾ	ਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਮ	–	ਰੇਸਾ	ਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਮ	–	ਰੇਸਾ
ਰਿ–	ਜ	–	ਨੁ–	ਹ	ਰਿ–	ਜ	–	ਨੁ–	ਹ	ਰਿ–	ਜ	–	ਨੁ–

ਅੰਤਰਾ 2									ਮਲਾਰ										ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			0		
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	–	ਨੀ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀ	–	–	ਪ	–	–
ਚਾ	–	ਤ੍ਰ	ਕ	ਮੋ	–	–	ਰ	–	ਬੋ	ਲ	ਤ	–	–	–	–	–	–	–	–
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	–	ਨੀ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਗਂ	–	ਮਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ
ਚਾ	–	ਤ੍ਰ	ਕ	ਮੋ	–	–	ਰ	–	ਬੋ	ਲ	ਤ	–	–	–	–	–	–	–	–
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	–	ਨੀ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਗਂ	–	ਮਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ
ਚਾ	–	ਤ੍ਰ	ਕ	ਮੋ	–	–	ਰ	–	ਬੋ	ਲ	ਤ	ਦਿ–	ਨ–	ਰਾ	–	–	ਤੀ	–	–
ਮਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਧਨ਼ੀ	ਧਨ਼ੀ	ਪ	ਗ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ
ਸੁ	ਨ–	ਘ	ਨ	ਹ	ਰਿ	–	ਕੀ	––	––	ਘੋ–	––	––	–	–	–	–	ਰ	–	–

ਅੰਤਰਾ 3 ਮਲਾਰ ਇਕਤਾਲ

×		0		2		0		3		4	
ਮ	-	-	-	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਨੀ
ਜੋ	-	-	-	ਬੋ	-	ਲ	ਤ	ਹੈ	-	ਮ੍ਰਿ	ਗ
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਮੀ	-	ਨ	-	-	ਪੰ	ਖੇ	-	-	ਰੂ	-	-
ਗਂ	-	ਗਂ	ਗਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-
ਸੁ	-	ਬਿ	ਨ	ਹ	ਰਿ	ਜਾ	-	-	ਪ	ਤ	-
ਨ਼ੀ	ਧ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ
ਹੈ	-	-	-	ਨ	ਹੀ	ਹੋ	-	-	ਰ	-	-

ਅੰਤਰਾ 4 ਮਲਾਰ ਤਿੰਨਤਾਲ(ਦਰੁਤ)

×				2				0				3			
ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਜ	ਨ	ਹ	ਰਿ	ਕੀ	-	ਰ	ਤਿ	ਗਾ	-	ਈ	-
ਗਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ
ਡੂ	-	ਟਿ	ਗ	ਇਓ	-	ਜ	ਮ	ਕਾ	-	ਸ	ਭ	ਮੋ	-	-	ਰ
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਮ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ
ਡੂ	-	ਟਿ	ਗ	ਇਓ	-	ਜ	ਮ	ਕਾ	-	ਸ	ਭ	ਸੋ	-	-	ਰ
-	ਪ	ਪ	ਮ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਮ	ਗ
-	ਜ	ਮ	ਕਾ	-	ਸ	ਭ	ਸੋ	-	ਰ	-	-	ਜ	ਮ	ਕਾ	-
ਗ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਸਾ	-	ਨ਼ੀਸਾ	-	ਮ	-	-	-	ਰੇਸਾ	-
ਸ	ਭ	ਸੋ	-	ਰ	-	ਹ	-	ਰਿ-	-	ਜ	-	-	-	ਨੁ-	-

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਖੋਜਤੇ ਬਡਭਾਗੀ ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਪੰਥੁ ਕੋਊ ਬਤਾਵੈ ਹਉ ਤਾ ਕੈ ਪਾਇ ਲਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹਰਿ ਹਮਾਰੋ ਮੀਤੁ ਸਖਾਈ ਹਮ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ॥

ਹਰਿ ਹਮ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਮ ਬੋਲਹਿ ਅਉਰੁ ਦੁਤੀਆ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਮ ਤਿਆਗੀ ॥ ੧॥

ਮਨਮੋਹਨ ਮੋਰੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਮੁ ਹਰਿ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ਬੈਰਾਗੀ ॥

ਹਰਿ ਦੇਖੇ ਜੀਵਤ ਹੈ ਨਾਨਕੁ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪਲੋ ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ ॥੨॥੨॥੯॥੯॥੧੩॥੯॥੩੧॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੬੫

<u>ਪਦ-ਅਰਥ</u>

ਬਡਭਾਗੀ-ਵੱਡੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ।**ਪੰਥੁ**-ਰਸਤਾ ।**ਹਉ**-ਮੈਂ ।**ਤਾ ਕੈ ਪਾਇ**-ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ।**ਲਾਗੀ**-ਲਾਗੀਂ, ਮੈਂ ਲੱਗਦਾ ਹਾਂ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਸਖਾਈ-ਸਾਥੀ, ਮਦਦਗਾਰ ।**ਸਿਉ**-ਨਾਲ ।**ਹਮ ਗਾਵਹਿ**-ਅਸੀਂ ਗਾਂਦੇ ਹਾਂ (ਮੈਂ ਗਾਂਦਾ ਹਾਂ) ।**ਹਮ ਬੋਲਹਿ**-ਅਸੀ ਉਚਾਰਦੇ ਹਾਂ।**ਹਮ**-ਅਸਾਂ।
ਦੁਤੀਆ-ਦੂਜੀ ।੧।
ਪਰਮਾਨੰਦੁ-ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਦਾ ਮਾਲਕ।**ਬੈਰਾਗੀ**-ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ।**ਜੀਵਤ ਹੈ**-ਜੀਊਂਦਾ ਹੈ,ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ।**ਨਿਮਖ**-ਅੱਖ ਝਮਕਣ ਜਿਤਨਾ ਸਮਾ ।**ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ**-ਦਰਸਨ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ।੨।੨।੯।੯।੧੩।੯।੩੧।

ਸਥਾਈ					ਮਲਾਰ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਸਾ	-	ਸਾ	ਮ	-	ਰੇ	ਪ	-	ਪ	ਧਨ̲ੀ	ਪਪ	ਪ
ਰਾ	-	ਮ	ਰਾ	-	ਮ	ਬੋ	-	ਲਿ	ਬੋ-	--	ਲਿ
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਗ	-	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਖੋ	-	ਜ	ਤੇ	ਬ-	ਡ-	ਭਾ	-	--	--	ਗੀ	-
ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਮ	-	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਪ	ਨ̲ੀਨ̲ੀ	ਪਮ	ਪ
ਹ	ਰਿ	ਕਾ	ਪੰ	-	ਥ	ਕੋ	ਉ	ਬ	ਤਾ-	--	ਵੈ
ਮ	ਪ	ਨ̲ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨ̲ੀ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ
ਹ	ੳ	ਤਾ	-	ਕੇ	-	ਪਾ-	--	ਇ-	ਲਾ-	-	ਗੀ-

ਅੰਤਰਾ ੧					ਮਲਾਰ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਮ	-	ਪ	-	ਪ	ਨ̲ੀ	ਧ	ਨੀ	-	-
ਹ	-	ਰਿ	-	ਹ	ਮਾ	-	ਰੋ	-	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨ̲ੀ	ਪਮ	ਪ
ਮੀ	-	ਤੂ	-	ਸ	ਖਾ-	--	ਈ-	--	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਗੰਮੰ	ਰੇਂ	ਸਾਂ
ਮੀ	-	ਤੂ	-	ਸ	ਖਾ-	--	ਈ-	--	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧ	ਨ̲ੀ	-	-	-	ਪ
ਹ	ਮ	ਹ-	ਰਿ-	-	ਸਿਉ	-	-	-	-
ਮ	ਪ	ਨ̲ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਪ੍ਰੀ	-	-	-	ਤਿ	ਲਾ	-	ਗੀ	-	-

ਅੰਤਰਾ 1.1						ਮਲਾਰ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਗ	-	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਹ	ਰਿ	-	-	-	ਹ	ਮ	ਗਾ	-	-	ਵਹਿ	-	-	-
ਮ	ਮ	-	-	-	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਧ	ਨੀ	-	-	ਸਾ	-	-	-
ਹ	ਰਿ	-	-	-	ਹ-	ਮ	ਬੋ	-	-	ਲਹਿ	-	-	-
ਸਾ	ਸਾ	ਮ	ਰੇ	ਪ	-	ਮਪ	ਨ਼ੀਧ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ
ਅਉ	ਰੁ	ਦੁ	ਤੀ	ਆ	-	ਪ੍ਰੀ-	--	--	--	--	ਤਿ	ਹ	ਮ
ਧਨ਼ੀ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	-	ਮਰੇ	ਪਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	-	ਮਰੇ	ਪਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ
ਤਿਆ	--	ਗੀ-	--	-	ਤਿਆ	--	ਗੀ-	--	-	ਤਿਆ	--	ਗੀ-	--

ਅੰਤਰਾ 2									ਮਲਾਰ										ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			0		
ਮ	ਮਂ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਨੀ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ
ਮ	ਨ	ਮੋ	-	ਹ	ਨ	-	ਮੋ	ਰੋ	-	ਪ੍ਰੀ	-	ਤ	ਮੁ	ਰਾ	-	-	ਮ	-	-
ਗਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-	-	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-
ਹ	-	ਰਿ	-	ਪ	ਰ	-	ਮਾ	-	-	ਨੰ	-	ਦ	ਬੈ	ਰਾ	-	-	ਗੀ	-	-

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਮਲਾਰ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				੨				੦				੩			
ਮ	ਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹ	*ਰਿ*	*ਦੇ*	-	*ਖੇ*	-	*ਜੀ*	-	*ਵ*	*ਤ*	*ਹੈ*	-	*ਨਾ-*	--	*ਨ*	*ਕੁ*
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਗ	-	-	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਇਕ	*ਨਿਮ*	*ਖ*	*ਪ*	*ਲੋ*	-	*ਮੁ*	*ਖਿ*	*ਲਾ*	-	-	-	*ਗੀ*	-	-	-

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩

੧ੳ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਗੁਰ ਮਨਾ ਰਿ ਪ੍ਰਿਅ ਦਇਆਰ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਕੀਆ ॥
ਕੀਨੋ ਰੀ ਸਗਲ ਸੀਗਾਰ॥ ਤਜਿਓ ਰੀ ਸਗਲ ਬਿਕਾਰ ॥
ਧਾਵਤੋ ਅਸਥਿਰੁ ਥੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਐਸੇ ਰੇ ਮਨ ਪਾਇ ਕੈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਕੈ ਕਰਿ ਸਾਧਨ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ॥
ਬਾਜੇ ਬਜਹਿ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਅਨਾਹਦ ਕੋਕਿਲ ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਬੋਲੈ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਅਤਿ ਸੁਹੀਆ ॥੧॥
ਐਸੀ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਸੋਭ ਅਤਿ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਿਅ ਅਮੋਘ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਗਿ ਸੰਤ ਬਨੇ ॥
ਭਵ ਉਤਾਰ ਨਾਮ ਭਨੇ ॥ ਰਮ ਰਾਮਰਾਮ ਮਾਲ ॥
ਮਨਿ ਫੇਰਤੇ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸੰਗੀਆ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਥੀਆ ॥੨॥੧॥੨੩॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੭੧

ਪਦ ਅਰਥ

ਗੁਰ ਮਨਾ-ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕੇ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਕੇ ।**ਰਿ**-ਰੀ, ਹੇ ਸਖੀ!**ਪ੍ਰਿਅ ਸਿਉ**-ਪਿਆਰੇ ਨਾਲ ।**ਪ੍ਰਿਅ ਦਇਆਰ ਸਿਉ**-ਪਿਆਰੇ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ।**ਰੰਗੁ ਕੀਆ**-ਆਤਮਕ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ।**ਰੀ**-ਹੇ ਸਖੀ!**ਸਗਲ ਸੀਗਾਰ**-ਸਾਰੇ (ਆਤਮਕ) ਸੁਹਜ ।**ਧਾਵਤੋ**-ਭਟਕਦਾ (ਮਨ) ।**ਅਸਥਿਰੁ ਥੀਆ**-ਅਡੋਲ ਹੋ ਗਿਆ; ਟਿਕ ਗਿਆ ।੧।

ਐਸੇ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ।**ਆਪੁ**-ਆਪਾ-ਭਾਵ ।**ਗਵਾਇ ਕੈ**-ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ।**ਸੰਗੁ**-ਸਾਥ, ਮੇਲ ਜੋਲ ।**ਬਜਹਿ**-ਵੱਜ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ।**ਮ੍ਰਿਦੰਗ**-ਢੋਲ ।**ਅਨਾਹਦ**-(ਅਨ-ਆਹਤ) ਬਿਨਾ ਵਜਾਏ, ਇਕ-ਰਸ ।**ਕੋਕਿਲ**-ਕੋਇਲ ।**ਮਧੁਰ ਬੈਨ**-ਮਿੱਠੇ ਬਚਨ ।**ਸੁਹੀਆ**-ਸੋਹਣੇ ।੧।

ਸੋਭ-ਸੋਭਾ, ਵਡਿਆਈ।**ਅਤਿ ਅਪਾਰ**-ਬਹੁਤ ਬੇਅੰਤ।**ਪ੍ਰਿਅ**-ਹੇ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਭੂ!**ਅਮੋਘ**-ਸਫਲ, ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ੇਂ ਤੋਂ ਨਾਹ ਉੱਕਣ ਵਾਲੀ। **ਸੰਗਿ**-(ਤੇਰੇ) ਨਾਲ। **ਬਨੇ**-ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।**ਭਵ**-ਸੰਸਾਰ-ਸਮੁੰਦਰ।**ਭਵ ਉਤਾਰ ਨਾਮ**-ਸੰਸਾਰ-ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਾਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ।**ਭਨੇ**-ਭਨਿ, ਉਚਾਰ ਕੇ ।**ਰਮ**-ਸੁੰਦਰ।**ਮਨਿ**-ਮਨ ਵਿਚ।**ਹਰਿ ਸੰਗਿ**-ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਲ।**ਸੰਗੀਆ**-ਸਾਥੀ।**ਪ੍ਰਿਉ**-ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂ।**ਥੀਆ**-ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।**ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਥੀਆ**-ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।੨।੧।੨੩।

ਸਥਾਈ					ਮਲਾਰ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਮ	–	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਪ	–	ਪ
ਗੁ	ਰ	ਮ	ਨਾ	–	ਰਿ	ਪ੍ਰਿ	ਅ	ਦਇ	ਆ	–	ਰ
ਗ	–	–	–	ਪਮ	ਗਮ	ਰੇ	–	–	ਸਾ	–	–
ਸਿਉ	–	–	–	ਰੰ–	ਗੁ–	ਕੀ	–	–	ਆ	–	–
ਮ	ਮ	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀ	–	ਧ਼	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	–	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ
ਗੁ	ਰ	ਮ–	ਨਾ	–	ਰਿ	ਪ੍ਰਿ	ਅ	–	ਦਇ	ਆ	ਰ
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਧਨ਼ੀ	ਮਪ	ਗ	–	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਸਿਉ	–	–	–	ਰੰ–	ਗੁ–	ਕੀ	–	––	––	ਆ	–
ਮ	ਰੇ	ਪ	–	ਪ	ਪ	ਧਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–
ਕੀ	ਨੋ	ਰੀ	–	ਸ	ਗ	ਲ–	ਸੀ–	ਗਾ	–	ਰ	–
ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–	ਪ	–
ਤਜਿ	ਓ	ਰੀ	–	ਸ	ਗ	ਲ–	ਬਿ–	ਕਾ	–	ਰ	–
ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	–	ਗਗ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਧਾ–	–	ਵ	ਤੋ–	––	–	ਅਸ	ਥਿ	ਰੁ	ਥੀ	–	ਆ

***ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਿਆ** ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥ (੧੪੨੦)

*ਜੁਜ ਮਹਿ ਜੋਰਿ ਛਲੀ ਚੰਦ੍ਰਾਵਲਿ ਕਾਨ੍ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਜਾਦਮੁ ਭਇਆ ॥ ਪਾਰਜਾਤੁ ਗੋਪੀ ਲੈ ਆਇਆ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਮਹਿ **ਰੰਗੁ ਕੀਆ** ॥
ਕਲਿ ਮਹਿ ਬੇਦੁ ਅਥਰਬਣੁ ਹੂਆ ਨਾਉ ਖੁਦਾਈ ਅਲਹੁ ਭਇਆ ॥ ਨੀਲ ਬਸਤ੍ਰ ਲੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਰੇ ਤੁਰਕ ਪਠਾਣੀ ਅਮਲੁ ਕੀਆ ॥ (੪੭੦)

***ਜਉ ਮੈ ਕੀਓ ਸਗਲ ਸੀਗਾਰਾ** ॥ (੩੭੩)

***ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਨਾਮ ਬਿੰਜਨ** ਭਏ ਸਗਲ ਸੀਗਾਰਾ ॥ (੫੪੨)

ਅੰਤਰਾ 1								ਮਲਾਰ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
													ਧਨ̱ੀ	ਮ	ਪ
													ਐ-	-	ਸੇ
ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	-	ਨੀ	-	ਨੀ	ਧਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪ	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਰੇ	-	ਮ-	ਨ-	-	ਪਾ	-	ਇ	ਕੈ-	--	-	-	ਆ	-	ਪੁ	ਗ
ਮਰੇ	ਪ	ਪ	-	ਨ̱ੀਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਧਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪ	ਪ	-	-	-	-
ਵਾ-	ਇ	ਕੈ	-	ਕਰ	ਸਾ	ਧ	ਨ	ਸਿਉ	--	ਸੰ	ਗੁ	-	-	-	-

ਅੰਤਰਾ 1.1							ਮਲਾਰ						ਤੀਵਰਾ
×			੨		੩		×			੨		੩	
ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	-	ਪ	-	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਬਾ	ਜੇ-	ਬ-	ਜਹਿ	-	ਮ੍ਰਿ	-	ਦੰ	ਗ	ਅ	ਨਾ	-	ਹ	ਦ
ਮਂ	ਮਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ̱ੀ	-	ਧ	-	ਨ̱ੀ	ਧਨ̱ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਕੋ	ਕਿ	ਲ-	ਰੀ	-	-	-	ਰਾ	ਮ,ਨਾ	ਮੁ	ਬੋ	ਲੈ	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨ̱ੀ	ਪ	-	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾਂ	-
ਮ	ਧੁ	ਰ	ਬੈ	-	ਨ	-	ਅ	ਤਿ	-	ਸੁ	ਹੀ	ਆ	-

ਅੰਤਰਾ 2 ਮਲਾਰ ਦੀਪਚੰਦੀ

×			2				0			3			
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-
ਐ	-	**ਸੀ**	**ਤੇ**	-	**ਰੇ**	-	**ਦ**	**ਰ**	-	**ਸ**	**ਨ**	**ਕੀ**	-
ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	-	ਪ	-	-	-
ਸੋ	-	-	**ਭ**	-	--	--	-	-	-	-	-	-	-
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	-
ਅ	**ਤਿ**	**ਅ**	**ਪਾ**	-	**ਰ**	-	**ਪ੍ਰਿ**	**ਅ**	**ਅ**	**ਮੋ**	-	**ਘ**	-
ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਤੈ	-	**ਸੇ**	**ਹੀ**	-	**ਸੰ**	**ਗਿ**	**ਸੰ**	**ਤ**	**ਬ**	**ਨੇ**	-	-	-
ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ-	
ਭ	**ਵ**	**ਉ**	**ਤਾ**	-	**ਰ**	-	**ਨਾ**	**ਮ**	**ਭ**	**ਨੇ**	-	-	-

*ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸੰਤ ਰਿਦ ਵਸੈ ॥ **ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਦੁਰਤੁ ਸਭੁ ਨਸੈ** ॥ ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਗੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥ (੨੬੫)

*ਮਨ ਮਿਲੁ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਸੁਭਵੰਤੀ ॥ ਸੁਨਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਸੁਖਵੰਤੀ ॥ ਸਭ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਲਹੰਤੀ ॥ ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਹੋ ਲਿਖਤੁ ਲਿਖੰਤੀ ॥ (੬੭੭)

***ਵਡਭਾਗੀ ਸੇ ਕਾਢੀਅਹਿ** ਪਿਆਰੇ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਜਿਨਾ ਵਾਸੋ ॥ (੮੦੨)

*ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ਰਾਮ ॥ **ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਭਏ** ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ਰਾਮ ॥ (੭੭੧)

*ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ **ਮਨਿ ਵਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ** ਬਖਸਿੰਦੁ ॥ (੪੯)

ਅੰਤਰਾ 2.1 **ਮਲਾਰ** **ਇਕਤਾਲ(ਦਰੁਤ)**

×		0		2		0		3		4	
ਮ	ਰੇ	-	ਪ	-	ਪ	ਨੀ̱	-	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ
ਰ	**ਮ**	-	**ਰਾ**	-	**ਮ**	**ਰਾ**	-	**ਮ**	**ਮਾ**	-	**ਲ**
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਮ	**ਨਿ**	**ਫੇ**	-	**ਰ**	-	**ਤੇ**	-	-	-	**ਹ**	**ਰਿ**
ਨੀ̱	-	ਨੀ̱	-	-	-	ਮ	ਮ	ਪ	-	-	-
ਸੰ	-	**ਗ**	-	-	-	**ਸੰ**	**ਗੀ**	**ਆ**	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨੀ̱	ਪ	-	-	-
ਜ	**ਨ**	**ਨਾ**	-	**ਨ**	**ਕ**	**ਪ੍ਰਿ**	**ਅ**	-	-	-	-
ਗ	-	ਗ	-	ਮ	-	ਰੇ	-	-	-	ਸਾ	-
ਪ੍ਰੀ	-	**ਤ**	-	**ਮ**	-	**ਥੀ**	-	-	-	**ਆ**	-

---

*ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮੁ **ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਉਰ ਧਾਰੇ** ॥ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ (੩੫੩)

*ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਤਾ ਕੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ॥ **ਨਾਨਕ ਈਹਾ ਸੁਖੁ ਆਗੈ ਮੁਖ ਊਜਲ** ਸੰਗਿ ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਾਈਐ ॥ (੭੦੦)

*ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਅਨੰਦ ਕੋਡ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੰਗਿ ਬਨੇ ॥ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਭਨੇ ॥ (੯੨੯)

*ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ (੩੫੩)

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਮਨੁ ਘਨੈ ਭ੍ਰਮੈ ਬਨੈ ॥

ਉਮਕਿ ਤਰਸਿ ਚਾਲੈ ॥

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਚਾਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਨ ਮਾਈ ਮੋਹਿ ਆਈ ਕਹੰਉ ਬੇਦਨ ਕਾਹਿ ॥੧॥

ਆਨ ਉਪਾਵ ਸਗਰ ਕੀਏ ਨਹਿ ਦੂਖ ਸਾਕਹਿ ਲਾਹਿ ॥

ਭਜੁ ਸਰਨਿ ਸਾਧੂ ਨਾਨਕਾ ਮਿਲੁ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦਹਿ ਗਾਹਿ ॥੨॥੨॥੨੪॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੭੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਘਨੈ ਬਨੈ-ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ।**ਭ੍ਰਮੈ**-ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।**ਉਮਕਿਤ**-ਉਮਾਹ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ।**ਰਸਿ**-ਆਨੰਦ ਨਾਲ ।**ਮਿਲਬੇ ਕੀ**-ਮਿਲਣ ਦੀ ।
ਚਾਹ-ਤਾਂਘ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਈ-ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਮਾਇਆ ।**ਮੋਹਿ**-ਮੈਨੂੰ ।**ਮੋਹਿ ਆਈ**-ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ।**ਕਹੰਉ**-ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ।
ਬੇਦਨ-ਦੁੱਖ ।**ਕਾਹਿ**-ਕਿਸਨੂੰ? ।੧।
ਆਨ ਉਪਾਵ-ਹੋਰ ਹੀਲੇ।**ਆਨ**-(ਅੰਯ)।**ਉਪਾਵ**-(ਲਫ਼ਜ਼ਉ 'ਉਪਾਉ' ਤੋਂ ਬਹੁ-ਵਚਨ)।**ਸਗਰ**-ਸਗਲੇ, ਸਾਰੇ।**ਸਾਕਹਿ ਲਾਹਿ**-ਲਾਹ ਸਕਦੇ,ਉਤਾਰ ਸਕਦੇ
।**ਸਾਧੂ**-ਗੁਰੂ ।**ਮਿਲੁ**-ਮਿਲਿਆ ਰਹੁ ।**ਗਾਹਿ**-ਗਾਹ ਕੇ, ਚੁੱਭੀ ਲਾ ਕੇ ।੨। ੨।੨੪।

ਸਥਾਈ				ਮਲਾਰ					ਸੂਲਫਾਕ
×		0		2		3		0	
								ਧਨ̱ੀ	ਮਪ
								ਮ-	ਨੁ-
ਨ̱ੀ	ਧ	ਧ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ
ਘ	ਨੈ	ਝੂ	ਮੈ	-	ਬ	ਨੈ-	-	-	-
ਪਮ	ਗ	ਗ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਉ-	ਮ	ਕਿ	ਤ	ਰ	ਸਿ	ਚਾ	-	ਲੈ	-
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
ਪ੍ਰ	ਭ	ਮਿ	ਲ	ਬੇ	-	ਕੀ	ਚਾ-	--	ਹ
ਨ̱ੀਨ̱ੀ	ਪਪ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇ	ਸਾ	-	-		
ਪ੍ਰਭ	ਮਿਲ	ਬੇ-	ਕੀ-	ਚਾ	ਹ	-	-		

*ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਬੇ ਕਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨਿ ਲਾਗੀ ॥ ਪਾਇ ਲਗਉ ਮੋਹਿ ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਕੋਊ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਬਡਭਾਗੀ ॥ (੨੦੪)

*ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਜਿ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਧਰਉ ਰੀ ॥ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਲਾਲਸਾ ਤਾ ਤੇ ਆਲਸੁ ਕਹਾ ਕਰਉ ਰੀ ॥ (੩੮੯)

*ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨਿ ਹੋਤ ਅਨੰਦਾ ਉਤਰੈ ਮਨਹੁ ਜੰਗੀਲਾ ॥ ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਨਾਨਕ ਪਰੈ ਪਰੀਲਾ ॥ (੪੯੮)

*ਬਿਨੁ ਮਿਲਬੇ ਨਾਹੀ ਸੰਤੋਖਾ ਪੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜੀਜੈ ॥ (੧੩੨੧)

*ਬਿਨੁ ਮਿਲਬੇ ਸਾਂਤਿ ਨ ਊਪਜੈ ਤਿਲੁ ਪਲੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥ ਹਰਿ ਸਾਧਹ ਸਰਣਾਗਤੀ ਨਾਨਕ ਆਸ ਪੁਜਾਇ ॥ (੯੨੮)

ਅੰਤਰਾ 1							ਮਲਾਰ						ਰੂਪਕ
×			1		2		×			1		2	
ਮ	ਪ਼	ਪ	ਨੁੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ੜੇ	ਗੁ	ਨ	ਮਾ	-	ਈ	-	ਮੋ-	-	ਹਿ	ਆ	-	ਈ	-
ਨੁੀਪ	ਮ	ਪ	ਨੁੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਨੁੀਪ	ਮ	ਪ	ਨੁੀ	ਧ	ਨੁੀ	-
ੜੇ-	ਗੁ	ਨ	ਮਾ	-	ਈ	-	ਮੋ-	-	ਹਿ	ਆ	-	ਈ	-
ਮ	ਪ	ਪ	ਨੁੀਪ	ਮਪ	ਨੁੀਧ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ
ੜੇ	ਗੁ	ਨ	ਮਾ	—	ਈ-	—	ਮੋ-	-	ਹਿ	ਆ	-	ਈ	-
ਨੁੀ	ਧ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੁੀ	ਧ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਕ	ਹੰਉ	-	ਬੇ	-	ਦ	ਨ	ਕਾ-	--	--	ਹਿ	-	-	-
ਨੁੀਪ	ਮਪ	ਨੁੀਧ	ਨੀ	-	ਧਨੁੀ	ਧ	ਨੁੀਨੁੀ	ਧਨੁੀ	ਪਮ	ਪ	-	-	-
ਕ	ਹੰਉ	-	ਬੇ	-	ਦ-	ਨ	ਕਾ-	--	--	ਹਿ	-	-	-
ਸਾਂ	ਮ	ਰੇ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਮਪ	ਨੁੀਧ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	-	ਧਨੁੀ	ਮਪ
ਕ	ਹੰਉ	-	ਬੇ	-	ਦ	ਨ	ਕਾ-	--	--	ਹਿ	-	ਮ-	ਨੁ-
ਨੁੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਧਨੁੀ	ਮਪ	ਨੁੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਧਨੁੀ	ਮਪ
ਘ	ਨੈ	ਝੂ	ਮੈ	-	ਮ-	ਨੁ-	ਘ	ਨੈ	ਝੂ	ਮੈ	-	ਮ-	ਨੁ-

ਅੰਤਰਾ 2 ਮਲਾਰ ਬੀਰਤਾਲ

×				2			3			0				4			0		
ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨੀ̱	ਧ	-	ਨੀ	-	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਆ	-	ਨ	ਉ	ਪਾ	-	-	ਵ	-	-	-	ਸ	ਗ	ਰ	ਕੀ	-	-	ਏ	-	-
ਗਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ̱	-	-	ਪ	-	-
ਆ	-	ਨ	ਉ	ਪਾ	-	-	ਵ	-	-	-	ਸ	ਗ	ਰ	ਕੀ	-	-	ਏ	-	-
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਨੀ̱	ਧ	-	ਨੀ	-	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ̱	ਪ	ਮ	ਪ
ਆ	-	ਨ	ਉ	ਪਾ	-	-	ਵ	-	-	-	ਸ	ਗ	ਰ	ਕੀ-	--	--	ਏ	-	-
ਸਾਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	-	-	ਸਾਂ	-	-	ਨੀ̱	-	ਮਮ	ਪ	ਨੀ̱	ਧ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਨ	-	ਹਿ	-	ਦੂ	-	-	ਖ	-	-	ਸਾ	-	ਕਹਿ	-	ਲਾ	-	-	ਹਿ	-	-

ਅੰਤਰਾ 2.1 ਮਲਾਰ ਤਿੰਨਤਾਲ

×				੨				੦				੩			
ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ̱	ਮਪ	ਪ	ਪ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਭ-	--	ਜੁ-	--	ਸ	ਰ	ਨਿ	-	ਸਾ	-	ਧੂ	ਨਾ	-	ਨ	ਕਾ	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨੀ̱	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਮਿ	ਲ	ਗੁ	ਨ	ਗੋ-	ਬਿੰ-	--	ਦਹਿ	ਗਾ	-	-	-	ਹਿ	-	-	-
ਗਂ	ਗਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ̱	-	ਪ	-
ਮਿ	ਲੁ	ਗੁ	ਨ	ਗੋ-	ਬਿੰ	--	ਦਹਿ	ਗਾ	-	-	-	ਹਿ	-	-	-
ਨੀ̱ਪ	ਮਪ	ਨੀ̱	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਗਂ	-	ਮਂਪਂ	ਗਂਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਧਨੀ̱	ਮਪ
ਮਿ-	ਲੁ-	ਗੁ	ਨ	ਗੋ-	ਬਿੰ	--	ਦਹਿ	ਗਾ	-	--	--	ਹਿ	-	ਮ-	ਨੁ-

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਪ੍ਰਿਅ ਕੀ ਸੋਭ ਸੁਹਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥

ਹਾਹਾ ਹੂਹੂ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਸਰਾ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਰਸ ਗਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਧੁਨਿਤ ਲਲਿਤ ਗੁਨਗ੍ਯ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੂਪ ਦਿਖਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥੧॥

ਗਿਰਿ ਤਰ ਥਲ ਜਲ ਭਵਨ ਭਰਪੁਰਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਲਾਲਨ ਛਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਾਮਈਆ ਰਸੁ ਪਾਇਓ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੈ ਭਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥੨॥੩॥੨੫॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੭੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਸੋਭ-ਸੋਭਾ। **ਸੁਹਾਵਨੀ**-ਸੁਖਾਵੀਂ, ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ। **ਨੀਕੀ**-ਚੰਗੀ। **ਹਾਹਾ ਹੂਹੂ**-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ। **ਗੰਧ੍ਰਬ**-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਗੀ। **ਅਪਸਰਾ**-ਸੁਰਗ ਦੀਆਂ ਮੋਹਣੀਆਂ ।**ਮੰਗਲ**-ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ।**ਗਾਵਨੀ ਨੀਕੀ**-ਮਿੱਠਾ ਗਾਇਨ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਧੁਨਿਤ-ਧੁਨੀਆਂ, ਸੁਰਾਂ ।**ਲਲਿਤ**-ਸੁੰਦਰ ।**ਗੁਨਗ੍ਯ**-ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੀਨ ।੧।

ਗਿਰਿ-ਪਹਾੜ ।**ਤਰ**-ਰੁੱਖ ।**ਥਲ**-ਧਰਤੀ ।**ਭਰਪੁਰਿ**-ਭਰਪੂਰ ।**ਘਟਿ ਘਟਿ**-ਹਰੇਕ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ।**ਲਾਲਨ ਛਾਵਨੀ**-ਸੋਹਣੇ ਲਾਲ ਦਾ ਡੇਰਾ ।**ਸਾਧ ਸੰਗਿ**-ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ।**ਰਾਮਈਆ ਰਸ**-ਸੋਹਣੇ ਰਾਮ (ਦੇ ਮਿਲਾਪ) ਦਾ ਆਨੰਦ ।**ਜਾ ਕੈ**-ਜਿਸ (ਮਨੁੱਖ) ਦੇ ਅੰਦਰ ।**ਭਾਵਨੀ**-ਸਰਧਾ ।੨।੩।੨੫।

ਸਥਾਈ | ਮਲਾਰ | ਚਾਰਤਾਲ

×		0		2		0		3		4	
ਸਾ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	-ਪ	ਨੀ̱	ਨੀ̱ਧ	ਧ	ਨੀ̱	-	ਪ
ਪ੍ਰਿ	ਅ	ਕੀ	ਸੋ	ਭ	-ਸੁ	ਹਾ	ਵ-	ਨੀ	ਨੀ	-	ਕੀ
ਗ	ਗ	ਮ	ਮ	ਮ	ਮਮ	ਰੇਪ	ਗਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	ਸਾ
ਹਾ	ਹਾ	ਹੂ	ਹੂ	ਗੀ	ਧ੍ਰਬ	-ਅ	ਪਸ	ਰਾ	-	-	-
ਮ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਪ	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਮੈਂ	-	ਗ	ਲ	ਰ	ਸ	ਗਾ	ਵ	ਨੀ	ਨੀ	-	ਕੀ

ਅੰਤਰਾ 1 | ਮਲਾਰ | ਧਮਾਰ

×					2		0			3			
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਪਮ	ਗ	ਮ
ਧੁ	ਨਿ	ਤ	ਲ	ਲਿ	ਤ	ਗੁ	ਨ	ਗ੍ਰ	ਅ	ਨਿ	ਕ-	ਭਾਂ	ਤਿ
ਰੇਸਾ	ਨੀ̱ਸਾ	ਮਰੇ	ਪ	ਨੀ̱ਪ	ਮਪ	ਨੀ̱ਧ	ਨੀਸਾਂ	-	ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀ̱ਪ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ
ਬ-	ਹੁ-	ਬਿ-	ਧਿ	ਰੂ-	ਪ-	ਦਿ-	ਖਾ-	-	ਵਨੀ	ਨੀ-	--	ਕੀ-	--

*ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਧਰਮ ਨਿਰੂਪੀਐ ਕਰਤਾ ਦੀਸੈ ਸਭ ਲੋਇ ॥ ਕਵਨ ਕਰਮ ਤੇ ਛੂਟੀਐ ਜਿਹ ਸਾਧੇ ਸਭ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥ (੩੪੬)

*ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਆਪਾਰਾ ॥ ਪੇਖੈ ਖੁਸੀ ਭੋਗ ਨਹੀ ਹਾਰਾ ॥ ਸਭਿ ਰਸ ਲੈਤ ਬਸਤ ਨਿਰਾਰਾ ॥ (੭੪੬)

ਅੰਤਰਾ 2					ਮਲਾਰ			ਅਮਰਤਾਲ
×		2			0			
ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨ਼ੀਪ	ਨੀਨ਼ੀ	ਸਾਂਸਾਂ,ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	
ਗਿਰਿ	**ਤਰ**	**ਥਲ**	**ਜਲ**	**ਭਵਨ**	**ਭਰ**	**ਪੂ**	**ਰਿ-**	
ਗਂਗਂ	ਗਂਮਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂਨੀਸਾਂ	ਧਨ਼ੀਪ-	ਗਮ	ਰੇਸਾ	
ਘਟਿ	**ਘਟਿ**	**ਲਾਲ**	**ਨ**	**ਛਾ---**	**ਵ-ਨੀ-**	**ਨੀ-**	**ਕੀ-**	

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਮਲਾਰ							ਤੀਵਰਾ
×			1		2		×			1		2		
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਧਨ਼ੀ	ਧਨ਼ੀ	ਪ	
ਸਾ	**-**	**ਧ**	**ਸੰ**	**-**	**ਗਿ**	**ਰਾ**	**ਮਈ**	**ਆ**	**ਰਸੁ**	**ਪਾ-**	**--**	**ਇਓ**	**-**	
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨੀ-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਗਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-	
ਨਾ-	**--**	**ਨਕ**	**ਜਾ**	**-**	**ਕੈ**	**-**	**ਭਾ**	**ਵ**	**ਨੀ**	**ਨੀ**	**-**	**ਕੀ**	**-**	

---

*ਠਾਕੁਰਿ ਮਾਨੇ ਸੇ ਪਰਧਾਨੇ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥

ਹਰਿ ਰਸਹਿ ਅਘਾਏ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਜਾਤੇ ॥ (੫੭੭)

*ਬਿਨਸਿਓ ਢੀਠਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੂਠਾ ਸਬਦੁ ਲਗੋ ਗੁਰ ਮੀਠਾ ॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਨਾਨਕ **ਰਮਈਆ ਡੀਠਾ** ॥ (੬੭੧)

***ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਰਾਮੁ ਪਿਆਰਾ** ॥ (੧੦੨੮)

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੇ ॥੧॥ਰਹਾਉ ॥
ਦਰਸੁ ਸਫਲਿਓ ਦਰਸੁ ਪੇਖਿਓ ਗਏ ਕਿਲਬਿਖ ਗਏ ॥
ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਉਜੀਆਰੇ ॥੧॥
ਬਿਸਮ ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਭਈ ॥
ਅਘ ਕੋਟਿ ਹਰਤੇ ਨਾਮ ਲਈ ॥
ਗੁਰ ਚਰਨ ਮਸਤਕੁ ਡਾਰਿ ਪਹੀ ॥
ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਤੂੰਹੀ ਏਕ ਤੁਹੀ ॥
ਭਗਤ ਟੇਕ ਤੁਹਾਰੇ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਦੁਆਰੇ ॥੨॥੪॥੨੬॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੭੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਚਰਨ ਕਮਲ-ਕੌਲ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਸੋਹਣੇ ਹਰਿ-ਚਰਨ ।**ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ**-ਹਿਰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ । **ਧਾਰੇ**-(ਮੈਂ) ਟਿਕਾ ਲਏ ਹਨ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਸਫਲਿਓ-ਫਲ ਦੇ ਗਿਆ ਹੈ । **ਪੇਖਿਓ**-ਵੇਖ ਲਿਆ ਹੈ ।**ਕਿਲਬਿਖ**-(ਸਾਰੇ) ਪਾਪ ।**ਉਜੀਆਰੇ**-ਰੌਸ਼ਨ, ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੂਝ ਵਾਲਾ ।੧।
ਬਿਸਮ-ਅਸਚਰਜ, ਹੈਰਾਨ ।**ਭਈ**-ਹੋ ਗਈ ।**ਅਘ**-ਪਾਪ ।**ਕੋਟਿ**-ਕ੍ਰੋੜਾਂ ।**ਹਰਤੇ**-ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।**ਲਈ**-ਲਿਆਂ, ਸਿਮਰਿਆਂ ।**ਗੁਰ ਚਰਨ**-ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ।**ਮਸਤਕੁ**-ਮੱਥਾ ।**ਡਾਰਿ**-ਰੱਖ ਕੇ ।**ਪਹੀ**-ਪੈਂਦੇ ਹਨ ।**ਪ੍ਰਭ**-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ !**ਟੇਕ**-ਆਸਰਾ ।੨।੪।੨੬।

ਸਥਾਈ					ਮਲਾਰ				ਝਪਤਾਲ
×		2			0		3		
ਨੀ	ਸਾਂ	ਧਨ਼ੀ	-ਪ	-ਪ	ਮ	ਰੇ	ਮਰੇ	ਪ	-
ਗੁ	ਰ	ਪ੍ਰੀ-	-ਤਿ	-ਪਿ	ਆ	-	ਰੇ-	-	-
ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਧ	-ਨੀ	ਸਾ	ਮਰੇ	ਪਪ	ਨ਼ੀਧ	ਨ਼ੀਪ	ਪ
ਚਰ	ਨ,ਕ	ਮਲ	-ਰਿ	ਦ	ਅੰ	ਤਰਿ	ਧਾ-	--	ਰੇ

ਅੰਤਰਾ 1						ਮਲਾਰ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਪ	-
ਦ	ਰ	ਸੁ	ਸ	ਫ	ਲਿ	ਓ	ਦ	ਰ	ਸੁ	ਪੇ	ਖਿ	ਓ	-
ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਨੀ	-	ਸਾ	-
ਗ	ਏ	-	ਕਿ	ਲ	ਬਿ	ਖ	ਗ	ਏ	-	-	-	-	-
ਨ਼ੀ	ਧਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਮ	ਨ-	-	ਨਿ	ਰ	ਮ	ਲ	ਉ	ਜੀ	-	ਆ	-	ਰੇ	-

*ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟਿ ਹੋਆ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਿਟਿ ਗਏ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਜੀਉ ॥ (੧੦੩)

*ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਗਏ ॥ (੮੬੯)

*ਕਿਲਵਿਖ ਗਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋਈ ਹੈ ਗੁਰਿ ਕਾਢੇ ਮਾਇਆ ਦ੍ਰੋਹੰ ॥ (੧੨੧੧)

*ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨ ਸਰਿ ਨਾਇਣੁ ॥

ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਏ ਗਾਵਾਇਣੁ ॥ (੧੧੩੪)

ਅੰਤਰਾ 2							ਮਲਾਰ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮ	ਮ	ਪ	–	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਬਿ	**ਸ**	**ਮ**	–	**ਬਿ**	**ਸ**	**ਮੈ**	–	**ਬਿ**	**ਸ**	**ਮ**	**ਭ**	**ਈ**	–	–	–
ਗਗ	ਗ	–	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾਂ	–	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਅਘ	**ਕੋ**	–	**ਟਿ**	**ਹ**	**ਰ**	**ਤੇ**	–	**ਨਾ**	–	**ਮ**	**ਲ**	**ਈ**	–	**ਗੁ**	**ਰ**
–	ਧ	ਧ	ਨੀ̱	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਗ	–	ਗ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
–	**ਚ**	**ਰ**	**ਨ**	**ਮ**	**ਸ**	**ਤ**	**ਕੁ**	**ਡਾ**	–	**ਰਿ**	**ਪ**	**ਹੀ**	–	–	–
ਸਾਂਸਾਂ	ਧ	ਧ	ਨੀ̱	ਪ	–	ਪ	–	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ̱	ਮ	ਪ	–	–	–
ਪ੍ਰਭ	**ਏ**	–	**ਕ**	**ਤੂੰ**	–	**ਹੀ**	–	**ਏ**	–	**ਕ**	**ਤੁ**	**ਹੀ**	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.1					ਮਲਾਰ						ਇਕਤਾਲ (ਦਰੁਤ)
×		0		2		0		3		4	
ਮ	ਮ	ਪ	–	–	–	ਨੀ̱	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਭ	**ਗ**	**ਤ**	–	–	–	**ਟੇ**	**ਕ**	**ਤੁ**	**ਹਾ**	–	**ਰੇ**
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨੀ̱	ਪ	ਪ	ਮਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਪ	–	ਪ
ਜ	**ਨ**	**ਨਾ**	–	**ਨ**	**ਕ**	**ਸਰ**	**ਨਿ**	**ਦੁ**	**ਆ**	–	**ਰੇ**

---

*ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਨਾਨਕ **ਸਰਣਿ ਦੁਆਰੇ** ॥ (੭੦੨)

*ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਹਰਿ ਦੁਆਰੈ **ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੋ** ॥ (੭੭੭)

***ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇਤੇ ਅਗਨਤ ਉਧਾਰੇ** ॥ ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਅਲਪ ਮਤਿ ਨਿਰਗੁਣ ਪਰਿਓ ਸਰਣਿ ਦੁਆਰੇ ॥ (੯੯੯)

*ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਹਰਿ ਦੁਆਰੈ **ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਲਾਜ ਰਖਾਇਦਾ** ॥ (੧੦੭੬)

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਬਰਸੁ ਸਰਸੁ ਆਗਿਆ ॥
ਹੋਹਿ ਆਨੰਦ ਸਗਲ ਭਾਗ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਸੰਤ ਸੰਗੇ ਮਨੁ ਪਰਫੜੈ
ਮਿਲਿ ਮੇਘ ਧਰ ਸੁਹਾਗ ॥੧॥
ਘਨਘੋਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੋਰ ॥
ਚਿਤੁ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬੂੰਦ ਓਰ ॥
ਐਸੋ ਹਰਿ ਸੰਗੇ ਮਨ ਮੋਹ ॥
ਤਿਆਗਿ ਮਾਇਆ ਧੋਹ ॥
ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਨਾਨਕ ਜਾਗਿਆ ॥੨॥੫॥੨੭॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੭੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਬਰਸੁ-ਵਰਖਾ ਕਰ ।**ਸਰਸੁ**-ਰਸ ਸਹਿਤ, ਅਨੰਦ ਨਾਲ ।**ਆਗਿਆ**-(ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ) ਹੁਕਮ ਵਿਚ ।**ਹੋਹਿ**-ਹੋ ਜਾਣ ।
ਸਗਲ ਭਾਗ-ਸਾਰੇ ਭਾਗ (ਜਾਗ ਪੈਣ) ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਸੰਤ ਸੰਗੇ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ।**ਪਰਫੜੈ**-ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।**ਮਿਲਿ ਮੇਘ**-ਬੱਦਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ।**ਧਰ**-ਧਰਤੀ ।੧।
ਘਨਘੋਰ-ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਗਰਜ ।**ਚਾਤ੍ਰਿਕ**-ਪਪੀਹਾ ।**ਓਰ**-ਤਰਫ਼, ਪਾਸੇ, ਵਲ ।**ਐਸੋ**-ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ।**ਮਨ ਮੋਹ**-ਮਨ ਦਾ ਮੋਹ, ਮਨ ਦਾ ਪਿਆਰ।
ਤਿਆਗਿ-ਤਿਆਗ ਕੇ ।**ਧੋਹ**-ਠਗੀ ।**ਮਿਲਿ**-ਮਿਲ ਕੇ ।**ਸੰਤ**-ਗੁਰੂ ।੨।੫।੨੭।

ਸਥਾਈ								ਮਲਾਰ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
							ਸਾਰੇ	ਨੀਸਾ	ਮਰੇ	ਸਾਰੇ	ਪਨੀ	ਮਪ	ਨੀਪ	ਮਪ	ਨੀਧ
							ਬ–	**ਰ–**	**ਸੁ–**	**ਸ–**	**ਰ–**	**ਸੁ–**	**ਆ–**	––	––
ਸਾਂ	–	–	ਨੀਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	–	–	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਪ
–	–	–	ਗਿ–	**ਆ–**	––	–	–	ਹੋ	–	ਹਿ	**ਆ**	ਨੰ	–	ਦ	–
ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	–	–	ਸਾ	ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਨੀਪ	ਨੀਪ	ਮ	ਪ
ਸ	ਗ	ਲ	–	**ਭਾ**	–	–	ਗ	ਹੋ	–	ਹਿ	**ਆ**	ਨੰ–	––	ਦ	–
ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ									
ਸ	ਗ	ਲ	–	**ਭਾ**	–	ਗ									

---

*ਜੈਸੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਿਆਸ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਬੂੰਦ ਚਵੈ **ਬਰਸੁ ਸੁਹਾਵੇ ਮੇਹੁ** ॥ (੪੫੫)

***ਬਰਸਨਾ ਤ ਬਰਸੁ ਘਨਾ** ਬਹੁੜਿ ਬਰਸਹਿ ਕਾਹਿ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨ੍ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਨ੍ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ (੫੧੭)

***ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਤਵਤ** ਬਰਸਤ ਮੇਂਹ ॥ (੭੦੨)

*ਜਿਉ ਧਰਤੀ ਸੋਭ ਕਰੇ ਜਲੁ ਬਰਸੈ **ਤਿਉ ਸਿਖੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਬਿਗਸਾਈ** ॥ (੭੫੮)

*ਰੁਤਿ ਬਰਸੁ ਸੁਹੇਲੀਆ **ਸਾਵਣ ਭਾਦਵੇ ਆਨੰਦ ਜੀਉ** ॥ (੯੨੮)

*ਨਾਨਕ ਬਿਜੁਲੀਆ ਚਮਕੰਨਿ ਘੁਰਨ੍ਹਿ ਘਟਾ ਅਤਿ ਕਾਲੀਆ ॥ **ਬਰਸਨਿ ਮੇਘ ਅਪਾਰ** ਨਾਨਕ ਸੰਗਮਿ ਪਿਰੀ ਸੁਹੰਦੀਆ ॥ (੧੧੦੨)

*ਊਨਵਿ ਘਨਹਰੁ ਗਰਜੈ ਬਰਸੈ **ਕੋਕਿਲ ਮੋਰ ਬੈਰਾਗੈ** ॥ ਤਰਵਰ ਬਿਰਖ ਬਿਹੰਗ ਭੁਇਅੰਗਮ ਘਰਿ ਪਿਰੁ ਧਨ ਸੋਹਾਗੈ ॥ (੧੧੯੭)

*ਬਰਸੁ ਘਨਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ॥ **ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਨੀ ਹੀਅਰੈ** ਗੁਰਿ ਮੋਹੀ ਮਨੁ ਹਰਿ ਰਸਿ ਲੀਨਾ ॥ (੧੨੫੪)

ਅੰਤਰਾ 1						ਮਲਾਰ							ਰੂਪਕ
×			1		2		×			1		2	
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ
ਸੰ-	--	ਤ	ਸੰ	ਗੇ	ਮ-	ਨੁ-	ਪ	ਰ	ਫ	ੜੈ	-	-	-
ਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨ਼ੀਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਰੇ	ਸਾਰੇ	ਨੀਸਾ	ਧਨ਼ੀ	ਪ
ਸੰ	-	ਤ	ਸੰ-	ਗੇ	ਮ-	ਨੁ-	ਪ	ਰ	ਫ	ੜੈ-	--	--	-
ਮ	-	ਪ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਸੰ	-	ਤ	ਸੰ	ਗੇ	ਮ	ਨੁ	ਪ	ਰ	ਫ	ੜੈ-	--	--	-
ਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ
ਸੰ	-	ਤ	ਸੰ	ਗੇ	ਮ	ਨੁ	ਪ	ਰ	ਫ	ੜੈ	-	ਮਿ	ਲਿ
ਮਰੇ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਰੇਸਾ	ਨੀ
ਮੇ-	-	ਘ	ਧ	ਰ	-	ਸੁ	ਹਾ	-	ਗ	-	-	ਮਿ-	ਲਿ
ਮਰੇ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਮਰੇ	ਪ	ਪ
ਮੇ-	-	ਘ	ਧ	ਰ	ਸੁ	-	ਹਾ	-	ਗ	-	ਮੇ	-	ਘ
ਨ਼ੀ	ਧ	ਨ਼ੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾ	-	ਮਰੇ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ
ਧ	ਰ	ਸੁ	-	ਹਾ	-	ਗ	-	ਮੇ	-	ਘ	ਧ	ਰ	ਸੁ
-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਮ	ਸਾਰੇ	ਧਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨ਼ੀਧ
-	ਹਾ	-	ਗ	-	ਬ-	ਰ-	ਸੁ-	ਸ	ਰ	ਸੁ	ਆ-	--	--

ਅੰਤਰਾ 2							ਮਲਾਰ						ਫਰੋਦਸਤ
×		0		2		3		4			5		
												ਨ਼ੀਪ	ਮਪ
												ਘ-	ਨ-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਧਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਗ	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਮ	ਰੇਸਾ
ਘੋ	-	ਰ	ਪ੍ਰੀ-	--	ਤਿ	ਮੋ	-	-	-	ਰ	-	ਚਿ	ਤੁ-
ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਮ	ਰੇ	ਧਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ
ਚਾ	-	ਤ੍ਰਿ	ਕ	ਬੂੰ	-	ਦ-	--	ਓ	-	ਰ	-	ਐ	ਸੋ
ਨ਼ੀ	-	ਧ	ਨ਼ੀ	-	ਪ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀਧ	ਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-	-
ਹ	-	ਰਿ	ਸੰ	-	ਗੇ	ਮ	ਨ	ਮੋ-	-	ਹ-	-	-	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਧ	ਮ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ
ਤਿਆ	-	ਗਿ	ਮਾ-	-	ਇਆ	ਧੋ	-	-	-	ਹ	-	ਮਿ	ਲਿ
ਮ	-	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ
ਸੰ	-	ਤ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਜਾ-	--	ਗਿ-	ਆ	ਜਾ-	--	ਗਿ-	ਆ
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਮਂਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨ਼ੀਧ
ਜਾ-	--	ਗਿ-	ਆ	-	ਬ-	ਰ-	ਸੁ-	ਸ-	ਰ-	ਸੁ-	ਆ-	--	ਗਿ-

*ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਸਨ ਰਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗੇ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਹਜਿ ਹਰੀ ॥ (੫੦੫)

*ਮਾਇਆ ਕੋ ਸੰਗੁ ਤਿਆਗੁ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਕੀ ਸਰਨਿ ਲਾਗੁ ॥ (੧੩੫੨)

*ਤਿਆਗੰਤ ਕਪਟ ਰੂਪ ਮਾਇਆ ਨਾਨਕ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸਾਧ ਸੰਗਮਹ ॥੧॥ (੭੦੭)

*ਰਵਿਦਾਸੁ ਢੁਵੰਤਾ ਢੋਰ ਨੀਤਿ ਤਿਨਿ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ॥ (੪੮੭)

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਗੁਨ ਗੋੁਪਾਲ ਗਾਉ ਨੀਤ ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਾਰਿ ਚੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਛੋਡਿ ਮਾਨੁ ਤਜਿ ਗੁਮਾਨੁ
ਮਿਲਿ ਸਾਧੂਆ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਏਕ ਰੰਗਿ
ਮਿਟਿ ਜਾਂਹਿ ਦੋਖ ਮੀਤ ॥੧॥
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥
ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਬਿਖੈ ਜੰਜਾਲ ॥
ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗਿ ॥
ਨਾਨਕ ਗਾਵੈ ਗੋਬਿੰਦ ਨੀਤ ॥੨॥੬॥੨੮॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੭੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਗੋੁਪਾਲ-ਅਸਲ ਲਫ਼ਜ਼ 'ਗੋਪਾਲ' ਹੈ । ਇਥੇ 'ਗੁਪਾਲ' ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ) ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ।**ਗਾਉ**-ਗਾਇਆ ਕਰ ।**ਨੀਤ**-ਸਦਾ ।**ਚੀਤਿ**-ਚਿੱਤ ਵਿਚ ।**ਧਾਰਿ**-ਟਿਕਾਈ ਰੱਖ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਤਜਿ-ਤਿਆਗ ਦੇ ।**ਮਿਲਿ**-ਮਿਲ ਕੇ ।**ਸਾਧੂਆ ਕੈ ਸੰਗ**-ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ।**ਏਕ ਰੰਗੀ**-ਇਕ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ।**ਮੀਤ**-ਹੇ ਮਿੱਤਰ ।੧।
ਬਿਖੈ ਜੰਜਾਲ-ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਹੀਆਂ ।**ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗਿ**-ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਟਿੱਕ ਕੇ ।**ਗਾਵੈ**-ਗਾਂਦਾ ਹੈ। **ਨੀਤ**-ਸਦਾ ।੨।੬।੨੮।

ਸਥਾਈ						ਮਲਾਰ						ਜੈਤਾਲ
×					2				3		4	
ਨ਼ੀਪ	ਮ	ਪ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ
ਗੁ–	ਨ	ਗੁੋ	ਪਾ–	––	––	ਲ	ਗਾ	–	ਉ	ਨੀ	–	ਤ
ਸਾਰੇ	ਮ	ਰੇਮ	ਨ਼ੀ	–	ਨ਼ੀ	ਧ	ਧਨੀ	ਸਾਂ	ਗਮ	ਰੇ	–	ਸਾ
ਰਾ–	–	ਮ–	ਨਾ	–	ਮ	–	ਧਾ–	–	ਰਿ–	ਚੀ	–	ਤ
ਸਾਮ	ਰੇਪ	ਮਪ	ਧਨ਼ੀ	ਧਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਧਨ਼ੀ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ
ਰਾ–	––	ਮ–	ਨਾ–	––	ਮ	–	ਧਾ–	––	ਰਿ	ਚੀ–	––	ਤ–

ਅੰਤਰਾ 1					ਮਲਾਰ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਧਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਛੋ–	––	ਡਿ	ਮਾ	–	ਨੁ	ਤ	ਜਿ	ਗੁ	ਮਾ	–	ਨੁ
ਗ	ਗ	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	–	ਧ	ਨੀ	–	ਸਾਂ
ਮਿ	ਲਿ	–	–	–	–	ਸਾ	–	ਧੂ	ਆ	–	ਕੈ
ਨ਼ੀ	ਪ	–	–	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਗ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ
ਸੰ	–	–	–	––	––	ਗਿ	–	–	–	–	–

---

*__ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨਗਰੁ ਬਹੁ ਭਰਿਆ__ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਖੰਡਲ ਖੰਡਾ ਹੇ ॥ (੧੩)

*__ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਛੁਟਾ__ ਜਾ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿਆ ਸਾਧੇ ॥ (੫੪੨)

*ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇਓ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ **ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਕਪਟ ਖੁਲਾਨਾ** ॥ (੬੯੭)

*ਧੰਨੁ ਅਭੀਚੁ ਨਿਛਤ੍ਰੁ ਹੈ **ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਿਆਗੇ**॥ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)

ਅੰਤਰਾ 1.1					ਮਲਾਰ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਮਰੇ	ਪ	ਪ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਧ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ
ਹ-	ਰਿ-	ਸਿ-	ਮ	ਰਿ	ਏ	-	ਕ	ਰੰ	-	ਗਿ	-
ਮ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਨ਼ੀਧ	ਨ਼ੀ	-	ਨ਼ੀ	ਮ	ਨ਼ੀਧ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
ਮਿ	ਟਿ	ਜਾਂ-	--	ਹਿ	ਦੋ	-	ਖ	ਮੀ	--	--	ਤ
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਪ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	-	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਪ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	-
ਗੁ-	ਨ-	ਗੋ	ਪਾ-	ਲ-	-	ਗੁ-	ਨ-	ਗੋ	ਪਾ-	ਲ-	-

ਅੰਤਰਾ 2					ਮਲਾਰ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	-	ਧ	-	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਪਾ	-	-	ਰ	-	-	-	ਬ੍ਰਹ	-	-	ਮ	-	-	-
ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਗਂ	-	ਮਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-
ਭ	-	-	ਏ	-	ਦਇ	--	ਆ	-	-	ਲ	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-	-	-	-	-	-
ਬਿ	ਨ	-	ਸਿ-	--	ਗ-	--	ਏ	-	-	-	-	-	-
ਮ	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਬਿ	ਖੈ	-	-	-	ਜੰ	-	ਜਾ	-	-	ਲ	-	-	-

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਮਲਾਰ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਸਾ	-	ਧ	ਜ	ਨਾ	-	ਕੈ	-	ਚ	ਰ	-	ਨ	ਲਾ	-	ਗਿ	-
ਗ	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਗਾ	-	ਵੈ	-	ਗੋ	ਬਿੰ	-	ਦ	ਨੀ	-	ਤ	-
ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਗ	ਗ	ਮ	-	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਗਾ	-	ਵੈ	-	ਗੋ	ਬਿੰ	-	ਦ	ਨੀ	-	ਤ	-
ਮ	ਰੇ	ਪ	-	ਪ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਗਾ	-	ਵੈ	-	ਗੋ	ਬਿੰ	-	ਦ	ਨੀ	-	ਤ	-

---

*ਸਾਧ ਸਰਨਿ **ਚਰਨ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ** ॥
ਸੁਪਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਪੇਖੀ ਸੁਪਨਾ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥ (੧੩੦੦)
***ਕਰੈ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ** ਸਾਧ ਚਰਨ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥ (੫੩੨)
*ਮਾਨ ਮੋਹ ਦੋਨੋ ਕਉ ਪਰਹਰਿ **ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ** ॥ (੮੩੧)
*ਜਾ **ਕਉ ਹੋਤ ਦਇਆਲੁ** ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਸੋ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥ (੧੧੯੬)
***ਆਠ ਪਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਗਾਵੈ** ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਵੈ ॥ (੧੨੨੧)
*ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗਿ ॥ ਨਾਨਕ **ਗਾਵੈ ਗੋਬਿੰਦ ਨੀਤ** ॥ (੧੨੭੨)

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਘਨੁ ਗਰਜਤ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ॥

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਸੁਖ ਚੈਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ਤਰਨ ਸਾਗਰ ਧੁਨਿ ਅਨਹਤਾ ਰਸ ਬੈਨ ॥੧॥

ਪਥਿਕ ਪਿਆਸ ਚਿਤ ਸਰੋਵਰ

ਆਤਮ ਜਲੁ ਲੈਨ ॥

ਹਰਿ ਦਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਜਨ ਨਾਨਕ

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੈਨ ॥੨॥੭॥੨੯॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੭੨

ਪਦ ਅਰਥ

ਘਨੁ-ਬੱਦਲ, ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਾਮ ਜਲ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਗੁਰੂ ।**ਗਰਜਤ**-ਗੱਜਦਾ ਹੈ, ਵਰਖਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ।**ਗਾਵਤ**-ਗਾਂਦਿਆਂ ।
ਚੈਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ, ਠੰਢ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ-ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਸਰਨ (ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ)।**ਤਰਨ ਸਾਗਰ**-(ਸੰਸਾਰ) ਸਮੁੰਦਰ (ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਣ ਲਈ)।**ਅਨਹਤਾ**-ਇਕ ਰਸ, ਲਗਾਤਾਰ ।
ਬੈਨ-ਬਚਨ, ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ।੧।
ਪਥਿਕ-ਰਾਹੀ, ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ, ਪਾਂਧੀ ।**ਲੈਨ**-ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ।**ਦੈਨ**-ਦੇਂਦਾ ਹੈ ।**ਕਰਿ**-ਕਰ ਕੇ ।੨।੭।੨੯।

ਸਥਾਈ							ਮਲਾਰ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
								ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇ	ਨ਼ੀਸਾਂ	ਧਨ̱ੀ	ਪ	ਧਨ̱ੀ	ਪ
								ਘ	ਨੁ	ਗ–	ਰ–	ਜ–	ਤ	ਘ–	ਨੁ
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਪ	ਮਰੇ	ਪਮ	ਪਮ	ਧਨ̱ੀ	ਧਨ̱ੀ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	–	ਨ̱ੀ	–ਪ	–ਪ
ਗ	ਰ	ਜ	ਤ	ਘ–	ਨੁ–	––	ਗ–	ਰ–	––	ਜ–	ਤ–	–	ਗੋ	–ਬਿੰ	–ਦ
ਗ	–	ਪਮ	ਗਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਮ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਧ਼	ਧ਼
ਰੂ	–	––	––	ਪ	–	–	–	ਗੁ	ਨ	ਗਾ	–	–	–	ਵ	ਤ
ਨ̱ੀ	ਧ਼	ਨ̱ੀ	–	ਸਾ	–	–	–	ਸਾ	ਸਾ	ਮ	ਰੇ	ਪ	–	ਪ	ਪ
ਸੁ	ਖ	ਚੈ	–	ਨ	–	–	–	ਗੁ	ਨ	ਗਾ	–	–	–	ਵ	ਤ
ਗ	ਗ	ਪਮ	ਗਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਸਾ	ਸਾ	ਮ	ਰੇ	ਪ	–	ਧਨ̱ੀ	ਪਧ
ਸੁ	ਖ	ਚੈ–	––	ਨ	–	–	–	ਗੁ	ਨ	ਗਾ	–	–	–	ਵ–	ਤ–
ਨ̱ੀ	ਧ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	–	ਰ਼ੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀਧ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀਨ̱ੀ	ਮਪ
ਸੁ	ਖ	ਚੈ	–	ਨ	–	–	–	ਘ–	ਨੁ–	ਗ–	ਰ–	ਜ–	ਤ	ਘ–	ਨੁ–

ਅੰਤਰਾ 1							ਮਲਾਰ						ਧਮਾਰ
×					2		0			3			
ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਧਨ̱ੀ	ਪ	ਪ
ਹ	ਰਿ	ਚ	ਰ	ਨ	ਸ	ਰ	ਨ	ਤ	ਰ	ਨ	ਸਾ–	ਗ	ਰ
ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਧ	ਨ̱ੀ	ਪ	–	ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਧੁ	ਨਿ	ਅ	ਨ	ਹ	ਤਾ	–	ਰ	ਸ	ਬੈ	–	–	ਨ	–

ਅੰਤਰਾ 1.1 — **ਮਲਾਰ** — **ਸੂਲਫਾਕ**

×		0		2		3		0	
ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	-	ਨੀ	-	-
ਪ	-	ਥਿ	ਕ	ਪਿਆ	-	-	ਸ	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਚਿ	ਤ	-	ਸ	ਰੋ	-	-	ਵ	-	ਰ
ਗਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਆ	-	ਤ	ਮ	ਜ	ਲੁ	-	-	-	-
ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-	-	-
ਲੈ	-	-	-	ਨ	-	-	-	-	-

ਅੰਤਰਾ 2 — **ਮਲਾਰ** — **ਤਿੰਨਤਾਲ**

×				2				0				3			
ਮ	-	ਪ	-	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹ	-	ਰਿ	-	ਦ	ਰ	ਸ	ਪ੍ਰੇ	-	ਮ	ਜ	ਨ	ਨਾ	-	ਨ	ਕ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਗ	-	-	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਕ	ਰਿ	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	-	ਪ੍ਰ	ਭ	ਦੈ	-	-	-	ਨ	-	-	-
ਸਾ	ਸਾ	ਮ	ਰੇ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਕ	ਰਿ	ਕਿ	ਰ	ਪਾ	-	ਪ੍ਰ	ਭ	ਦੈ	-	-	-	ਨ	-	ਪ੍ਰ	ਭ
ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਦੈ	-	-	-	ਨ	-	ਪ੍ਰ	ਭ	ਦੈ	-	-	-	ਨ	-	-	-

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਹੇ ਗੋਪਾਲ ਹੇ ਦਇਆਲ ਲਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਸਖੇ ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰ ॥੧॥

ਹੇ ਸਮ੍ਰਥ ਅਗਮ ਪੂਰਨ ਮੋਹਿ ਮਇਆ ਧਾਰਿ ॥੨॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਾ ਭਇਆਨ

ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰ ॥੩॥੮॥੩੦॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੭੩

ਪਦ ਅਰਥ

ਦਇਆਲ-ਹੇ ਦਇਆ ਦੇ ਸੋਮੇ !**ਲਾਲ**-ਹੇ ਸੋਹਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ-ਹੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ !**ਅਨਾਥ ਸਖੇ**-ਹੇ ਨਿਖਸਮਿਆਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ !**ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰ**-ਹੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ! ।੧।

ਸਮ੍ਰਥ-ਹੇ ਸਭ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ !**ਅਗਮ**-ਹੇ ਅਪਹੁੰਚ !**ਪੂਰਨ**-ਹੇ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ !**ਮੋਹਿ**-ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ।**ਮਇਆ ਧਾਰਿ**-ਦਇਆ ਕਰ ।੨।

ਅੰਧ ਕੂਪ-ਅੰਨ੍ਹਾ ਖੂਹ, ਉਹ ਖੂਹ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ ਹੈ ।**ਭਇਆਨ**-ਡਰਾਉਣਾ ।**ਨਾਨਕ**-ਹੇ ਨਾਨਕ ! ।੩।੮।੩੦।

ਸਥਾਈ							ਮਲਾਰ							ਪੰਚਮ ਸਵਾਰੀ
×			2				0				3			
ਪਮਗਮ	ਨ਼ੀਧ	(ਸਾਂ)	ਧਨ਼ੀ	ਪ	ਮਗਪਮ	ਰੇ	–	ਸਨ਼ੀਰੇਸਾ	ਨ਼ੀ	ਧ਼	ਨ਼ੀ	ਸਾ	ਰੇਨ਼ੀ	ਸਾ
ਹੇ---	--	--	--	–	ਗੋ---	ਬਿੰ	–	ਦ---	ਹੇ	–	ਗੋ	ਪਾ	–ਲ	–
(ਸਾ)	ਮਰੇ	ਪਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–
ਹੇ	--	–ਦਇ	ਆ	–	–	ਲ	–	–	ਲਾ	–	–	ਲ	–	–

ਅੰਤਰਾ 1				ਮਲਾਰ					ਸੂਲਫਾਕ
×		0		2		3		0	
ਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	(ਸਾਂ)
ਪ੍ਰਾ	–	ਨ	ਨਾ	ਥ	ਅ	ਨਾ	ਥ	ਸ	ਖੇ
ਨ਼ੀ	(ਨ਼ੀ)	ਪ	ਗਗ	ਮ	(ਮ)	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਦੀ	–	ਨ	ਦਰ	ਦ	ਨਿ	ਵਾ	–	ਰ	–

---

*ਦਇਆ ਮਇਆ ਕਰਿ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਮੋਰੇ **ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਤੋਰੀ**॥
ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖਹੁ ਕਛੂ ਸਿਆਨਪ ਉਕਤਿ ਨ ਮੋਰੀ॥ (੨੦੮)
***ਮਿਲਤ ਪਿਆਰੋ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥੁ ਕਵਨ ਭਗਤਿ ਤੇ**॥ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਪਰਮ ਗਤੇ॥ (੧੨੯੩)
*ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਪੂਰਨ **ਭਵਜਲ ਉਧਰਨਹਾਰਾ**॥ (੫੩੨)
***ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਹਿ** ਜਾ ਕੇ ਆਪੇ॥ ਨਾਨਕ ਤੇ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧ੍ਰਾਪੇ॥ (੨੫੭)
*ਭ੍ਰਮ ਦੂਖ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਿ ਖਿਨ ਮਹਿ **ਰਖਿ ਲੇਹੁ ਦੀਨ ਦੈਆਲਾ**॥ (੫੭੯)
***ਜਿਸੁ ਤੂ ਵੁਠਾ ਚਿਤਿ** ਤਿਸੁ ਦਰਦੁ ਨਿਵਾਰਣੋ॥ (੯੬੩)

ਅੰਤਰਾ 3								ਮਲਾਰ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਧਨ਼ੀ	ਪ
ਹੇ	-	-	ਸ	ਮ੍ਰ	-	ਥ	-	-	ਅ	ਗ-	ਮ-	ਪੂ-	--	ਰ	ਨ
-	ਰੇ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀ	-	ਧ	-	ਨੀ	-	ਸਾ	-
-	ਮੋ	ਹਿ	-	ਮ	-	ਇਆ	--	ਧਾ	-	-	-	-	-	ਰਿ	-
-	ਨ਼ੀ	ਪ	-	ਪ	-	ਪਨ਼ੀ	ਮਪ	ਗ	-	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
-	ਮੋ	ਹਿ	-	ਮ	-	ਇਆ	--	ਧਾ	-	--	--	-	-	ਰਿ	-
ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਮਰੇ	ਪ	ਧਨ਼ੀ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ	ਧਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	-	ਨ਼ੀ	ਪ	-
ਮੋ-	--	ਹਿ-	-	ਮ-	-	ਇਆ	--	ਧਾ-	--	--	--	-	-	ਰਿ	-

ਅੰਤਰਾ 2						ਮਲਾਰ					ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਮ	ਰੇ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਧ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ
ਅੰ	-	ਧ	ਕੂ	-	ਪ	ਮ	ਹਾ	ਭਇ	ਆ-	--	ਨ
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਮਂਮਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਪਾ	ਰਿ-	ਉ-	ਤਾ-	--	-	ਰ	-	-

ਕਾਨ੍ਹੜਾ

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੋਵੇਂ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਰਾਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਗ੍ਰੰਥਕਾਰ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਰਨਾਟ ਪ੍ਰਾਂਤ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਣੂ ਨਾਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨਾਟ, ਕੰਨੜ, ਕਾਨ੍ਹੜੀ, ਕਾਨ੍ਹਰਾ, ਅਤੇ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਇਕੋ ਹੀ ਰਾਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੋਧਨ ਹਨ। ਸੰਗੀਤ ਤਰੰਗਨੀ, ਹਿਰਦਯ ਕੌਤੁਕ, ਹਿਰਦਯਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਦਿ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਨਾਟ ਰਾਗ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਵਰਣਨ ਆਧੁਨਿਕ ਖਮਾਜ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਕਲਪਦ੍ਰੁਮ, ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਸਾਰ ਅਤੇ ਅਭਿਨਵਰਾਗ ਮੰਜਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰੂਪ ਆਧੁਨਿਕ ਦਰਬਾਰੀ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਮ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਨੂੰ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਆਰੰਭ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕਾਨ੍ਹੜੇ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਬਾਰੀ ਕਾਨ੍ਹੜਾ, ਜੋ ਮੀਆਂ ਤਾਨਸੇਨ ਵਲੋਂ ਇਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਾਇਕੀ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਅਤੇ ਕੋਸੀ/ਕੋਸ਼ੀ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਇਸ ਰਾਗਾਂਗ ਰਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਸਾਖ, ਜੈਤਸਿਰੀ, ਸੁਧਨਹਾ ਤੇ ਲਲਿਤ ਮਿਲ ਕੇ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਦੀਪਕ ਦੀ ਛਾਇਆ ਸਮੇਤ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ 'ਨਾਭਾ' ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕ ਰਾਗ ਜਿਸਦੇ 18 ਭੇਦ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕਲਪੇ ਹਨ-ਦਰਬਾਰੀ, ਨਾਯਕੀ, ਮੁਦ੍ਰਾ,ਕਾਸ਼ਿਕੀ, ਵਾਗੇਸ਼੍ਰੀ (ਵਾਗੇਸ਼੍ਵਰੀ), ਨਟ, ਕਾਫੀ, ਕੋਲਾਹਲ, ਮੰਗਲ, ਸਜਾਮ, ਟੰਕ, ਨਾਗਧ੍ਵਨਿ, ਅੜਾਨਾ, ਸ਼ਾਹਾਨਾ, ਸੂਹਾ, ਸੁਘਰ, ਹੁਸੈਨੀ ਅਤੇ ਜਯਜਯੰਤਿ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪਰਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਨ੍ਹੜਾ, ਦਰਬਾਰੀ ਕਾਨ੍ਹੜੇ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਰਾਗ ਦਰਬਾਰੀ ਕਾਨ੍ਹੜੇ ਵਿਚ ਅਤਿ ਕੋਮਲ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਧੈਵਤ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਪਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਕਾਫੀ ਅਤੇ ਸਾਰੰਗ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਉਪਜਦਾ ਹੈ। ਰਾਗਮਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਦੀਪਕ ਰਾਗ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ (ਗਉਰਾ ਅਉ ਕਾਨਰਾ ਕਲ੍ਯਾਨਾ) ਆਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਅਧੀਨ ਬਾਣੀ ਪੰਨਾ ੧੨੯੪ ਤੋਂ ੧੩੧੮ ਤੱਕ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਠਾਈਵਾਂ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਾਗ ਕਾਨ੍ਹੜੇ ਅਧੀਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਛੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ।

-ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੫॥ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਮਨ ਜਾਪਹੁ ਰਾਮ ਗੁਪਾਲ॥...

ਜਾ ਕੋ ਭਾਗੁ ਤਿਨਿ ਲੀਓ ਰੀ ਸੁਹਾਗੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਗੁਰਮਤਿ

ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ॥੨॥੧॥

-ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪॥

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਜਗਦੀਸ॥...

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਗੁਰਮਤੀ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਸਾਬੀਸ॥੨॥੨॥

- ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪॥

ਭਜੁ ਰਾਮੋ ਮਨਿ ਰਾਮ॥...

ਜਨ ਨਾਨਕੋ ਸਰਣਾਗਤੀ ਦੇਹੁ ਗੁਰਮਤੀ ਭਜੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ॥੨॥੩॥

- ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਚਾਟਉ ਪਗ ਚਾਟ॥...

ਤੂ ਜਾਣਹਿ ਸਭ ਬਿਧਿ ਬੂਝਹਿ ਆਪੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਹਰਿ ਘਾਟ॥੨॥੪॥

- ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਬਿਦ ਮਾਧੋ॥...

ਚਾਰਿ ਬਰਨ ਚਾਰਿ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ਕੋਈ ਮਿਲੈ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸੋ ਆਪਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਸਗਲ ਤਰਾਧੋ॥੨॥੫॥

- ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪॥

ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਹੁ ਭਗਵਾਨ॥...

ਤਿਨ ਸੇਵਾ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰੇ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਹਰਿ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਭਗਵਾਨ॥੨॥੬॥

ਥਾਟ ਕਾਫੀ – ਰਾਗ ਕਾਨ੍ਹੜਾ: ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਾਗ ਕਾਨ੍ਹੜਾ ਦਾ ਇਹ ਸਰੂਪ ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨ੍ਹੜੇ ਅਤੇ ਸਾਰੰਗ ਰਾਗ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਇਹ ਨਾਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਸਧੁਰ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਸੰਤ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜਵੱਦੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਰਾਗ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਗੁ, ਮ ਪ, ਨੀ ਸਾਂ
ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ, ਨੁੀ ਪ. ਮ ਪ, ਗੁ ਮ ਰੇ ਸਾ
ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਸਾ ਰੇ ਗੁ, ਮ ਰੇ, ਸਾ, ਰੇ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਰੇ ਪ ਗੁ, ਮ ਰੇ ਸਾ
ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਪੰਚਮ-ਸ਼ੜਜ
ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਧੈਵਤ
ਸੁਰ: ਕੋਮਲ ਗੰਧਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ
ਜਾਤੀ: ਸ਼ਾੜਵ
ਸਮਾ: ਰਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ
ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:
1. ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗੁ, ਮ ਰੇ, ਸਾ ਨ਼ੀ ਸਾ, ਨੁੀ⌒ਪ਼. ਮ਼ ਪ਼ ਸਾ, ਸਾ ਰੇ ਗੁ, ਮ ਰੇ, ਸਾ, ਰੇ⌒ਪ, ਮ ਪ ਮ ਨੁੀ⌒ਪ, ਮ ਪ⌒ਗੁ, ਗੁ ਮ ਰੇ, ਸਾ
2. ਮ ਪ ਨੁੀ⌒ਪ, ਮ ਪ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਨੀ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਗੁਂ, ਮਂ ਰੇਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਸਾਂ ਨੁੀ⌒ਪ, ਮ ਪ, ਸਾਂ ਨੁੀ⌒ਪ, ਮ ਪ ਗੁ, ਮ⌒ਰੇ, ਸਾ

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੫ ॥
੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮਨ ਜਾਪਹੁ ਰਾਮ ਗੁਪਾਲ ॥
ਹਰਿ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ ॥
ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਘੜਿ ਟਕਸਾਲ ॥
ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਕਿਰਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥੈ ਬਿਚਾਰੀ
ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਲਾਲ ॥
ਤੁਮਰੀ ਜੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਹੀ ਜਾਨਹਿ ਹਉ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
ਹਮਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਮੀਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਜੀਹ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਮਾਲ ॥
ਜਾ ਕੋ ਭਾਗੁ ਤਿਨਿ ਲੀਓ ਰੀ ਸੁਹਾਗੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ
ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੧॥੭॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰੰ.ਸਾ. ੧੨੯੬

ਪਦ ਅਰਥ

ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!**ਗੁਪਾਲ**-ਗੋਪਾਲ, ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪਾਲਣਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ।**ਗੁਰਮੁਖਿ**-ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਪੈ ਕੇ ।**ਹੋ**-ਹੇ (ਮਨ)! ।੧।ਰਹਾਉ।**ਅਗਮ**-ਅਪਹੁੰਚ ।**ਅਗੋਚਰ**-(ਅ-ਗੋ-ਚਰ) ਜਿਸ ਤਕ ਗਿਆਨ-ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ।**ਜੀਹ**-ਜੀਭ ।**ਕਿਆ ਕਥੈ**-ਕੀਹ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ । **ਲਾਲ**-ਹੇ ਸੋਹਣੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਜੀ-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ!**ਅਕਥ**-ਜੋ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਆਨ ਨਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ।**ਹਉ**-ਹਉਂ, ਮੈਂ ।**ਜਪਿ**-ਜਪ ਕੇ ।**ਨਿਹਾਲ**-ਪ੍ਰਸੰਨ-ਚਿੱਤ ।੧। **ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾ**-ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ।**ਮਨਿ**-ਮਨ ਵਿਚ ।**ਤਨਿ**-ਤਨ ਵਿਚ ।**ਜੀਹ**-ਜੀਭ ।**ਕੋ**-ਦਾ ।**ਤਿਨਿ**-ਉਸ (ਮਨੁੱਖ) ਨੇ ।**ਰੀ**-ਹੇ ਸਖੀ!**ਲੀਓ ਸੁਹਾਗੁ**-ਸੁਹਾਗ ਲੱਭ ਲਿਆ, ਖਸਮ-ਪ੍ਰਭੂ ਲੱਭ ਲਿਆ ।**ਹਉ**-ਹਉਂ, ਮੈਂ ।**ਬਲਿ ਬਲੇ**-ਕੁਰਬਾਨ ।੨।੧।੭।

ਸਥਾਈ					ਕਾਨੜਾ						ਚਾਰਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
									ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ
									ਮ-	--	ਨ
ਗੁ	-	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	-	ਰੇ	-	ਪ
ਜਾ	-	-	-	ਪਹੁ	-	ਰਾ	-	-	ਮ	-	ਗੁ
ਮ	ਗੁ	ਮ	ਗੁ	ਮਮ	ਗੁਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਨ਼ੀਸਾ	ਰੇਸਾ
ਪਾ	-	-	-	--	--	ਲ	-	-	-	ਹ-	ਰਿ-
ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ਼	-	-	ਪ਼	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	ਰੇ
ਰ	ਤ	ਨ	-	-	ਜ	ਵੇ	-	-	-	ਹ	ਰ
ਗੁ	-	-	-	ਮਮ	ਗੁਮ	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-
ਲਾ	-	-	-	--	--	ਲ	-	-	-	-	-
ਸਾ	ਰੇ	ਗੁ	ਗੁ	ਗੁ	ਗੁ	ਮ	ਮ	-	ਮਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ
ਹ	ਰਿ	ਗੁ	ਰ	ਮੁ	ਖਿ	ਘ	ੜਿ	-	ਟ-	--	ਕ-
ਪ	-	-	ਮ	ਪ	-	-	-	-	-	-	-
ਸਾ	-	-	-	ਲ	-	-	-	-	-	-	-
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	-	ਪਮ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	-	ਰੇ	ਪ
ਹ-	ਰਿ-	ਹੋ	-	--	--	--	ਹੋ	-	-	ਕਿ	ਰ
ਗੁ	-	ਗੁ	-	ਮਮ	ਗੁਮ	ਰੇ	-	ਸਾ			
ਪਾ	-	-	-	--	--	ਲ	-	-			

ਅੰਤਰਾ 1						ਕਾਨੜਾ						ਆੜਾ-ਚਾਰਤਾਲ	
×		0		2		3		0		4		0	
ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	-	ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਤੁ-	ਮ-	ਰੇ	-	ਗੁ-	ਨ-	ਅ	ਗ	ਮ	ਅ	ਗੋ-	--	ਚ	ਰ
ਪ	-	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਪ	ਪ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਏ	-	ਕ	ਜੀ	ਹ	ਕਿਆ	-ਸਾਂ	ਕ	ਥੈ	ਬਿ	ਚਾ	-	ਰੀ	-
ਮਪ	ਨ̱ੀਨ̱ੀ	ਮਪ	ਸਾਂ	-ਸਾਂ	ਸਾਂ	-ਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਪ
ਰਾ-	--	ਮ-	ਰਾ	-ਮ	ਰਾ	-ਮ	ਰਾ-	-	ਮ	ਲਾ-	--	ਲ	-
ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਪਨ̱ੀ	ਮਨ̱ੀ	ਪ	ਪ	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਤੁ-	ਮ-	ਰੀ-	--	ਜੀ	ਅ	ਕ	-	ਥ	ਕ	ਥਾ	-	-	-
ਸਾ਼ਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਮਮ	ਗੁਮ	ਪਨ̱ੀ	ਮਪ	ਸਾਂ	-	ਪਨ̱ੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਤੂ-	--	ਤੂ-	--	ਤੂ-	--	-	-	ਹੀ-	--	ਜਾ	-	ਨਹਿ	-
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗੁਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ
ਹਉ	--	ਹ	ਰਿ	ਜ	ਪਿ	ਭ	ਈ	-	-	-	ਨਿ	ਹਾ-	--
ਸਾਂ	-	ਪ	ਪਨ̱ੀ	ਮਨ̱ੀ	ਪ	-	ਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	ਨ̱ੀਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪ
ਲ	-	ਨਿ	ਹਾ-	--	ਲ	-	ਨਿ	ਹਾ-	--	ਲ,	ਮ-	--	ਨ

---

*ਜਾਗਤ ਸੂਤਾ ਭਰਮਿ ਵਿਗੂਤਾ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈਐ ਮੀਤਾ ॥
ਸ਼ਾ ਧਸੰਗਿ ਤੁਟਹਿ ਹਉ ਬੰਧਨ **ਏਕੋ ਏਕੁ ਨਿਹਾਲੀਐ** ॥ (੧੦੧੯)
*ਜਿਸਹਿ ਜਗਾਇ ਪੀਆਏ ਹਰਿ ਰਸੁ **ਅਕਥ ਕਥਾ ਤਿਨਿ ਜਾਨੀ** ॥ (੨੦੫)

ਅੰਤਰਾ 2 ਕਾਨੜਾ ਪੰਚਮ-ਸਵਾਰੀ

×			2				3				4		5	
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਗੁੰ	-	-ਗੁੰ	ਮਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-
ਹ	ਮ	-	ਰੇ-	--	ਹ	ਰਿ	ਪ੍ਰਾ	-	-ਨ	ਸ	ਖਾ	-	-	-
ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	-	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਸੁਆ	--	--	ਮੀ	-	ਹ	ਰਿ	ਮੀ	-	-	-	ਤਾ	-	-	-
ਰੇਂ	-	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਮਪ	ਸਾਂ	-	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਮੇ	-	ਰੇ	ਮ	ਨਿ	ਤ	ਨਿ	-	ਜੀਹ	-	-	ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰੇ
ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ	ਪ	-	ਪ	-	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ
ਹ-	ਰੇ-	ਰਾ	-	ਮ	-	ਨਾ-	--	ਮ	-	ਧ	ਨੁ	ਮਾ	-	ਲ

---

*ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ **ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾਈ** ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਰਹਰਾਸਿ ॥ (੪੯੨)

*ਜਿਸ ਤੇ ਤੁਮ ਹਰਿ ਜਾਨੇ ਸੁਆਮੀ **ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ** ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨੇ ॥ (੧੬੯)

*ਸੁਣਿ ਮੀਤਾ ਜੀਉ ਹਮਾਰਾ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਸੀ **ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਈ** ॥ (੬੧੨)

*ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ **ਧਨੁ ਮਾਲੁ** ॥ (੩੧੭)

***ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਗੁਣ ਗਾਉ** ਲਾਭੁ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਦਿਤਾ ॥ (੩੯੯)

*ਹਰਿ ਨਾਮੁ **ਸਾਲਾਹਹ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ** ਏਹਾ ਆਸ ਆਧਾਰੋ ॥ (੪੫੦)

ਅੰਤਰਾ 2.1					ਕਾਨੜਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਗੁਂ	–	ਗੁਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਜਾ	–	–	–	ਕੋ	–	ਭਾ	–	ਗੁ	–	ਤਿ	ਨਿ
ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	–	ਮ	–	ਪ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਲੀ	ਓ	–	ਰੀ	–	ਸੁ	ਹਾ	–	ਗੁ	–	–	–
ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	–	ਰੇ	ਰੇ	ਪ	–	–
ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰੇ	–	ਹ	ਰੇ	–	–	–
ਗੁ	ਮ	–	ਰੇ	–	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਸਾ	–
ਗੁ	ਨ	–	ਗਾ	–	ਵੈ	ਗੁ	ਰ	–	ਮ	ਤਿ	–
ਸਾਂ	–	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–	–	–
ਹਉ	–	–	ਬ	ਲਿ	ਬ	ਲੇ	–	–	–	–	–
ਗੁਂ	ਮ	–	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	–	–	–	–	–
ਹਉ	–	–	ਬ	ਲਿ	ਬ	ਲੇ	–	–	–	–	–
ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	–	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–
ਜ	ਨ	ਨਾ	–	ਨ	ਕ	ਹ	ਰਿ	–	ਜ	ਪਿ	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	–	ਸਾਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਸਾਂ	–	–	ਪ
ਭ	ਈ	–	–	–	ਨਿ	ਹਾ–	––	ਲ	–	–	ਨਿ
ਪਨ̱ੀ	ਮਨ̱ੀ	ਪ	–	–	ਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	ਨ̱ੀਨ̱ੀ	ਪਮ	ਪ
ਹਾ–	––	ਲ	–	–	ਨਿ	ਹਾ–	––	ਲ,	ਮ–	––	ਨ

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਜਗਦੀਸ ॥
ਏਕਾ ਜੀਹ ਕੀਚੈ ਲਖ ਬੀਸ ॥
ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਬਦਿ ਜਪੀਸ ॥
ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਕਿਰਪੀਸ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪੇ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪੇ ਜਪੁ ਜਾਪਉ ਜਗਦੀਸ ॥
ਤੁਮਰੇ ਜਨ ਰਾਮੁ ਜਪਹਿ ਤੇ ਊਤਮ ਤਿਨ ਕਉ ਹਉ ਘੁਮਿ ਘੁਮੇ ਘੁਮਿ ਘੁਮਿ ਜੀਸ ॥੧॥
ਹਰਿ ਤੁਮ ਵਡ ਵਡੇ ਵਡੇ ਵਡ ਊਚੇ ਸੋ ਕਰਹਿ ਜਿ ਤੁਧੁ ਭਾਵੀਸ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਗੁਰਮਤੀ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਸਾਬੀਸ ॥੨॥੨॥੮॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੯੬

ਪਦ ਅਰਥ

ਗੁਨ ਜਗਦੀਸ-ਜਗਤ ਦੇ ਈਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ।**ਜੀਹ**-ਜੀਭ ।**ਕੀਚੈ**-ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।**ਸਬਦਿ**-ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ।**ਜਪੀਸ**-ਜਪਣ-ਯੋਗ ।**ਹੋ**-ਹੇ ਭਾਈ !**ਕਿਰਪੀਸ**-ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਈਸ, ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਸੁਆਮੀ-ਹੇ ਸੁਆਮੀ !**ਹਮ**-ਅਸਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ।**ਸੇਵਾ**-ਭਗਤੀ।**ਜਪਿ ਜਪੇ ਜਾਪਉ**-ਜਪ ਜਪ ਕੇ ਜਪਦਾ ਰਹਾਂ, ਸਦਾ ਹੀ ਜਪਦਾ ਰਹਾਂ।**ਜਪਹਿ**-ਜਪਦੇ ਹਨ ।**ਤੇ**-ਉਹ (ਬਹੁ-ਵਚਨ) ।**ਹਉ ਘੁਮਿ ਘੁਮੇ**-ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹਾਂ ।**ਜੀਸ**-ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ।੧।

ਸੋ ਕਰਹਿ-ਤੂੰ ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈਂ।**ਜਿ**-ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ।**ਭਾਵੀਸ**-ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।**ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ**-ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ-ਜਲ।**ਸਾਬੀਸ**-ਸ਼ਾਬਾਸ਼-ਯੋਗ ।੨।੨।

ਸਥਾਈ					ਕਾਨੜਾ						ਚਾਰਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
								ਗੁ	(ਮ)	ਰੇ	ਸਾ
								ਹ	ਰਿ	ਗੁ	ਨ
ਰੇ	–	ਸਾ	ਰੇਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਗੁਮਰੇਸਾ	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਪ਼	ਮ਼ਪ਼
ਗਾ	–	ਵਹੁ	ਜਗ	ਦੀ	–	–	ਸ	ਏ	ਕਾ	–	ਜੀਹ
ਸਾ	ਸਾ	ਸਾਰੇ	ਗੁ	ਮ	–	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ
ਕੀ	ਚੈ	ਲ–	ਖ	–	–	ਬੀ	ਸ	ਜ	ਪ	ਹ	ਰਿ
ਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਮਪ
ਹ	ਰਿ	ਸ	ਬ	ਦ	ਜ	ਪੀ	ਸ	ਹ	ਰਿ	ਹੋ	--
ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀਪਮਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ				
ਹੋ	–	–	ਕਿ–ਰ–	ਪੀ	–	ਸ	–				

*__ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਹੁ__ ਪਿਆਰਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਲੇ ਹਰਿ ਬੋਲਿ ॥ (੨੨)
*ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਜੀਉ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ **ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪਰਗਾਸੋ** ॥ (੭੯)
*ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗਿ ਤਰਿਓ ਭਵ ਸਾਗਰੁ **ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ** ॥ (੬੩੦)
*ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ **ਹੋਇਆ ਕਿਰਪਾਲ** ॥ (੩੮੯)
*ਸਰਣਿ ਪਏ ਪ੍ਰਭ ਆਪਣੇ **ਗੁਰੁ ਹੋਆ ਕਿਰਪਾਲੁ** ॥ (੪੮)
*ਭਗਤਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਹੋਇ ਮਨੁ ਮੇਰਾ **ਹੋਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾਲਾ** ॥ (੨੦੭)
*ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ **ਹੋਏ ਆਪਿ ਸਹਾਇ** ॥ (੩੭੮)

ਅੰਤਰਾ 1						ਕਾਨੜਾ							ਤੀਵਰਾ
×			1		2		×			1		2	
ਮ	ਪ	–	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਹ	ਰਿ	–	ਕਿਰ	ਪਾ	ਕ	ਰਿ	ਸੁਆ	–	–	ਮੀ	–	–	–
ਰੇ	–	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–	ਪ	–
ਹ	–	ਮ	ਲਾ	–	ਇ	–	ਹ	–	ਰਿ–	ਸੇ	–	ਵਾ	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	–	–	–	–	ਪ	ਪ
ਹ	ਰਿ	–	ਜ	ਪਿ	–	ਜ	ਪੇ	–	–	–	–	ਹ	ਰਿ
ਮ	ਪ	ਪ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ
ਜ	ਪਿ	ਜ	ਪੇ	–	ਜ	ਪੁ	ਜਾ	ਪਉ	ਜ	ਗ	ਦੀ	–	ਸ

ਅੰਤਰਾ 1.1						ਕਾਨੜਾ					ਇਕਤਾਲ (ਦਰੁਤ)
×		0		2		0		3		4	
ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਤੁ	ਮ	ਰੇ	–	ਜ	ਨ	ਰਾ	–	ਮੁ	ਜਾ	–	ਪਹਿ
ਗੁ	–	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	–	–
ਤੇ	–	ਊ	–	ਤ	ਮ	ਤਿ	ਨ	–	ਕਉ	–	–
ਨ਼ੀ	–	ਪ	ਮ	ਪ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	–
ਹਉ	–	ਘੁ	ਮਿ	ਘੁ	ਮੇ	ਘੁ	ਮਿ	ਘੁ	ਮਿ	ਜੀ	–
ਸਾ	–	–	–	–	–	–	–	ਗੁ	–	–	–
ਸ	–	–	–	–	–	–	–	ਹ	–	–	–
(ਮ)	–	–	–	ਰੇ	–	–	–	ਸਾ	–	–	–
ਰਿ	–	–	–	ਗੁ	–	–	–	ਨ	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2					ਕਾਨੜਾ								ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਗ̱	-	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	-	-	-
ਹ	-	ਰਿ	ਤੁ	-	ਮ	-	ਵ	ਡ	ਵ	ਡੇ	-	-	-
ਮ	ਮ	-	ਪ	-	ਪ	-	ਮਪ	ਨੀ̱	ਮ	ਪ	-	-	-
ਵ	ਡੇ	-	ਵ	-	ਡ	-	ਊ-	-	-	ਚੇ	-	-	-
ਗ̱	-	-	-	-	(ਮ)	-	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-	-
ਸੋ	-	-	-	-	ਕ	-	ਰਹਿ	-	-	ਜਿ	-	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਨੀ̱ਪ	ਮਪ	ਗ̱ਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-	-
ਤੁ	ਧ	-	ਭਾ-	--	--	--	ਵੀ	-	-	ਸ	-	-	-

ਅੰਤਰਾ 2.1						ਕਾਨੜਾ									ਤਿੰਨਤਾਲ (ਦਰੁਤ)
×				2				0				3			
ਮਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨੀ̱	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਜਨ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਅੰ	-	ਮ੍ਰਿ	ਤ	ਪੀ	ਆ	ਗੁ	ਰ	ਮ	-	ਤੀ	-
ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	-	ਨੀ̱ਨੀ̱	ਨੀ̱ਨੀ̱	-	ਪ	ਪ	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਧਨੁ	ਧੰਨੁ	-	ਧਨੁ	ਧੰਨੁ	-	ਧੰ	ਨੁ	ਗੁ	ਰੂ	ਸਾ	-	ਬੀ	-	ਸ	-
ਗ̱	-	-	-	(ਮ)	-	-	-	ਰੇ	-	-	-	ਸਾ	-	-	-
ਹ	-	-	-	ਰਿ	-	-	-	ਗੁ	-	-	-	ਨ	-	-	-

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਭਜੁ ਰਾਮੋ ਮਨਿ ਰਾਮ ॥

ਜਿਸੁ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖ ਵਡਾਮ ॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੁ ਭਜੁ ਰਾਮ ॥

ਬਡ ਹੋ ਹੋ ਭਾਗ ਮਥਾਮ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੰਦਰਿ ਹਰਿ ਹੋਤੁ ਜਾਸੁ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਆਨਦੋ ਆਨੰਦੁ ਭਜੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰਾ ਸੁਖੁ ਹੋਤੁ

ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਭਜੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥੧॥

ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਧਾਰ ਹਰਿ ਤੁਮ ਕਿਰਪਾਲ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥

ਜਨ ਨਾਨਕੋ ਸਰਣਾਗਤੀ ਦੇਹੁ ਗੁਰਮਤੀ ਭਜੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥੨॥੩॥੯॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੯੭

ਪਦ ਅਰਥ

ਭਜੁ-ਭਜਨ ਕਰਿਆ ਕਰ । **ਮਨਿ**-ਮਨ ਵਿਚ । **ਰੂਪ**-ਸ਼ਕਲ । **ਰੇਖ**-ਚਿਹਨ ਚੱਕਰ । **ਵਡਾਮ**-(ਸਭ ਤੋਂ) ਵੱਡਾ ।**ਮਿਲੁ**-ਮਿਲਿਆ ਰਹੁ ।**ਹੋ**-ਹੇ ਭਾਈ! **ਮਥਾਮ**-ਮੱਥੇ ਦੇ ।੧।ਰਹਾਉ।
ਜਿਤੁ-ਜਿਸ ਵਿਚ । **ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ**-ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ । **ਜਿਤੁ ਮੰਦਰਿ**-ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਵਿਚ । **ਹਰਿ ਜਾਸੁ**-ਹਰੀ ਦਾ ਜਸ । **ਤਿਤੁ**-ਉਸ ਵਿਚ ।**ਤਿਤੁ ਘਰਿ**-ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ।**ਆਨਦੋ ਆਨੰਦੁ**-ਆਨੰਦ ਹੀ ਆਨੰਦ।**ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਨ**-ਹਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਗੁਣ।**ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ**-ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ।੧।
ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਧਾਰ-ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਸਰਾ । **ਨਾਨਕੋ**-ਨਾਨਕੁ ।੨।੩।੯।

ਸਥਾਈ					ਕਾਨੜਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
				ਪ	ਮਪ	ਗੁ̱	ਮ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਰੇਸਾ
				ਭ	ਜੁ-	ਰਾ	-	ਮੋ	-	ਮ	ਨਿ-
ਰੇ	-	-	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ̱	ਪ
ਰਾ	-	-	ਮ	ਜਿ	ਸੁ	ਰੂ	ਪ	ਨ	ਰੇ	ਖ	ਵ
ਨੀ̱	ਪਮ	ਗੁ̱ਮ	ਰੇਸਾ	ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਨੀ̱ਨੀ̱	ਮ	ਪ
ਡਾ	--	--	ਮ-	ਸ	ਤ	ਸੰ	ਗ	ਤਿ	ਮਿਲੁ	ਭ	ਜੁ
ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪਨੀ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗੁੰਮੰ	ਰੇਂਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਸਾਂ
ਰਾ	-	ਮ	-	ਬ	ਡ	ਹੋ-	--	ਹੋ-	--	ਭਾ	ਗ,ਮ
ਨੀ̱ਪ	ਮਪ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ								
ਥਾ-	--	--	ਮ								

---

*ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ **ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਣੁ** ॥ (੧੧੯੧)

*ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਹਰਿ ਸਰਣਾਗਤੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ **ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਰਾਮ** ॥ (੫੩੮)

*ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਰਾਮ ਭਜੁ ਬਉਰੇ **ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ਜਾਤ** ॥ (੧੨੫੨)

*ਰਾਮੁ ਭਜੁ ਰਾਮੁ ਭਜੁ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਤੁ ਹੈ ॥
ਕਹਉ ਕਹਾ ਬਾਰ ਬਾਰ **ਸਮਝਤ ਨਹ ਕਿਉ ਗਵਾਰ** ॥
ਬਿਨਸਤ ਨਹ ਲਗੈ ਬਾਰ ਓਰੇ ਸਮ ਗਾਤੁ ਹੈ ॥ (੧੩੫੨)

*ਸਰਬ ਤਿਆਗਿ **ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਰਾਮੁ** ॥ (੩੨੪)

ਅੰਤਰਾ 1						ਕਾਨੜਾ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਮ	ਪ	-	ਨੀ	-	ਮ	ਪ	ਪ	-	-	ਪ	-	ਪ	-
ਜਿ	ਤੁ	-	ਗ੍ਰਿ	-	ਹਿ	-	ਮੰ	-	-	ਦ	-	ਰਿ	-
ਮ	ਪ	-	ਨੀਨੀ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-
ਹ	ਰਿ	-	ਹੋ-	--	-	ਤੁ	ਜਾ	-	-	ਸੁ	-	-	-
ਰੇ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	-	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-	-
ਤਿ	ਤੁ	-	ਘ	ਰਿ	ਆ	-	ਨ	-	-	ਦੋ	-	-	-
ਗੁ	ਮ	-	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਰੇ	-	ਸਾ	ਰੇਸਾ	-	ਨੀ	ਸਾ
ਆ	-	-	ਨੰ	-	-	-	ਦੁ	-	-	ਭ-	-	ਜੁ	-
ਨੀ	-	ਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਪਮ	ਪ	ਮ	ਨੀ	-	-	ਨੀਪ	ਮਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ
ਰਾ	-	ਮ	ਰਾ-	--	-	ਮ	ਰਾ	-	-	ਮ-	--	--	--

---

*ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੰਕਟ ਤੇ ਛੂਟੈ **ਜਗਦੀਸ ਭਜਨ ਸੁਖ ਧਿਆਨ** ॥ (੧੨੨੧)

***ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਣ** ਨਿਧਾਨਾ ॥ ਸੂਖ ਸਹਜ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਨਾ ॥ (੧੦੪)

***ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲਿਆ ਸੋਹਾਗਣੀ** ਮੇਰੇ ਗੋਵਿੰਦਾ ਮਨਿ ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦੁ ਰਹਸੁ ਜੀਉ ॥ (੧੭੩)

*ਨਾਨਕ ਅਨਦ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ **ਸਗਲੇ ਰੋਗ ਨਿਵਾਰੇ** ॥ (੭੧੫)

*ਨਾਨਕ ਅਨਦ ਭਏ **ਦੁਖ ਭਾਗੇ** ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਾਪਿ ॥ (੬੮੧)

***ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ** ॥ ਸਗਲ ਧਿਆਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥
ਜਪਿ ਜਪਿ ਅਨਦੁ ਕਰਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸਾ ॥ **ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਗੁਣਤਾਸਾ** ॥ (੧੧੪੭)

*ਜਨ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ **ਅਨਹਤ ਸਬਦ ਵਜਾਏ ਰਾਮ** ॥ (੫੩੮)

ਅੰਤਰਾ 1.1									ਕਾਨੜਾ										ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			0		
ਮ	-	ਪ	-	ਨੀ̱	-	ਨੀ̱	ਪ	ਪ	-	ਨੀ̱ਪ	ਮਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਰਾ	-	ਮ	-	ਨਾ	-	ਮ	ਗੁ	ਨ	-	ਗਾ	ਵਹੁ	ਹ	ਰਿ	ਪ੍ਰੀ	-	ਤ	ਮ	ਉ	ਪ
ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	-	ਰੇ	ਸਾ	-	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	-	-	-	-	-
ਦੇ	-	ਸਿ	ਗੁ	ਰੁ	-	-	ਗੁ	ਰ	-	ਸ	ਤਿ	-	ਗੁ	ਰਾ	-	-	-	-	-
-	-	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-	ਸਾਰੇ	ਨੀ̱ਸਾ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਪਨੀ̱	ਮਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	ਸਾ
-	-	ਸੁ	ਖੁ	ਹੋ	-	-	ਤੂ	-	-	ਹ-	ਰਿ-	ਹ-	ਰੇ	ਹ-	ਰਿ-	ਹ-	ਰੇ-	ਹ	ਰੇ
ਮ	ਪ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਰੇਸਾ
ਭ	ਜੁ	ਰਾ	-	ਮ	ਰਾ	-	ਮ	ਰਾ	-	ਮ	-	ਭ	ਜੁ	ਰਾ	-	ਮੋ	-	ਮ	ਨਿ-

*ਸੁੰਦਰ ਸਾਂਤਿ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਨਿਧਿ ਪੀਉ ॥
ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭ ਭੇਟਿਐ ਨਾਨਕ ਸੁਖੀ ਹੋਤ ਇਹੁ ਜੀਉ ॥ (੮੪੮)
*__ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ__ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜਿਤੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥ (੮੮)
*ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਸਦਾ ਸਲਾਹੇ **ਮਿਲਿ ਸਾਚੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ** ॥ (੧੦੬੨)
*ਭਾਈ ਰੇ **ਇਕ ਮਨਿ ਨਾਮੁ** ਧਿਆਇ ॥
ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ **ਮਿਲਿ ਰਹੈ** ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥ (੩੧)
*ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ **ਅਧਾਰੁ** ਟੇਕ ਹੈ **ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਮੰਡਾ ਹੇ** ॥ (੧੭੧)
*ਮਨ ਹਰਿ ਕੇ **ਨਾਮ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਖਦਾਈ** ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਲਏ ਲਾਈ ॥ (੨੬੮)

ਅੰਤਰਾ 2				ਕਾਨੜਾ				ਅਮਰਤਾਲ
×			0		2			
ਮ	ਪ	ਨੀ	-ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਪਮ	ਪ	
ਸ	ਭ	ਸਿ	-ਸ	ਟਿ	ਧਾ	--	ਰ	
ਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	
ਹ	ਰਿ	ਤੁ	ਮ	ਕਿਰ	ਪਾ	-	ਲ	
ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	
ਕ	ਰ	ਤਾ	-	ਸ	ਭੁ	ਤੂ	-	
ਨੀ	ਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	-	ਰੇ	-	
ਤੂ	-	ਤੂ-	--	ਰਾ	-	ਮ	-	
ਗ	ਮ	ਗ	-	ਗ	-	ਰੇ	ਸਾ	
ਰਾ	-	ਮ	-	ਰਾ	-	ਮ	-	

ਅੰਤਰਾ 2.1								ਕਾਨੜਾ							ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨੀ	-	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਜਨ	ਨਾ	-	ਨ	ਕੋ	-	ਸ	ਰ	ਣਾ	-	-	ਗ	ਤੀ	-	-	-
ਗ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	-	-	ਮ	ਪ	ਨੀਪ	ਮਪ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ
ਦੇ	ਹੁ	ਗੁ	ਰ	ਮ	-	ਤੀ	-	-	-	ਭ	ਜ	ਰਾ-	--	ਮ-	--
ਨੀਪ	ਮਪ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਗਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇਸਾ	ਨ਼ੀਸਾ	ਪ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੇ	-	ਰੇ	ਰੇਸਾ
ਰਾ-	--	ਮ-	--	ਰਾ-	--	ਮ-	--	ਭ-	ਜ	ਰਾ	-	ਮੋ	-	ਮ	ਨਿ

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਚਾਟਉ ਪਗ ਚਾਟ ॥ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਪਾਧਰ ਬਾਟ ॥

ਭਜੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਰਸ ਹਰਿ ਗਾਟ ॥ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਲਿਖੇ ਲਿਲਾਟ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥

ਖਟ ਕਰਮ ਕਿਰਿਆ ਕਰਿ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਜੋਗੀਆ ਕਰਿ ਜਟ ਜਟਾ ਜਟ ਜਾਟ ॥

ਕਰਿ ਭੇਖ ਨ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਗੁ ਹਰਿ ਪਾਈਐ

ਸਤਸੰਗਤੀ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੁ ਗੁਰ ਸੰਤ ਜਨਾ ਖੋਲਿ ਖੋਲਿ ਕਪਾਟ॥੧॥

ਤੂ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੁਆਮੀ ਅਤਿ ਅਗਾਹੁ ਤੂ ਭਰਪੁਰਿ ਰਹਿਆ ਜਲ ਥਲੇ ਹਰਿ ਇਕੁ ਇਕੋ ਇਕ ਏਕੈ ਹਰਿ ਥਾਟ ॥

ਤੂ ਜਾਣਹਿ ਸਭ ਬਿਧਿ ਬੂਝਹਿ ਆਪੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਹਰਿ ਘਾਟ ॥੨॥੪॥੧੦॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੯੭

ਪਦ-ਅਰਥ

ਸਤਿਗੁਰ ਪਗ-ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੈਰ ।**ਚਾਟਉ**-ਚਾਟਉਂ,ਮੈਂ ਚੁੰਮਦਾ ਹਾਂ ।**ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ**-ਜਿਸ (ਗੁਰੂ) ਨੂੰ ਮਿਲ ।**ਪਾਧਰ**-ਪੱਧਰਾ।**ਹਰਿ ਘਾਟ**-ਹਰੀ (ਦੇ ਮਿਲਾਪ) ਦਾ ਰਸਤਾ ।**ਗਾਟ**-ਗਟ ਗਟ ਕਰ ਕੇ ।ਹੋ-ਹੇ ਭਾਈ!**ਲਿਲਾਟ**-ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ।੧।**ਰਹਾਉ**।

ਖਟ ਕਰਮ-ਛੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ ।**ਕਰਿ**-ਕਰ ।**ਬਿਸਥਾਰ**-ਖਿਲਾਰਾ ।**ਸਿਧ**-ਜੋਗ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਗੇ ਹੋਏ ਜੋਗੀ ।**ਸਾਧਿਕ**-ਸਾਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ।**ਕਰਿ ਜਟ ਜਟਾ**-ਜਟਾਂ ਧਾਰ ਕੇ ।**ਭੇਖ**-ਧਾਰਮਿਕ ਬਾਣਾ ।**ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਗੁ**-ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ।**ਖੋਲਿ ਕਪਾਟ**—ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਕਵਾੜ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈ ।੧।

ਅਪਰੰਪਰੁ-ਪਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ।**ਅਗਾਹੁ**-ਅਥਾਹ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਡੂੰਘਾ ।**ਭਰਪੁਰਿ ਰਹਿਆ**-ਸਭ ਥਾਈਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈਂ ।**ਥਾਟ**-ਬਣਾਵਟ, ਪੈਦਾਇਸ਼ ।**ਆਪੇ**-ਆਪ ਹੀ ।**ਸਭ ਬਿਧਿ**-ਸਾਰੇ ਢੰਗ ।**ਘਟਿ ਘਟੇ**-ਹਰੇਕ ਘਟ ਵਿਚ ।੨।

ਸਥਾਈ									ਕਾਨ੍ੜਾ										ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			0		
ਪਪ	ਮਪ	ਗ̱ਮ	ਰੇ ਸਾ	ਰੇ	-	ਸਾ	-	ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਗ̱	-	ਮਮ	ਗ̱ਮ	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-
ਸ-	ਤਿ-	ਗੁ	ਰ-	ਚਾ	-	ਟਉ	-	ਪ-	ਗ-	ਚਾ	-	--	--	ਟ	-	-	-	-	-
ਰੇ	-	ਰੇ	ਪ	ਗ̱	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	-	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	-	-	ਸਾ	-	-
ਜਿ	-	ਤੁ	-	ਮਿ	ਲਿ	-	ਹ	ਰਿ	-	ਪਾ	-	ਧ	ਰ	ਬਾ	-	-	ਟ	-	-
ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	-	ਨ̱ੀ	ਪ	-	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਭ-	--	ਜੁ	-	ਹ	ਰਿ	-	ਰ	ਸੁ	-	ਰ	ਸ	ਹ	ਰਿ	ਗਾ	-	-	ਟ	-	-
ਗ̱ਮਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ ਸਾਂ	ਨੀ	-	ਸਾਂਨ̱ੀ	ਪ	-	ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗ̱	-	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ
ਹ-	ਰਿ--	-	-	ਹੋ-	-	-	ਹੋ	-	-	ਲਿ-	ਖੇ-	-	ਲਿ	ਲਾ	-	-	ਟ	-	-

---

*ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਜੀਵਨ ਧਨ ਮੋਰੈ ਦੇਖਨ ਕਉ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਭ ਨੀਤਿ ॥
ਬਾਟ ਘਾਟ ਤੋਸਾ ਸੰਗਿ ਮੋਰੈ ਮਨ ਅਪੁਨੇ ਕਉ **ਮੈ ਹਰਿ ਸਖਾ ਕੀਤ** ॥ (੭੧੬)

*ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਜੋ ਲਾਇਆ ਸੇਵ ॥ ਤਿਨ ਹੀ ਪਾਏ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵ ॥
ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਤਾ ਕੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਕਪਾਟ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵੈ ਜੋਨੀ ਬਾਟ ॥ (੧੧੫੯)

*ਜਿਨਿ ਆਤਮ ਤਤੁ ਨ ਚੀਨ੍ਹਿਆ ॥ ਸਭ ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਅਬੀਨਿਆ ॥
ਕਹੁ ਬੇਣੀ **ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਵੈ** ॥ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਟ ਨ ਪਾਵੈ ॥ (੧੩੫੧)

*ਕਉਨ ਬਾਟ ਪਰੀ ਤਿਸੈ **ਪਥ ਸਾਰਥੀ ਰਥ ਹੋਇ** ॥ (ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ੧੫੪੨)

*ਪੜਿ ਪੁਸਤਕ ਸੰਧਿਆ ਬਾਦੰ ॥ ਸਿਲ ਪੂਜਸਿ ਬਗੁਲ ਸਮਾਧੰ ॥ ਮੁਖਿ ਝੂਠੁ ਬਿਭੂਖਨ ਸਾਰੰ ॥ ਤ੍ਰੈਪਾਲ ਤਿਹਾਲ ਬਿਚਾਰੰ ॥
ਗਲਿ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਲਿਲਾਟੰ ॥ ਦੁਇ ਧੋਤੀ ਬਸਤ੍ਰ ਕਪਾਟੰ ॥ ਜੋ ਜਾਨਸਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਕਰਮੰ ॥ **ਸਭ ਫੋਕਟ ਨਿਸਚੈ ਕਰਮੰ** ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਸਚੌ ਧਿਆਵੈ ॥ **ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਟ ਨ ਪਾਵੈ** ॥ (੧੩੫੩)

ਅੰਤਰਾ 1						ਕਾਨੜਾ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਮ	ਪ	–	ਨੀ	ਨੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–
ਖ	ਟ	–	ਕ	ਰ	ਮ	–	ਕਿ	ਰਿ	ਆ	ਕ	ਰਿ	–	–
ਗੁੰ	ਗੁੰ	ਮੰ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	–	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਬ	ਹੁ	–	ਬ	ਹੁ	ਬਿ	ਸ	ਥਾ	–	–	ਰ	–	–	–
ਮ	ਮ	ਪ	ਨੀਪ	ਮਪ	ਨੀ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ
ਸਿ	ਧ	–	ਸਾ–	ਧਿ–	ਕ	–	ਜੋ	–	ਗੀ	ਆ	–	ਕ–	ਰਿ–
ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਪਮ	ਪ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	–	ਸਾਂ	–	–	–
ਜ	ਟ	ਜ	ਟਾ–	––	ਜ	ਟ	ਜਾ–	–	–	ਟ	–	–	–
ਮੰ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀ	–	ਪ	ਪ	ਗੁ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਕ	ਰਿ–	––	ਭੇ	–	ਖ	ਨ	ਪਾ	–	ਈਐ	ਹ	–	ਰਿ	–
ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀਨੀ	ਸਾਂਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ
ਬ੍ਰਹ	ਮ	ਜੋ	–	ਗੁ	ਹ	ਰਿ	ਪਾ	ਈਐ	ਸਤ	ਸੰਗ	ਤੀ	ਉ–	ਪ–
ਮ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–	–
ਦੇ	ਸਿ	ਗੁ	ਰੁ	–	ਗੁ	ਰ	ਸੰ	ਤ	ਜ	ਨਾ	–	–	–
ਗੁੰ	–	ਮੰ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਗੁ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਖੋ	–	ਲਿ	ਖੋ	–	ਲਿ–	ਕ–	ਪਾ	–	–	ਟ	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2						ਕਾਨੜਾ									ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਮ	–	ਪ	ਪ	ਨੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–	–	–	–	–
ਤੂ	–	**ਅ**	**ਪ**	**ਰੰ**	–	**ਪ**	**ਰੁ**	**ਸੁਆ**	–	**ਮੀ**	–	–	–	–	–
ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਪ	ਮ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ
ਅ	**ਤਿ**	–	**ਅ**	**ਗਾ**	**ਹੁ**	**ਤੂ**	–	**ਭਰ**	**ਪੂ**	–	**ਰਿ**	**ਰ**	**ਹਿ**	**ਆ**	–
ਨੀ̱	ਪ	ਮ	ਪ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗੰ̱	ਮੰ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	–
ਜ	**ਲ**	–	**ਥ**	**ਲੇ**	–	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਇ**	**ਕੁ**	–	–	–	–	–	–
ਗੰ̱	ਮੰ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	ਨੀ̱	ਪ	ਮ	ਪ	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਇ	**ਕੋ**	**ਇ**	**ਕ**	**ਏ**	–	**ਕੈ**	–	–	–	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਥਾ**	–	**ਟ**	–

ਅੰਤਰਾ 2.1					ਕਾਨੜਾ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ̱	ਪ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–
ਤੂ	–	–	**ਜਾ**	–	**ਣਹਿ**	**ਸ**	**ਭ**	–	**ਬਿ**	**ਧਿ**	–
ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਬੂ	–	**ਝਹਿ**	–	–	–	**ਆ**	–	–	**ਪੇ**	–	–
ਮ	ਪ	ਨੀ̱	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–
ਜ	**ਨ**	**ਨਾ**	–	**ਨ**	**ਕ**	**ਕੇ**	–	–	**ਪ੍ਰ**	**ਭ**	–
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਪ	–	–
ਘ	**ਟਿ**	**ਘ**	**ਟੇ**	–	–	**ਘ**	**ਟਿ**	**ਘ**	**ਟੇ**	–	–
ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਪ	ਨੀ̱ਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਹ	–	**ਰਿ**	–	–	–	**ਘਾ–**	**––**	–	–	**ਟ**	–

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਬਿਦ ਮਾਧੋ ॥
ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧੋ ॥
ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਧੋ ॥
ਧੁਰਿ ਹੋ ਹੋ ਲਿਖੇ ਲਿਲਾਧੋ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਸੰਚਿ ਬਹੁ ਚਿਤੈ ਬਿਕਾਰ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਭਜੁ ਸੰਤ ਸੰਤ ਸੰਗਤੀ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਸਾਧੋ ॥
ਜਿਉ ਛੁਹਿ ਪਾਰਸ ਮਨੂਰ ਭਏ ਕੰਚਨ ਤਿਉ ਪਤਿਤ ਜਨ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਸੁਧ ਹੋਵਤ ਗੁਰਮਤੀ ਸੁਧ ਹਾਧੋ ॥੧॥
ਜਿਉ ਕਾਸਟ ਸੰਗਿ ਲੋਹਾ ਬਹੁ ਤਰਤਾ ਤਿਉ ਪਾਪੀ ਸੰਗਿ ਤਰੇ ਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਤੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਾਧੋ ॥
ਚਾਰਿ ਬਰਨ ਚਾਰਿ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ਕੋਈ ਮਿਲੈ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸੋ ਆਪਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਸਗਲ ਤਰਾਧੋ ॥੨॥੫॥੧੧॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੯੭

ਪਦ ਅਰਥ

ਜਪਿ-ਜਪਿਆ ਕਰ ।**ਮਨ**-ਹੇ ਮਨ! **ਮਾਧੋ**-ਮਾਧਵ, ਮਾਇਆ ਦਾ ਪਤੀ ।**ਅਗਮ**-ਅਪਹੁੰਚ ।**ਅਗਾਧੋ**-ਅਥਾਹ ।**ਲਾਧੋ**-ਲੱਭ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਹੋ-ਹੇ ਭਾਈ! **ਧੁਰਿ**-ਧੁਰ ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ ।**ਲਿਲਾਧੋ**-ਲਿਲਾਟ ਉੱਤੇ, ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਬਿਖੁ-ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ।**ਸੰਚਿ**-ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਕੇ ।**ਚਿਤੈ**-ਚਿਤਵੈ, ਚਿਤਵਦਾ ਹੈ ।**ਮਿਲਿ**-ਮਿਲ ਕੇ ।**ਛੁਹਿ**-ਛੁਹ ਕੇ ।**ਮਨੂਰ**-ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ ਲੋਹਾ ।**ਕੰਚਨ**-ਸੋਨਾ ।**ਪਤਿਤ**-ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ।**ਸੁਧ**-ਪਵਿੱਤਰ ।**ਸੁਧ ਹਾਧੋ**-ਸੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।੧।
ਕਾਸਟ ਸੰਗਿ-ਕਾਠ ਨਾਲ, ਬੇੜੀ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ । **ਚਾਰਿ ਬਰਨ**-ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਖੱਤ੍ਰੀ, ਵੈਸ਼, ਸ਼ੂਦਰ । **ਚਾਰਿ ਆਸ੍ਰਮ**-ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ, ਗ੍ਰਿਹਸਤ, ਵਾਨਪ੍ਰਸਤ, ਸੰਨਿਆਸ ।੨।੫।੧੧।

ਸਥਾਈ					ਕਾਨੜਾ					ਇਕਤਾਲ(ਦਰੁਤ)	
×		0		2		0		3		4	
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗੁ	ਗੁ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	–
ਜ–	**ਪਿ–**	**ਮ**	**ਨ**	**ਗੋ**	**ਬਿ**	**–**	**ਦ**	**ਮਾ**	**–**	**ਧੋ**	**–**
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗੁ	ਗੁ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	–
ਹ–	**ਰਿ–**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਅ**	**ਗ**	**ਮ**	**ਅ**	**ਗਾ**	**–**	**ਧੋ**	**–**
ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਮ	**ਤਿ**	**ਗੁ**	**ਰ**	**ਮ**	**ਤਿ**	**ਹਰਿ**	**ਪ੍ਰ**	**ਭੁ**	**ਲਾ**	**–**	**ਧੋ**
ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਰੇ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਧੁ–	**ਰਿ**	**ਹੋ**	**–**	**ਹੋ**	**–**	**ਲਿ**	**ਖੇ**	**–**	**ਲਿ**	**ਲਾ**	**ਧੋ**

*ਜਪਿ ਮਨਾ ਤੂੰ ਰਾਮ ਨਰਾਇਣੁ **ਗੋਵਿੰਦਾ ਹਰਿ ਮਾਧੋ** ॥
ਧਿਆਇ ਮਨਾ ਮੁਰਾਰਿ ਮੁਕੰਦੇ ਕਟੀਐ ਕਾਲ ਦੁਖ ਫਾਧੋ ॥...
ਕਲਿਮਲਹ ਦਹਤਾ ਸੁਧੁ ਕਰਤਾ **ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਅਰਾਧੋ** ॥
ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਮਾਧੋ ॥ (੨੪੮)
*ਜਪਿ ਮਨ ਮਾਧੋ ਮਧੁਸੂਦਨੋ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਰੰਗੋ ਪਰਮੇਸਰੋ **ਸਤਿ ਪਰਮੇਸਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ** ॥
ਸਭ ਦੂਖਨ ਕੋ ਹੰਤਾ ਸਭ ਸੂਖਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਨ ਗਾਓ ॥ (੧੨੦੧)
*ਮਧਸੂਦਨ ਜਗਜੀਵਨ ਮਾਧੋ **ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ** ॥
ਇਕ ਬਿਨਉ ਬੇਨਤੀ ਕਰਉ ਗੁਰ ਆਗੈ ਮੈ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਪਖਾਰੇ ॥ (੨੮੦)
***ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ** ਮਨਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਮੰਡਲ ਮੰਡਾ ਹੇ ॥ (੧੭੧)

ਅੰਤਰਾ 1						ਕਾਨੜਾ							ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਮ	ਪ	-	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਪਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	-	-	-
ਬਿ	ਖੁ	-	ਮਾ	ਇ	ਆ-	-	ਸੰ	-	-	ਚਿ	-	-	-
ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ
ਬ	ਹੁ	-	ਚਿ	ਤੈ	-	ਬਿ	ਕਾ	-	-	ਰ	-	--	--
ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਨੀ̱	-	ਪ	ਪ	ਗ̱	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਸੁ	ਖੁ	-	ਪਾ	-	ਈ	ਐ	ਹ	ਰਿ	-	ਭ	-	ਜੁ	-
ਮ	-	ਪ	ਨੀ̱	ਪ	ਮ	ਪ	ਮਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-	-
ਸੰ	-	ਤ	ਸੰ	-	ਤ	-	ਸੰ	-	ਗ	ਤੀ	-	-	-
ਗ̱ਂ	-	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀ̱ਪ	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਮਿ	-	ਲਿ	ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ਰੂ	ਗੁ-	ਰੁ-	--	ਸਾ	-	ਧੋ	-

ਅੰਤਰਾ 1.1							ਕਾਨੜਾ								ਤਿੰਨਤਾਲ(ਦਰੁਤ)
×				2				0				3			
ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨੀ̱	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਜਿਉ	-	ਛੁ	ਹਿ	ਪਾ	ਰ	ਸ	ਮ	ਨੂ	ਰ	ਭ	ਏ	ਕੰ	-	ਚ	ਨ
ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਨੀ̱	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨੀ̱	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	-
ਤਿਉ	-	-	-	ਪ	ਤਿ	-	ਤ	ਜ	ਨ	ਮਿ	ਲਿ	ਸੰ	ਗ	ਤੀ	-
ਗ̱ਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਨੀ̱	ਪ	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	-	ਸਾ	-
ਸੁ	ਧ	ਹੋ	-	ਵ	ਤ	ਗੁ	ਰ	ਮ	ਤੀ	ਸੁ	ਧ	ਹਾ	-	ਧੋ	-

ਅੰਤਰਾ 2									ਕਾਨੜਾ										ਬੀਰਤਾਲ
×				2			3			0				4			0		
ਮ	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	–	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗ̱ਂ	ਮਂ	–	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ
ਜਿ	ਉ	ਕਾ	–	ਸ	ਟ	–	ਸੰ	ਗਿ	ਲੋ	ਹਾ	–	ਬ	ਹੁ	ਤ	ਰ	–	ਤਾ	–	–
ਗ̱ਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਗ̱ਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	–	ਸਾਂ	–	–
ਤਿ	ਉ	ਪਾ	ਪੀ	ਸੰ	ਗਿ	–	ਤ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਧ	ਸਾ	ਧ	ਸੰ	ਗ	–	ਤੀ	–	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀ	ਨ̱ੀ	–	ਪ	ਪ	–	ਗ̱	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	–	–	ਸਾ	–	–
ਗੁ	ਰ	ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ਰੂ	–	ਗੁ	ਰ	–	ਸਾ	–	–	–	ਧੋ	–	–	–	–	–

ਅੰਤਰਾ 2.1							ਕਾਨੜਾ						ਰੂਪਕ
×			1		2		×			1		2	
ਮ	–	ਪ	ਨ̱ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ
ਚਾ	–	ਰਿ	ਬ	ਰ	ਨ	–	ਚਾ	–	ਰਿ	ਆ	ਸ੍ਰ	–	ਮ
ਗ̱ਂ	–	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਹੈ	–	–	ਕੋ	–	ਈ	ਮਿ	ਲੈ	–	ਗੁ	ਰੂ	–	ਗੁ	ਰ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਪ	ਪ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਸੋ–	––	––	––	ਆ	ਪਿ	ਤ	ਰੈ	–	–	–
ਗ̱ਂ	ਗ̱ਂ	ਮਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ̱ੀਪ	ਮਪ	ਗ̱ਮ	ਰੇਸਾ	–
ਕੁ	ਲ	–	ਸ	ਗ	ਲ	ਤ	ਗਾ–	––	––	––	––	ਧੋ–	–

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਹੁ ਭਗਵਾਨ ॥

ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਪਾਪ ਲਹਾਨ ॥

ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਨਿ ਜਸੁ ਕਾਨ ॥

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਕਿਰਪਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਤੇਰੇ ਜਨ ਧਿਆਵਹਿ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਚਿਤਿ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਜਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨ ॥੧॥

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਤੂ ਸੁਆਮੀ ਤੇ ਸੁਖ ਫਲ ਪਾਵਹਿ ਤੇ ਤਰੇ ਭਵ ਸਿੰਧੁ ਤੇ ਭਗਤ ਹਰਿ ਜਾਨ ॥

ਤਿਨ ਸੇਵਾ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰੇ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਹਰਿ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥੬॥੧੨॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੨੯੮

ਪਦ ਅਰਥ

ਜਸੁ-ਸਿਫ਼ਤਿ-ਸਾਲਾਹ ।**ਗਾਵਤ**-ਗਾਂਦਿਆਂ ।**ਲਹਾਨ**-ਲਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।**ਸੁਨਿ**-ਸੁਣਿਆ ਕਰ । **ਕਾਨ**-ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ।**ਹੋ**-ਹੇ ਭਾਈ!
ਕਿਰਪਾਲ-ਦਇਆਵਾਨ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਧਿਆਵਹਿ-ਧਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।**ਇਕ ਮਨਿ**-ਇਕ ਮਨ ਨਾਲ।**ਇਕ ਚਿਤਿ**-ਇਕ ਚਿੱਤ ਨਾਲ।**ਤੇ ਸਾਧੂ**-ਉਹ ਭਲੇ ਮਨੁੱਖ।**ਜਪਿ**-ਜਪ ਕੇ।**ਨਿਧਾਨ**-(ਸੁਖਾਂ ਦਾ) ਖ਼ਾਂਨਾ ।**ਕਰਹਿ**-ਕਰਦੇ ਹਨ (ਬਹੁ-ਵਚਨ) ।**ਪ੍ਰਭ**-ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! **ਮਿਲਿ**-ਮਿਲ ਕੇ ।**ਭਗਵਾਨ**-ਹੇ ਭਗਵਾਨ! ।੧।
ਕੈ ਹਿਰਦੈ-ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ।**ਸੁਆਮੀ**-ਹੇ ਸੁਆਮੀ!**ਤੇ**-ਉਹ (ਬਹੁ-ਵਚਨ)।**ਭਵ ਸਿੰਧੁ**-ਸੰਸਾਰ-ਸਮੁੰਦਰ।**ਜਾਨ**-ਜਾਣੋ।**ਹਮ**-ਅਸਾਨੂੰ,ਮੈਨੂੰ।੨।੬।੧੨।

ਸਥਾਈ

ਕਾਨੜਾ — ਤਿੰਨਤਾਲ

×				2				0				3			
											ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ
											ਹ-	ਰਿ-	ਜ-	--	ਸੁ
ਸਾਂ	–	ਸਾਂਰੇਂ	ਨ਼ੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ
ਗਾ	–	--	--	ਵਹੁ	–	ਭ-	ਗ-	ਵਾ	–	ਨ	ਜ	ਸੁ	ਗਾ	–	–
ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਰੇ	–	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਨæੀ	ਸਾ	–	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾਰੇ	ਨ਼ੀਸਾ
ਵ	–	ਤ	–	ਪਾ	–	ਪ	ਲ	ਹਾ	–	ਨ	–	ਮ	ਤਿ	ਗੁ-	ਰ-
ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	–	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ	–	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ
ਮ	ਤਿ	–	–	ਸੁ	ਨਿ	ਜ	ਸੁ	ਕਾ	–	ਨ	–	ਹ	ਰਿ	ਹੋ-	--
ਸਾਂਰੇਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ
ਹੋ-	--	ਕਿ	ਰ	ਪਾ-	--	--	--	ਨ	–	–	ਹ-	ਰਿ-	ਜ-	--	ਸੁ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਗਾ	ਵਹੁ	–	–	ਜ-	--	ਸੁ	ਗਾ	ਵਹੁ	–	–	ਜ-	--	ਸੁ	ਗਾ-	ਵਹੁ

*ਭਾਈ ਰੇ ਰਾਮੁ ਕਹਹੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
ਹਰਿ ਜਸੁ ਵਖਰੁ ਲੈ ਚਲਹੁ ਸਹੁ ਦੇਖੈ ਪਤੀਆਇ ॥
*ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਰਤ ਸੰਤ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਸਾਧ ਕਮਾਤਿ ॥ (੨੨)
*ਅਬ ਤਬ ਅਵਰੁ ਨ ਮਾਗਉ ਹਰਿ ਪਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੀਜੈ ਪਿਆਰਿ ॥
ਨਾਨਕ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਮਾਗੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਦੀਜੈ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥ (੪੪੬)
*ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਆ ਵਰਨੀਐ ਜਿਸ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਭਗਵਾਨੁ ॥ (੫੦੪)
(੭੩੪)

ਅੰਤਰਾ 1				ਕਾਨੜਾ			ਅਮਰਤਾਲ
×			2		0		
ਨ਼ੀ	ਪ	ਪਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਤੇ	ਰੇ	ਜ-	ਨ	ਧਿਆ	-	ਵਹਿ	-
ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂਨੀ	ਸਾਂ
ਇ	ਕ	ਮ	ਨਿ	ਇ	ਕ	ਚਿ-	ਤਿ
ਰੇਂ	ਗੁਮੰ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਮਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਤੇ	--	ਸਾ	ਧੂ	ਸੁਖ	ਪਾ-	-	ਵਹਿ
ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪਪ	ਪਪ	ਮ-ਪਸਾਂ	ਨ਼ੀਪਮਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ
ਜ	ਪਿ	ਹਰਿ	ਹਰਿ	ਨਾ---	ਮੁ-ਨਿ-	ਧਾ-	ਨ-

ਅੰਤਰਾ 1.1					ਕਾਨੜਾ						ਇਕਤਾਲ(ਦਰੁਤ)
×		0		2		0		3		4	
ਮਮ	ਪ	ਪ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਮ	ਪ	ਨੀ	-	ਨੀ	ਸਾਂ	-	-
ਉਸ	ਤ	ਤਿ	ਕਰਹਿ	ਪ੍ਰ	ਭ	ਤੇ	-	ਰੀ	ਆ	-	-
ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	-	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	-ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	-	-
ਮਿ	ਲਿ	ਸਾ	-	ਧੂ-	--	ਸਾ	ਧ	ਜ	ਨਾ	-	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਗੁ	-	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ
ਗੁ	ਰ	ਸਤਿ	ਗੁਰੂ	ਭ	ਗ	ਵਾ	-	-	-	ਨ	-
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ
ਗੁ	ਰ	ਸਤਿ	ਗੁਰੂ	ਭ	ਗ	ਵਾ	-	ਨ	ਹ-	ਰਿ-	ਜ-
ਪਮ	ਪ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ
--	ਸੁ	ਹ-	ਰ-	ਜ-	--	ਸੁ	ਹ-	ਰ-	ਜ-	--	ਸੁ

ਅੰਤਰਾ 2 ਕਾਨੜਾ ਰੂਪਕ

×			1		2		×			1		2	
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਰੇਂ	–	–	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–
ਜਿ	**ਨ**	**ਕੈ**	**ਹਿ–**	**ਰ**	**ਦੈ**	–	**ਤੂ**	–	–	**ਸੁਆ**	–	**ਮੀ**	–
ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀ	ਪ	ਮ	ਪ	ਗੁ	–	ਮ	ਰੇ	–	ਸਾ	–
ਤੇ	–	–	**ਸੁ**	**ਖ**	**ਫ**	**ਲ**	**ਪਾ**	–	–	**ਵਹਿ**	–	–	–
ਰੇ	–	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਰੇ	ਸਾ	ਰੇ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਨ਼ੀ	ਸਾ	–
ਤੇ	–	**ਤ**	**ਰੇ**	–	–	–	**ਭ**	**ਵ**	–	**ਸਿੰ**	–	**ਧੁ**	–
ਰੇਂ	–	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ
ਤੇ	–	**ਭ**	**ਗ**	**ਤ**	**ਹ–**	**ਰਿ–**	**ਜਾ**	–	–	**ਨ–**	––	––	––
ਮ	ਮ	ਪ	ਨ਼ੀ	ਪ	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	ਮ	ਪ
ਤਿ	**ਨ**	**ਸੇ**	**ਵਾ**	–	**ਹ**	**ਮ**	**ਲਾ**	**ਇ**	**ਹ**	**ਰੇ**	–	**ਹ**	**ਮ**
ਸਾਂ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	–	–	–	ਰੇਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਨ਼ੀ	ਪ	–
ਲਾ	**ਇ**	**ਹ**	**ਰੇ**	–	–	–	**ਜ–**	**ਨ–**	**ਨਾ**	**ਨ**	**ਕ**	**ਕੇ**	–
ਮ	ਪ	–	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀਪ	ਮਪ	ਸਾਂ	–	–	ਨ਼ੀਪ
ਹ	**ਰਿ**	–	**ਤੂ–**	––	**ਤੂ**	––	–	**ਤੂ–**	––	–	–	–	**ਤੂ–**
ਮਪ	ਗੁਮ	ਰੇਸਾ	ਰੇ	–	ਸਾ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ
––	**ਭ–**	**ਗ–**	**ਵਾ**	–	**ਨ**	**ਹ–**	**ਰਿ–**	**ਜ–**	––	**ਸੁ**	**ਹ–**	**ਰਿ–**	**ਜ–**
ਪਮ	ਪ	ਨ਼ੀਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪਨ਼ੀ	ਪਮ	ਪ							
––	**ਸੁ**	**ਹ–**	**ਰਿ**	**ਜ–**	––	**ਸੁ**							

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਰਾਗ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਚੱਲਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਤ, ਪ੍ਰਭਾਵਤੀ ਅਤੇ ਵਿਭਾਸ ਨਾਮਕ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਨੂੰ ਰਾਗ ਪਰਭਾਤੀ ਦੇ ਰਾਗ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਗ ਬਿਭਾਸ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਦੋ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਤੋਂ ਉਪਜਿਆ ਰਾਗ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਸ਼ੁਧ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਭਾਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਭ, ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿਚ ਬਿਭਾਸ ਰਾਗ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸ਼ਬਦ ਰੀਤ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਟਕਸਾਲੀ ਕੀਰਤਨੀਏ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਗਾਇਨ ਬੜੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ਉਲੇਖ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਰਾਗ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਅਣਮੋਲ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਇਕ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦਰਜ ਹਨ।

-ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਪੜਤਾਲ ਮਹਲਾ ੪॥ ੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥...ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥੧॥

-ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਬਿਭਾਸ ਪੜਤਾਲ॥ ੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਰਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਾਪ ॥...ਨਾਨਕੁ ਬਾਰਿਕੁ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੈ ਰਾਖਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੨॥੧॥

-ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨਿ ਟੇਕ ॥...ਸੰਤ ਰੇਨੁ ਕਰਉ ਮਜਨੁ ਨਾਨਕ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਅਨੇਕ ॥੨॥੨॥

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਸਿਰਲੇਖ ਵਜੋਂ '**ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਬਿਭਾਸ ਪੜਤਾਲ**' ਵਜੋਂ ਅੰਕਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਏ ਅੰਤ ਵਿਚ '॥੨॥੧॥' ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਹਲਾ ਪੰਜਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰਿਆ ਦੂਜਾ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ '**ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥**' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਦਰਜ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ '॥੨॥੨॥' ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜੋ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਉਚਾਰਿਆ ਇਹ ਦੂਜਾ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਪਹਿਲੇ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ (*ਰਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ*

ਜਾਪ) ਵਾਂਗ ਦੂਜਾ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਬਦ (*ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨਿ ਟੇਕ*) ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਗਾਇਨ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਅਧੀਨ ਭੈਰਵ ਅਤੇ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਰਾਗ ਦੇ ਦੋ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟ ਵਾਲੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਥਾਟ ਬਿਲਾਵਲ - ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ:

ਆਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਗ ਪ ਧ, ਨੀ⁀ਪ, ਧ ਸਾਂ

ਅਵਰੋਹ: ਸਾਂ ਧੁ ਪ, ਗ ਰੇੁ ਸਾ

ਮੁਖ ਅੰਗ/ਪਕੜ: ਨੀ ਧ ਨੀ⁀ਪ, ਗ ਪ ਧੁ ਪ, ਗ ਰੇੁ ਸਾ

ਵਾਦੀ-ਸੰਵਾਦੀ: ਪੰਚਮ-ਰਿਸ਼ਭ

ਸੁਰ: ਦੋਵੇਂ ਰਿਸ਼ਭ ਅਤੇ ਧੈਵਤ, ਬਾਕੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਧ

ਵਰਜਿਤ ਸੁਰ: ਆਰੋਹ ਵਿਚ ਗੰਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ

ਜਾਤੀ: ਸ਼ਾੜਵ-ਔੜਵ

ਸਮਾ: ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ

ਸੁਰ ਵਿਸਤਾਰ:

1. ਸਾ ਰੇ ਗ, ਗ ਪ ਧੁ ਪ, ਨੀ ਧ ਨੀ⁀ਪ ਧੁ ਪ, ਧੁ ਪ ਵ ਰੇੁ, ਪ ਗ ਰੇੁ ਸਾ, ਸਾ ਧੁ ਧੁ ਪ਼, ਨ਼ੀ ਧ਼ ਨ਼ੀ⁀ਪ਼, ਪ਼ ਧ਼, ਨ਼ੀ ਧ਼ ਸਾ
2. ਸਾ ਰੇ ਗ, ਗ ਪ ਧੁ ਪ, ਧ ਨੀ ਧ ਸਾਂ, ਰੇੁਂ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਧੁ ਪ, ਗ ਪ ਧੁ ਪ, ਸਾਂ ਨੀ ਧ ਨੀ⁀ਪ, ਸਾਂ ਧੁ ਪ, ਗ ਪ ਧੁ ਪ, ਗ ਰੇੁ ਸਾ
3. ਪ ਧ ਨੀ ਧ ਨੀ⁀ਪ, ਧ ਸਾਂ, ਸਾਂ ਰੇਂ ਗਂ, ਪਂ ਗਂ ਰੇੁਂ ਸਾਂ, ਨੀ ਧ ਨੀ⁀ਪ, ਧ ਸਾਂ, ਰੇੁਂ ਸਾਂ ਧੁ ਪ, ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ⁀ਪ, ਧ ਸਾਂ ਧੁ ਪ, ਪ ਨੀ ਧ ਨੀ ਪ, ਧੁ ਪ ਗ ਰੇੁ, ਪ ਗ ਰੇੁ ਸਾ

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਪੜਤਾਲ ਮਹਲਾ ੪

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥
ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨ ॥
ਜਿਨਿ ਜਪਿਆ ਤੇ ਪਾਰਿ ਪਰਾਨ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਸੁਨਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਰਿ ਧਿਆਨੁ ॥
ਸੁਨਿ ਮਨ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਅਠਸਠਿ ਮਜਾਨੁ ॥
ਸੁਨਿ ਮਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥੧॥
ਜਪਿ ਮਨ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਪਰਧਾਨੁ ॥
ਖਿਨ ਖੋਵੈ ਪਾਪ ਕੋਟਾਨ ॥
ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥੧॥੭॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੩੪੧

<u>ਪਦ ਅਰਥ</u>

ਜਪਿ-ਜਪਿਆ ਕਰ ।**ਮਨ**-ਹੇ ਮਨ!**ਨਿਧਾਨ**-ਖ਼ਾਨਾ ।**ਪਾਵਹਿ**-ਤੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰੇਂਗਾ ।**ਮਾਨ**-ਆਦਰ ।**ਜਿਨਿ**-ਜਿਸ ਨੇ ।**ਤੇ**-ਉਹ (ਬਹੁ-ਵਚਨ) ।
ਪਾਰਿ ਪਰਾਨ-ਪਾਰ ਲੰਘ ਗਏ ।੧।**ਰਹਾਉ**।
ਕਰਿ ਧਿਆਨੁ-ਧਿਆਨ ਨਾਲ ।**ਕੀਰਤਿ**-ਸਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ।**ਅਠਸਠਿ**-ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥ । **ਮਜਾਨੁ**-ਇਸ਼ਨਾਨ ।**ਗੁਰਮੁਖਿ**-ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਪੈ ਕੇ ।੧।
ਕੋਟਾਨ ਪਾਪ-ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਪਾਪਾਂ ।**ਮਿਲੁ**-ਮਿਲਿਆ ਰਹੁ ।੨।੧।੭।

ਸਥਾਈ				ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ					ਸੂਲਤਾਲ
×		੦		੨		੩		੦	
ਸਾਰੇ	ਗਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਪ	ਪ	ਧ	ਪ	-
ਜ-	ਪਿ-	ਮ	ਨ	ਹ	-	-	ਰਿ	-	-
ਗਪ	ਨੀਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ	ਧ	-	ਪ	ਪ	-
ਜ-	ਪਿ-	ਮ	ਨ	ਹ	-	-	ਰਿ	-	-
ਧ	ਪ	ਗ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	-	ਸਾਰੇ	ਗ	-
ਜ-	ਪਿ-	ਮ	ਨ	ਹ	ਰਿ	-	ਹ-	ਰਿ	-
ਪ	-	ਧ	ਧ	ਪ	-	-	ਗ	ਰੇ	ਸਾ
ਨਾ	-	ਮੁ	ਨਿ	ਧਾ	-	-	ਨ	-	-
ਧਪ	ਗਪ	ਗਗ	ਰੇਸਾ	ਸਾਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਪ	-
ਹ-	ਰਿ	ਦਰ	ਗਹ	ਪਾ	-	-	ਵਹਿ	-	
ਗਪ	ਧਧ	ਪਗ	ਰੇਗ	ਰੇਗ	ਪਧ	ਨੀਧ	ਸਾਂ	-	-
ਮਾ-	--	--	--	ਨ-	--	--	-	-	-
ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	-	-	ਸਾਂ	-
ਜਿ-	ਨਿ	ਜ	ਪਿ	ਆ	-	-	-	ਤੇ	-
ਧ	ਧ	ਗਪ	ਧਪ	ਗਪ	ਗਧ	ਪਗ	ਰੇ	ਸਾ	-
ਪਾ	-	ਰਿ-	ਪ-	ਗਾ-	--	--	-	ਨ	-

ਅੰਤਰਾ 1					ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਵਿਭਾਸ							ਰੁਪਕ
×			੧		੨		×			੧		੨	
ਧੁਪ	ਗ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-ਸਾਂ	ਸਾਂਸਾਂ	ਰੇਂ	-	-	ਸਾਂ
ਸੁਨਿ	**ਮ**	**ਨ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਨਾ**	**-ਮੁ**	**ਕਰਿ**	**ਧਿਆ**	**-**	**-**	**ਨੁ**
ਗਪ	ਨੀਧ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਗਂਗਂ	ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ
ਸੁਨਿ	**ਮ**	**ਨ**	**ਹ**	**ਰਿ**	**ਕੀ**	**ਰਤਿ**	**ਅਠ**	**ਸਠਿ**	**ਮ**	**ਜਾ**	**-**	**-**	**ਨੁ**
ਰੇਂਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਧੁ	-	ਪ	ਗਪ	ਨੀਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਸੁਨਿ	**ਮ**	**ਨ**	**ਗੁ**	**ਰ**	**ਮੁ**	**ਖਿ**	**ਪਾ**	**-**	**ਵਹਿ**	**ਮਾ-**	**--**	**-**	**ਨੁ**
ਧੁਧੁ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਗਪ	ਨੀਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-ਸਾਂ	-	ਧੁਪ
ਸੁਨਿ	**ਮ**	**ਨ**	**ਗੁ**	**ਰ**	**ਮੁ**	**ਖਿ**	**ਪਾ-**	**--**	**ਵਹਿ**	**ਮਾ**	**-ਨੁ**	**-**	**ਗੁਰ**
ਗਪ	ਨੀਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧੁ	-ਪ	-	ਗਗ	ਪਪ	ਗ	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ
ਮੁਖਿ	**ਪਾ-**	**--**	**ਵਹਿ**	**ਮਾ**	**-ਨੁ**	**-**	**ਮੁਖਿ**	**ਪਾ-**	**--**	**ਵਹਿ**	**ਮਾ**	**-ਨੁ**	**-**

*ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗਾਵਤ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਲਾਗੋ **ਸਹਜਿ ਧਿਆਨਾ** ॥ (੫੩੧)
***ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਅਉ** ਜਿਸੁ ਦੇਖਿ ਚਰੰਨ ਅਘੰਨ ਹਰ੍ਯਉ ॥
ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਏਕ ਸਮਾਨ ਧਿਆਨ ਸੁ ਨਾਮ ਸੁਨੇ ਸੁਤੁ ਭਾਨ ਡਰ੍ਯਉ ॥ (੧੪੦੦)
*ਨਾਨਕ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੈ ਲੇਖੁ ॥
ਅਠਿਸਠਿ ਤੀਰਥ ਗੁਰ ਕੀ ਚਰਣੀ ਪੂਜੈ ਸਦਾ ਵਿਸੇਖੁ ॥ (੧੪੭)
*ਸੁਣਿਐ **ਪੜਿ ਪੜਿ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ** ॥ (੩)
*ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਏ ਚੂਕੈ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
ਕਹਤ ਸੁਣਤ ਸਭੇ ਸੁਖ **ਪਾਵਹਿ ਮਾਨਤ ਪਾਹਿ ਨਿਧਾਨਾ** ॥ (੭੬੮)

ਅੰਤਰਾ 2							ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ								ਤਿੰਨਤਾਲ
×				2				0				3			
ਗ	ਪ	ਧੁਪ	ਗਪ	ਨੀਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	-	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	-	-	ਸਾਂ
ਜ	ਪਿ	ਮ-	ਨ-	ਪ-	ਰ	ਮੇ	-	ਸੁ	ਰੁ	ਪ	ਰ	ਧਾ	-	-	ਨੁ
ਸਾਂਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਗਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ	ਪ	ਗ	ਪ
ਜ-	ਪਿ	ਮ-	ਨ-	ਪ	ਰ	ਮੇ	-	ਸੁ	ਰ	ਪ	ਰ	ਧਾ	ਨੁ	ਖਿ	ਨ
ਗਪ	ਧੁ	ਪ	-	ਗ	ਗਪ	ਧੁ	ਪ	-	ਗ	ਗਪ	ਪਪ	ਪਪ	ਪਸਾਂ	ਗਂ	ਗਂ
ਖੋ-	-	ਵੈ	-	-	ਪਾ-	-	ਪ	-	ਕੋ	ਟਾ-	--	--	ਨ-	ਮਿ	ਲੁ
ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਪ	ਪ	ਗ	ਪ	ਗ	-	-	-	-	ਗ	-	-
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਹ	ਰਿ	ਭ	ਗ	ਵਾ	-	-	-	-	ਨ	-	-
ਸਾਰੇ	ਗਰੇ	ਗਪ	ਗਪ	ਗਪ	ਧੁਪ	ਸਾਂ	ਧੁ	ਪ	-	ਪ	-	-	-	ਗਪ	ਧੁਪ
ਨਾ-	--	ਨ-	ਕ-	ਹ-	ਰਿ-	ਭ	ਗ	ਵਾ	-	ਨ	-	-	-	ਹ-	ਰਿ-
ਸਾਂ	ਧੁ	ਪ	-	ਪ	-	-	-	ਗਪ	ਧੁਪ	ਸਾਂ	ਧੁ	ਪ	-	ਪ	-
ਭ	ਗ	ਵਾ	-	ਨ	-	-	-	ਹ-	ਰਿ-	ਭ	ਗ	ਵਾ	-	ਨ	-

*ਪੰਜੇ ਅਖਰ ਪਰਧਾਨ ਕਰਿ **ਪਰਮੇਸਰੁ ਹੋਇ ਨਾਉ ਧਰਾਇਆ**॥ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)

***ਹਉ ਜਪਿਆ ਪਰਮੇਸਰੋ** ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਸੰਗਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈ॥ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)

*ਜਪਿ ਮਨ ਮਾਧੋ ਮਧੁਸੂਦਨੋ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਰੰਗੋ ਪਰਮੇਸਰੋ ਸਤਿ **ਪਰਮੇਸਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ** ॥
ਸਭ ਦੂਖਨ ਕੋ ਹੰਤਾ ਸਭ ਸੂਖਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਨ ਗਾਓ ॥ (੧੨੦੧)

*ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ **ਕੋਟਿ ਪਾਪ ਖੋਵੈ** ॥ (੨੬੪)

*ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਕੇ ਪਾਪ ਸਭਿ ਖੋਵੈ **ਹਰਿ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ** ॥ (੭੨੦)

*ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਣਹਾਰੁ ਸੁਆਮੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਪਾਪਾ ਕੇਰੇ **ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਖੋਵੈ** ॥ (੪੩੮)

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਬਿਭਾਸ ਪੜਤਾਲ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਰਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਾਪ ॥
ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਲੋਭ ਮੋਹ ਬਿਨਸਿ
ਜਾਇ ਅਹੰ ਤਾਪ ॥੧॥ **ਰਹਾਉ** ॥
ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਸੰਤ ਚਰਨ ਲਾਗਿ
ਮਨੁ ਪਵਿਤੁ ਜਾਹਿ ਪਾਪ ॥੧॥
ਨਾਨਕੁ ਬਾਰਿਕੁ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੈ
ਰਾਖਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੨॥੧॥੧੪॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੩੪੧

ਪਦ ਅਰਥ

ਰਮ-ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ।**ਕਲਿ**-ਦੁੱਖ, ਝਗੜੇ ।**ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ**-ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।**ਅਹੰ**-ਹਉਮੈ ।੧।ਰਹਾਉ।
ਆਪੁ-ਆਪਾ-ਭਾਵ । **ਜਾਹਿ**-ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਬਹੁ-ਵਚਨ) ।੧।
ਬਾਰਿਕੁ-ਅੰਞਾਣ ਬੱਚਾ ।**ਨ ਜਾਨੈ**-ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ।**ਰਾਖਨ ਕਉ**-ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ।**ਮਾਈ**-ਮਾਂ ।੨।੧।੧੪।

ਸਥਾਈ					ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ						ਇਕਤਾਲ
×		0		2		0		3		4	
									ਗਪ	ਧ̱	ਪ
									ਰ–	–	ਮ
ਗ	–	ਰੇ̱	–	–	–	ਸਾਂ	–	–	–	–	–
ਰਾ	–	–	–	––	––	ਮ	–	–	–	–	–
ਗ	ਰੇ	ਗ	ਪ	ਗ	ਪ	ਗਪ	ਧ̱ਪ	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਰਾ	–	ਮ	ਰਾ	–	ਮ	ਜਾ–	––	–	–	ਪ	–
ਧ̱	ਧ̱	ਧ̱	ਪ	–	ਪ	ਗ	ਪ	ਗ	ਧ̱	–	ਪ
ਕ	ਲਿ	ਕ	ਲੇ	–	ਸ	ਲੋ	–	ਭ	ਮੋ	–	ਹ
ਧ̱ਪ	ਗਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ̱	ਧ̱	ਪ	–	ਪ			
ਬਿਨ	ਸਿ–	ਜਾ	ਇ	ਅ	ਹੰ	ਤਾ	–	ਪ			

ਅੰਤਰਾ 1							ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ						ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਧਪ	ਗ	ਪਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ̱	ਰੇਂ̱	ਰੇਂ̱	ਸਾਂ	–	ਧ̱	ਪ
ਆ–	ਪੁ	ਤਿ–	ਆ	ਗਿ	ਸੰ	ਤ	ਚ	ਰ	ਨ	ਲਾ	–	ਗਿ	–
ਧਪ	ਗ	ਪਧ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗਾਂ	ਗਾਂ	ਗਾਂ	ਰੇਂ̱	–	ਸਾਂ	–
ਆ–	ਪੁ	ਤਿ–	ਆ	ਗਿ	ਸੰ	ਤ	ਚ	ਰ	ਨ	ਲਾ	–	ਗਿ	–
ਗਾਂ	ਗਾਂ	ਗਾਂ	ਰੇਂ̱	ਰੇਂ̱	–	–	ਗ	–	ਰੇਂ̱	ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	–
ਮ	ਨੁ	ਪ	ਵਿ	ਤੁ	–	–	ਜਾ	–	ਹਿ	ਪਾ	–	ਪ	–
–	ਸਾਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਪ	ਸਾਰੇ	ਗ	ਰੇ	ਗ	ਪ	ਸਾਰੇ	ਗ	ਰੇ
–	ਰ–	–	ਮ	ਰਾ	ਮ	ਰ–	–	ਮ	ਰਾ	ਮ	ਰ–	–	ਮ

ਸਥਾਈ						ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ									ਇਕਤਾਲ
×				2				0				3			
ਧੁ	ਪ	ਗ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗਾਂ	ਰੇਂ	-	ਸਾਂ	-
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਬਾ	-	ਰਿ	ਕ	ਕ	ਛੂ	-	ਨਾ	ਜਾ	-	ਨੈ	-
ਸਾਂਸਾਂ	ਨੀਸਾਂ	ਨੀਧੁ	ਪ	ਨੀ	ਧ	ਨੀ	ਨੀ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਗਪ	ਧੁਪ	ਗਰੇ	ਸਾ
ਨਾ	-	ਨ	ਕ	ਬਾ	-	ਰਿ	ਕ	ਕ	ਛੂ	-	ਨਾ	ਜਾ	-	ਨੈ	-
ਸਾ	-	ਰੇ	ਗ	ਪ	-	ਧੁ	ਪ	ਗਪ	ਨੀਧ	ਨੀਪ	ਗਪ	ਸਾਂ	-	ਸਾਂ	-
ਰਾ	-	ਖ	ਨ	ਕਉ	-	ਪ੍ਰ	ਭ	ਮਾ-	—	ਈ-	—	ਬਾ	-	ਪ	-
ਸਾ	-	ਰੇ	ਗ	ਪ	-	ਧੁ	ਪ	ਗਪ	ਨੀਧ	ਨੀਪ	ਗਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ		
ਰਾ	-	ਖ	ਨ	ਕਉ	-	ਪ੍ਰ	ਭ	ਮਾ-	—	ਈ-	—	ਬਾ	ਪ		

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨਿ ਟੇਕ ॥

ਊਚ ਮੂਚ ਬੇਅੰਤੁ ਠਾਕੁਰੁ ਸਰਬ ਊਪਰਿ ਤੁਹੀ ਏਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਦੁਖ ਬਿਦਾਰ ਦੈਨਹਾਰ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥੧॥

ਨਮਸਕਾਰ ਰਖਨਹਾਰ ਮਨਿ ਅਰਾਧਿ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਕ ॥

ਸੰਤ ਰੇਨੁ ਕਰਉ ਮਜਨੁ ਨਾਨਕ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਅਨੇਕ ॥੨॥੨॥੧੫॥

ਸ੍ਰੀ.ਗੁ.ਗ੍ਰ.ਸਾ. ੧੩੪੧

ਪਦ ਅਰਥ

ਟੇਕ-ਆਸਰਾ । **ਮੂਚ**-ਵੱਡਾ ।੧। **ਰਹਾਉ**।

ਅਧਾਰ-ਆਸਰਾ । **ਦੁਖ ਬਿਦਾਰ**-ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ । **ਦੈਨਹਾਰ**-ਦੇ ਸਕਣ ਵਾਲਾ । **ਬਿਬੇਕ**-(ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਕੰਮ ਦੀ) ਪਰਖ ।੧।

ਮਨਿ-ਮਨ ਵਿਚ । **ਅਰਾਧਿ**-ਆਰਾਧਨ ਕਰੋ । **ਮੇਕ**-ਇਕ, ਸਿਰਫ਼ । **ਰੇਨੁ**-ਚਰਨ ਧੂੜ । **ਕਰਉ**-ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । **ਮਜਨੁ**-ਇਸ਼ਨਾਨ ।

ਨਾਨਕ-ਹੇ ਨਾਨਕ! **ਪਾਵੈ**-ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ।੨।੨।੧੫।

ਸਥਾਈ								ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ							ਤੀਨਤਾਲ
×				2				0				3			
													ਗਪ	ਨੀ	ਧ
													ਚ-	ਰ	ਨ
ਨੀ	ਧ	ਗ	–	–	ਧ̱ਪ	ਗ	ਪ	ਗ	ਰੇ̱	–	ਸਾ	–	ਸਾਰੇ	ਗ	ਰੇ̱
ਕ	ਮ	ਲ	–	–	ਸ-	ਰ	ਨਿ	ਟੇ	–	–	ਕ	–	ਊ-	–	ਚ
ਗ	ਪ	ਧ̱	ਪ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧ̱	ਪ	ਗ	–	ਪ	ਪ	–	ਨੀਧ	ਨੀ	ਪ
ਮੂ	–	ਚ	ਬੇ	ਅੰ	–	–	ਤੁ	ਠਾ	–	ਕੁ	–	–	ਸ-	ਰ	ਬ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ̱	ਸਾਂ	ਧ̱	ਪ	ਗ	ਪ	ਗ	ਰੇ̱	–	ਸਾ	–			
ਊ	–	ਪ	ਰਿ	ਤੁ	–	ਹੀ	–	ਏ	–	–	ਕ	–			

ਅੰਤਰਾ 1				ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ					ਝਪਤਾਲ(ਮਧ ਲੈਅ)
×		2			0		3		
ਗਪਧ̱ਪ	ਗਪ	ਧ	–	ਧ	ਨੀ	ਪਪ	ਧਪਗਪ	ਧਧ,ਸਾਂ	ਸਾਂ
ਪ੍ਰਾ---	ਨ,ਅ	ਧਾ	–	ਰ	ਦੂ	ਖ,ਬਿ	ਦਾ---	----	ਰ
ਧਧਪਧ	ਸਾਂ	ਧ̱	–	ਪ	ਧ̱ਪਗਪ	ਧ̱ਧ̱	ਪਗ	ਗਰੇ̱	ਰੇ̱ਸਾ
ਦੈ---	ਨ	ਹਾ	–	ਰ	ਬੁ---	ਧਿ,ਬਿ	ਬੇ-	--	ਕ-
ਸਾ	ਰੇ	ਗ	ਪ	ਧ̱ਪ	ਗਪਨੀਧ	ਨੀਪ	ਧਸਾਂ	ਧ̱ਪ	ਗਪਨੀਧ
ਦੈ	ਨ	ਹਾ	–	ਰ-	ਬੁ---	ਧਿ,ਬਿ	ਬੇ-	ਕ-	ਬੁ---
ਨੀਪ	ਗਧ̱	ਪ	ਧ̱ਪਗਪ	ਗਰੇ̱	ਰੇ̱	ਸਾ	ਗਪ	ਨੀ	ਧ
ਧਿ,ਬਿ	ਬੇ-	ਕ	ਬੁ---	ਧਿ,ਬਿ	ਬੇ-	ਕ	ਚ-	ਰ	ਨ

ਅੰਤਰਾ 2					ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਵਿਭਾਸ								ਦੀਪਚੰਦੀ
×			2				0			3			
ਗ	ਪ	ਪ	ਧ	–	ਧ	–	ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ	ਪ	–	ਪ	–
ਨ	ਮ	ਸ	ਕਾ	–	ਰ	–	ਰ	ਖ	ਨ	ਹਾ	–	ਰ	–
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧੁ	–	ਪ	–	ਗ	ਪ	–	ਗ	ਰੁੇ	ਸਾ	–
ਮ	ਨਿ	ਅ	ਰਾ	–	ਧਿ	–	ਪ੍ਰ	ਭੂ	–	ਮੇ	–	ਕ	–

ਅੰਤਰਾ 2.1					ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਵਿਭਾਸ						ਇਕਤਾਲ(ਦਰੁਤ)
×		0		2		0		3		4	
ਸਾਂ	–	ਸਾਂ	ਧੁ	–	ਪ	ਗ	ਪ	–	ਗ	ਰੁੇ	ਸਾ
ਸੰ	–	ਤ	ਰੇ	–	ਨੁ	ਕ	ਰਉ	–	ਮ	ਜ	ਨੁ
ਸਾ	–	ਰੇ	ਗ	–	ਪ	ਧੁ	ਪ	–	ਨੀ	ਪ	ਪ
ਸੰ	–	ਤ	ਰੇ	–	ਨੁ	ਕ	ਰਉ	–	ਮ	ਜ	ਨੁ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਰੇਂ	ਗਂ	ਰੇਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧੁ	–	ਪ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਪਾ	–	ਵੈ	ਸੁ	ਖ	ਅ	ਨੇ	–	ਕ
ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਸਾਂ	ਧੁ	–	ਪ	ਗ	ਪ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਪ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਪਾ	–	ਵੈ	ਸੁ	ਖ	ਅ	ਨੇ	ਕ	ਸੁ
ਧੁ	ਪ	ਗ	ਪ	ਗ	ਗ	ਗ	ਰੁੇ	ਸਾ	ਗਪ	ਨੀ	ਧ
ਖ	ਅ	ਨੇ	ਕ	ਸੁ	ਖ	ਅ	ਨੇ	ਕ	ਚ	ਰ	ਨ

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਲ

ਅਮਰ ਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×			2		0		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8
ਤਾਲ ਬੋਲ	ਧਾ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਕਿਟ	ਧਾਕਿ	ਟਧਾ	ਕਿਟ

ਮਹੇਸ਼ ਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×				2		3		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਾ	ਤਿਟ	ਤਿਟ	ਧਾ	ਤਿਟ	ਕਤਾ	ਗਦਿ	ਗਨ	ਤਾ

ਮਤ ਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×				2		3		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਰਟਿਕ	ਧੀਂ	ਧਾ	ਤਿ	ਟਾ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ

ਕਲਾਵਤੀ ਤਾਲ										
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2			3		4		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	91/2
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਧਾ	ਧਾ-ਤਿਟ	ਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਾ-ਤਿਟ	ਕਿਟਧਾ-	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਾ-ਤਿਟ	ਕਿਟ

ਰੂਪਕ/ਢਈਆ/ਢਾਈ ਤਾਲ							
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×			1		2	
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਤੀ	ਤੀ	ਨਾ	ਧੀ	ਨਾ	ਧੀ	ਨਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਤੀ	ਤੀ	ਤਕ	ਧੀ	ਧੀ	ਧਾਗੇ	ਤ੍ਰਿਕੜ
ਤਾਲ ਬੋਲ-3	ਤੀ	-	ਤ੍ਰਕ	ਧੀਂ	-	ਧਾਗੇ	ਤ੍ਰਿਕੜ
ਤਾਲ ਬੋਲ-4	ਤੀਂ	-	ਤ੍ਰਕ	ਧੀਂ	-	ਧਾ	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-5	ਤੀਂ	ਤੀਂ	ਤਕ	ਧੀਂ	ਧੀਂ	ਧਾ	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-6	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰਧਿੰ	ਨਾਨਾ	ਧਿੰਧਿੰ	ਨਾਨਾ

ਝਪਤਾਲ										
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2			0		3		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-3	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾਨਾ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾਨਾ

ਸੂਲਫਾਕ/ਅਸੂਲ-ਏ-ਫ਼ਾਖ਼ਤਾ										
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		0		2		3		0	
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਾ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਕਿਟ	ਧਾ	ਤਿਟ	ਕਤਾ	ਗਦਿ	ਗਨ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-3	ਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤਿੰ	ਤਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-4	ਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਤਾ	ਗਿ	ਧੀ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਾ

ਰਮਣੀਕ ਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2		3		4				
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	101/2
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾ	ਧਾ-ਤਿਟ	ਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਧਾ-ਤਿਟ	ਕਿਟਧਾ-	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਾ-ਤਿਟ	ਕਿਟ

ਚਾਰਤਾਲ/ਚੌਤਾਲ/ਚਵਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		0		2		0		3		4	
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਾ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਕਿਟ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਤਿਟ	ਕਤਾ	ਗਦਿ	ਗਨ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿਨ	ਤਾ	ਕੱਤਾ	ਗੇਦਿ	ਨਤਾ	ਤੇ	ਟੇਕ	ਤਾ	ਗੇਦਿ	ਧਿਨ
ਤਾਲ ਬੋਲ-3	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤ੍ਰਿਕ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤ੍ਰਿਕ	ਧਿੰ	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-4	ਧਿੰ	-	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਤਿੰ	-	ਤਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ

ਇਕਤਾਲ/ਏਕਤਾਲ/ਯੱਕਾ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		0		2		0		3		4	
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤੂ	ਨਾ	ਕੱ	ਤਾ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਨ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਤਿੰ	ਨ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ

ਜੈਤਾਲ/ਜਯਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×					2				3		4	
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿ	ਟਾ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧੀ	ਧੀ	ਧਾ	ਤਿ	ਟ	ਕਤਾ	ਧੀਂ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-3	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-4	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰਧਿੰ	ਨਾਧਿੰ	ਧਿੰਨਾ

ਆੜਾ ਚੌਤਾਲਾ/ਆੜਾ ਚਾਰਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2		0		3		0		4		0	
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕੜ੍ਹ	ਤਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤੂ	ਨਾ	ਕੱ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ

ਦੀਪਚੰਦੀ/ਚਾਚਰ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×			2				0			4			
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਾ	ਧਿੰ	-	ਧਾ	ਗੇ	ਤਿੰ	-	ਤਾ	ਤਿੰ	-	ਧਾ	ਗੇ	ਧਿੰ	-
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਾ	ਧਿੰ	-	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	-	ਤਾ	ਤਿੰ	-	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ	-

ਝੂਮਰਾ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×			4				0			3			
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਤਾਲ ਬੋਲ	ਧਿੰ	-ਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤਿੰ	-ਤਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ

ਧਮਾਰ														
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×					2		0			3			
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਕ	ਧਿ	ਟ	ਧਿ	ਟ	ਧਾ	-	ਗੇ	ਤਿ	ਟ	ਤਿ	ਟ	ਤਾ	-
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਤਾ	ਧੀਂ	-ਕੜ	ਧੀਂ	ਧੀਂ	ਧਾਗੇ	ੜ੍ਹਿਕੜ	ਧਾਗੇ	ਤੀਂ	-ਕੜ	ਤੀਂ	ਤੀਂ	ਤਾ	ੜ੍ਹਿਕੜ

ਫਰੋਦਸਤ														
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2		3		4		5			6		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ੜ੍ਹਿਕੜ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਕੱ	ਤੀਂ	ਧਾੜ੍ਹਿ	ਕੜਧਿੰ	-ਨਗ	ਧਾੜ੍ਹਿ	ਕੜਧਿੰ	-ਨਗ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ੜ੍ਹਿਕੜ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਕੱ	ਤਾ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਾਗੇ	ਨਾਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ

ਪੰਚਮ ਸਵਾਰੀ															
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×			2				3				4		5	
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	-ਤਾ	-ਕ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿ	ਟਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	-ਤਾ	-ਕ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਤਾਲ ਬੋਲ-3	ਧੀ	ਨਾ	ਧੀਧੀ	ਕੜ	ਧੀਧੀ	ਨਾਧੀ	ਧੀਨਾ	ਤੀ-ਕੜ	ਤਿੰਨਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤੂਨਾ	ਕਤਾ	ਧੀਧੀ	ਨਾਧੀ	ਧੀਨਾ

ਤਿੰਨਤਾਲ/ਤ੍ਰੀਤਾਲ/ਤਿਤਾਲਾ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×				2				0				3			
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਾ	ਧਿੰਨਾ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰਨਾ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰਨਾ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਾ	ਧਿੰਨਾ	ਧਿੰ	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-3	ਧਾ	ਧਿੰਨਾ	ਧਿੰ	ਧਾਤਿ	ਧਾ	ਧਿੰਨਾ	ਧਿੰ	ਧਾਤਿ	ਧਾ	ਤਿੰਨਾ	ਤਿੰ	ਤਾਤਿ	ਤਾ	ਧਿੰਨਾ	ਧਿੰ	ਧਾਤਿ
ਤਾਲ ਬੋਲ-4	ਧਾ	ਤਿਟ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿਟ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-5	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਨਾ	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਨਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਾਨਾ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਨਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-5	ਧਾ	ਤ੍ਰਕ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤ੍ਰਕ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ

ਛੋਟਾ ਤਿੰਨਤਾਲ/ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×				2				0				3			
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ਤਾਲ ਬੋਲ-1	ਧਾ	-ਧਿੰ	-	ਧਾ	ਧਾ	-ਧਿੰ	-ਨ	ਤਾ	ਤਾ	-ਤਿੰ	-	ਧਾ	ਧਾ	-ਧਿੰ	-	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਾ	-ਧੀਂ	-ਕ	ਧਾ	ਧਾ	-ਧੀਂ	-ਕ	ਤਾ	ਤਾ	-ਤੀਂ	-ਕ	ਧਾ	ਧਾ	-ਧੀਂ	-ਕ	ਧਾ
ਤਾਲ ਬੋਲ-2	ਧਾਂ	-ਧਿੰ	-ਨ	ਧਾਤਿ	ਧਾ-ਕੜ	ਧਾਧਿੰ	-ਧਿੰ	ਧਾਤਿ	ਤਾਂ	-ਤਿੰ	-ਨ	ਧਾਤਿ	ਧਾ-ਕੜ	ਧਾਧਿੰ	-ਧਿੰ	ਧਾਤਿ

ਖੜਗ ਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	×				2				0				3			4		
ਤਾਲ ਬੋਲ	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕੜ	ਤਾ	ਧਾ	ਤਿਟ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ

ਬੀਰ ਤਾਲ

ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×				2			3		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਤਾਲ ਬੋਲ	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	–ਤਾ	ਕ	ਧਿੰ	–ਤਾ	–ਕ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	0				4			0		
ਤਾਲ ਮਾਤਰਾ	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ਤਾਲ ਬੋਲ	ਤਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਤਿੰ	–ਤਾ	ਕ	ਧਿੰ	–ਤਾ	–ਕ